Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	22 Jan	Trondhjem	1887/1/22	1

SOURCE

Reusch.

22de januar kl. 5,10 — 5,15 f. m. Ler jernbanestation omtrent 30 km. i syd for Trondhjem. „Dagsposten" for 31 jan. skriver: „[Jordrystelsen] begyndte med et sterkt, dumpt knald eller smeld, saaledes at stationsbygningen fik en helt igjennem rystende bevægelse. Efter det første skrald vedblev en sterk buldren. Duren vedvarede i flere sekunder, og hørtes denne at gaa i vestlig retning. Saalænge duren hørtes, vedblev bygningen at ryste. De folk, som laa i den anden ende af huset, blev vækkede af det samme skrald og hørte den samme dur. Saavidt man har kunnet erfare, er rystelsen ikke bleven bemerket paa flere steder end paa stationen og hos en ved siden af boende skomager. Denne var bleven vækket af buldren og havde ransaget alle loft, da han troede, at der var noget, som havde ramlet ned ovenpaa og saaledes foraarsaget buldren."

Stationsmesteren paa Steren station har paa forespørgsel indberettet, at ingen rystelse kjendtes der eller i omegnen. — Hr. folkeskolelærer Håkonson-Hansen, i Trondhjem, der ogsaa velvillig har forhørt sig om dette jordskjælv, har heller ikke erfaret noget om udbredelse udenfor Ler station.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	4 March	Nordfjord	1887/3/4	1

SOURCE

Kolderup.

1. 14 mars, kl. 11.53 fm., Grotle i Bremanger. IV. L.

Thomassen.

4. März 1887 (Fig. 1.)

Um 11 Uhr 53′ (1/2 11 Ortszeit, wahrscheinlich Vorm.) Grotle in der Bremanger Pfarrei, Nordfjord. Die Bewegung ging von W—O. Ein Bett zitterte, man fühlte schwache Stösse. (Brief von R. A. RASMUSSEN. — Reusch: Erdbeben in Norwegen 1887.) Man sieht, dass die Luftdruckvertheilung am 3. März folgende gewesen ist: Das Maximum an der Südspitze von Cornwallis und der Isobar von 775 ging ungefähr mitten über Irland, an der Grenze zwischen England und Schottland hin, um dann über die Nordsee gegen den Zuidersee hin abzubiegen. Das Minimum gerade nördlich von Haparanda und der Isobar von 745 überschritt den nördlichsten Theil des bottnischen Meerbusens. Etwas südlich von Grotle trifft der Isobar 765 die Westküste Norwegens. Der Isobar 770 durchschneidet das nördlichste Schottland und den nördlichsten Theil der Nordsee.

Am Tage des Erdbebens, den 4. März, ist das Maximum nordwärts bis zum südl. Wales gerückt. Der Isobar 770 steht ungefähr an derselben Stelle wie den vorhergehenden Tag.

Das Minimum ist auch, was die Lage betrifft, ziemlich unverändert, aber ist nun auf 740 gefallen.

Der Isobar 765 ist ein wenig nördlicher gerückt und geht über den Ort der Erschütterung.

Derselbe liegt dem Maximum bedeutend näher als dem Minimum. Den Tag danach, am 5. März, liegt ersteres auf der Grenze von England und Schottland.

Die Isobaren 770 und 765 haben fast unveränderte Lage.

Das Minimum 745 ist ein bischen nördlich gerückt.

Wie man sieht ist der Gradient am Tage des Erdbebens grösser als den Tag vorher und nachher. Die Richtung der Bewegung W—O bildet einen Winkel von circa 60° auf die Verbindungslinie von Maximum und Minimum zu.

Reusch.

4de marts kl. 11,53 (11 1/2 stedets tid, rimeligvis f. m.). *Grolle i Bremanger prgj.*, Nordfjord. Bevægelsen gik fra vest mod øst. En seng rystedes, nogle svage sted feltes (Brev fra R. A. Rasmussen).

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	9 March	Rødø	1887/3/9	1

SOURCE

Kolderup.

2. 9 mars, kl. 10 4 em., Rødø i Helgeland. IV. R.

Reusch.

Rødø 1887. 9de marts. **10.4 efterm. og 14de marts 9.29 efterm. Paa fastlandet omtrent] fra polarkredsen til Tjongsfjorden. (Reusch).**

9de marts kl. 10,4 e. m. (10,15 stedets tid) *og 14de marts kl. 9,29 e. m.* (9,40 stedets tid). *Rødø* i Helgeland. Om disse jordskjælv har jeg faaet meddelelser fra hr. folkeskolelærer H. Hansen i Rede. Iagttageren befandt sig paa gaarden Mælen omtrent 22 km. ind for Redøen. Tiden er maaske et par minutter før den anførte. Jordskjælvene mærkedes kun paa fastlandet og der over et begrænset omraade ikke mere end 20—30 km. paa hver vei; mod nord synes de kun at have strakt sig til sydsiden af Tjongsfjorden, mod syd til polarkredsen. Ved yderkanterne af sin udbredelse kjendtes de kun svagt. Fra en fjelddal meddeles saaledes, at man ikke mærkede nogen rystelse men kun en sterk, dump susen som af fjerntrullende torden. Bevægelsen synes at være følt sterkest i huse, som staar paa stengrund. Iagttageren, der befandt sig i anden etage, kjendte første gang et sterkt og umiddelbart derpaa to mindre stød, anden gang et sterkt og saa et svagere stød. Bevægelsen beskrives som kortvarig og stødende, gaaende fra syd mod nord. Kopper og fade klirrede; en melkesil, der hang paa en væg, faldt ned. Efter jordskjælvene hørtes i 4—5 minutter en dump, temmelig kraftig susen, hendøende mod nord.

Jordskjælvene omtales i „Helgelands Tidende" for 23 april, sandsynligvis efter meddelelser fra samme iagttager. Hr. grubebestyrer J. Johnsen har berettet, at man ved Svenningdal Vefsen ikke har mærket noget til de anførte jordskjælv.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	19 March		1887/3/19	1

SOURCE

Reusch.

19de marts kl. 6,3 e. m. (5,40 stedets tid) samme sted og samme iagttager. Bevægelsen gik fra nv. til se., „ikke meget sterk, omtrent som en fjern torden."

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	6 April	Ytterøens	1887/4/6	1

SOURCE

Reusch.

6te april kl. 5,44 e. m. (5,20 stedets tid) *Ytterøens fyr* ved Florø. Tiden er bestemt af iagttageren hr. fyrforvalter Michelsen, efter solens nedgang i horizonten. Fyrforvalterens hus staar paa fjeldgrund. Iagttageren var i stuen i første etage; jordskjælvet formerkedes der som en lyd lig duringen i en ovn; i kjekkenet ved siden af iagttoges ogsaa ristning af gulvet. Jordskjælvet, der kjendtes i 3 til 4 sek., kom antagelig fra vest. Paa øen Kinn indenfor Ytterøen skal intet jordskjælv være iagttaget. Jordskiælv er ofte bemerkede paa Ytterøen, tilføier hr. Michelsen. Siden øen for nogle aar blev bebygget, har den været „som en rullende vogn". Som nedenfor vil sees, er flere jordrystelser optegnede sammesteds i 1887.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	11 April	Florø	1887/4/11	1

SOURCE

Reusch.

11te april kl. 9,18 e. m. (kl. 8,55 stedets tid). *Florø ladested.* Iagttageren, hr. sogneprest G. Olsen, hørte ved nævnte tid i nogle sekunder en svag rullende lyd; han var beskjæftiget med læsning i nederste etage af prestegaarden (der staar paa fjeldgrund). Lyden syntes at forplante sig fra sø. mod nv. Hr. Olsen var først i tvivl, om lyden virkelig skyldtes et jordskjælv; senere hørte han af en bekjendt paa øen Kinn, at den samme rullende lyd var hørt ogsaa der; antagelig var den paa Kinn noget sterkere.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	21 April	Bömmeløen	1887/4/21	1

SOURCE

Thomassen.

21. April 1887 (Fig. 2).

Um 1 Uhr 57′ vormittags (1,31′ Ortszeit); Gehöft Stölen auf Bömmeløen, Bezirk Moster, Pfarrei Finaas bei Bergen. Berichterstatter: Herr Leuchtturmverwalter Wennik, dem es vom Postverwalter M. S. Sörensen in Folgerö Hafen mitgetheilt wurde; in der Nähe des Hafens liegt das Gehöft Stölen auf felsigem Grund 60—70 Meter über dem Meeresspiegel. Um die erwähnte Zeit vernahm man ungefähr 30 Sekunden lang ein rollendes Geräusch, das sich von N—S. bewegte. (Dr. Reusch. Christ. Videnskabsselskab. Verhandl. 1888.)

Den 20. April stand das Minimum 750 mm. über dem südöstl. Schweden, während der höchste Luftdruck 765 mm. beim Cap Landsend (Cornwallis) war.

Am 21. April haben sich die Luftdruckverhältnisse ganz verändert. Es sind nun zwei Maxima vorhanden. Das eine 760 mm. dringt vom Meere nördlich von Schottland und westlich von Norwegen wie eine Zunge durch das westl. Norwegen, dergestalt, dass der südlichste Theil vom Stifte Trondhjem und die Stifte Bergen und Christiansand in derselben liegen.

Das andre Maximum, auch 760 mm., liegt über dem grössten Theil von England und der ganzen südl. Hälfte der Nordsee.

Das Minimum 750 mm. liegt über dem bottnischen Meerbusen, dem östlichen Theil der Ostsee und über Finnland, während ein niedriger Luftdruck von 755 mm. westlich von Irland liegt.

Am folgenden Tag, den 22. April, ist die Luftdruckvertheilung wieder einer neuen und durchgreifenden Veränderung unterlegen.

Von S. O. aus hat sich eine Zunge von verhältnismässig geringem Luftdruck über das südl. Schweden und süd-östliche Norwegen hervorgedrängt. Der niedrigste Luftdruck liegt nördlich von der bottnischen Bucht und über dem nördl. Schottland, samt dem Meere nordlich desselben.

Die Erschütterung fand während der ersten der erwähnten Veränderungen der Vertheilung des Luftdruckes und dessen Richtung über das fortschreitende Maximum statt.

Reusch.

21de april kl. 1,57 f. m. (kl. 1,31 stedets tid). *Gaarden Stølen paa Bømmeløen*, Moster sogn, Finnaas prestegjeld i syd for Bergen. Meddelelsen er fra hr. fyrforvalter Wennik, der har den fra hr. M. S. Sørensen, postaabner i Folgerø havn, i nærheden af hvilket sted gaarden Stølen ligger paa fjeldgrund, 60 til 70 m. o. h. Ved nævnte tid mærkedes i omtrent 30 sekunder en rullende lyd, som bevægede sig fra nord mod syd.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	2 May	Kuopio	1887/5/2	1

SOURCE

Renqvist.

107. 1887. V. 2, kl. 4,30, Kuopio och omnejd.

»Maanalainen tärähdys kuului täällä eilen aamulla noin kello ½ 5 aikaan. Se tunnettiin monessa paikassa kaupunkia missä vaan ihmiset olivat hereillä. Paikotellen tärisivät sängyt ja helisivät kahvikupit pöydällä» (Savo, 1887, nr. 50).

»Se maanalainen jyrähdys, josta viime numerossa kerroimme, on tuntunut monessa paikassa näillä seuduin ja monella lailla siitä kerrotaan. Missä ovat ikkunat tärisseet niin, että ovat vähällä olleet särkyä, missä ovat tuolit ja pöydät siirtyneet paikoiltaan. Muuan mies kertoi istuneensa pää pirtin seinään nojaten ja sanoi saaneensa sellaisen tärähdyksen, että niskaan koski. Kaikki, jotka tärähdyksen kuulivat, sanoivat ensin luulleensa, että joku ajoi tavallista kovemmin korikärryillä routaista tietä. Kasurilan kylällä Kuopion pitäjässä sanotaan sen kovasti kuuluneen, mutta Iisalmessa ei ollenkaan» (Savo, 1887, nr. 51).

»Den 2 dennes om morgonen, cirka klockan 4 och 30 min. kändes här [i Kuopio] en ganska stark jordstöt åtföljd af en stark knall, som fortsatte uti ett sig aflägsnande mullrande, ungef. som en aftagande åska. Stöten var så stark, att personer väktes af densamma och menniskor, som redan vaknat kände huru golfvet och sängen skakade under dem. Himmelen var för tillfället mulen och temperaturen ±0» (Nya Pressen, 1887, nr. 122).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	7 May	Finnaas	1887/5/7	1

SOURCE

Kolderup.

7. 7 mai, kl. 4.22 fm., vestlige del av Fitjar og Finnaas pgd. IV. R.

Reusch.

Vestsiden af Bømmeløen 1887. 7de mai. 4.22 form. Der foreligger meddelelser fra Hisken og omgivelser og fra Brandesund og tilstødende strøg. (Reusch).

Reusch.

7de mai kl. 4,22 f. m. (tiden angives til kl. 4). *Hisken paa vestsiden af Bømmelaen* i Finnaas prestegjæld. Fru M. Jørgensen meddeler, at hun og en hel del andre i naboskabet vaagnede ved et sterkt smeld, hvorefter fulgte en langsomt rullende lyd. Mange merkede, at sengene herunder rystede let. En mand paa gaarden Mæland, der befandt sig i det frie, hørte, at den rullende lyd gik fra nv. til se. Hummerfiskerne, som ved nævnte tid var paa sjøen for at trække sine teiner, merkede intet; først naar de kom hjem, kunde hustru eller børn fortælle om, hvad der var hørt.

Hr. telegrafist P. Koren beretter, at samme jordrystelse ogsaa iagttoges længere nord, paa Slottere fyr, ved Brandesund og andre steder i Fitje prestegjæld. En mand, der sad og læste i første etage paa gaarden Haneen, 3 km. i øst for Brandesund, merkede et stød nedenfra efterfulgt af en underjordisk rullen eller sitren. Det hele varede 3 til 4 sek. Bevægelsen syntes at forplante sig fra nord mod syd. Huset staar paa fjeldgrund. Ved stødet skjalv huset og gulvet, saa iagttageren for op i forskrækkelse. En saks, der var stillet paa skraa fra bordet op mod vinduskarmen, ramlede ned. En gut fra samme gaard, der var paa sjøen for at trække hummerteiner, hørte ogsaa den hule underjordiske rullen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	3 June	Pielavesi	1887/6/3	1

SOURCE

Renqvist.

108. 1887. VI. 3, natten mot, Pielavesi.

»Viime viikon perjantaita vasten yöllä heräsi Pielaveden pitäjään Pukaran kylässä erään torpan asukkaat kovasta tärähdyksestä, joka pani koko tuvan ruskamaan. Maan halkeaminen sen lienee vaikuttanut, koska samalla tor[illegible]n pihanmaahan aukesi jotensakin leveä rako. Torpan väki kuuluu tuumaavan: 'oishan tuo jo saikkii tarpeeseen, kun jo pouta noin muata lohkoo'.» (Tapio, 1887, nr. 45).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	5 June	Kuopio	1887/6/5	1

SOURCE

Renqvist.

109. 1887. VI. 5, kl. 1.50, Kuopio.

»Maanjäristystä kuultiin kaupungin seuduilla t.k. 5 päivänä kello 1 ja 50 minuttia aamusella ja oli se paikoin niin kova ollut, että oli tärisyttänyt koko rakennuksiakin» (Tapio, 1887, nr. 45).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	4 July	Ytterøens	1887/7/4	1

SOURCE

Reusch.

4de juli kl. 1,38 e. m. (omtr. kl. 1,15 Florø tid). *Ytterøens fyr.* Hr. Michelsen meddeler, at der hørtes som en dur noget langt borte i omtrent 1 minut; i den østre ende af fyrbygningen bemerkedes desuden en let rysten, idet ovnen klirrede.

Samme meddeler beretter, at der i stueetagen hørtes en ganske svag rulling. I taarnet, hvor hr. Michelsen havde vagt, iagttoges intet.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	5 Aug	Lofoten	1887/8/5	1

SOURCE
Kolderup.

9. 5 august, kl. 7.15 em., Værø og Røst i Lofoten. IV—V. R.

Reusch.

Værø og Røst 1887. 5te august. 7.15 efterm. (Reusch).

5te august kl. 7,15 e. m. (Efter tiden for Være fyr, der opgives til kl. 7,25). *Værø og Røst i Lofoten.* Fyrforvalteren paa Være, hr. C. A. Johannesen, som befandt sig i 2den etage, merkede en nedenfra kommende skjælvning, som varede omtrent 20 sekunder. Den ledsagedes af en rullende lyd. Stole rystedes sterkt, døre larmede, som om der blev banket meget haardt paa dem. Stenheller, hvormed taget er tækket, klaprede voldsomt.

Reusch.

I Lofotens tidende for 20de august berettes, at jordrystelsen merkedes paa Være og Røst, og at den varede omtrent 1 minut. „Det kunde ikke iagttages, at rystelsen havde retning til siderne, hvorimod den snarere iagttoges som et sted ret opad. Merkelig nok har ingen, der paa Være befandt sig ude paa marken, merket rystelsen; dette var derimod tilfældet paa Røst, navnlig paa Vedøen, idet vedkommende, som da var ude sige, at de havde vanskeligt for at holde ballancen."

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	16 Aug	Ytterøens	1887/8/16	1

SOURCE
Kolderup.

10. 16 august, kl. 8.34 fm., Ytterøene fyr, Kinns fyr, Grotle paa Bremanger i Søndfjord. III. R.

Reusch.

Kinn og Bremanger 1887. 16de august. **8.34 form. Ganske svag rystelse. (Reusch).**

16de aug. kl. 8,34 f. m. (kl. 8,10 stedets tid). *Ytterøens fyr.* Der hertes en svag rullen, antagelig i 30 sek. Intet andet end en ovnsdør saaes at bevæge sig. Hr. Michelsen tilfeier, at fenomenet efter sigende merkedes paa samme maade ved Kinns fyr.

Hr. D. Lexau, der bor længere nord paa gaarden Grotle i Bremanger prestegjæld. berettes ogsaa om dette jordskjælv. Han befandt sig i 2den etage i sit hus og merkede en skjælvning, der antageng varede 2 til 3 sekunder. Bevægelsesretningen kunde ikke med sikkerhed bedømmes; antagelig var den fra nordvest til sydøst. Jordskjælvet ledsagedes af en lyd som en langsom rullende underjordisk torden.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	22 Aug	Ytterøens	1887/8/22	1

SOURCE

Reusch.

22de august kl. 11,44 f. m. (kl. 11,20 stedets tid). *Ytterøens fyr.* Hr. Michelsen, der sad i stuen, hørte i omtrent 1 minut en rullende lyd som af en kjørende vogn Han mærkede ingen bevægelse; en saadan blev dog muligvis sporet i den anden ende af bygningen, da derfra jevnlig berettes, at rullingen ledsages af bevægelse, idet en eller anden gjenstand ryster. I etagen ovenpaa hørtes larmen mere, da de, som der var, kom nedløbende. Andre, som var ude paa arbeide, mærkede intet, ligesaa fyrassistenten, som var i baad for at fiske. Retningen kan ikke angives med bestemthed, antagelig fra sv. til nø.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	11 Sept	Kristiansand	1887/9/11	1

SOURCE
Kolderup.

12. 11 september, kl. ca. 4.10 em., strøket omkring Kristiansand S. IV. R.

Reusch.

Søgne—Torrisdal 1887. 11te september. **4.10 efterm. En svag jordrystelse; der haves kun meddelelser fra Søgne og Tvet, som ligger nær Kristiansand og Torrisdal, som ligger i nord for Tvedestrand. (Reusch).**

11te sept. omtrent kl. 4,10 e. m. Søgne, Tørrisdal og Tveit ved Kristiansand, S. Tiden angives til lidt over 4 i Kristiansands Stiftsavis for 13. 9. 87. Fra de nævnte steder er beretningerne samstemmige. Jordskjælvet følles som en rullende bølgebevægelse fra sv. til ne. ledsaget af den som vognrammel over en stengade. Af mange blev det opfattet som et fjernt tordenskrald. Sommesteds kjendte man tydelig, at stolen, man sad paa, rystede; skjælvning kjendtes ogsaa af en mand, som sad paa en sten ude paa marken. Meget sterk har jordrystelsen imidlertid ikke været, da det er undgaaet de allerflestes opmerksomhed.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	30 Sept	Grotle	1887/9/30	1

SOURCE

Reusch.

30te sept. kl. 2 e. m. (tiden angives som Kristiania tid, men usikker). *Grotle i Bremanger prgj.* Hr. R. A. Rasmussen, der sov, vaagnede ved en lyd som af en fjern, jevnt rullende torden, der varede omtrent 30 sekunder og gik fra sv. til nø. og langsomt døde hen. Han tilføier, at folk, som var inde, syntes, at lyden var sterkere, end de, som var ude. Fiskere, som var paa søen, kunde intet merke, kun en angiver, at han fornam en bevægelse i sjøen, men fæstede ikke sin opmærksomhed nøiere derved.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	26 Oct	S. Norway	1887/10/26	1

SOURCE

Reusch.

Det sydlige Norge 1887 26de oktober, omtrent 12½ form. Efterretninger om dette jordskjælv blev meddelte i „Naturen", 1887, s. 5—11. Nogle supplerende notiser findes i Thomassen: „Berichte etc." s. 45. Dette jordskjælv ligner meget det følgende, men strakte sig ikke saa langt, der er saaledes ingen meddelelser fra Mjøsegnene og Østerdalen. De fleste iagttagelser er fra Bergens stift; man har dem fra Haram og Norddalen mod grænsen af Trondhjems stift til det sydligste. I Trondhjems stift har man kun en enkelt iagttagelse fra selve byen Trondhjem, svarende til hvad der var tilfældet ved følgende jordskjælv. Paa kysten mellem Boknesund i nord for Stavanger og Kristiansand S. er der nogle faa iagttagelser. Observationsstederne inde i landet østenfjelds er ikke flere, end at de kan regnes op: Lom, S. Fron i Gudbrandsdalen, Skogstad i Valdres, Nes i Hallingdal, Saudland og Nissedal i Telemarken. Endelig er der nogle iagttagelser i Kristianiastrøget mellem Ullensaker i nv. og Porsgrund i sv. Havde dette jordskjælv ikke indtruffet ved midnatstid, men til en for iagttagelse beleiligere tid, havde man sikkerlig kunnet samle meget mere udtømmende oplysninger.

Forf. udtalte i den ovenfor anførte opsats den formodning, at dette jordskjælv muligens udgik fra den linje, som begrænser „Dovresystemet" mod se., og som kan trækkes fra Sogndalsfjorden over Bæverdalen og videre mod ne. Denne antagelse kan jeg ikke nu mere fastholde, efterat der vedkommende dette jordskjælv er fremkommet flere iagttagelser, som dengang ikke forelaa, og forholdene ved det følgende jordskjælv, der er noksaa ligt, ikke tillader en saadan tydning.

Efter meddelelserne fra Daviken, Jølster, Førde og Dale har jordskjælvet været sterkest i de indre dele af Nord- og Søndfjord. Fra Daviken meddeles, at folk vaagnede op i forskrækkelse, en tung slibesten bevægedes fra sin plads, en ovngesims faldt ned osv. Noksaa sterkt har det ogsaa været i de indre fjordegne paa Søndmør og ved Sognfjorden (meddelelserne her foreligger kun fra fjordens nordside og Lærdal inderst inde; maaske er dette en tilfældighed). Under sin videre udbredelse har jordskjælvet været svagt.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	31 Oct	Ytterøens	1887/10/31	1

SOURCE

Reusch.

31te oktober kl. 5,1 e. m. (kl. 4,31 stedets tid). *Ytterøens fyr.* En langsom rulling, der tydelig kunde iagttages at gaa fra n. mod s., hørtes i omtrent 1 minut. Lyden hørtes i stuen, uagtet en spilledaase spillede. I fyrtaarnet bemerkedes intet. Mathiesen.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	3 Nov	Bodö	1887/11/3	1

SOURCE

Thomassen.

Den 3. November 1887 (Fig. 3.)

Am 5. Nov. nachmittags um 7 Uhr 16′ bemerkte man in Bodö ein heftiges Erdbeben. Die Häuser bebten und viele Gegenstände geriethen um. Es war nur ein Stoss, der ½ Sekunde dauerte. („Naturen", den 8. Dec. 1887.)

Dieser Bericht ist insofern ungenau als es heissen soll: „Die Nordlandspost" schreibt von Bodö unter dem 5. Nov.: „Donnerstag Abend um 7 Uhr 16′ bemerkte man einen heftigen Stoss, der die Häuser stark erbeben liess so dass in einigen von ihnen verschiedene an den Wänden befindliche Gegenstände herabfielen. Glücklicherweise dauerte die Erschütterung kaum eine Viertelsekunde."

(„Morgenblad" 12/11 87.)

Von einem Erdbeben in Hernæs, am 3. Nov. abends 7 Uhr 20′ wird in der „Bergens Tidende" berichtet, dass es stark verspürbar war und ungefähr 2 Sekunden dauerte. Der Stoss schien sich in der Richtung von N.—S. zu bewegen und war so heftig, dass sich die Möbel in den Zimmern bewegten und die Ofenthüren klirrten.

(„Christ. Intell. S." 10/11 87.)

Eine starke aber kurzdauernde Erschütterung bemerkte man letzten Donnerstag nachmittags 6¾ Uhr in Bodø. Dieselbe dauerte etwa 2—3 Sekunden, war von starkem Sausen und Luftdruckschwankungen begleitet und schien von N. W.—S. O. zu gehen, wie ähnliche Erdbeben mehrere Male im Laufe der letzten Jahre.

(„Christ. Intell. S." 15/11 87.)

In Dr. Reusch's „Erdbeben in Norwegen 1887" ist diese Erschütterung unter dem 5. Nov. angeführt, zweifelsohne fehlerhaft für den 3. Nov. Es heisst nämlich ausdrücklich: Donnerstag Abend und Donnerstag war der 3. Nov. Der Bericht lautet: 5. (3.) Nov. Nachmittag 6 Uhr 55′. Bodö und Umgegend. Der Verwalter der Telegraphenstation, Herr N. Nielsen, theilt mit, dass das Erdbeben an 5 Sekunden dauerte. Der Aussage mehrerer zufolge ging der Stoss von W.—O. Derselbe war ziemlich heftig, so dass die Häuser zitterten. Leute, die draussen waren, bemerkten gleichsam einen fernen Knall, dem die Bewegung, dann ein Sausen folgte. Man verspürte die Bewegung ungefähr 19 Kilometer von der Stadt, wahrscheinlich auch in noch weiterem Umkreise. Herr Telegraphist R. Schjödt fügt hinzu, dass man das Erdbeben in der ganzen Stadt in allen Häusern, die auf festem Grunde stehen, bemerkte, in der Regel jedoch nicht in denen auf lockerem. (Die Telegraphenstation gehört zu jener Ausnahme.) Ihm schien als ginge die Bewegung von N.—S., doch dürfe er das nicht mit Bestimmtheit behaupten.

Soweit die Berichte. Sehen wir auf die Vertheilung des Luftdruckes um diese Zeit, so bemerkt man folgendes:

Am 2. Nov. ein hoher Luftdruck von 755 mm. über dem südöstlichen Norwegen, dem südl. Schweden und der Ostsee. Am niedrigsten war der Luftdruck über Schottland und Irland, 740 mm.

Den folgenden Tag, den 3. November, als das Erdbeben stattfand, stand ein Luftdruck von 730 mm. über dem nördl. Theile des bottnischen Meerbusens, Lappland und Finnland. Der niedrigste Luftdruck war über Schottland und dem nördl. Irland; derselbe war aber bis auf 725 mm. gefallen.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	5 Nov	Bodø	1887/11/5	1

SOURCE
Kolderup.

Reusch.

14. 5 november, kl. 6.55 em., Bodø og omegn. IV. R.

Bodø og omegn 1887. 5te november. **6.35 efterm. (Reusch).**

5 nov. kl. 6,55 e. m. Bodø og omegn. Telegrafstationens bestyrer, hr. N. Nielsen, meddeler, at jordskjælvet antagelig varede 5 sekunder. Stødet gik efter fleres sigende fra v. mod o. Det var temmelig voldsomt, saa husene skalv og ting faldt ned. Folk, der var ude, merkede som et fjernt knald, derefter kom bevægelsen efterfulgt af en susen. Bevægelsen er sporet omtrent 19 kilom. fra byen og formodentlig ogsaa længere borte.

Hr. telegrafist R. Schjødt tilføier, at jordskjælvet bemerkedes i hele byen i de huse, der staar paa fast grund, men som regel ikke i dem, der staar paa løs grund (telegrafstationen hører til disse undtagelser). Han syntes, at bevægelsen gik fra n. mod s., men kan derom ikke sige noget bestemt.

I Chr. Intell. for 16, 11. 87 meddeles efter Bergens Tidende fra Hernes, at jordskjælvet ogsaa følтes der (tiden angives rigtignok tn „omtrent kl. 7,20"; maaske derfor en forveksling med folgende). Stødet syntes at bevæge sig fra n. mod s. og var saa stærkt, at møblerne bevægede sig paa gulvet og kakkelovnsdørene ristede.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	9 Nov	Bodø	1887/11/9	1

SOURCE

Reusch.

9de nov. kl. 6. Bodø, Hernes. „Den 9de nov. følte man i Bodø om eftermiddagen kl. 6¼ i 2 à 3 sekunder en sterk jordrystelse, ledsaget af sterkt lufttryk og susen. 7,20 samme dag merkedes rystelsen i Hernes. Den var saa sterk, at møblerne bevægede sig paa gulvet og kakkelovnsdørene dirrede Der hørtes en larm, som naar en vogn kjører over frossen, ujevn mark. Rystelsen gik fra n. mod s. Lignende rystelser har, siger Bodø Tidende, flere gange i de sidste aar været mærket deroppe. (Dgbl.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	19 Nov	Kristiansand	1887/11/19	1

SOURCE

Reusch.

19de nov. kl. 10,44 f. m. (10,25 iagttagerens uhr). *Kristiansand S.* Hr. seminarist R. Erga, der befandt sig i et hus i første etage, merkede 3 smaa stød med omtr. 15 sekunders mellemrum. Stødene syntes at komme fra nord og efterfulgtes af skjælvning i 3—4 sek. Lyd hørtes ikke. En mand, der befandt sig i samme stue og blev gjort opmerksom paa fenomenet, bemerkede det ogsaa. Hr. adjunkt J. Haugen, der velvillig har forhørt sig hos en hel del personer i Kristiansand, har ikke fundet andre, som har iagttaget noget jordskjælv.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	19 Dec	Feiring	1887/12/19	1

SOURCE

Reusch.

19 dec. kl. 3 f. m. Feiring ved Mjøsen. Hr. seminarist K. G. Torgunrud skriver: En rystelse, der var saa sterk, at de løse vindusruder dirrede, kjendtes paa Torgunrud i Feiring den 19 dec. kl. 3 f. m. og varede i omtrent 1 minut. En mand, der ved nævnte tid var vaagen, hørte i sv. en larm som af et tordenskrald i lang afstand.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887	26 Dec	Solum	1887/12/26	1

SOURCE

Reusch.

26 dec. omtr. kl. 11,30 e. m. Solum ved Skien. Jordrystelse merkedes ifølge Bratsb. Amtst. i Solum 2den juledags aften ved 11½ tiden. Rystelsen var paa Graatenmoen saa sterk, at sengene formelig løftede sig fra gulvet, ligesom alle i bygningerne værende folk forskrækkede sprang ud, hvor de ved at tænde lys saa revner i jorden. Rystelsen varede blot nogle faa sekunder og efterfulgtes af svage døn. Bevægelsen var fra e. mod v. (Mrgbl. 7 jan. 1888).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	3 Jan	Jølster	1888/1/3	1

SOURCE

Thomassen.

1888.

3die januar, omtrent kl. 4h 15′ em., merkedes et svagt jordskjælv i Jølster. Baade før og efter rystelsen hørtes en temmelig sterk larm. Det hele var dog af kort varighed.

(Ole A. Viken, veiarbeider.)

Nummer	Datum	Ort	Zeit	Stärke	Richtung	Dauer	Bemerkungen
1	Jan. 3	Jölster	4h 15′ p. m.	II		Kurz	Sowohl vor als nach der Erschütterung hörte man ziemlich starken Lärm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	11 Jan	Örebrotrakten	1888/1/11	1

SOURCE

Kjellén.

301. 1888, jan. 11, kl. 10,10 e. m. Örebrotrakten, lokalt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	15 Jan	Øvregaard	1888/1/15	1

SOURCE

Thomassen.

15de januar kl. 1h 51′ morgen (muligens lidt før) mærkedes en jordrystelse paa Øvregaard, en plads under prestegaarden i Jostedal. Bevægelsen, som var uden stød, kom fra SV og syntes at forplante sig i nordlig retning. En underjordisk torden, som varede 4—5 sek., hørtes. Paa samme tid iagttoges sterke nordlys.

Det underjordiske drøn hørtes saavel syd i bygden som i den nordligste del af prestegjeldet. Derimod sporedes ingen bevægelse.

(A. A. Fossen, lærer.)

2	Jan. 15	Övregaard, Jostedal	1h 51′ a. m.	III	SV—N	4—5 S.	Unterirdischer Donner. Gleichzeitig wurden starke Nordlichter gesehen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	15 Jan	Trysil	1888/1/15	1

SOURCE

Thomassen.

15de januar, meddeler kirkesanger D. NILSEN i Osene, omtrent kl. 11^{h} 54′ em. merkede 5 personer, ca. 4 km. V for Trysil kirke en jordrystelse. De følte meget tydelig jordens bevægelse og hørte en dump rullen som „naar der kjøres med hjulredskab over en bro.“ Lyden hørtes i syd eller sydvest, men rystelsens retning kan ikke angives. Samtidig observeredes i nærheden af Hamar en ualmindelig sterk lysning. Andre har seet ligesom et lyn efterfulgt af et svagt drøn.

(„Morgenbladet“ 20 — 25 — 1 — 88.)

3	Jan. 15	Trysil		11^{h} 54′ p. m.	III			Man hörte ein dumpfes Rollen. In Hamar beobachtete man eine ungewöhnlich starke Helligkeit.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	30 Jan	Växiö	1888/1/30	1

SOURCE

Kjellén.

302. —, jan. 30, kl. 11 e. m. Växiö och trakten; 2 stötar. Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	31 Jan	Mellersta Emmådalen	1888/1/31	1

SOURCE

Kjellén.

303. —, jan. 31, kl. 4 f. m. Mellersta Emmådalen (Målilla, vid sjön Ryningen).[30] Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	1 Feb	Hellisø	1888/2/1	1

SOURCE

Thomassen.

Hellisø, 1ste februar. Omtrent kl. 4^{h} 24′ morgen svag jordrystelse.

(Meteorologisk maanedsblanket.)

4	Febr. 1	Hellisø	4^{h} 24′ a. m.	II			

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	8 Feb	Bremanger	1888/2/8	1

SOURCE

Thomassen.

8de februar kl. 10^{h} 22′ fm. merkedes ved Hauge skolehus Bremanger et svagt stød med en svag skjælven fra VNV. Stodet varede 5 min. og samtidig hørtes en vedholdende rullen eller døn.

(I. Hermæs, lærer.)

5	Febr. 8	Hauge, Bremanger	10^{h} 22′ a. m.	III	VNV—?	5 M.	Gleichzeitig anhaltendes Rollen. Stoss mit zitternder Bewegung.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	16 Feb	Ytterøen	1888/2/16	1

SOURCE
Kolderup.

Thomassen.

24. 16 februar, kl. 12.25 fm, Ytterøene fyr, Sondfjord. III. I.

16. Februar 1888 (Fig. 4.)

Der Verwalter Michelsen berichtet, dass den 16. Febr. um Mitternacht (1 Minute über 12, Nacht vom 15. auf den 16. Ytterøs Zeit) auf dem Leuchtthurme von Ytterø in Kinn ein Erdstoss bemerkt wurde.

Die Bewegung wurde wie Rollen vernommen, aber während man im Leuchtthurme selber dieselbe nicht verspürte, ward sie im abgelegenen Hause bemerkt. Der Stoss dauerte ungefähr 1 Minute und kam von S. Die Gebäude liegen auf felsigem Grunde.

Die Orte der barometrischen Maxima und Minima waren sowohl am 15. und 16. als auch am 17. Febr. ungefähr dieselben.

Aber während das barometrische Maximum, das alle drei Tage über dem centralen Theile der skandinavischen Halbinsel ruhte, am 15. von ziemlich grosser Ausdehnung und mit einem Luftdrucke von 770 mm. war, hatte dasselbe am Tage des Erdbebens eine bedeutend geringere Ausdehnung und einen Luftdruck von 775 mm. Seine westliche Grenze lag an jenem Tage auch dem Orte des Erdbebens näher als am vorhergehenden und folgenden Tage, an denen sich das Maximum etwas in nordöstlicher Richtung gezogen, grössere Ausdehnung und einen Luftdruck von 770 mm. hatte.

16de februar iagttoges kl. 0h 25′ morgen paa Ytterøens fyr, Kin, et jordstød. Bevægelsen opfattedes som en rulling; men medens der i selve fyrtaarnet ikke merkedes nogen bevægelse, følte man en saadan i det nærliggende hus. Stødet varede omtrent et minut og kom fra syd. Bygningerne ligger paa fjeldgrund.

(P. Michelsen, forvalter.)

6	Febr. 16	Ytterøen, Kinn	0h 25′ a. m.	III	S—?	1 M.	Rollende Bewegung.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	27 Feb	Saetersdalen	1888/2/27	1

SOURCE

Kolderup.

25. 27 februar, kl. 4—5 fm., sydlige del av Sætersdalens og nordlige del av Mandalens fogderi. V. R.

Reusch.

Sydlige del af Sætersdalen og egnen ved Mandalselven 1888. 27de februar. **$4^4/_4$ form. I Evje, Aaseral, Bjelland, Finsland, Iveland. Ved dette jordskjælv var et rullende dren det mest fremtrædende fænomen. Rystelsen merkedes ikke overalt. (Thomassen. Han angiver en forplantelsestid af kun noget over 1 km. i minuttet; men dette maa sikkerlig bero paa, at tiden for det af ham antagne udgangssted, Bjelland, er angivet for tidligt).**

Thomassen.

27de februar strakte en jordrystelse sig over den sydlige del af Sætersdalens og den nordlige del af Mandals fogderi.

I Bjelland merkedes den omtrent kl. 4^h 20′ og strakte sig, ifølge sogneprest BUGGE, over hele Bjellands sogn, muligens med undtagelse af de vestligste gaarde, og størstedelen af Grindems sogn. Paa gaarden Bjelland 3 km. VSV for prestegaarden og ligesaa paa Udbostad i Grindem (6 km. i NV), Smedsland i Grindem (10 km. NNV), Fos i Bjelland (5 km. i N), Homme (øvre) og Øvrebø (8 km. i N) og Valebrok (8 km. i NO) rystede husene, dog ikke betydeligt. Paa de tre sidstnævnte steder klirrede kopper mod hinanden.

Medens rystelsen, saavidt vides, kun merkedes paa ovennævnte steder, hørtes paa mange flere steder en lyd som et dumpt, temmelig sterkt tordenslag efterfulgt af en ikke langvarig og ikke jevnt aftagende rullen (som almindelig ved torden). Ifølge de flestes udsagn hørtes lyden samtidig med rystelsen. Paa Hestelien, vel 1 km. SV for prestegaarden, hørtes sterk susning i skoven. I Grindem paastaar man at have seet et lynglimt straks før lyden hørtes.

Lensmand BERG, Aaseral, beretter, at jordrystelsen iagttoges paa gaardene Tveit, Linjord, Omland, Mjaaland, Romelid, Madland og Østerhus. Der hørtes kun en langsom dur, som varede nogle sekunder.

I Finsland hørtes et rullende drøn; men medens en iagttager (SØREN AANENSEN, Spikkeland) ikke vil have bemerket nogen rystelse, omtales af en anden iagttager en saadan som bemerket ialfald i sognets sydlige del, idet han angiver, at der samtidig med lyden følte en bølgende bevægelse i retningen NO—SV.

I Hodne merkedes rystelsen temmelig sterkt. Der hørtes en lyd som naar der kjøres paa frossen mark med hjulredskab. Rystelsen var paa enkelte steder saa sterk, at kakelovne og vinduer dirredo. Retningen syntes at være SV—NO.

(„Morgenbladet" 5 — III — 88.)

7 Febr. 27	Mandal, Sætersdal: Bjelland	4^h 20′ a. m.	V		Man hörte zu gleicher Zeit donnerähnliches Rollen. Starkes Waldesrauschen in Hestelien. Wagende Bewegung. Die Häuser zitterten.
	Finsland			NO—SV	
	Hodnaes Iceland	4^h 40′ a. m.	IV	SV—NO	Laut wie von einem Wagen, der über gefrorne Erde hinfährt.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	27 Feb	Saetersdalen	1888/2/27	2

SOURCE

Thomassen

Ulleberg	4h 52' a. m.	V		[illegible]
Evje		V	2—3 S.	Das Haus bebte als wenn eine grosse Schneemasse vom Dache fiele.
Bjoraa	4h 57' a. m.	V	2—3 M.	Das Haus zitterte. Starkes Rollen.
Frogne	5h 10' a. m.	IV		Wie starker Donner.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	1 March	Bergenshalvøen	1888/3/1	1

SOURCE

Reusch.

Bjørnefjordens omgivelser 1888. 1ste marts. **$4^1/_2$ eftrm. Paa den sydlige del af Bergenshalvøen og den nordlige del af Tysneseen merkedes et svagt jordskjælv; det er ogsaa iagttaget i Nórheimsund. (Thomassen).**

Thomassen.

1ste marts. Fra Os (ved Bergen) berettes, at man der kl. 4^h 11′ em. mærkede et stød med bølgeformig bevægelse fra V—O. Varigheden var 8—10 sekunder. Lidt før stødet hørtes underjordisk torden. En stund efter, uvist om foraarsaget ved jordrystelsen, kom nogle løse sten i bevægelse i en ur i Heglandsdalen. Kirkefolk fra nabosognet fortæller, at rystelsen kunde mærkes ogsaa paa søen.

Paa Farstad ca. 3 km. SV for Os kirke merkedes kl. 4^h 16′ en rystelse saa sterk, at saavel siddende som staaende i huset forskrækkedes. I huset, som ligger paa fjeldgrund, iagttoges kun én rystelse af antagelig varighed af 30—40 sekunder. En lyd som af en fjern torden hørtes faa sekunder før rystelsen.

I prestegaarden mærkedes intet.

Paa en gaard, omtrent 1 km. NV for Farstad, bemerkedes samtidig stød af 20—30 sek. varighed. Ligesaa hørtes vedvarende tordenlignende lyd, som begyndte faa sekunder før stødet.

I den mod Bjørnefjorden vendende del af Tysnæs sogn mærkedes omkring kl. 4^h 20′ et stød med skjælvning. Stødet ledsagedes af en tordenlignende larm.

Jordrystelsen mærkedes til samme tid ved Lysøen.

Paa Skaalheim (Nordheimssund, Hardanger) hørtes kl. 4^h 34′ en kortvarig dur, (som om nogen i nogen afstand havde kjørt med kjærre) men ingen rystelse bemerkedes. Lydens retning var NV—SO.

(Olaf Vik.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	12 March	Drammen	1888/3/12	1

SOURCE

Thomassen.

12te marts kl. henved 2 morgen følte s i Drammen en svag jordrystelse ledsaget af temmelig sterkt underjordisk drøn. Retningen var O—V.

(„Drammens Blad".)

8	März 12	Drammen	2h a. m.	III	O—V		Ziemlich starkes, unterirdisches Gedröhne.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	27/28 March	Växiö	1888/3/27	1

SOURCE

Kjellén.

304. —, mars 27/28, natten. Växiö, lokalt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	1 April	Bergen	1888/4/1	1

SOURCE							
9	April 1	Os pr. Bergen	4h 11' p. m.	III	V—O	8—10 S.	Wellenartiger Stoss, der auch auf See bemerkt wurde.
Thomassen.		Farstad	4h 16' p. m.	VI		30—40 S.	Einige Sekunden vor der Erschütterung ein Gerausch wie von fernem Donner.
		Bai Björnefjorden	4h 20' p. m.	III			Zitternde Bewenung von donnerähnlichem Lärm begleitet.
		Skaalheim	4h 34' p. m.	III	NV—SO		Kurzandauerndes, schwaches Sausen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	2 April	Stavanger	1888/4/2	1

SOURCE

Kolderup.

28. 2 april, kl. ca. 11 fm., den østlige del av Stavanger amt og tilstøtende dele av Lister og Mandals amt og Nedenæs amt. VI. M.

Reusch.

Den indre del af Boknfjorden 1888. ***2den april.*** **11-tiden form. Nordligst merkedes rystelsen i Gjerde (Etne) som en neppe kjendelig skjælvning. Den merkedes ogsaa svagt i Valle i Sætersdalen. De to sydligste steder er Hæskestad og Ly, begge steder hørtes det, som folk kom kjørende tilgaards. Selv i den midtre del af udbredelsesstrøget Fister—Gjæsdal var bevægelsen lidet sterk. Rystelsen sporedes ikke ved den ydre del af fjorden, saaledes er der ingen meddelelser fra Stavanger. (Thomassen).**

Thomassen.

2den april mellem 10^h 20′ og 10^h 50′ fm. iagttoges paa Fister ved Stavanger en ganske svag rystelse ledsaget af et drønlig en langtrukken torden, som ikke er langt borte.

(Johan Iversen Fister.)

10	April 2	Fister pr. Stavanger	10^h 20′ a. m. og 10^h 50′ a. m.	II		.	Man hörte einen Laut wie von langgezogenem Donnern.
		Völstad	11^h 10′ a. m.	IV	O—V	1 M.	Geräusch wie von trabenden Pferden.
		Ravndal	11^h 5′ a. m.	III	N—S	10—30 S.	Anhaltendes Rollen auch nach der Erschütterung.
		Lima	11^h 5′ a. m.	IV	V—Ø		
		Ueland	11^h 20′ a. m.	III	N—S	Welche M. 20 S.	Geräusch wie von einem vorüberfahrenden Wagen.
		Ödegaard		VI	[illegible]		Wurde von Dröhnen begleitet. Das Haus bebte, eine Uhr blieb stehen.
		Lyselandet					
		Kalleli		VI			Rollendes Geräusch. Drei Stösse. Die Schlagfeder der Uhr klirrte stark.
		Rike Björneraa	12^h 44′	II		5 M.	Anhaltendes, schwaches Rollen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	8 April	Karlstad	1888/4/8	1

SOURCE

Kjellén.

305. —, april 8, kl. 1 och 4 f. m., flere stötar. Karlstad och trakten; NV. Svedm. (äfven V, 19).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	11 April	Nära Växiö	1888/4/11	1

SOURCE

Kjellén.

306. —, april 11, morgonen. Nära Växiö, lokalt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	15 April	Kuddby	1888/4/15	1

SOURCE

Kjellén.

307. —, april 15, kl. 10 e. m. Kuddby (på Vikbolandet), lokalt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	16/17 April	Frödinge	1888/4/16	1

SOURCE

Kjellén.

308. —, april 16/17, natten. Frödinge (Vimmerbytrakten). Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	17 April	Breistrand	1888/4/17	1

SOURCE

Thomassen.

17de april kl. 4h 30′ em. jordrystelse paa gaarden Breistrand, Herø prestegjeld Helgeland. Stedet, hvor iagttagelsen gjordes, ligger paa løs sandgrund, en slette med fjeld i baggrunden. Der merkedes kun en skjælvning, som gik fra vest mod øst. Varighed omtrent 15 sek. Omtrent 2 sek. før rystelsen hørtes en underjordisk torden.

(H. Andreassen, lærer.)

11	April 17	Breistrand, Helgeland	4h 30′ p. m.	III	V—O	Ca. 15 S.	Zitternde Bewegung. Zwei Sekunden vor der Erschütterung unterirdischer Donner.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	18 April	Hellisø	1888/4/18	1

SOURCE

Thomassen.

18de april kl. 8h 54' (fm.?) hørtes paa Hellisø fyr et sterkt brag i luften i nordlig retning.

(Stationsblanket fra Hellisø.)

12	April 18	Hellisö	8h 44' a. m.?		In N		Starkes Getöse in der Luft.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	23 April	Färder	1888/4/23	1

SOURCE

13	April 23	Färder		1h 38' p. m.			Sehr kräftiger Luftstoss. Das Stationsgebäude ächzte.

Thomassen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	4 May	Lysaker	1888/5/4	1

SOURCE

Thomassen.

4de mai om aftenen hørtes i Lysaker ved Kristiania en lyd som af et jernbanetog, dog adskillig sterkere. Hele huset rystede kjendeligt. Lyden syntes at gaa NV—SO. Den begyndte pludseligt og med sin største styrke kl. 10h 57′ em., varede omtrent 45 sek. og aftog efterhaanden. Baade bevægelse og lyd syntes at komme nedenfra.

(Bodding, stud. theol.)

14	Mai 4	Lysaker	10h 57′ p. m.	V	NV—SO	45 S.	Unterirdischer Donner. Das Haus bebte.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	21 May	Diserud	1888/5/21	1

SOURCE

Thomassen.

21de mai. Kl. 11 em. mærkedes paa gaarden Diserud i Feiring et stød, der rystede hver eneste gjenstand i huset. Alle laftstenene under staburet faldt ned, og staburets trappe faldt overende mod syd. Lige efter stødet fulgte sterk rammel.

15	Mai 21	Diserud, Feiring	11 h p. m.	VII	Von S	Alle auf dem Dache eines Vorratshauses befindlichen Windsteine fielen herab. Die Treppe fiel um. Starker Lärm folgte auf den Stoss.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	24 May	Kinn	1888/5/24	1

SOURCE
Kolderup.

33. 24 mai, kl. 7.44 em., Bremanger—Ytterøene i Søndfjord. III. R.

Reusch.

Kinn og Bremanger 1888. 24de mai. **7.45 efterm. Ganske svag rystelse. (Thomassen).**

Thomassen.

24de mai kl. 7h 44′ em. bemerkedes paa Hirsøernes fyrstation i Kinn sogn et stød efterfulgt af underjordisk rullen. Bevægelsen gik antagelig S—N, og rullingen varede omtrent et minut.

(P. Michelsen, Ytterøens fyr.)

Paa Grotle i Bremanger merkedes denne jordrystelse kl. 7h 49′ em. Den følles som en kraftig underjordisk rullen, som syntes (dog usikkert) at gaa N—S. Jordskjælvet syntes at begynde under huset som en temmelig sterk torden eller som bulderet af en faldende gjenstand, varede ca. 15 sek. og syntes at ophøre pludseligt. Intet stød kjendtes og der merkedes ingen klirren i huset.

(R. A. Rasmussen, Grotle.)

16	Mai 24	Hirsö in Kinn Grotle, Bremanger	7h 44′ p. m. 7h 49′ p. m.	III II	S—N N—S (?)	1 M. 15 S.	Unterirdisches Rollen. Starkes do.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	28/29 May	Vemmenhögs	1888/5/28	1

SOURCE

Kjellén.

309. —, maj 28/29, natten. Vemmenhögs härad (vid Skånes sydkust); flere dån.[31] Äfven kollektiv-uppgift. Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	1 June	Hernö, Lungö	1888/6/1	1

SOURCE

Kjellén.

310. —, juni 1, kl. 7,24—7,50 f. m., 2 stötar. Hernö, Lungö (vid Hernösand). Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	12 June	Vossevangen	1888/6/12	1

SOURCE

Thomassen.

12te juni kl. 11^{h} 7′ em. jordrystelse paa Vossevangen.
(Tangen, apotheker.)

17	Juni 12	Vossevangen	11^{h} 7′ p. m.				

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	20 June	Løiten	1888/6/20	1

SOURCE

Kolderup.

35. 20 juni, kl. 7 15 fm., Løiten og Elverum. IV. R

Reusch.

Løiten—Elverum 1888. 20de juni. **7.15 form. Svag rystelse. (Thomassen).**

Thomassen.

20de juni kl. 7h 15′ fm. merkedes paa Tjernsholm i Løiten (grunden løs sandjord paa fast ler med blokke) et drøn lig rammelen af en vogn paa nylig gruset vei tilligemed de svage puf, som man ved saadan kjøren ialmindelighed føler. Lyden varede 2 à 3 min. og gik SSV—NNO. Det hørtes som om lyden samtidig forplantede sig gjennem luften og i jordbunden. Samme jordskjælv hørtes og følte paa flere steder, navnlig i Elverum og paa Rokoskoven ca. 4 km. NV. for Tjernsholm.

(Laurits Wolffstrøm.)

18	Juni 20	Tjernsholm. Elverum	7h 15′ a. m.	IV	SSV—NNO	2—3 M.	Geräusch wie von einem Wagen auf Kieselweg. Man merkte Stösse.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	8 July	Jakobstad	1888/7/8	1

SOURCE

Renqvist.

110. 1888. VII. 8, kl. 3.30, Jakobstad.

»ett lindrigt jordskalf inträffade här [i Jakobstad] den 8 Juli omkring klockan $^1/_2$ 4 på morgonen. Äfven i stadens omnejd och å villorna i omnejden förnams skakningen tydligt» (Wasabladet, 1888, nr. 62).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	16 July	Hardanger	1888/7/16	1

SOURCE

Kolderup.

36. 16 juli, kl. 12.17 fm., dele av Hardanger og Søndhordland (Ulvik—Skaanevik). VI. R.

Reusch.

Hardanger 1888. 16de juli. **Lidt efter midnat. Meddelelser haves om, at jordskjælvet kjendtes sterkt paa vestsiden af Sørfjorden, i Odde, ved den indre del af Aakrefjorden og i dalen op fra fjorden. (Ved den ydre del af fjorden og i Skonevik kjendtes intet). Fra Ulvik omtales rystelsen som ikke synderlig sterk. Fra en gaard paa den sydlige del af Storen haves ogsaa en meddelelse om dette jordskjælv. (Thomassen).**

Thomassen.

16de juli. Jordskjælv i Hardanger. Paa Jaastad bemerkedes jordskjælvet kl. 0^h 17′ morgen. Først kom et lidet tungt drøn, og omtrent 15 sek. derefter et temmelig veldigt stød som af et noget fjernt tordenskrald. Huset rystede temmelig sterkt. Den stødvise skjælvning holdt ved med samme styrke omtrent et minut, men saa aftog det i et halvt minut med en sagte skjælven. Stødet gik V—O.

(H. A. Jaastad, urmager.)

Kl. 0^h 27′ følтes rystelsen paa Rullestad ca. 2 km. ovenfor bunden af Aakrefjorden. Den var saa sterk, at saavel meddeleren (sogneprest P. W. K. BØCKMANN) som husets folk og endel andre fremmede, der overnattede paa samme gaard, vaagnede af rystelsen og det med den følgende underjordiske bulder, der lød som temmelig sterk torden. Ovnen klirrede og huset knagede. Rystelsen følтes baade paa gaarden Skrome ca. 3 km. ovenfor Rullestad og paa Fjære, ved fjordens bund, temmelig sterkt, ligesom et stykke ud i fjorden, medens intet blev bemerket længer ud (ca. 11 km.) i fjorden, ligesaalidt som i Skonevik.

Dette er vel den samme rystelse, som i „Vestlandsposten" omtales som indtruffet paa Rullestad kl. 1^h 17′ morgen. Ifølge denne beretning var rystelsen, der iagttoges gjennem 3 sterke stød, og som varede flere sekunder, saa voldsom, „at Senge, Borde og alle løse Gjenstande i Værelset kastedes hid og did."

Kl. 0^h 28′ merkedes rystelsen paa gaarden Kaneteig mellem Store-vd. og Aadlands-vd. i Stordøens sogn. Den følтes nærmest som en fra nordvest mod sydost gaaende skjælven og varede omtrent et sekund. Ovnsdørene klirrede, og der hørtes en lyd som af en forbikjørende vogn. Lyden varede ca. 3 sek. eller lidt længere. Den begyndte svagt, øgede raskt paa, indtil rystelsen følтes, hvorefter den ligesom døde hen.

Samtidig merkedes rystelsen ogsaa i Mæland paa Espe temmelig sterkt. Folk vækkedes af en sterk, durende lyd, og i det samme begyndte ovnen med flere ting i værelset at ryste. Lyden syntes at gaa NV—SO. En, som var vaagen, siger at det var to tæt paa hinanden følgende rystelser, og at lyden kom fra nord.

(L. Mæland, Ullensvang.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	16 July	Hardanger	1888/7/16	2

SOURCE

Thomassen.

Naar der i „Morgenbladet" for 26 — 7 — 88 omtales, at man nat til 17de juli mellem kl. 12—1 følte en jordrystelse paa flere steder i Hardanger, som i Ulvik ikke skal have været synderlig sterk, men i Odde meget sterk, da mener BØCKMANN, at den her omtalte jordrystelse er den samme som den nat til 16de merkede, men at tiden er feilagtig angivet som „nat til tirsdag istedetfor nat til mandag").

19	Juli 16	Jaastad, Hardanger	12 h 17' a. m.	VI	V—O	1.5 M.	Zuerst ein kurzes, schweres Gedröhn, 15 S. danach ein ziemlich heftiger Stoss von donnerähnlichem Geräusch begleitet. Das bedte ziemlich stark.
		Rullestad	12 h 27' a. m.	VI			Man hörte starken, unterirdischen Donner und das Haus ächzte.
		Kaneteig	12 h 28' a. m.	IV	NV—SO	1 S.	Drei Sekunden lang andauerndes Geräusch wie von einem vorbeifahrenden Wagen.
		Mäland, Espe		V	NV—SO		Stark brausendes Geräusch. Zwei dicht auf einanden folgende Stösse.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	23 July	Vadstena	1888/7/23	1

SOURCE

Kjellén.

311. —, juli 23, kl. ½5 f. m., och aug. 13, kl. 1 e. m., 2 stötar. Vadstena. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	28 July	Ångermankusten	1888/7/28	1

SOURCE

Kjellén.

312. —, juli 28, kl. 3 f. m. Ångermankusten upp till Umeå och in till Ljungå by (vid Gimån; 21 uppgifter); sannolikt 2 stötar. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	2 Aug	Vinnerstad	1888/8/2	1

SOURCE

Kjellén.

313. —, aug. 2, middag. Vinnerstad (vid Motala), lokalt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	17 Aug	Nära Ystad	1888/8/17	1

SOURCE

Kjellén.

314. (?) —, aug. 17 (afton)—18 (morgon). Nära Ystad, lokalt. Möjligen endast storm. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	7 Sept	Aavigen	1888/9/7	1

SOURCE

Thomassen.

7de september kl. 5 morgen merkedes paa Aavigen ved Svinør et kortvarigt jordstød, som bragte det paa stengrund staaende hus til at ryste temmelig sterkt i grunden. Ligesaa rystede ovnen i et værelse temmelig sterkt. Samtidig med rystelsen hørtes en lyd. Det lynede og tordnede før rystelsen, tildels med noksaa sterke skrald. Efter rystelsen et tordenslag i V, men ligesom mere fjernt.

(Nannestad, telegrafstationen, Svinør.)

20	Septbr. 7	Aavigen, Svinør	5h a. m.	V	Kurz	Das Haus schütterte ziemlich stark.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	10 Sept	Grotle	1888/9/10	1

SOURCE

10de september kl. 10^h 3′ em. hørtes paa gaarden Grotle i Bremanger i 15—20 sek. en lyd som af en fjern, kraftig, jevnt rullende torden, antagelig i retning N—S.

(R. A. Rasmussen, Grotle.)

Thomassen.

21	Septbr. 10	Grotle, Bremanger	10^h 3′ p. m.	N—S	15—20 S.	Laut wie von fernem, kraftigen Donner.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	27 Sept	Omvikdalen	1888/9/27	1

SOURCE
Kolderup.

Thomassen.

38. 27 september, kl. 9.39 fm., Omvikdalen i Kvinnhered. V. I.

27. September 1888 (Fig. 5.)

Um 9 Uhr 21′ vormittags Erdbeben in Omvigdalen in Kvindherred. Der Ort der Beobachtung ein Haus auf felsigem Grunde. Man merkte einen Stoss von unten, Beben des ganzen Hauses. Richtung von O.—W. Der Stoss dauerte 1 Sekunde, das ihm folgende Beben 20 Sekunden. Im Pianoforte vernahm man Wiederhall. Unterirdisches Donnern und anhaltendes Rollen folgten dem Stosse. Ein paar Minuten später hörte man ein dumpfes schwächeres Gebrause. (A. Lea, Dimmelsvik.)

Am 26. Sept. war das Minimum über dem Striche nördlich vom bottnischen Meerbusen mit dem Barometerstande 755 mm. Das Maximum 776 mm. erstreckte sich über die Nordsee, Schottland, den westlichsten Rand Norwegens von Statt an südwärts, sowie über Jütland südlich vom Liimfjord.

Am 27. Sept. war ein Minimum von 750 mm. etwas länger in südwestlicher Richtung vorgedrungen. Das Maximum von 765 mm. hatte fast dieselbe Ausbreitung wie den Tag zuvor, doch erstreckte es sich etwas weiter nach S. W. Am äussersten Rande dieses Maximums fand das Erdbeben statt.

Am 28. Sept. haben sich zwei Maxima gebildet, eins von 765 mm. mitten über der mittleren Partie der skandinavischen Halbinsel und eins über der Nordsee. Niedriger Luftdruck von 750 mm. steht über Finnland und westlich und nordwestlich von Irland

22 Septbr. 27	Omvigdal, Kvindherred	9h 39′ a. m.	V	O—V	1 S.		Nach dem Stosse unterirdisches Donnern und 20 Sekunden anhaltendes Rollen

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	28 Oct	Kristiania	1888/10/28	1

SOURCE

Thomassen.

28de oktober vækkedes beboerne i de øverste huse i Torvald Meyers gade i Kristiania ved at møblerne i værelserne rystede sterkt og vinduesruderne klirrede. Samtidigt hørtes ogsaa et snart sterkere, snart svagere underjordisk bulder. Fænomenet gjentoges med korte mellemrum i en tid af 1—1½ time ved kl. 3—4 morgen. Da den underjordiske lyd var som sterkest, kunde man merke en svag, bølgende bevægelse.

(„Dagbladet".)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	29 Oct	Aalgaard	1888/10/29	1

SOURCE

Thomassen.

29de oktober kl. 2h 33′ morgen hørtes to gange efter hinanden paa gaarden Aalgaard i Gjesdals sogn en lyd som en vogns rumlen paa haard vei. Første gang hørtes lyden i 5 sek., anden gang noget kortere. Mellom begge gange var omtrent 10 sek. mellemrum. Lyden syntes at gaa O—V.

(O. Aalgaard, Gjesdal, fanejunker.)

24	Octbr. 29	Aalgaard	2h 33′ a. m.	III	O—V		Zwei Stösse 5 Sek. lang und 10 Sek. danach ein kurzer Stoss. Wie ein Wagen auf hartem Wege.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	23 Dec	Søndfjord	1888/12/23	1

SOURCE

Reusch.

Søndre Søndmør, Nordfjord, Søndfjord 1888. 23de december.
Ved 12½-tiden em. De af Thomassen meddelte tidsiagttagelser angaaende dette jordskjælv kan maaske tydes saaledes: Ved 12½-tiden kjendtes rystelsen ved Florø, Svane og den ydre del af Dalsfjorden. 5 til 7 minutter (12.35 til 12.37) efter var bevægelsen forplantet mod sø. til Dale og mod nord til strøget omkring Bremangerland. Derefter hører vi ikke mere om nogen forplantelse i sydlig retning. Omkring 12.40 var bevægelsen kommen mod vest til Ytteroen (12.39), mod nø. til Hestnes i Nordfjord (12.39) og mod nord til Stat (12.42). Endelig har vi tidsangivelsen 12.49 nordligst paa Gurskøen. Den tidligste tidsangivelse 12.17 for Hyllestad tænker jeg er altfor tidlig, og tidsangivelsen 1.8 fra Osmundvaag, hvor man fra det nærliggende Skongenes har tidsangivelsen 12.32, anser jeg for urigtig. Jordrystelsen hører til de svagere.

Thomassen.

23de december, omtrent ved middagstid, merkedes paa adskillige steder i Søndmør, Søndfjord og Nordfjord en jordrystelse.

Fra Horne (mellem Aafjord og Dalsfjord i Hyllestad prgd.) berettes, at man der kl. 12h 17′ middag merkede et bølgeformigt jordskjælv fra O—V eller OSO—VNV. Det hørtes „som naar en hest løber løbsk paa marken" og føltes som ganske skarpe stød. Rystelsen varede 2 min., og den atter og atter rullende, bølgeformige rystelse og duren virkede formelig bedøvende.

(Johannes Johannesen, Anse.)

I Svanø kirke indtraf jordrystelsen midt under gudstjenesten kl. 12h 27′ (muligens lidt unøiagtig). I kirken, som ligger paa fjeldgrund, merkedes intet stød, men kun en svag, skjælvende bevægelse fra SO—NV. Samtidig hørtes en rullende lyd som af vogne.

Omtrent samtidig merkedes jordrystelsen i Florø.

(G. Olsen, sogneprest i Florø.)

Kl. 12h 32′ merkedes jordrystelsen i Selø prestegjeld paa Skougsnæs fyrstation, saavel i fyrlygten som forøvrigt i hele huset. Der føltes et af skjælvning ledsaget stød, som varede 2 sek. samtidig med, at der hørtes en lyd som af vognrullen eller maadelig torden. Døre og løse gjenstande rystede. Jordrystelsen skal være merket flere steder paa øen.

(L. Hansen, fyrvogter.)

Til samme tid merkedes ved Sælø hovedkirke rystelsen som et bølgeformigt stød fra SO—NV. Stødet varede 5—6 sek. og efterfulgtes af en sitren paa 6—7 sek. (Kirken ligger paa sandgrund, lige ved fast fjeld.) Der merkedes knagen i bygningen ligesom der ogsaa hørtes en fjern, svag lyd som af en kjørende vogn. Lyden kom før stødet og varede i det hele 4 min. (En times tid senere samme dag merkedes et meget svagt jordskjælv.)

(Louise Strømme.)

Ogsaa paa Ulvsunds fyr merkedes til samme tid en sterk rysten.

(Chr. Halvorsen.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	23 Dec	Søndfjord	1888/12/23	2

SOURCE

25	Dcbr. 23	Horne, Söndmör	12h 17′ p. m.	V	O—V	2 M.	Wellenartige Bewegung mit scharfem Stosse. Geräusch wie von einem auf der Wiese umhertrabenden Pferde.
Thomassen.		Svanö	12h 27′ p. m.	III	SO—NV		Geräusch wie von Wagen.
		Skongsnäs	12h 32′ p. m.	IV			Stoss mit Zittern. Lose Gegenstände zitterten. Donnerartiges Geräusch.
		Sälö	12h 32′ p. m.	IV	O—NV	5—6 S.	Wellenartiger Stoss 6—7 Sek. lang, von Zittern gefolgt. Geräusch wie eines fahrenden Wagens hörte man vor dem Stosse und auch etwas danach, im Ganzen 4 Min. lang. Das Gebäude ächzte. Eine Stunde später ein sehr schwaches Erdbeben.
		Ulvesund	12h 32′ p. m.				
		Bremangerpollen	12h 35′ p. m.	VI	SV—NO	1 S.	Ein unterirdisches Gepolter. Nach 3—4 Min. starker Stoss. Das Haus wurde „gehoben" und gleichzeitig das Geräusch wie vom Sprengen einer Mine unter dem Hause gehört. Darauf unterirdischer Donner, der 40—50 Sek. andauerte.
		Fröiöens kirke		VI			Die Kirchenstühle zitterten sehr stark.
		Bremanger	12h 35′ p. m.	IV	V—O	50 S.	Geräusch wie von schwachem Donner.
		Dale kirke	12h 36′ p. m.	III	SV—N	6—8 S.	Unmittelbar vor der Erschütterung hörte man hohles Drölmen.
		Moldöen	12h 37′ p. m.		O—V		Starkes Gedröhn.
		Rugsund	12h 37′ p. m.	III	SV—O	2—3 M.	Man hörte eine schurrenden Laut.
		Ytteröen, Kinn	12h 39′ p. m.	IV	S—N	1 M.	Laut wie von starken Luftzug im Ofen. Dass ganze Haus schien sich zu bewegen.
		Hestnäsöen	12h 39′ p. m.	III	SSV—NNO		Unterirdisches Dröhnen.
		Fure, Stat	12h 49′ p. m.	IV	O—V	2 M.	Das Haus bebte. Geräusch wie von fernem Donner.
		Liseth	12h 49′ p. m.	IV	O—	30 S.	Man hörte wie Wagengeräusch. Die Fenster klirrten.
		Osmundvaag	1h 8′ p. m.	IV	S—N	15 S.	Starkes, anhaltendes Rollen. Spiegel bewihten sich.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	26 Dec	Grotle	1888/12/26	1

SOURCE

Thomassen.

26de december mellem kl. 1 og 2 om natten merkedes paa Grotle i Bremanger en jordrystelse, der begyndte som en sterk, underjordisk skjælvning og efter nogle faa sekunders forløb gik over til et stød saa sterkt, at alt i huset, som staar paa fjeldgrund, skjalv. Vinduer og ovnsdøre klirrede, og sengen rystedes, saa at folkene vaagnede. Bevægelsen gik efter nogle NO—SV, efter andre N—S eller NV—SO. Beretteren antager som det rigtigste NO—SV. Varigheden var 50 sek. Alle iagttagere er enige i, at denne rystelse var sterkere end den af 23de samme maaned.

R. A. Rasmussen Grotle meddeler, at jordskjælvet begyndte som en sterk, underjordisk buldren; derpaa kom et kortvarigt, sterkt stød paa husenes nordre side — ligesom 23de — men meget sterkere, „det smalt og knaget og skraldret" baade i huset og i det, som fandtes i huset. Stødet kom nedenfra og holdt siden ved som en langsom hendøende buldren.

R. A. Nygaard, ogsaa paa Bremanger angiver tiden til kl. 1h 40'. Ogsaa han anfører, at denne rystelse var sterkere end rystelsen den 23de og angiver retningen til NV—SO (eller, i senere angivelse, til V—O). Bevægelsen varede et minut med lang sitren efter og var saa sterk, at baade stole og vinduer var i stadig bevægelse. Der hørtes som en haard fremrullende torden, som døde sagte hen. Lyden kom bagefter rystelsen og hørtes ca. 20 sek. Huset staar paa løs grund.

Samme nat. mellem kl. 3 og 4 morgen, merkedes et enkelt jordstød paa Davikens prestegaard.

(O. S. Hansen.)

26	Dcbr. 26	Grotle. Bremanger	1h 40' a. m.	VI	NO—SV	50 S.	Fing mit starkem Zittern, das vorüberging, an; ein Stoss, so stark, dass das Haus bebte das Geräusch hörte sich wie unterirdisches Gedonner an, dem ein starker Schlag folgte und das nach und nach hinstarb.
27	Dcbr. 26	Daviken	3h—4h a. m.	III			Einzelner Stoss.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	27 Dec	Mandalen	1888/12/27	1

SOURCE

Kolderup.

42. 27 desember, kl. ca. 11 fm., sydlige del av Nedenes amt og tilstøtende trakter av Lister og Mandals amt. V. M.

Reusch.

Sydlige del af Sætersdalen og Mandalen 1888. 27de december. **11—12 form. Rystelsen kjendtes i Mandalen, saaledes i Øslebø, hele Finsland, den i Mandalen liggende del af Bjelland sogn og i Grindens sogn, ialfald i dettes nordlige og vestlige del. Det mærkedes ikke paa Bjellands prestegaard, men derimod i ca. 5 km.s afstand nordenfor og sønden for i dalen. Længer øst har man meddelelser fra Okse og Flekkerø fyr, Hundsfors, Evje, Ulleberg. Endnu længere øst er jordskjælvet iagttaget et sted i Ø. Moland og længst mod ne. i Torrisdal. Fra Kristiansand og byerne østover er der ingen meddelelser. Jordskjælvet er især blevet bemerket ved den ledsagende underjordiske rullende lyd; bevægelsen har været meget svag. At merke er, at bevægelsesretningerne i Mandalen og Sætersdalen, hvor den angives, nævnes som gaaende i nord—sydretningen enten den ene eller den anden vei; kun fra Evje siges enten s.—n. eller sv.—ne. (Thomassen).**

Thomassen.

27de december jordrystelse i det sydlige af Kristiansands stift.

Paa Heddeland (22 km. ret nord for Mandal) merkedes allerede kl. 10^h 43′ et stød som en noksaa sterk rystende og dirrende bevægelse i væggene. Stødet syntes at gaa i nord—sydlig retning og var ledsaget af en sterk, dump, lidt rullende lyd som af et tordenskrald, der hørtes som under husets kjælder, og som varede antagelig 10 sekunder.

Rystelsen merkedes ligeledes paa en husmandsplads 1 km. længere mod nord.

Da rystelsen indtraf, var T. = 0°, men steg senere 6—7° R.

(Kaptein G. F. Diesen.)

Paa Ulleberg hørtes kl. 11^h 11′ form. en lyd omtrent som naar en vogn kjører paa is. Den varede omtrent 4 min. Samtidig merkedes en bevægelse i retning S—N.

(Olaf I. Ulleberg.)

I fyrforvalterboligen paa Oxø merkedes kl. 11^h 41′ form. en svag skjælven i retning N—S. Den varede 4 sek. og hørtes som en vedholdende rullen som af en forbikjørende vogn. Kakelovnene rystede svagt (huset ligger paa fjeld). I en anden bygning hørtes en lyd som af et sneskred fra taget. „Samtidig og efter viste hunden sig meget urolig, var snart ude, snart inde og vidste ikke rigtig, hvor den vilde være". Paa søen merkedes intet.

(L. Hansen.)

Paa Hundsfos fabriker (nord for Kristiansand) merkedes jordskjælvet kl. 11^h 46′ form. Det varede et par sekunder, gik N—S og var saa sterkt, at vinduer og døre rystede. Det merkedes paa begge sider af elven.

Ogsaa i ydre Flekkerø, hvor jordskjælvet merkedes i 5—8 huse, var rystelsens retning fra nord—syd.

SOURCE

Thomassen.

Fra Evje nikkelverk beretter FR. MÜLLER, at rystelsen indtraf kl. 11^h 49′ form. Rystelsen begyndte som en svag skjælven af huset (som ligger paa sandgrund), tiltog derpaa saa, at kakelovnen rystede, hvorefter den ligesaa gradvis aftog. Tillige hørtes en duren som om en tung vogn kjørte forbi med stor hurtighed over frossen mark. Bevægelsen gik S—N, eller maaske snarere SV—NO og varede 6—7 sek. Lyden var samtidig med rystelsen, og tiltog og aftog som denne. Muligens var den af noget længere varighed. Disse iagttagelser gjordes i verkets bestyrerbolig. I en 100 m. længer mod nord liggende arbeiderbolig mærkedes det samme og 25 m. længere mod nord forskrækkedes to mænd, som var ude paa arbeide, og af hvilke den ene netop grov i jorden, over duren. Rystelsen mærkede de derimod ikke.

Paa Siring i østre Moland (1 mil øst for Arendal) iagttoges jordskjælvet omtrent kl. 11^h 53′ form. Det varede 10—15 sek. og hørtes som en jevn, men svag torden.

Paa Ulvesunds fyr svag rystelse kl. $12^3/_4$ form.

(Chr. Halvorsen.)

Denne rystelse er ogsaa mærket i Mandal, paa Flekkerø og i Torrisdal.

(„Morgenbladet" 7 — 1 89.)

Sogneprest TH. BUGGE i Bjelland beretter, at jordskjælvet mærkedes over hele Finsland sogn, den i Mandalen liggende del af Bjelland sogn og ialfald i den nordlige og østlige del af Grindem sogn f. eks. paa gaarden Udbostad, Haaland, Fladtorp og Svindal). Det mærkedes ikke paa Bjellands prestegaard, men derimod i ca. 5 km. afstand nordenfor og søndenfor i dalen. Tiden angives til 11—12 form. Kun for Finsland opgives en svagt følgende bevægelse, ellers er der kun hørt en jevnt aftagende underjordisk torden.

28	Dcbr. 27	Südlicher Theil des Christiansand Stift:					
		Heddeland	10^h 43′ a. m.	IV	N—S	10 S.	Starkes, dumpfes Rollen.
		Ulleberg	11^h 11′ a. m.	IV	S—N	4 M.	Wie ein Wagen, der über Eis fährt.
		Oxö	11^h 41′ a. m.	IV	N—S	4 S.	Geräusch wie von rollendem Wagen. Öfen zitterten schwach.
		Hundsfos Ydre Flekkerö	11^h 46′ a. m.	V	N—S	Welche S.	Fenstern und Thüren zitterten.
		Evje	11^h 49′ a. m.	IV	SV—NO	6—7 S.	Gleichzeitig Geräusch wie von Wagen auf gefrorner Erde.
		Siring	11^h 53′ a. m.			10—15 S.	Schwaches Donnern.
		Ulvesund	12^h 45′ p. m.				

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1888	27 Dec	Grip	1888/12/27	1

SOURCE

Kolderup.

43. 27 desember, kl. 10.45 em., Grip fyr, Kristiansund N. III. L.

Thomassen.

27de december kl. omtrent 10¾ aften merkedes en jordrystelse paa Grip fyr, nordenfor Kristiansund.

(R. A. Koch.)

29	Dcbr. 27	Grip, Christiansund	10h 45' p. m.	III			

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	4 Jan	Grip	1889/1/4	1

SOURCE

Thomassen.

1889.

4de januar mellem kl. 1—2 morgen kjendtes flere jordrystelser i fyrtaarnet paa Grip nord for Krisstiansund.

(R. A. Koch og Erland.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	6 Jan	Florø	1889/1/6	1

SOURCE

Kolderup.

45. 6 januar, kl. ca. 8.20 em., vestlige del av Søndfjord (Bremanger —Ytterøene). IV. R.

Reusch.

Florø—Bremanger 1889. 6te januar. **8.20. Foruden paa de nævnte to steder er jordskjælvet ogsaa iagttaget paa Kinn og Ytterøens fyr. Væsentlig underjordisk lyd; kun i Bremanger og paa Ytterøen kjendtes en svag skjælven. (Thomassen).**

Thomassen.

6te januar jordskjælv paa Florø.

Kl. 8^h 13′ merkedes paa Grotle i Bremanger en jordrystelse. Den begyndte som en fjern, jevnt rullende, ikke meget sterk torden, som varede 20 sek. Efter 5—6 sek. forløb føltes som en svag rysten af huset, der ligger paa fjeldgrund. Retningen var antagelig SV—NO.

(R. A. Rasmussen.)

Kl. 8^h 25′ merkedes jordskjælvet som et stød af omtrent et minuts varighed paa Ytterøens fyr. Retningen angives til S—N. Det hørtes som et voldsomt kanonbrag med derpaa følgende rullende lyd, men der føltes ingen rystelse.

(S. Michelsen.)

Kl. 8^h 25′ hørte man paa Florø en rullende lyd som af en vogn paa frossen vei. Lyden bevægede sig SO—NV eller maaske i noget nordligere retning.

Omtrent til samme tid merkedes jordskjælvet paa Kinn. Man hørte en temmelig sterk rullende lyd antagelig i retning SV—NO. Ovnsdøre klirredo svagt, mens man paa Florø ikke merkede nogen rysten.

(H. C. Lass og G. Olsen.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	10 Jan	Fure	1889/1/10	1

SOURCE

Thomassen.

10de januar, kl. omtrent mellem 3^h 20′ og 3^h 50′ eftern., jordskjælv paa Fure, søndre side af Stat. Der merkedes et stød saavel ved stranden som af folk oppe i fjeldet. Varigheden var 8—10 sekunder. Stødet var ganske svagt. Det var som en kort, underjordisk rullen, saa jorden dirrede.

(P. A. Olsen Fure.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	12 Jan	W. Norway	1889/1/12	1

SOURCE

Kolderup.

47. 12 januar, kl. ca. 4½ em., de vestlige dele av Nordhordland, Midthordland og Søndhordland (Mæland—Førde). VI. M.

Reusch.

Bergenskysten 1889. 12te jan. **4½ em. Det sydligste punkt ligger lidt i nordøst for Haugesund i Sveen, det nordligste i Meland (anneks, lidt i nord for Bergen. Tidsangivelserne kan tydes overensstemmende med en bevægelsesretning fra vest; Dyre paa Sotras vestside 4.26; Marstenens fyr ved indløbet til Korsfjord 4.27. Længer øst har man følgende tidspunkter: Stend 4.26; det nærliggende Fane 4.28; Bergen 4.26; Birkeland 4.28; Storens seminarium 4.28; Garnes jernbanestation 4.29. Afvigende er Lysekloster 4.22 og det nærliggende Os 4.30 samt Kvalvaag 4.31. Allersidst kommer Sveen 4.36. Jordskjælvet ytrede sig mest ved underjordisk lyd; rystelsen var svag. Fra Bergenshalveen beskriver flere fænomenet som et drøn lignende et dumpt kanonskud efterfulgt af en rullende lyd med skjælvning. Fra Bergen selv er der kun en enkelt iagttagelse, saa jordskjælvet her maa have været meget svagt. Nordenfor Bergen er der kun den ene iagttagelse fra Meland: „rystning og vognrammel". I Sveen nævnes lyden som kommende foran bevægelsen; ellers er begge iagttagne samtidig.**

Thomassen.

12te januar jordskjælv i og søndenfor Bergen. (Se pl. 2.) Dette jordskjælv, som rystede de umiddelbart syd for Bergen liggende strøg, har tildels været meget betydeligt, og der foreligger ogsaa mange optegnelser om det. Som det muligens allerede paa forhaand kunde ventes af et jordskjælv i et i den grad som nærværende af fjord og dalstrøg opspaltet stykke land, er de retninger, i hvilke man har sporet bevægelsen, i høi grad afvigende fra hinanden, endog paa nærliggende steder, og betragtningen af de enkelte iagttagelser vil derfor heller ikke samle sig til noget helt.

Jordskjælvet synes at være optraadt først paa Lysekloster ca. 3 mil syd for Bergen. Kl. 4^h 22′ efterm. mærkedes det her som et stød nedenfra, som et dumpt kanonskud med ligesom en underjordisk torden efter. Retningen syntes at være O—V, varigheden omtrent et minut. Der mærkedes klirren af porcellænsgjenstande og rysten af stolene, man sad paa.

(Vibeke Nicolaysen.)

Fra selve Bergens by haves kun en iagttagelse, nemlig fra et hus ved stadsporten, hvor man kl. ca. 4^h 26′ hørte et drøn og mærkede en rystelse nærmest i retning O—V.

Til samme tid hørtes ogsaa paa Haukeland, ca. 1.5 km. sydost for Bergen, et smeld som af et dumpt kanonskud, hvorved ruderne klirrede og øieblikkelig derpaa en rullende lyd, der kom fra NO og gik i sydvestlig retning. Herunder bemerkedes tydelig en svag bevægelse. Det hele varede 30—40 sek.

(A. Christie.)

Dørene klirrede, lamper kom i bevægelse.

(Lønstad.)

Ogsaa paa Kobbeltvedt (ca. 4 km. øst for Bergen) hørtes samtidig et sterkt tordenlignende drøn, som efterfulgtes af en jordrystelse saa sterk, at døre og vinduer klirrede, og at folk, som var inde, blev betagne af skræk. Rystelsens retning var NV—SO. Lyden varede 40—50 sek., rystelsen noget kortere.

(„Morgenbladet" 19 — 1 — 89 og „Verdens Gang".)

Af samme styrke var rystelsen paa Tveteraas. Lyden beskrives her som ramlen af en hurtigkjørende, tom vogn.

(A. E. Krog.)

I Fyllingen (ogsaa i Bergens umiddelbare omegn) dirrede jorden ganske svagt, og samtidig hørtes som en fjern torden i vest[1].)

[1]) Omtrent kl. 10h 20′ aften hørtes et lignende drøn, men dette var svagt med et par sterkere afbrydelser. Det varede omtrent et minut. Kl. 10h 56′ hørtes atter et drøn (meget sterkere og kortere). Ogsaa disse drøn hørtes i vest. Man kunde ikke merke, at jorden dirrede. Luften var aldeles skyfri.

(L. Løvaas.)

Ved Stends Landbrugsskole hørtes en vedvarende ramlen, som var sterkest i begyndelsen. Rystelsen, ved hvilken lamper klirrede og ovnen rystede, kom fra N og varede et halvt minut. Tiden angives til paa det nærmeste 4h 26′.

(Lærer Teig.)

Uden nogen nærmere tidsangivelse end omkring 4h 25′ angives jordrystelsen at være merket ogsaa paa følgende steder:

Nymark (østre side af Tysnæsøen). Her følte rystelsen som en temmelig følelig, men kortvarig bevægelse ledsaget af en sterk larm som vognrammel. Blomsterpotterne rystede. Retningen var N—S.

(Sofie Lange.)

Mælands sogn (Holsenøen) ca. 20 km. nord for Bergen. Marken rystede og vindusruderne klirrede. Lyden var som sterk vognrammel eg retningen O—V.

(„Verdens Gang" 24 — 1 — 89.)

Fra Møgster i Sund skrives, at stødet syntes at gaa N—S (efter andre S—N). Det var saa sterkt, at huse syntes at bevæge sig som ved et haardt vindstød, og at kakelovnsdørene klirrede som om nogen skulde staaet og „trommet" paa dem. Folk, som sad eller gik inde i stuen, følte som om gulvet hoppede o. s. v. Rystelsen ledsagedes af underjordiske drøn, lig en fjern torden. Folk paa søen merkede intet.

(„Verdens Gang" 22 — 1 — 89.)

I Bremnæs ledsagedes jordskjælvet af den sedvanlige dumpe, dundrende lyd, som var temmelig sterk og varede ca. 30 sek., hvorefter den døde hen. Lydbølgen syntes at bevæge sig SO—NO, men hørtes sterkest i O. Samtidig iagttoges en skjælvende bevægelse af jorden. De fiskere, som befandt sig ude paa fiskegrundene ca. 3 km. ude fra land, merkede hverken lyden eller rystelsen.

(„Morgenbladet" 21 — 1 — 89.)

Bestemt tidsangivelse 4h 26′ em. haves for Dyrøen (Fjeld sogn, Sartor), hvor bevægelsen, som antagelig gik SO—NV, følte som et langt stød. Ingen skjælven fulgte bagefter. Samtidig med bevægelsen hørtes en lyd som af et svagt rullende tordendrøn.

(O. Monsen, Dyroen.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	12 Jan	W. Norway	1889/1/12	3

SOURCE

Thomassen.

Fra Marstenens fyr (ved Korsfjordens indløb) beretter A. ROTH, at han kl. 4h 27′, mens han befandt sig paa fyrtaarnets galleri, hørte et drøn som af en temmelig sterk torden og samtidig følte, at taarnet rystede svagt. I lygterummet klirrede lampeglasset sterkt mod jernrøret. De øvrige husets beboere hørte lyden, men merkede ikke rystelsen. Bevægelsen var en uafbrudt, svag skjælven. Lydén kom samtidig med rystelsen og varede mindst 10 sek., mens selve rystelsen kun varede vel halvdelen af denne tid. Havet var roligt, vinden næsten stille, og himlen aldeles klar. Ogsaa paa Kalsø, i Bagholmen og paa Møgster merkedes rystelsen.

Fra Godøsund berettes, at rystelsen der kjendtes svagt. Folk, der arbeidede paa marken paa de nærliggende øer, hørte tillige et temmelig sterkt drøn. Paa gaarden Bruntvedt (Reksteren 10 km. V) var baade rystelsen og drønet sterke.

(Gul. Gullaksen.)

Paa gaardene Birkeland, Liland og Flesland i Fane sogns vestligste del (ca. 12 km. syd for Bergen) merkedes rystelsen kl. 4h 28′ efterm. som en nogle sekunder varende skjælven fra S—N. Gaardene ligger paa fjeldgrund.

Paa Birkeland troede iagttageren, som var nede i en kjælder, at man oppe i stuen rullede en tønde, paa Liland troede man, at det var en vogn ude i veien, paa Flesland skalrede ovnen. Beretteren, som befandt sig paa veien mellem Birkeland og Liland, merkede en rysten under sine fødder.

Paa Birkeland hørtes en svær „ylen" og revnen i den tynde is. Beretteren hørte en jevn rullende lyd. Lyden kom et sek. før rystelsen og hørtes den hele tid, mens denne varede.

(Lærer Nils Andersen Hornæs.)

Ved Fanefjorden pr. Bergen merkedes i et hus i nærheden af Rosendals spinderi (fjeldgrund) kl. 4h 28′ efterm. og ligesaa paa Fane prestegaard tre umiddelbart paa hinanden følgende stød. Bevægelsen var tydelig bølgeformig og gik omtrent N—S. Paa prestegaarden merkedes det som om en vogn kjørte forbi paa haardfrossen mark, mens rystelsen nede ved stranden var betydelig sterkere, saa at hele huset gav sig, og dørene larmede og knirkede. Der hørtes baade før og efter rystelsen et sterkt drøn.

(Pers. kapellan Skaar.)

P. DEINBOLL, Stordøens seminarium, skriver:

12te januar kl. 4h 28′ skvat jeg op af min middagslur ved en voldsom rysten af sofaen, jeg hvilte paa, og saa og hørte glasprismerne paa lamper og lysestager klirre og bevæge sig, mens samtidig jorden skjalv, som kjørte et tungt læs hurtig forbi. Det var netop i de dage barfrost, saa flere af mine husfæller troede at høre en vogn kjøre over gaarden. Bevægelsen varede nogle faa sek., og gik efter mit bestemte skjøn i N—V.

Andre melder, at døre og vinduer klirrede.

Sterkt nordlys fulgte om aftenen.

Kl. 4h 29′ efterm. merkedes jordskjælvet paa Garnæs jernbanestation. I bygningen, som ligger paa lergrund, merkedes et stød af 10 sekunders varighed. Der hørtes en vedholdende rullen omtrent som af et „tog, som kommer ind paa tomten".

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	12 Jan	W. Norway	1889/1/12	4

SOURCE

Thomassen.

Kl. 4^h 30′ efterm. merkedes jordrystelsen paa Os. Retningen var O—V. Rystelsen var saa sterk, at husene rystede, og hørtes som naar der kjøres med vogn paa brolagt vei. Folk, som var paa søen, merkede intet. Varigheden var omtrent 10 sek.

Kun som en skjælvning (retning O—V (?)) merkedes rystelsen i Kvalvaag, Møgster sogn. Lidt før jordskjælvet hørtes en vedholdende rullen, som varede et minut. Tiden angives til 4^h 31′ em. Lyden hørtes ogsaa af folk, som var paa land.

(Jan Pettersen jr.)

I sparebankslokalet i Førde, Svoens prestegj. følte man kl. 4^h 36′ efterm. et stød af nogle sekunders varighed. Retningen angives NV—S. Man merkede rysten i forening med bølgeformig bevægelse. Huset, som ligger paa sandgrund, knagede i alle sine sammenføininger, og lamper, ovne og døre klirrede. Omtrent 1 min. før rystelsen hørtes en lyd som af sterk kjørsel paa landevei langt borte. Lyden varede mindst dobbelt saa længe som stødet.

Den forudgaaende lyd hørtes saagodtsom samtidig paa gaarden Ervesvaag ca. 8 km. mod syd.

(Sergeant Førde.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	13 Jan	Ytterøens	1889/1/13	1

SOURCE

Thomassen.

13de januar kl. 4^h 19′ fm. mærkedes en ganske svag jordrystelse paa Ytterøens fyr (ved Florø).

(S. Michelsen.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	13 Jan	Nordmarks	1889/1/13	1

SOURCE

Kjellén.

315. (?) 1889, jan. 13, kl. 4 e. m. Nordmarks grufvor (i Värmland), lokalt; möjligen ras. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	14 Jan	Grotle	1889/1/14	1

SOURCE

Thomassen.

14de januar kl. 8^{h} 16′ eftern. jordskjælv paa Grotle i Bremanger. Det mærkedes som en ikke meget fjern, jevnt rullende torden af 20 sek. varighed. Retning V—O.

(R. A. Rasmussen, Bremangerpollen.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	19 Jan	Grip	1889/1/19	1

SOURCE

Thomassen.

19de januar kl. omkring 7h 22′ efterm. jordskjælv paa Grip fyr ved Kristiansund N. Jordskjælvet følte s ikke som stød, men som en skjælvning, der bragte fyrets lygteapparat og lampeglas til at ryste og klirre. Ovnene i værelserne rystede, og i et af dem stødtes ovnens etagedøre op. Ligesaa rystede kopper og fade i kjøkkenet. Omtrent umiddelbart efter skjælvningen kom en lyd som „sterk træk i en ovn". Ingen forandring merkedes paa havet.

(Fyrvogter R. A. Koch.)

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	21 Jan	Grip	1889/1/21	1

SOURCE

Thomassen.

21de januar mellem kl. 7—8 em. jordrystelse paa Grip fyr.
(R. A. Koch.)

8 Jan. 21	Grip. Christiansund	7h—8h p.m.	

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	22 Jan	Haua	1889/1/22	1

SOURCE

Thomassen.

22de januar kl. 1h 17′ form. jordskjælv paa Haua ved Hønefos. Alle husets beboere sov, men vækkedes af rystelsen. Huset ligger paa en bakkeskraaning bestaaende af sand og ler med hist og her fremstikkende fjeld. Bevægelsen var nærmest bølgeformig og følte s som om hele huset bevægede sig efter sin længderetning O—V. Det var som „en magt forsøgte at skake det fra hinanden". Iagttageren syntes, det var tre paa hinanden følgende bølger fra O—V. Det varede neppe mere end et sek., og der merkedes ikke nogen skjælven bagefter.

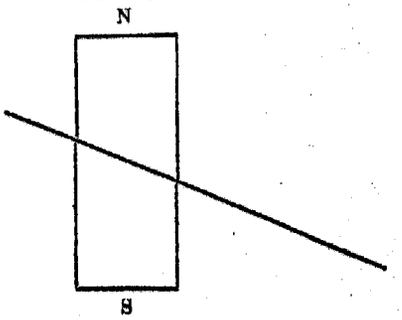
Umiddelbart efter jordskjælvet hørtes et drøn som af en minesprængning med tildækket mine, og var det saa sterkt, at iagttageren først troede, det var en i nærheden af Hønefos liggende krudtmølle, som var sprunget.

(Herm. O. Johan Olsen.)

Fra Alme skole, ligeledes ved Hønefos, beretter lærer I. I. BERG, at jordrystelsen merkedes „kl. 2 nat". Bygningen staar paa tyk, løs sandgrund. Man merkede først ét stød; ca. 10 min. senere kom ogsaa ét stød; men straks efter fulgte flere stød paa rad. Tidsrummet mellem disse kan ikke saa nøie angives. Bevægelsen kjendtes som stød nedenfra, og var det første stød det voldsomste, de andre noget svagere. Stødene syntes at vare nogle faa sekunder.

Ved det første stød sprang et par døre i ovnens etager op.

Bygningen staar med sin længderetning syd—nord.

Eftor jordskjælvet saaes paa øst og vestsiden af den en sprække paa 100 m. længde i jordskorpen.

Stødet ledsagedes af et kort knald, som af et paa nogen afstand hørt mineskud.

9	Jan. 22	Haua, Hönefos	1h 17′ a. m.	VI	O—V	1 S.	Drei auf einander folgende Wellen. Unmittelbar danach hörte man ein Dröhnen als spränge eine Mine.
		Alma, Hönefos		VI	O—V	Welche S.	Ein Stoss und 10 Min. später noch einer. Gleich darauf mehrere dicht auf einander folgende Stösse. Stösse von unten. Riss im Erdboden. Gedröhn wie von Schüssen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	27 Jan	Nygaard	1889/1/27	1

SOURCE

Thomassen.

27de januar kl. 3h 53′ fm.
jordrystelse paa Nygaard, Bremanger. I huset, som staar paa løs grund, merkedes i 4 sek. en haard, bølgeformig rullen.

(Rasmus H. Nygaard.)

10	Jan. 27	Nygaard, Bremanger	3h 53′ a. m.	IV		4 S.	Wellenartiges Geroll.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	28 Jan	Grip	1889/1/28	1

SOURCE

Thomassen.

28de januar kl. 10^h 43′ efterm. jordskjælv paa Grip fyr, Kristiansund. Der følte s en heftig, af sterk dur ledsaget rysten af taarnet. Fyrets blus faldt og begyndte at ryge.

(R. A. Koch.)

II	Jan. 28	Grip, Christiansund	10^h 43′ p. m.	IV			Heftiges Gebrause von starkem Beben begleitet.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	12 Feb	Strandvik	1889/2/12	1

SOURCE
Kolderup.

54. 12 februar, kl. 4 em., Strandviks sogn i Midthordland. IV. R.

Reusch.

Strandvik 1889. 12te februar. **4 efterm. Svag rystelse.**
(Thomassen).

Thomassen.

12te februar kl. 1h 24′ efterm. hørtes paa Bremanger en fjern, bølgende torden mod sydost. Varighed 10—15 sek.

(Henr. I Grotle.)

Kl. 4 efterm. merkedes en jordrystelse i den sydligste del af Strandvigs sogn. Det var kun et svagt stød eller en skjælvning fra NV—SO, som varede ½ min. Derefter fulgte en underjordisk drønen, der varede mellem 1—2 min. Af andre følte rystelsen som et slags bølgeagtig rullen og hørte de lyden umiddelbart før bevægelsens indtræden.

Omtrent 5 km. i sydostlig retning for dette sted merkedes rystelsen i et paa fjeldgrund staaende hus. En pige, som netop skulde vaske en bænk, merkede, hvorledes denne bevægede sig frem og tilbage.

Ca. 15 km. nord for førstnævnte iagttagelsessted, i et paa los grund staaende hus, merkedes af en i sengen liggende mand, hvorledes denne bevægede sig.

(Gerhard G. Meidell.)

12	Febr. 12	Bremanger		1h 24′ p. m.			10—15 S.	Wie fernes Donnern aus SO.
13	Febr. 12	Strandvik		4h p. m.	IV	NV—SO	30 S.	1 bis 2 Minuten lang danach unterirdisches Gedröhn.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	12-13 Feb	Nära Karlstad	1889/2/12	1

SOURCE

Kjellén.

316. —, febr. 12—13, natten; 4 stötar. Nära Karlstad. Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	17 Feb	Frøisøen	1889/2/17	1

SOURCE

Thomassen.

17de februar kl. 4 form. (tiden noget usikker) merkedes paa østlige side af Frøisøen (Bremanger) et jordskjælv. I bygningen, som ligger paa fjeldgrund, merkedes en rysten samtidig med at der her hørtes en tordenlignende rullen.

(Abraham Øvrebotten, Botnene.)

Fra Ytterøens fyr pr. Florø melder S. MICHELSEN, at jordrystelsen indtraf kl. 3^h 58′ form. Den var meget svag.

14	Febr. 17	Frölsöen, Bremanger Ytteröen, Kinn	4^h a. m. 3^h 58′ a. m.	III III			Donnerähnliches Rollen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	19 Feb	Hernösand	1889/2/19	1

SOURCE

Kjellén.

317. —, febr. 19, före kl. 9 e. m. Hernösand, lokalt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	9 March	Karungi	1889/3/9	1

SOURCE

Renqvist.

111. 1889. III. 9, kl. 13.30, Karungi.

»Forstmästaren H. E. Sandberg anmälde i bref af den 11 Mars om ett jordskalf, som den 9 dennes iakttagits å Ronsu gästgifveri i Karungi socken. Stötarne inträffade vid pass kl. half 2 på dagen och fortgingo utan afbrott omkring $^1/_2$ minut. Skalfvet, som tycktes gå i riktning från öster åt vester, åstadkom en vaggande rörelse å byggnaden samt husgeråden i rummet. Detta jordskalf var svagare än de tvenne sådana, som inträffade under sommaren 1882 i samma trakter» (F. V. S. Ö. XXXI, p. XIV).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	10 March	Grotle	1889/3/10	1

SOURCE

Thomassen.

10de marts kl. 5h 39′ efterm. jordrystelse paa Grotle, Bremanger. Der følтes 2—3 paa hinanden følgende, svage stød. Stødene kom nedenfra, saa gulvet hoppede i det paa fjeldgrund liggende hus. Retningen var antagelig NV—SO, varigheden 30—40 sek. Der hørtes en heftig, underjordisk torden. Veiret meget ustadigt.

(R. A. Rasmussen.)

15	März 10	Grottle, Bremanger	5h 39′ p. m.	IV	NV—SO	30—40 S.	2—3 Stösse von unten. Der Fussboden „sprang". Unterirdisches Donnern.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	3 April	Hudiksvall	1889/4/3	1

SOURCE

Kjellén.

318. —, april 3, kl. 9,15 f. m. Hudiksvall; O. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	10 April	Soggendal	1889/4/10	1

SOURCE

Reusch.

Soggendal og omegn 1889. 10de april. 7.20 form. Ikke sterkt. (Thomassen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	18 April	Sokendalen	1889/4/18	1

SOURCE

Thomassen.

18de april. I Sokendalen og omegn mærkedes omtrent kl. 7h 20′ form. en jordrystelse. Der hørtes som en tung torden, der drog fra O—V, Nogen bevægelse under fødderne kunde ikke mærkes, hvorimod lampekuplerne tildels klirrede lidt.

Rystelsen kjendtes omtrent lige sterk i Aaensire og Sokendal.

(„Morgenbladet" 26 — 5 — 89.)

16	April 18	Sokendalen	7h 20′ a. m.	IV	O—V		Schweres Donnern.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	22 April	Aalgaard	1889/4/22	1

SOURCE

Thomassen.

22de april kl. 11h 55′ form. jordskjælv i Aalgaard (Gjæsdal). Der iagttoges tre stød efter hinanden med ca. 20 sek. mellemrum. Retningen var V—O. Der hørtes en rumlen som af en vogn paa haard vei. Det første stød var sterkest, det sidste svagest. Varigheden var ca. 10 sek. Der følges ingen sitron efter. Det stadige, rolige veir slog straks om til regn og slud.

(Sergeant Aalgaard.)

17	April 22	Aalgaard	11 h 55′ a. m.	IV		10 S.	Drei Stösse mit 20 Sek. Zwischenraum. Geräusch wie von einem Wagen auf hartem Boden.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	24 April	Grotle	1889/4/24	1

SOURCE

Thomassen.

24de april kl. 11h 24′ form. jordskjælv paa Grotle (Bremanger). Det merkedes som en dump, ikke meget sterk underjordisk dundren i ca. 30 sek. Antagelig retning NV—S. Vinduesruderne i det paa fjeldgrund liggende hus skal have klirret.

(R. A. Rasmussen, Grotle.)

18	April 24	Grotle. Bremanger	11h 24′ a. m.	IV	NV—S	30 S.	Dumpfes, unterirdisches, brausende Drölmen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	29 April	Grotle	1889/4/29	1

SOURCE

Thomassen.

29de april kl. 1—2 skal en lignende dundren være hørt sammesteds. (Samme.)

19	April 29	Grotle, Bremanger	1h—2h	III			Aehnliches Geräusch.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	30 April	Soggendal	1889/4/30	1

SOURCE

Thomassen.

30te april omkring kl. 7^{h} 20′ form. følte[s] et jordskjælv i Soggendal (Dalerne) ledsaget af en dur som af en fjern torden. Retning O—V.

20	April 30	Soggendal	7^{h} 20′ a. m.	III	O—V		Wie ferner Donner.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	6 May	Grotle	1889/5/6	1

SOURCE

Thomassen.

6te mai kl. 4h 21' eftern. jordskjælv paa Grotle (Bremanger). Det hørtes i ca. 40 sek. som en jevnt, ikke meget sterkt rullende, underjordisk torden fra S—N (?). Man følte, at jorden skalv under fødderne, og folk, som var inde, sagde, at vinduesruderne klirrede.

Paa ytre Grotle føltes jordskjælvet som en langsom, bølgende skjælvning, antagelig fra sydvest. Varigheden 2 min.

(R. A. Rasmussen og Henrik S. Grotle.)

21	Mai 6	Grotle, Bremanger Ytre Grotle	4h 21' p. m.	IV IV	S—N SV—	40 S. 2 M.	Unterirdischer Donner. Die Erde zitterte, Langsam wellenartiges Zittern.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	12 May	Gjesaasen	1889/5/12	1

SOURCE

Thomassen.

12te mai. Ved middagstid hørte flere folk i Gjesaasen i Solør et ganske sterkt drøn, der mere lignede et kanonskud end et tordenveir og vel maatte være et jordskjælv. Enkelte lagde ogsaa merke til, at kjøkkentøi, der hang paa væggen, klirrede.

(„Verdens Gang" 28 — 5 — 89.)

22	Mai 12	Gjesaasen, Solör	12 Mittag	III			Starkes Gedröhn.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	4 June	Grotle	1889/6/4	1

SOURCE

Thomassen.

4de juni kl. 6h 24′ eftrm. jordskjælv paa Grotle (Bremanger). Det hørtes som en kraftig, fjernt rullende torden fra V—O og varede 50—60 sek.

(R. A. Rasmussen, Grotle.)

23	Juni 4	Grotle, Bremanger	6h 24′ p. m.	IV	V—O	50—60 S.	Laut wie ferner, starker Donner.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	27 July	Grotle	1889/7/27	1

SOURCE

Thomassen.

27de juli kl. 1h 21′ form. jordskjælv sammesteds. Beretteren sov, men vækkedes. Der var intet stød, men der hørtes en stærk rullende, langsomt hendøende torden fra V—O. Varigheden 40 sek.

(Samme.)

24	Juli 27	Grotle, Bremanger	1h 21′ a. m.	IV	V—O	40 S.	Wie starker Donner.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	29 July	Bremanger	1889/7/29	1

SOURCE

Thomassen.

29de juli kl. 12h 22′ form. jordskjælv i Bremanger. Fra Nygaard berettes, at varigheden var 35 sek. Det var en noget sterk, bølgeformig skjælvning i luften. Den begyndte svagt og døde sagte hen. Nogen bevægelse i jorden merkedes ikke. Retningen var SV—NO. Der paafulgte orkanagtig nordenvind.

(Rasmus H. Nygaard.)

25	Juli 29	Bremanger	12 h 22′ a. m.	III	SV—NO	35 S.	Wellenartiges Zittern der Luft.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	31 July	Bremanger	1889/7/31	1

SOURCE

Thomassen.

31te juli kl. 4h 21′ efterm. jordstød i Bremanger. Det merkedes som en fjern rullende torden fra V—O, 10—15 sek. Samtidig merkedes drøn 5 km. mod øst ved Bremangerpollen.
(R. A. Rasmussen.)

26	Juli 31	Bremanger	4h 21′ p. m.	III	V—O	10—15 S.	Wie fernes Donnern.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	Aug	Tarkis	1889/8	1

SOURCE

Renqvist.

112. 1889. VIII, Tarkis, Borgå. Reminiscens vid 113.
«I augusti månad skall dylikt skalf äfven hafva förmärkts vid Tarkis»
(Borgå Bladet, 1889, nr. 78).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	2 Sept	Ytterøen	1889/9/2	1

SOURCE

Thomassen.

2den september kl. 11^h 13′ merkedes par Ytterøens fyr en rullen af omtrent ½ min. varighed.

(S. Michelsen.)

27	Septbr. 2	Ytterøen, Kinn	11 h 13′ p. m.	III		30 S.	Rollender Laut.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	3 Sept	Borgå	1889/9/3	1

SOURCE

Renqvist.

113. 1889. IX. 3, Borgå.

»Då den 3 sept. posessionaten Sven Hougberg jämte sin förvaltare Wikström och flera arbetare befunno sig ute på fälten vid Bergstad, posessionaten Hougberg tillhöriga gård i närheten af Borgå, hördes plötsligt ett asklikt dån, så att folket utbrast: 'Hör på åskan hur hon mullrar.' På ett afstånd af omkring en verst från herr Hougberg förnams dånet jämväl af förvaltaren Wikström, som derjämte märkte, att marken började gunga, så att han och hans karlar ramlade mot hvarandra. Äfven på det ställe, der herr Hougberg stod, sågs marken bäfva, ehuru ej så starkt, som på förstnämda plats. Att här var yttring af en jordbäfning och icke någon åska, framgick äfven deraf, att himlen var nästan alldeles klar; endast några lätta strömoln syntes på densamma» (Folkvännen, 1889, nr. 221).

»Angående det i går omnämda jordskalfvet, må ännu meddelas, att jordbäfningen kändes gå från nordost till sydvest, samt att männen, som förnummo densamma, voro nära att ramla mot hvarandra» (Folkvännen, 1889, nr. 222).

»Det omtalade jordskalfvet skall äfven hafva förnummits på den så kallade Qvarnbacken» (Borgå Bladet, 1889, nr. 78).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	17 Sept	Grotle	1889/9/17	1

SOURCE

Thomassen.

17de september kl. 9h 18′ efterm. jordskjælv paa Grotle (Bremanger). Det følles som en kraftig, bølgeformig dundring, ledsaget af en let skjælvning fra N—S. Varigheden omtrent 1 min.

Beretteren, R. A. RASMUSSEN, Grotle, tilføier: „Jeg har iagttaget adskillige smaa jordskjælv nu senest i sommer; men de har indtruffet med natten, og da har jeg ikke vidst, hvad klokken var, og derfor har jeg undladt at notere dem. Merkeligt har det været, at der altid efter et saadant, nok saa svagt jordskjælv, har været sporet veirforandring.

Det her anførte jordskjælv indtraf 17de september. 16de var det stille, straalende veir, den 17de trak det op, og den 18de var der orkanagtig storm fra syd.

28	Septbr. 17	Grotle, Bremanger	9h 18′ a. m.	IV	N—S	1 M.	Rollendes Gedröhn.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	18 Sept	Karasjok	1889/9/18	1

SOURCE

Thomassen.

18de september kl. 4h 45′ form. jordskjælv i Karasjok. Retningen var N—S. Jordskjælvet, som ledsagedes af en tordenlignende larm, bragte vægurret til at stanse. Sengene rystede, saa at de fleste vaagnede.

(Frk. A. Øvre.)

29	Septbr. 18	Karasjok	4h 45′ a. m.	V	N—S		Donnerähnlicher Lärm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	2 Oct	Jaederen	1889/10/2	1

SOURCE

Reusch.

Nordlige del af Jæderen 1889. 2den oktober. 5.51 form. Tungenes, Haaland, Klep, Time. Svagt. Ingen meddelelser fra Stavanger. Antagelig er det den samme rystelse, som nævnes fra Fister kl. 5.20. (Thomassen).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	23 Oct	Grotle	1889/10/23	1

SOURCE

Thomassen.

23de oktober kl. omtrent 4h 20′ fm. jordskjælv paa Grotle (Bremanger). Der hørtes en stærk torden, som varede 1 min. under langsom hendøen. En svag skjælvning følles i det paa fjeldgrund liggende hus.

(R. A. Rasmussen.)

Kl. 5h 25′ form. mærkedes i Bremanger en bølgeformig skjælvning NV—SO. Varighed ca. 50 sek.

(Rasmus H. Nygaard.)

30	Octbr. 23	Grotle, Bremanger	4h 20′ a. m.	IV		1 M.	Starker, donnerähnlicher Lärm.
31	Octbr. 23	Bremanger	5h 25′ a. m.	IV	NV—SO	50 S.	

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	28 Oct	Fister	1889/10/28	1

SOURCE

Thomassen.

28de oktober kl. 5h 20′ merkedes en jordrystelse paa gaarden Fister (Hjelmelands prestegjeld, Ryfylke). Rystelsen, som gik NV—SO, varede 10—15 sek. Omtrent samtidig hørtes en tordenlignende larm.

(Johan Iversen.)

Fra Tungenæs fyr berettes, at man der kl. 5h 51′ form. merkede et kort stød nedenfra og umiddelbart derpaa et par sek. skjælvning. Stødet syntes at komme V—Ø. Samtidig med stødet hørtes en dæmpet lyd som af en langtrukken, hendoende torden. Det hele syntes at vare 4 sek.

Der indtraadte en forbigaaende veirforandring. Vinden var SO, men slog pludselig om til NO. Man følte nogle vindstød, saa blev det stille, og saa fortsatte vinden igjen fra SO som før.

Dette jordskjælv merkedes paa flere steder paa jæderen.

Paa Klep rystede vinduerne. Ogsaa paa Seland, i Thime og paa Haaland merkedes det.

(„Stavanger Avis 31 — 10 — 89.)

32	Octbr. 28	Fister, Ryfylke Tungenæs	5h 20′ a. m. 5h 51′ a. m.	IV	NV—SO V—O	10—15 S. 4 S.	Donnerähnliches Gedröhn. Gedämpftes Donnern. Stoss von unten mit Zittern. Der Wind, welcher SO war schlug plötzlich auf NO um. Man merkte einige Windstösse, worauf es still wurde dann wehte der Wind wieder [illegible]

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	14 Nov	Värö	1889/11/14	1

SOURCE

Thomassen.

14de november kl. 5h 24′ efterm. merkedes paa Værø fyr en skjælvning, som varede omkring 40 sek. Døreне rystedes og ved møblerne ingttoges en let skjælvning.

(C. A. Johannesen.)

33	Novbr. 14	Värö	5h 24′ p. m.	IV		40 S.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	17 Nov	Skellefteå	1889/11/17	1

SOURCE

Kjellén.

319. —, nov. 17, kl. 9 f. m. Skellefteå och Jörn; V. Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	23 Nov	Arnefjorden	1889/11/23	1

SOURCE

Kolderup.

69. 23 november, kl. 1½ fm., Høvik i Eksingedalen og flere steder i Arnefjords sogn. IV—V. R.

70. 23 november, kl. 3½ fm., Høvik i Eksingedalen og flere steder i Arnefjordens sogn. V. R.

Reusch.

Arnefjorden 1889. 23de november. **1.30 og 3.30 form. Flere steder i Arnefjorden paa sydsiden af Sognefjorden mærkedes til de angivne tidspunkter stød saa sterke, at folk vaagnede derved. Det samme kjendtes i Eksingedalen længer mod sv. (Thomassen).**

Thomassen.

23de november kl. vel 1h 30′ og kl. omtrent 3h 30′ form. mærkedes jordskjælv paa Høvik i Eksingedalen.

I bygningen, som ligger paa løs grund, følte[s] begge stød som en bølgeformig bevægelse — den sidste sterkest. De kom fra V og gik i østlig retning og ledsagedes af en sterk, tung, tordenlignende rullen, som kom før jordrystelsen.

(Ole Høvig.)

Ifølge brev til det meteorologiske institut fra lærer IVAR REFSDAL mærkedes de samme to stød paa gaardene Dale, Le, Hellene, Flate og Valsvik i Arnefjords sogn. De var saa sterke, at folk vaagnede ved dem.

34	Novbr. 23	Höwik in Exingedalen Dale, Le, Hellene, Flatö og Vatsvig	1h 30′ a. m. 3h 30′ a. m.	IV V	V—0			Vor der Erschütterung ein schweres, donnerähnliches Getöse.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	11 Dec	Liseth	1889/12/11	1

SOURCE

Thomassen.

11te december kl. 6^h 50 efterm. merkedes jordskjælv paa gaarden Liseth paa Gurskø. Det var et stød som et hastigt ryk, der udgik fra O. Stødet var meget svagt.

(Olaf D. I. Liseth.)

35	Dcbr. 11	Liseth, Gurskö	6^h 50' p. m.	III	O—V	Kurz	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1889	27 Dec	Västerbottens	1889/12/27	1

SOURCE

Kjellén.

320. —, dec. 27, kl. 1/25 e. m. Västerbottens kustland (Nordmaling upp till Bygdeå samt in till Vännäs och Degerfors i Umedalen); O. Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	6 Jan	Holden	1890/1/6	1

SOURCE

Thomassen.

1890.

6te januar kl. 1^{h} 30′ fm. merkedes paa Holden hovedgaard, ca. 2 km. fra Ulefos, den første af 3 med omtrent 2 minuters mellemrum paa hinanden følgende, svage, tordenlignende lyd. Lyden varede 2 à 3 sek. og var hver gang af samme styrke og varighed. Den til hovedbygningen løbende telefontraad tonede sterkt med lyd som af en dampskibsfløite i det fjerne.

En paa landeveien gaaende mand syntes tydelig, at jorden bævede under hans fødder samtidig med, at han hørte en svag, tordenlignende lyd i luften.

1	Jan. 6	Holden pr. Ulefos	1^{h} 30′ a. m.	II			Drei, mit ungefähr 2 Min. langem Zwischenraum auf einander folgende donnerähnliche Laute.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	24 Jan	Grotle	1890/1/24	1

SOURCE

Thomassen.

24de januar kl. 4 form. jordrystelse paa Grotle, Bremanger.

(R. A. Rasmussen, Grotle.)

Rystelsen maa have været meget svag, da meddeleren, som sov, ikke vækkedes af den, men kun har sin beretning fra andre, som var vaagne, men som ikke har kunnet give nærmere oplysninger.

2	Jan. 24	Grotle, Bremanger	4h a. m.	II			

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	30 Jan	Mälen	1890/1/30	1

SOURCE

Thomassen.

30te januar ca. kl. 9h 50′ efterm. hørtes paa gaarden Mælen i Rødø prestegjeld (Nordre Helgeland) en sterk bragen i fjeldet paa den modsatte side af fjorden (der gik dog hverken sten- eller sneskred). Den bragende lyd varede et par minuter og hendøde i en susen. Nogen bevægelse merkedes ikke og heller ikke kunde det merkes, at lyden forplantede sig. Da det var mørkt, kunde intet sees paa søen; men der hørtes en brusende lyd fra den, og denne hørte op samtidig med den øvrige suseu. Det er muligt, at braget i fjeldet kun var et ekko fra den bratte fjeldvæg af havets brusen.

(Lærer H. Hansen, Rødø.)

3	Jan. 30	Mälen in Rödö	9h 50′ p. m.	II		Welche M.	Krach, in einem Sausen ersterbend.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	7 Feb	Bremanger	1890/2/7	1

SOURCE

Kolderup.

Thomassen.

71. 7 februar, kl. 1.22 em., Bremanger. IV. L.

7. Februar 1890 (Fig. 6.)

In Bremanger hörte man am 7 Febr. 1 Uhr 5′ nachmittags ein andauerndes Geroll. Das Beben kam von N. O. und schien sich gegen S. W. fortzupflanzen. (Rasmus H. Nygaard).

Ueber dieselbe Erschütterung berichtet auch Henr. Grotle, Bremangerpollen. Er giebt dieselbe als 1 Uhr 5′ eingetroffen an (die Uhr 27′ später als Christiania Zeit.) Er war zu dieser zeit in Thorfanger (ca. 5 Klm. von Grotle). Man vernahm etwas wie einen fernen, wogenden Donner 5—10 Sekunden lang, von N. O.—S. W. Es war, als ob ausserhalb des Hauses ein Wagen führe.

R. A. Rasmussen Grotle giebt die Zeit als 12 Uhr 55′ an. Das Erdbeben begann als ein kräftiges, unterirdisches Krachen, das nach Verlauf von 4 Sekunden zu einer heftigen Erschütterung wuchs, so dass das Haus bebte, und sich als gleichmässig rollender, unterirdischer Donner fortsetzte um nach Verlauf von 1 Minute langsam zu verhallen. Richtung N. W.—S. O.

Die Vertheilung des Luftdruckes über dem nordwestl. Europa war um die erwähnte Zeit folgende:

Am 6. Febr. bildete das barometrische Maximum eine Ellipse, deren Längsachse die Richtung von S. W.—N. O. einnahm. Dieselbe ging quer über Irland und streckte sich gegen Jæderen in Norwegen zu. Der Barometer stand auf 770 mm. Das Minimum 755 mm. befand sich nördlich von der bottnischen Bucht.

Am Tage des Erdbebens, den 7., hat das Maximum fast die gleiche Lage, aber die Längsachse liegt nun gerade von W.—O., etwas westlich von Schottland bis nach Jütland, auch ist der Luftdruck auf 775 mm. gestiegen. Auch das Minimum liegt ungefähr an derselben Stelle wie Tags zuvor, doch ist der Luftdruck auf 750 mm. gefallen, infolge dessen sind die Isobaren näher zusammengerückt.

Am folgenden Tag, den 8., liegt das Maximum noch immer über demselben Striche, aber hat sich nun, gleichzeitig mit dem Fallen des Luftdruckes auf 770 mm. über einen weit grösseren Strich ausgebreitet. Der Isobar 770 mm. geht vom norwegischen Meere ostwärts über Christiansund N, in einem Bogen bis herab nach Kalmar und von dort nach Süd—Südwest und West über Lagen, Hannover und den südlichsten Theil von Grossbritannien und Irland.

Auch das Minimum ist fast an derselben Stelle geblieben, aber das Barometer auf 760 mm. gestiegen.

Hieraus geht hervor, dass sich die Vertheilung des Luftdruckes am Tage der Erschütterung von denen vorher und nachher durch ein Steigen des Luftdruckes im Maximum und ein Fallen im Minimum besonders auszeichnet. Die vermehrte Spannung zeigt sich an den näher liegenden Isobaren und den grösseren Gradienten.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	7 Feb	Bremanger	1890/2/7	2

SOURCE

Thomassen.

7de februar kl. 1h 22′ em, jordskjælv paa Grotle, Bremanger. Det begyndte som et kraftigt, underjordisk drøn, som efter 4 sek. forløb øgede til en sterk rystelse, saa huset skjalv. Derpaa fortsatte det som en jevnt rullende, underjordisk torden, som i løbet af 1 minut døde langsomt hen. Retningen var NV—SO.

(R. A. Rasmussen Grotle.)

Paa Thorfanger (ca. 5 km. fra Grotle) merkedes kl. 1h 32′ eftern. en fjern, bølgende torden i 5—10 sek. fra NO—SV. Det var omtrent som om man kjørte udenfor huset med en vogn.

(Henr. Grotle.)

RASMUS H. NYGAARD omtaler en vedholdende rullen, som kl. 1h 32′ kom fra NO og syntes at forplante sig mod SV.

4	Febr. 7	Grotle, Bremanger	1h 22′ p. m.	IV	NV—SO		Kräftiges, unterirdisches Gedröhn, das nach Verlauf von 4 Sek. vorbei war, eine heftige Erschütterung. Das Haus bebte. Darauf eine Minute lang verschwindender, unterirdischer Donner.
		Thorfanger	1h 32′ p. m.		NO—SV	5—10 S.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	9 Feb	Blåvik	1890/2/9	1

SOURCE

Kjellén.

321. 1890, febr. 9, f. m. Blåvik (V. om Sommen); SV. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	10 Feb	Malung	1890/2/10	1

SOURCE

Kjellén.

322. —, febr. 10 (efter midnatt)—11, kl. 4,20 och 5,40 f. m.; 3 stötar. Malung och minst 8 mil efter älfven; ONO. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	16 Feb	Gratangen	1890/2/16	1

SOURCE

Kolderup.

75. 16 februar, Gratangen og Gravfjorden i Tromsø amt. IV. R.

Reusch.

Gravfjord og Gratangen 1890. 16de februar. **„Ovne rystede og døre sprang op". (Thomassen).**

Thomassen.

16de februar. „Storm og jordskjælv formerkedes Søndag den 16de ds. i Aarsten, Toldvik, Aakenæs (Gratangen) samt i Strathe (Gravfjorden). Ovnene rystede og døre sprang op."
(Telegram fra Havnvik „Morgenbladet" 22 — 2 — 90.)

5	Febr. 16	Aarsten, Toldvik, Aakenes		IV				Der Ofen zitterte, Thüren sprangen auf.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	7 March	Löfånger	1890/3/7	1

SOURCE

Kjellén.

323. —, mars 7, kl. 7,45 e. m. Löfånger, lokalt. Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	11 March	Feedt	1890/3/11	1

SOURCE

Thomassen.

11te marts kl. 3h 5′ efterm. merkedes paa gaarden Feedt (Kvindherred), et kort stød med skjælvning fra N—S (?). Samtidig hørtes en lyd „omtrent som naar et tungt læs kjører over fortaug".

(A. Len, Dimmelsvik.)

6	März 11	Feedt, Kvindherred	3h 5′ p. m.		N—S		Kurzer Stoss mit Zittern. Geräusch wie wenn eine schwere Fuhre auf dem Trottoir dahinfährt.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	14 April	Helgeland	1890/4/14	1

SOURCE

Kolderup.

77. 14 april, kl. 10.15 em., Melø, Rødø i Helgeland. V. R.

Reusch.

Melø og Rødø 1890. 14de april. **10.15 efterm. Dette var en sterkere rystelse. Folk vaagnede. I de samme to sogne kjendtes en svagere rystelse den 19de ved 8½-tiden form. (Thomassen).**

Thomassen.

14de april kl. 10h 15′ efterm. jordskjælv paa Melø, Helgeland. Det mærkedes over hele sognet og skildres som meget stærkt, tildels endog som voldsomt. En meddelerske vækkedes af sin søvn. Hun siger, at rystelsen var temmelig stærk og af flere minuters varighed. Nogle minuter senere hørtes en kortere og ikke fuldt saa sterk rystelse. Retning kan hun ikke opgive.

Fra en meddeler heder det, at rystelsen var saa voldsom, at huset, som ligger paa løs kalksand knagede i alle sine sammenføininger, saa at man kunde tro, at det vilde falde sammen.

Der hørtes ingen tordnende lyd, men det kom som et vældigt, orkanagtigt vindstød. Stødet varede 2—3 minuter og ligesaa den dundren „som kom bagefter". Retningen angives SV—NO.

2 mand, som var i baad i nærheden af Melø, hver paa sit sted, sagde, at baaden rystede alvorligt og samtidig hørtes en duren, som skræmte dem begge tillands.

(John Eriksen.)

Om denne jordrystelse haves ogsaa underretning fra Rødø (3 mil fra Melø). Den optraadte her som en sterk skjælven (senge rystede) ledsaget af en vedholdende rullen, „det hørtes som om heste trampede paa frossen jord udenfor huset).

Rystelsen skal være mærket ogsaa paa Bolgen.

(S. Dano.)

7	April 14	Melö, Helgeland	10h 15′ p. m.	VIII	SV—NO	Welche M.	Nach dem Stosse, der das Haus so erbeben machte, als solle es einstürzen, ein Geräusch wie von einem orkanartigen Windstoss. 2 Männer in einem Boote merkten die Erschütterung so stark, dass sie voll Schrecken an Land gingen.
		Rödö					Starkes Zittern von anhaltendem Rollen begleitet.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	19 April	Melø	1890/4/19	1

SOURCE

Thomassen.

19de april kl. 3h 15′ form. jordskjælv paa Melø, Helgeland. Der mærkedes et stød. Lyden noget svagere end ved det den 14de april indtrufne. Retning SV—NO. Varighed omkring 2 min. Sengen, i hvilken meddeleren laa, rystede noget. Mærket over hele sognet.

(John Eriksen.)

Ogsaa mærket paa Rødø.

(S. Dahe.)

Ifølge JOHANNE DIDRIKSENS beretning, som iøvrigt stemmer med foranstaaende, indtraf paa Melø rystelsen kl. 3h 45′. Retningen angives „fra syd".

8	April 19	Melö, Helgeland Rödö	3h 15′ a. m. 3h 45′ a. m.	V	SV—NO	2 M.	Ein Stoss mit heftigern Gedröhne.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	20 April	Melø	1890/4/20	1

SOURCE

Thomassen.

20de april kl. 11h 45′ efterm. mærkedes over hele Melø sogn, Helgeland, en svag jordrystelse. Der følтes et stød og hørtes en lyd som af et skud. Retning SV—NO.

(John Eriksen.)

9	April 20	Melö, Helgeland	11 h 45′ p. m.	IV	SV—NO		Laut wie von einem Schusse.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	7 June	Bodø	1890/6/7	1

SOURCE

Kolderup.

80. 7 juni, kl. 6.45 em., Storjord i Beieren og Bodø. R.

Reusch.

Beieren og Bodø 1890. 7de juni. **6.45 efterm. Antagelig svagt. (Thomassen).**

Thomassen.

7de juni kl. 6h 45′ efterm. merkedes paa gaarden Storjord (Beierens prestegjeld) og samtidig i Bodø en jordrystelse. Retningen var SV—NO paa begge steder eller maaske noget mere V—O paa Storjord. Fra Storjord skildres lyden som duren af en paa haard vei kjørende stenvogn, mens rystelsen i Bodø ledsagedes af to temmelig sterke drøn.

(Christian Storjord.)

10	Juni 7	Storjord, Beieren, Bodö	6h 45′ p. m.	IV	VSV—ONO		In Bodö zwei starke Schläge, in Storjord Geräusch wie von einem Wagen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	25 June	Hälsingland	1890/6/25	1

SOURCE

Kjellén.

324. —, juni 25, kl. 10 e. m. Hälsinglands kustland (från Ljusne norrut till Bergsjö, och från Rönnskär västerut uppför älfdalen till Voxna; 25 uppgifter); vanligast SV. I Söderhamn »ganska ovanligt». Svedm. (äfven II, 18, och III, 7).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	8 Aug	Bremangerpollen	1890/8/8	1

SOURCE

Thomassen.

8de august kl. 12h 30′ efterm. følтes en langsom, sitrende skjælvning, antagelig fra S—N i et nær stranden paa sandgrund liggende hus i Bremangerpollen. Samtidig hørtes en lyd som af en fjern torden.

(Hans I. Gvotle.)

Af en anden iagttager omtales en bølgeformig, skjælvende bevægelse i retning VSV—ONO, som indtraf paa Bremanger kl. 12h 19′ og varede 40 sek.

(R. Nygaard.)

11	Aug. 8	Bremangerpollen	12h30′ p. m.	IV	S—N	40 S.	Wellenartige, zitternde Bewegung. Geräusch wie von fernem Donner.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	9 Aug	Bremangerpollen	1890/8/9	1

SOURCE

Thomassen.

9de august jordrystelse i Bremangerpollen.

(Hans I. Grotle og R. H. Nygaard.)

12	Aug. 9	Bremangerpollen					

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	13 Sept	Helgeland	1890/9/13	1

SOURCE

Kolderup.

Reusch.

Thomassen.

83. 13 september, kl. ca. 10 em., Helgeland (Svenningdal—Rødø). VII. M.

Helgeland 1890. 13de september. **Ved 10-tiden efterm. Det sydligste punkt er Svenningdalen, hvorfra der omtales rumlende lyd og bevægelse fra nord; det nordligste punkt er Rødø prestegaard. Bevægelsen har været sterkest omkring Vefsenfjordens og Ranenfjordens mundinger; folk der sad flere steder oppe hele natten. Fra Herø meldes, at der ved 10-tiden først kom en bølgeformig bevægelse, saa efter 12 minutter en sterk skjælvende bevægelse og endelig efter 9 minutter paanyt en skjælvende bevægelse. Underjordisk torden hørtes. Der er nogen usikkerhed ved tidsangivelserne. I Mosjøen angives jordskjælvet til 9.16; dette kan maaske være en skrivfeil for 10.16. Længst fra de andre tidspunkter fjerner sig den for Sletbakken i Stamnes angivne tid 8.47; denne lader sig aldeles ikke rime sammen med de andre, til og med saasom tiden paa det nærliggende Sanneseen, hvor der er telegrafstation, angives til omtrent 10. De andre angivelser passer bedre sammen. Tjøttø 9.45, Sund i Hemnes 9.50, Næsne postaabneri 9.51. Iagttagelserne fra sidstnævnte sted stemmer godt med den fra Hære (hvor tiden som anført angives til ca. 10): først et svagt rullende stød, saa omtrent 10 minutter efter det egentlige stød, der bragte alle løststaaende gjenstande i husene til at ryste voldsomt, endelig 10 minutter efter et svagt stød. Paa den nærliggende gaard Saura angives tiden til ca. 10. Efter jordskjælvet hørtes her i løbet af omtrent et døgn skrald altid fjerne og i vest.**

13de september jordskjælv i Helgeland.

Efterretning haves fra følgende steder:

Sletbakken i Stamnæs sogn. Kl. 8^h 47′ efterm. mærkedes to stød med 8 min. mellemrum. Det første stød varede omtrent 40 sek., det andet var meget kortvarigere. Man mærkede en skjælvende bevægelse O—V. Samtidig med rystelsen og af samme varighed som denne hørtes en underjordisk torden og rullen.

I en afstand af 1 km. fra Sletbakken var rystelsen saa sterk, at det knagede i huset.

(E. Sletbak.)

Fra Mosjøen angives tiden til kl. 9^h 16′. Der følte her et længere, bølgeformigt stød (antagelig O—V) af vel et halvt minuts varighed. Ogsaa her omtales „knagen i huset".

(T. O. Aabakken.)

Kl. 9^h 45′ mærkedes rystelsen paa Tjøttø, kirkested i Tjøttø prestegjeld.

(C. H. Krohn.)

Paa Vævang (14 km. ret ind for Rødø) mærkedes jordskjælvet paa samme tid som i Tjøttø. Det optraadte her som et bølgeformigt stød med retning N—S og af 7—8 min. varighed. Lyden, en vedholdende rullen, hørtes baade før og efter stødet og varede ca. 15 min. Ovnsdøre klirrede.

(Lærer H. Hansen.)

Fra fogedgaarden Sund i Hommæs angives tiden til 9h 50'. Her ledsagedes rystelsen af et heftigt vindstød.

(Foged Landmark.)

Kl. 9h 51 følte jordskjælvet sterkt paa Næsne postaabneri. Ca. 10 min. før følte et svagt, ligesom rullende stød. Det egentlige stød bragte alle løststaaende gjenstande i husene til at ryste voldsomt. 10 min. efter dette stød følte saa et tredje, svagt stød.

(Th. Zahl.)

Paa sorenskrivergaarden Saura i Næsne mærkedes jordskjælvet kl. ca. 10 efterm. Først kom et langt skrald som af et stenskred, derefter 2—3 sterke stød og mange skrald, som ogsaa tildels rystede jordbunden eller følte som rystelser. Det første stød var en skjælvning, det andet stød var som to til tre, bølgeformige, sterke slag mod husvæggen. Stødet gik fra V eller NV. Varigheden var for første stød 1—2 sek., for det andet 30 sek.

Siden hørtes af og til hele natten igjennem og den følgende dags morgen og aften skrald, altid fjerne og i vest. Skorstenen i Næsne kirkesteds skolekygning skal have faaet en revne.

(Sorenskriver Alme.)

Paa Rødø prestegaard hørte man et langt, sammenhængende skrald; det var ligesom en skuren af meget tunge møbler med ledsagende rystelse. Bevægelsens retning kan ikke angives med sikkerhed. Varigheden var et halvt minut.

(Sogneprest Dahl.)

Fra Sannæsøen telegraferes, at man der og paa øerne i nærheden kl. 10 em. mærkede 8 lette jordstød. Mellem stødene hørtes et hult, fjernt drøn. Stødene gik i retnig S—N.

Fra Breistrand (Herø i Helgeland) berettes, at man der omkring kl. 10h efterm. mærkede tre stød med 12 min. mellemrum mellem 1ste og 2det og 9 min. mellemrum mellem 2det og 3die stød. Bevægelsen var bølgeformig. Ved andet og særlig ved tredje rystelse var det kun en skjælvende bevægelse. Retningen var V—O. Varigheden af første stød var 3 sek., de to andre var meget kortere. En lampe og en del sammenstillede kopper klirrede. Af dobbelt saa lang varighed som jordskjælvets, baade før og efter dette, var den rystelsen ledsagende underjordiske torden.

Breistrand ligger paa Dønnesøen paa løs, mest af ler bestaaende grund, 10 km. nord for et 600 m. høit fjeld, skilt fra dette en fjord.

Paa gaardene Ugleflot, Hilseth og Bergfjord gjordes de ved samme iagttagelser.

(Lærer Andersen.)

Paa Lurø (mellem 10 og 11 efterm.) bestod bevægelsen af et V—O gaaende stød. Bevægelsen følte nedenfra og var langsom rullende. Varigheden omtrent et minut. Stødet efterfulgtes af en kortvarig sitren. Baade før og efter stødet hørtes underjordisk torden og vedholdende rullen.

(Ole Gullisen Næsø.)

I. Benjaminsen paa Næsø indberetter, at rystelsen følte let kl. 11½ efterm. (?). Den varede nogle sekunder og syntes at gaa i sydostlig retning. Der mærkedes et stød med heftig skjælvning. Varighed et à to minuter.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	13 Sept	Helgeland	1890/9/13	3

SOURCE

Thomassen.

Baade før og efter stødet hørtes en vedholdende rullen, som varede dobbelt saa længe som stødet. Under stødet heftigt vindstød.

Ogsaa ved **Svenningdal**, Næs gruber, merkedes rystelsen. Verksbestyrer JOHNSEN meddeler, at der hørtes en rumlende lyd og følтes bevægelse. Begge syntes at komme fra nord.

Rystelsen er i det hele merket over hele Helgeland. Paa et (ikke nærmere angivet) sted skal brandmuren have slaaet revne, paa et andet sted faldt et speil ned af væggen og kopper ud af hylden.

I Ranen og paa Dønnæs var i flere huse folk oppe hele natten.

13	Septbr. 13	Helgeland: Sletbakken	8h 47′ p. m.	V	O—V	{ 40 S. Kurz	Zwei Stösse mit 8 Mi. Zwischenraum. Zitternde Bewegung. Unterirdisches Getönner
		Mosjöen	9h 16′ p. m.	V	O—V	40 S.	Langsam wellenartiges Stossen. Krachen des Hauses.
		Tjöttö	9h 45′ p. m.				
		Vävang	9h 45′ p. m.	V	N—S	7—8 M.	15 Min. lang anhaltendes Rollen sowohl vor als nach dem wellenartigen Stoss.
		Sund	9h 50′ p. m.				Von einem heftigen Windstosse begleitet.
		Näsne	9h 51′ p. m.	VI			Ungefähr 10 Min. vorher fühlte man einen schwachen, rollenden Stoss. 10 Min. nachher den Hauptstoss, einen schwachen Stoss.
		Saura	ca. 10h p. m.	VII	V—	{ 1 S. 30 S.	Zuerst ein starker Krach, dannach 2—3 heftige Stösse und viele Knalle. Der Haupstoss wellenförmig. Später, sogar bis zum nächsten Tage wurde Gekrach gehört.
		Rödö		V		30 S.	Schurrende Laut.
		Sannäsöen	10h p. m.	IV	S—N		8 leichte Stösse. Zwischen den Stössen hörte man ein hohles Gedröhn.
		Breistrand	10h p. m.	IV	V—O	I 3 S. II III { 1 S.	3 Stösse mit 12 Min. Pause zwischen dem 1. und 2. und 9 Min. Pause zwischen dem 2. und 3. Wellenartige Bewegung. Unterirdisches Donnern.
		Ugleflot					
		Helset					
		Bergfjord					
		Lurö	10h 11′ p. m.		V—O	1 M.	Die Bewegung von unten, langsam rollend. Zittern Unterirdisches Donnern.
		Näsö	11h 30′ p. m.	IV	—SO	Welche S.	Während des Stosses ein heftiger Windstoss.
		Svenningdal		IV	N—		Rumnelnder Laut.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	30 Sept	Trondhjem	1890/9/30	1

SOURCE

Thomassen.

Trondhjem 30te september omkring kl. 4. Der følte en jordrystelse, efterat barometeret i nattens løb var sunket ned paa „storm og jordskjælv".

(„Intelligentsedlerne" 3 — 10 — 90.)

14	Septbr. 30	Trondhjem	4h a. m.				

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	8 Oct	Kristiansand	1890/10/8	1

SOURCE

Kolderup.

84. 8 oktober, kl. ca. 5½ fm., det sydlige av Lister og Mandals amt samt tilstøtende dele av Stavanger amt. V. M.

Reusch.

Strøget omkring Lindesnes 1890. 8de oktober. **5.30 form. Det vestligste punkt er Soggendal kl. 5.33, de nordligste er gaarde i Bjelland 5.43 og Hægland sogn 5.42. De østligste er Kristiansand 5.25 og Okse. Fra Aavig ved Lindesnes angives som paalideligt tidspunkt telegraftid 5.30. Fra Farsund og Flekkefjord foreligger ingen meddelelser. Bevægelsen var ingensteds sterk; den ledsagedes af rullende lyd. (Thomassen).**

Thomassen.

8. October 1890 (Fig. 7.)

Die bis jetzt erwähnten Erdbeben haben einen mehr lokalen Charakter gehabt, wogegen die Erschütterung vom 8. Oct. 1890 eine grössere Ausdehnung gehabt hat.

Man merkte das Erdbeben in Christiansand S um 5 Uhr 25′ früh. Ein Berichterstatter wurde durch den Lärm im Ofen geweckt und es schien ihm zugleich als bebte das Haus. Viele Menschen in der Stadt wurden durch die Erschütterung gewekt, einige hörten es als ein Gebrause von S. oder S. W. kommen, was man ein paar Sekunden vor dem Beben vernahm und dessen Dauer auf 4 Sekunden angegeben wird. (I. Haugen.)

Die „Christiansands Tidende" vom 8. Oct. schreibt, dass das Erdbeben so heftig war, dass es die Betten zittern und die Wände krachen machte. Die Erschütterung war von starkem Rollen begleitet, das sich, so schien es einigen, gegen Osten hin entfernte. Auch nachdem das Beben aufgehört hatte, war der Lärm noch etliche Augenblicke zu hören. Ein Berichterstatter (obigen Blattes) schreibt, dass das Erdbeben von W.—O. ging und von hohlem Gedröhne wie das schwerer Wagen begleitet war. Zwischen 3 und 5 Sekunden dauerte die Erschütterung und war so heftig, dass Berichterstatter, dessen Bett quer zu der Richtung der Bewegung stand, dreimal vor und zurück rutschte. Fenster und Gläser klirrten.

Als einen eigenthümlichen Zug, wie das Erdbeben auf Thiere wirkt, theilt dasselbe Blatt folgendes, von einem Manne berichtetes mit: Ein Kätzchen, das in einem leeren Bette in demselben Zimmer wie er selber lag, fing eine Weile vor dem Erdbeben an zu jammern und unruhig zu werden. Zu gleicher Zeit kam sein Hund, der im Nebenzimmer lag, hereingesprungen, hüpfte ins Bett zu seinem Herrn und beleckte dessen Gesicht. Während der Mann noch damit beschäftigt war das Thier zu beruhigen kam das Erdbeben. Beide Thiere waren äusserst erschrocken; der Hund fuhr mit einem Satze ins Bett zu dem Kätzchen und die beiden, die sonst auf gewissem Kriegsfusse mit einander standen, suchten nun in gegenseitiger Gesellschaft Trost.

(„Morgenblad" 11/10 90.)

Vom Hafen von Aavig berichtet der Telegraphist H. Jörgensen, dass man um 5 Uhr 30′ früh (genaue Christiania Zeit) die Erschütterung in seinem, auf felsigen Grunde gelegnen Hause bemerkte. Die an der südl. Seite des Hauses angebrachte Wanduhr machte drei Schwenkungen, die schnell auf einander folgten, wobei

es im Stahldrahte des Pendels schwirrte. Man fühlte die Stöss als von unten nach oben kommend, von N. O.—O. rollend. Das Beben währte nur kurz und ebenso das dasselbe begleitende Geräusch welches unmittelbar der Erschütterung vorausging und sich wie ein starkes Gedröhn oder Gebrause während der ganzen Zeit der Erschütterung anhörte. Es glich ganz und gar dem, was er bei früherer Gelegenheit während eines Erdbebens in den Ländern des Mittelmeeres gehört hatte.

Aehnliche Berichte hat man von mehreren Beobachtern. Nicl. Jakobsen sagt, dass das Gedröhne anfangs ziemlich stark, wie ein Donner in mittlerer Entfernung gewesen sei, dann abgenommen habe. Ihm schien als ginge die Bewegung von N. O.—W. Während des Dröhnens vernahm er eine hüpfende Erschütterung.

An einem Orte zitterte die Wanduhr, an einem andern eine lose Ofenröhre.

Zu gleicher Zeit beobachtete man die Erscheinung auf den Gehöften Røberg (7 Klm. östlich) und Hesteland (8—9 Klm. gerade nördlich). In Ramsdalen zitterten die Betten. In Soggendal wurde die Erschütterung um 5 Uhr 33′ früh wahrgenommen.

(Adjunkt Haugen).

In Hægland und jedesfalls in einem Theile des Kirchspieles von Övrebö bemerkte man das Erdbeben um 5 Uhr 42′ früh. Doch war dasselbe nicht sehr heftig. Nur an einem Orte knackten die Hauswände und die Tassen auf dem Tische tanzten. Sonst hörte man nur das Geräusch wie eines auf steinigem Wege schnell dahinfahrenden Wagens. (I. Gunnestveit).

Von Bjelland schreibt der Pfarrer Thorwald Bugge, dass man das Erdbeben an mehreren Orten wahrgenommen habe. So auf den Gehöften Bjelland, Mindrebö (im W.), Skjeggestad (am Thalende nahe der Kirche), Sundbö, Foss (im N.), und in Bredei (einem der nördlichsten Gehöfte des Kirchspiels). Einige der Beobachter lagen noch im Bette, andere waren im Hause beschäftigt. Man vernahm eine zitternde Bewegung, die Better und Hausgeräth beben und die Fenster klirren machte, auch war die Erschütterung von donnerähnlichem Gedröhne begleitet.

Auf Oxø bemerkten 4 Personen das Erdbeben, von denen die eine Wacht im Leuchtthurme hatte, die drei andern aus dem Schlafe geweckt wurden. Die Zeit wird als 5 Uhr 10—5 Uhr 40′ angegeben. Man vernahm einen kurzen, zitternden Stoss samt Geräusch wie eines rollenden Wagens. Zu gleicher Zeit soll man die Erscheinung auch auf dem äusseren Flekkerö bemerkt haben.

(L. Hansen).

Auch in Heddeland (Öslebö Kirchspiel bei Mandal) nahm man um dieselbe Zeit die Erschütterung wahr. Sie fühlte sich „wie ein Stoss von der Seite mit darauffolgendem Zittern an“ und schien von N.–S. zu gehen. Der Stoss währte ungefähr einige Sekunden, während man das Zittern noch 5—6 Sekunden länger verspürte. Oefen und Fenster klirrten. Dem Erdbeben folgte ein anhaltendes Rollen wie Donner, das drei-bis viermal so lange wie der Stoss dauerte.

Ungefähr zu gleicher Zeit bemerkte man die Erschütterung auch in Mandal und Näss im Annex von Hægland.

(Kapt. Diesen).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	8 Oct	Kristiansand	1890/10/8	3

SOURCE

Thomassen.

Während an den meisten Orten das Erdbeben 5 Uhr 30′ beobachtet wurde, berichtet man aus Svinör und Holme von einer etwas später eingetroffenen Erschütterung. „Hier im Hafen und dessen Nähe beobachteten mehrere Leute gestern früh gegen 6 Uhr einige Minuten lang ein schwaches Erdbeben. Man berichtet als zuverlässig, dass sich Betten, in denen Leute lagen, bewegten, Thüren sich öffneten und Küchengeschirr klirrte."

Der „Lister und Mandal Amtstidende" wird am 11. Oct. geschrieben: Am 8. gegen 6 Uhr früh wurde im Kirchspiele Holme eine ziemlich heftige Erderschütterung bemerkt. Die Bewegung schien von N.—S. zu gehen und war so heftig, dass sich die Schwankung, selbst in grossen Häusern, wie das Schaukeln eines Bootes auf hoher See bemerkbar machte. Lose Gegenstände und Ofenröhren klirrten. Die Erschütterung dauerte nur eine halbe Minute und wurde von einem starken Sausen wie bei ausbrechendem schrecklichen Wetter begleitet.

(„Morgenblad" $^{13}/_{10}$ 90).

Auch aus Dänemark wird von einem Erdbeben berichtet, das möglicherweise mit den hier besprochenen Erschütterungen im südlichsten Norwegen in Verbindung steht.

Aus Nerö (Bornholm) wird mitgetheilt, dass selbigen Tages Vormittag gegen 9 Uhr von den Lehrern und Schülern der dortigen Bürgerschule im Laufe von ungefähr einer Stunde eine Anzahl kleiner Erschütterungen oder Stösse bemerkt wurden, welche die Fussböden zittern und die im Lokale befindlichen Schrankthüren klirren machten. Im ersten Augenblicke nahm man an, diese eigenthümlichen Bewegungen rührten von Erdrutsch im Grunde her; da aber jener aus Felsen gebildet, ebenso das Fundament des Hauses ein solides war, und da man gleichzeitig auch in andern Gebäuden, unter anderen in der gegenüberliegenden Küsterwohnung, die Bewegung bemerkt hat, auch berichtet wird, dass Leute auf dem Felde ein Zittern der Erde beobachtet haben, liegt es nahe anzunehmen, dass eine Erderschütterung stattgefunden hat.

(„Morgenblad" $^{14}/_{10}$ 90).

Sieht man sich die Luftdruckverhältnisse im nordwestl. Europa an, so waren diese folgende:

Am 7. Oct. früh 8 Uhr war der höchste Luftdruck am westlichen Ausflusse des britischen Kanals. Der Isobar 760 mm. ging mitten über Wales und England ungefähr bis zur Dollartbai. Der Isobar 755 mm. ging nördlich von Schottland gerade gegen Osten über die am folgenden Tage betroffenen Orte des südl. Norwegens um darauf in südl. Richtung, gerade durch's Kattegat zu gehen, die Südspitze Schwedens streifend sich gegen S. O. wendend Bornholm und die Ostseeküste von Preussen zu überschneiden. Ein hoher Luftdruck von 755 mm. ruhte über dem südl. Norwegen, dem Stifte Trondhjem und den angrenzenden Theilen von Schweden. Am niedrigsten war der Luftdruck von 750 mm. östlich vom nördlichsten Ende des bottnischen Meerbusens.

Den 8. Oct., am Tage des Erdbebens, ist der Luftdruck überall gestiegen. Das Maximum steht westlich vom südl. Schottland und ein Isobar von 770 mm. umfasst ganz Irland, das mittlere und nördliche Grossbritannien und streicht in nördl. Richtung mitten über die Nordsee. Längs Norwegens Westküste, dem vom Erdbeben betroffenen Striche, sowie ganz Dänemark umfassend geht der

Isobar 765 mm. Der niedrigste Luftdruck liegt auf der Ostseite von Kvarken und der Isobar 755 mm. umfasst die bottnische und finnische Bucht, sowie die Gegenden östlich und nördlich von denselben.

Den 9. Oct. steht das Maximum in südl. England. Der Isobar 770 mm. hat sich nach S. W. gezogen und umschliesst nun den grössten Theil von Irland, England und der südl. Nordsee. Der niedrigste Luftdruck ist etwas südlicher gerückt. Ein Isobar von 760 mm. streicht nordwärts längs der Westküste Norwegens, biegt sich nördlich von Bodö über Norwegen um in einem Bogen südwärts zum südl. Theile der bottnischen Bucht zu gelangen.

Was also die Luftdruckverhältnisse am Tage des Erdbebens besonders auszeichnet, ist ein steigendes Barometer sowie ein näheres Zusammenrücken der Isobaren, demzufolge wachsende Gradienten.

8de oktober, Jordskjælv i det sydlige af Kristiansands stift.

Jordrystelsen merkedes kl. 5^h 25′ i Kristiansand.

En meddeler vaagnede ved larmen af kakelovnen og syntes ogsaa, at huset rystede. Mange i byen vækkedes af rystelsen, og enkelte havde hørt den komme som en dur fra syd eller sydvest. Denne hørtes et par sek. før rystelsen merkedes. Rystelsens varighed angives til 4 sek.

(I. Haugen.)

„Christianssands Tidende" skriver, 8de oktober, at jordskjælvet var saa sterkt, at det bragte sengene til at ryste og væggene i huset til at knage. Rystelsen ledsagedes af en sterk rullen, som forekom enkelte at fjerne sig mod øst. Larmen lod sig høre adskillige øieblikke, efterat rystelsen var ophørt.

En meddeler (til ovennævnte blad) oplyser, at jordskjælvet gik fra vest til øst, var ledsaget af et hult drøn som af tunge vogne, varede mellem 3—5 sek. og var saa sterkt, at meddeleren, hvis seng stod tvers paa bevægelsens retning, rullede 3 gange frem og tilbage. Vinduerne klaprede og glas klirrede.

Som et eiendommeligt træk af jordskjælvets virkning paa dyr meddeler bladet endvidere, efter hvad en mand har fortalt, at en liden katunge, der laa i en tom seng i værelse med ham, nogen tid før jordskjælvet indtraf, begyndte at jamre sig og ikke rigtig vilde slaa sig til ro. Samtidig kom en hund, der laa i naboværelset, farende ind, hoppede op i sengen til sin herre og slikkede ham i ansigtet. Mens manden var beskjæftiget med at berolige hunden, kom jordskjælvet. Begge dyr blev yderlig forskrækkede. Med et sprang satte hunden op i sengen til katten, og de to dyr, der ellers underholdt en vis væbnet neutralitet overfor hinanden, søgte nu til ud paa morgenen trøst i hinandens selskab.

(„Morgenbladet" 11 — 10 — 90.)

Fra Aavig strandsted beretter telegrafbud HENRIK JØRGENSEN, at rystelsen i hans paa fjeldgrund liggende hus merkedes kl. 5^h 30′ form. (nøiagtig Kristianiatid). Der merkedes tre „skranglinger" i den paa husets sydlige væg opsatte vægklokke. De fulgte hurtig efter hverandre, og det „sang" i den staaltraad, som bærer pendelen. Stødene følte s nedenfra opad fra NO nedover mod O i én rulling. Rystelsen forløb temmelig hurtig og ligesaa den medfølgende lyd.

Denne kom umiddelbart før bevægelsen og hørtes som et sterkt „daan" eller susning, under hele den forøvrigt kortvarige rystelse. Denne „susning" lignede aldeles den, han ved tidligere leiligheder havde hørt under jordskjælv i middelhavslandene.

Fra flere iagttagere haves lignende udtalelser. NILS JAKOBSEN siger, at drønet i begyndelsen var temmelig sterkt „som et tordenskrald i middels afstand", derefter aftagende. Rullingen mener han gik fra NO. henover mod V. Saalænge drønet varede, mærkede han en liden, langsomt hoppende bevægelse.

Et sted dirrede væguret, et andet sted et løst ovnsrør.

Fænomenet er til samme tid iagttaget paa gaarden Røberg (7 km. mod øst) og paa Hesteland (8—9 km. ret nord). Paa Ramsdalen rystede sengene.

I Soggendal mærkedes rystelsen kl. 5^h 33′.

(Adjunkt Haugen.)

I Hægland og ialfald en del af Øvrebø sogn mærkedes rystelsen kl. 5^h 42 form. „Rystelsen var sandsynligvis ikke videre sterk." Kun paa et sted knagede det i husvæggene og kopperne paa bordet dansede lidt. Ellers hørte man blot en lyd som af en paa stenet vei hurtig forbifarende, firhjulet vogn.

(I. Gunnestveit.)

Fra Bjelland skriver sognepresten, THORVALD BUGGE, at man der kl. ca. 5^h 43′ form. mærkede jordrystelsen flere steder.

Den blev saaledes iagttaget paa gaardene Bjelland, Mindrebø (i V), paa Skjeggestad (i dalbunden nær kirken), paa Sundbø, paa Fos (i N) og paa Bredei (en af sognets nordligste gaarde i dalen). Enkelte iagttagere befandt sig i sine senge, andre var beskjæftiget i huset. Der mærkedes en skjælvende bevægelse, som bragte senge og møbler til at ryste og vinduer til at klirre. Rystelsen var ledsaget af et tordenlignende drøn.

Paa Oxø bemærkedes jordskjælvet af 4 personer, af hvilke den ene havde vagt ved fyret, de tre andre, hver paa sit sted, vækkedes af sin søvn. Tiden angives til kl. 5^h 10′—5^h 40′. Der mærkedes et kort, skjælvende stød, og der hørtes en rullen som af en vogn. Kakkelovnene klirrede.

Rystelsen skal til samme tid være mærket paa ydre Flekkerø.

(L. Hansen.)

Til samme tid iagttoges rystelsen ogsaa paa Heddeland (Øslebø sogn pr. Mandal.) Bevægelsen følte som et „stød fra siden med paafølgende skjælvning". Den syntes at gaa N—S og varede antagelig nogle sekunder, mens sitren bagefter følte „antagelig 5 à 6 sek". Kakkelovne og vinduer rystede. Efter jordrystelsen fulgte en vedholdende rullen som af torden. Lyden varede 3—4 gange saa længe som stødet.

Omtrent paa samme tid mærkedes rystelsen i Mandal og paa Næsset i Hæglands annex.

(Kapt. Diesen.)

Mens for de fleste steder rystelsen har været følt omkring kl. 5^h 30′, berettes fra Svinør og Holme om en noget senere indtruffen rystelse.

„Her paa havnen og i sammes omegn observeredes igaarmorges omtrent kl. 6 af flere mennesker et svagt jordskjælv i nogle faa minutter. Det meddeles som fakta, at man kunde fornemme, at sengesteder, hvori folk laa, bevægede sig, samt at døre lukkede sig op, og at stentøi i tallerkenrækkerne i kjøkkenet klirrede."

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	8 Oct	Kristiansand	1890/10/8	6

SOURCE

Thomassen.

Fra Mandal skrives 11te oktober i „Lister & Mandals Amtstidende“:

En temmelig sterk jordrystelse merkedes den 8de ds. omkring kl. 6 om morgenen i Holme sogn. Bevægelsen, der syntes at komme fra N. og gaa mod S., var saa sterk, at selv store huse følte gynge omtrent som en baad i lange dønninger. Ovnsrør og andre løse gjenstande klirrede. Rystelsen varede kun ca. ½ minut og fulgtes af en sterk susen som ved udbruddet af et voldsomt uveir.

(„Morgenbladet“ 13 — 10 — 90.)

En jordrystelse, som muligens staar i forbindelse med de her omtalte rystelser i det sydligste Norge, omtales fra Danmark.

Fra Nerø (Bornholm) berettes, at der samme dags formiddag omtrent ved nitiden merkedes af lærere og elever paa borgerskolen i løbet af omtrent en times tid en mængde smaa rystelser eller stød, der fik gulvene til at skjælve og de i lokalerne værende skabdøre til at klirre. I første øieblik antoges denne eiendommelige bevægelse at hidrøre fra skred i grunden; men da denne, der er dannet i selve grundklippen, saavelsom fundamentet synes at være solid nok, og da de samme rystelser ogsaa merkedes i andre bygninger, blandt andre i den ligeoverfor liggende degnebolig, samt det berettes, at folk i marken har iagttaget en skjælven i jorden — ligger det nærmest at antage, at der har fundet en jordrystelse sted.

(„Morgenbladet“ 14 — 10 — 90.)

15	Octbr. 8	Christiansand	5h 25′ a. m.	VII	V—O	4 S.	Vor dem Stosse ein brausendes Geräusch. Die Wände des Hauses ächzten.
		Aavig	5h 30′ a. m.	VI	NO—O		Stoss von unten. Rollen. Starkes Sausen und Brausen.
		Röberg					
		Hestelaud					
		Ramsdal					
		Soggendal	5h 33′ a. m.				
		Hägland	5h 42′ a. m.	V			Geräusch wie von vorbeifahrendem Wagen.
15	Octbr. 8	Bjelland	5h 43′ a. m.	V			Zitternde Bewegung mit donnerähnlichem Gedröhn.
		Oxö	5h 10′ a. m. 5h 40′ a. m.	V			Kurzer, zitternder Stoss.
		Ytre Flekkerö					
		Heddeland	5h 40′ a. m.	V	N—S	5—6 S.	Donnerähnliches Rollen drei bis viermal ebenso lang wie der Stoss.
		Mandal					
		Svinör	6h a. m.	V			
		Holme	6h a. m.	VII	N—S	30 S.	Wurde von starkem Sausen begleitet.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	12 Oct	Rike	1890/10/12	1

SOURCE

Thomassen.

12te oktober kl. 12h 20′ eftermiddag merkedes paa Rike (Sætersdalen) og ligesaa paa Stavedalsheien (ca. 3 km. øst for Valle) og ca. 300 m. over denne et jordskjælv.

Paa Rike følte rystelsen, derimod hørtes paa Stavedalsheien kun en tordenlignende larm.

Paa Rike merkedes kun ét stød ledsaget af larm.

Paa Stavedalsheien hørtes derimod larmen flere gange. Lyden var som den af en paa frossen vei kjørende kjærre og varede et minut eller vel det.

10	Octbr. 12	Rike Stavedalsheien	12h 20′ p. m.	IV		·1 M.	Ein Stoss mit donnerähnlichem Getöse. Mehrere Male Geräusch wie von Wagen auf gefrornem Wege.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	16 Oct	Luleå	1890/10/16	1

SOURCE

Kjellén.

325. —, okt. 16, kl. ½5 f. m. Luleå, lokalt. Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	12 Nov	Rødø	1890/11/12	1

SOURCE

Thomassen.

12te November kl. 5^h 15′ (em.?) jordskjælv paa Rødø paa gaarden Gjærtshaven (3 km. nord for dampskibsanløbsstedet Sælsøvik). Det var tre paa hinanden følgende, fra siden kommende, bølgeformige stød, af hvilke det sidste var svagest. De syntes at bevæge sig fra øst mod vest. Stødene fulgte hurtig paa hverandre, og ingen sittring eller lyd merkedes.

(Lærer H. Hansen.)

17	Novbr. 12	Rödö	5^h 15′ p. m.?	IV	O—V		3 wellenartige Stösse.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	17 Nov	Rødø	1890/11/17	1

SOURCE

Thomassen.

17de november kl. 5h 30′ (em?) jordskjælv i Rødø.

18	Novbr. 17	Rödö		5h 30′ p.m.?	IV		

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	26 Nov	Trondhjem	1890/11/26	1

SOURCE

Thomassen.

26de Novembr. HÅKONSEN-HANSEN (Trondhjem) skriver 27de November 1890:

„Et noget apokryfisk jordskjælv, langs nedre del af elvehavnen og indover Baklandet og Lademoen, omtales igaar og idag blandt folk. Det meldes i „Dagsposten" iaften i følgende linier:

„Jordskjælv merkedes her i Byen Nat til igaar. Inde paa Lademoen var Rystelsen saa stærk, at Blomsterpotterne i Vinduerne, Tallerkenerne i Kjøkkenrækkerne, Ovnsdørene m. v. klirrede saa meget, at Folk vaagnede i Forskrækkelse."

I byens vestre dele er intet følt, saavidt jeg ved.

Fra Trondhjem telegraferes 27de November:

„Igaarnat merkedes Jordskjælv hersteds, specielt Lademoen i Byens Østende. Stentøi og Ovnsdøre klirrede, Møbler og Huse rystede, saa at Beboerne vaagnede forskrækkede."

(„Morgenbladet" 27 — 11 — 90.)

19	Novbr. 26	Trondhjem		V			Lose Gegenstände klirrten heftig. Viele Leute wurden geweckt.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	Nov	Kuusamo	1890/11	1

SOURCE

Renqvist.

114. 1890. XI, e.m., Kuusamo.

»Maanjäristyksiä Kuusamon kirkolla on ollut tänä talvena ei—nä viime Marraskuun päivänä iltapäivällä vienonlainen, vaan hyvin kuuluva jyminä» (Kaiku, 1891, nr. 48).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	1 Dec	Bremanger	1890/12/1	1

SOURCE

Kolderup.

89. 1 desember, kl. 12.35 fm., Bremangerpollen og Dale. V. K.

Reusch.

Bremanger 1890. 1ste december. **12.35 form. To noksaa sterke stød med omtrent 20 sek. mellemrum og retning sv.—ne. kjendtes af to iagttagere. Denne jordrystelse er ogsaa sporet af enkelte i Y. Dale i Sondfjord. (Thomassen).**

Thomassen.

1ste december kl. 12h 35′ fm. merkedes i Bremangerpollen to stød med kort mellemrum. Først kom et haardt stød nedenfra, saa det gav et sterkt smeld i husvæggen, derpaa fulgte en rullen, og saa kom et mindre stød, der efterfulgtes af en sagte rullen fra SV—NO. Huset med dets bohave var i en stadig skjælvende bevægelse. En orkanagtig storm fra syd paafulgte.

(H. I. Grotle.)

Rasmus Nygaard, Bremangerpollen, angiver tiden til kl. 12h 34′ og skildrer jordskjælvet som bestaaende af to ualmindelig sterke stød med omkring 20 sek. mellemrum. Bevægelsen hørtes først som en sterk torden; derefter hørtes et sterkt stød og saa en bølgeformig bevægelse. Derefter kom et ikke fuldt saa sterkt stød med efterfølgende rullende bevægelse. Retning SV—NO. Varighed 1 minut. Komfurer og møbler var i en sterk bevægelse og i en stadig klirren. Der hørtes knagen i huset. Sterk storm fulgte.

Rystelsen merkedes ogsaa i Dalsfjorden (Søndfjord) af to damer.

(Nikka Vonen.)

20	Dcbr. 1	Bremangerpollen	12h 35′ a. m.	VII	SV—NO	1 M.	Zwei Stösse mit 20 Sek. Pause dazwischen Das Haus ächzte. Donnerähnliches Rollen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	4 Dec	Löfånger	1890/12/4	1

SOURCE

Kjellén.

326. —, dec. 4, kl. 1,15 f. m. Löfånger, Bjurö by; SO. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	11-12 Dec	Kroppa	1890/12/11	1

SOURCE

Kjellén.

327—8 (?) —, dec. 11—12, kl. 11 e. m. och 1 f. m., 2 stötar, samt »ett par år förut». Svartsång gård i Kroppa (Värmlands bergslag), lokala; måhända sättningar. Svedm. (II, 12).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1890	13 Dec	Dalsfjorden	1890/12/13	1

SOURCE

Thomassen.

13de december kl. 10h 48' em. hørtes i Dalsfjorden et meget sterkt drøn i luften.

(Nikka Vonen.)

21	Dcbr. 13	Dalsfjorden	10h 48' a. m.				

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887–90			1887–90	1

SOURCE

Thomassen.

Anhang.

Resumé.

Bei der hier aufgeführten tabellarischen Uebersicht der in den Jahren 1887—90 stattgefundnen Erdbeben, ist bei Angabe der Stärke derselben die von Rossi-Forel 1882 aufgestellte Stärke-Scala benutzt worden (Revue l'Astronomie decr. 1883 et janu. 1884).

Ebenso wie bei dem früher gegebnen Verzeichnis über Erdbeben („Bergens Museums Aarsberetn." für 1888) ist versucht worden durch graphische Darstellungen die Uebereinstimmung zwischen den sismischen Kurven für Monate, Jahres- und Tageszeiten Norwegens und der Schweiz nachzuweisen.

Rechnet man die von Dr. Reusch für 1887 veröffentlichten Erdbebenbeobachtungen mit („Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger 1888, No. 8), so haben in den vier Jahren 1887—90 in Norwegen 106 grössere und kleinere Erschütterungen stattgefunden. Indem ich versuchte auch für diese 106 Erdbeben die sismischen Kurven aufzuzeichnen kam ich zu folgendem Resultate:

Von den 106 Erdbeben trafen ein:

Im Januar.....	18	Im Juli	5
„ Februar.....	9	„ August	5
„ März	7	„ September...	10
„ April	16	„ October.....	8
„ Mai	6	„ November...	8
„ Juni.....	4	„ December...	10

Vergleicht man die nach diesen Daten construirte Monatskurve mit der von 1888, einer nach einer weit grösseren Reihe von Beobachtungen construirte Kurve, wird einem die Uebereinstimmung zwischen beiden auffällig sein. Der wesentlichste Unterschied ist das in den Kurven für 1887—90 vorkommende secundäre Maximum im April. Beide Kurven zeigen im uebrigen Maximum im Januar und Minimum im Juni oder Juli.

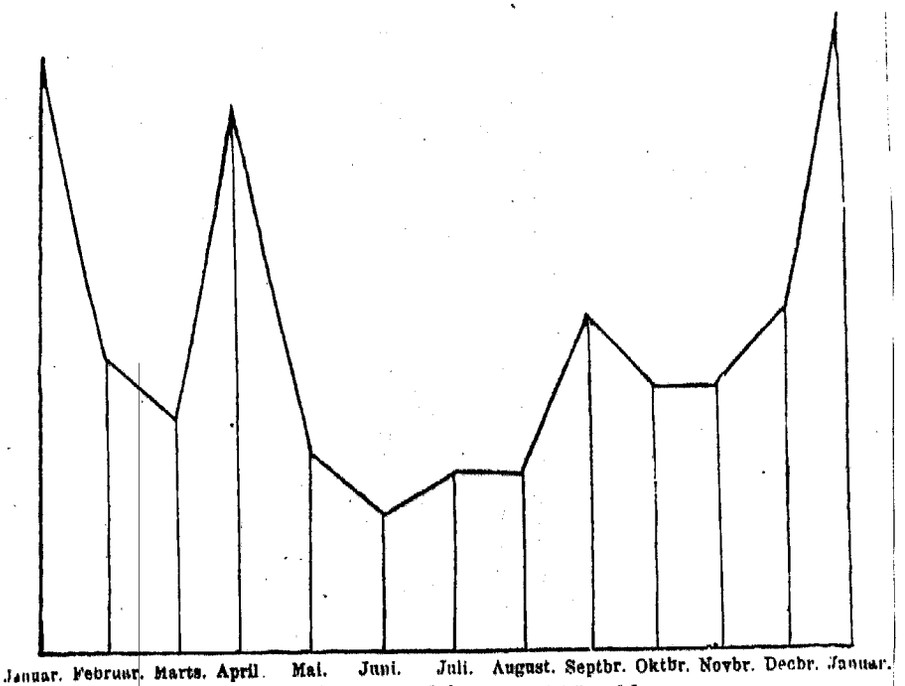
PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

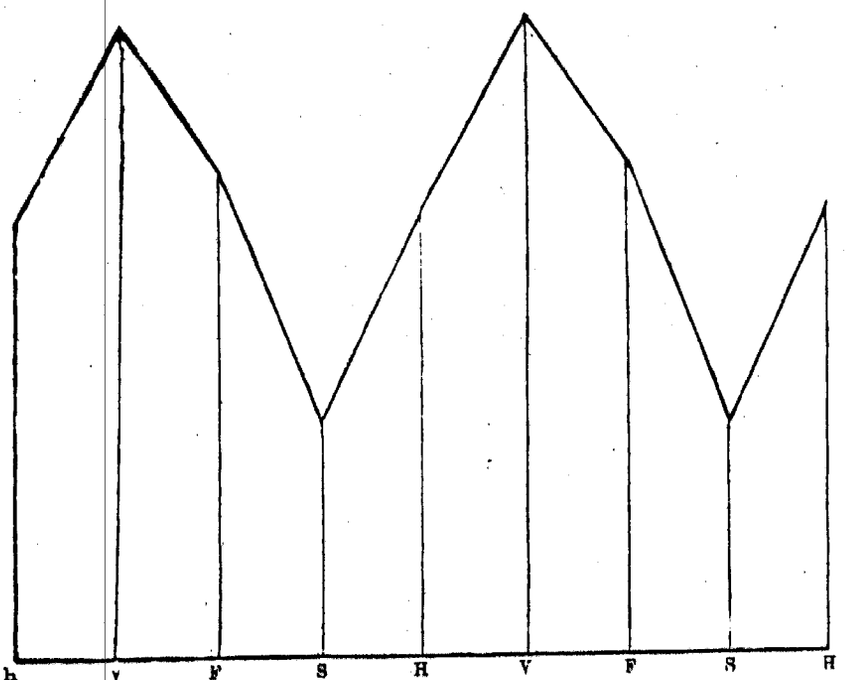
EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887–90			1887–90	2

SOURCE

Thomassen.

Sismisk maanedskurve 1887—90.

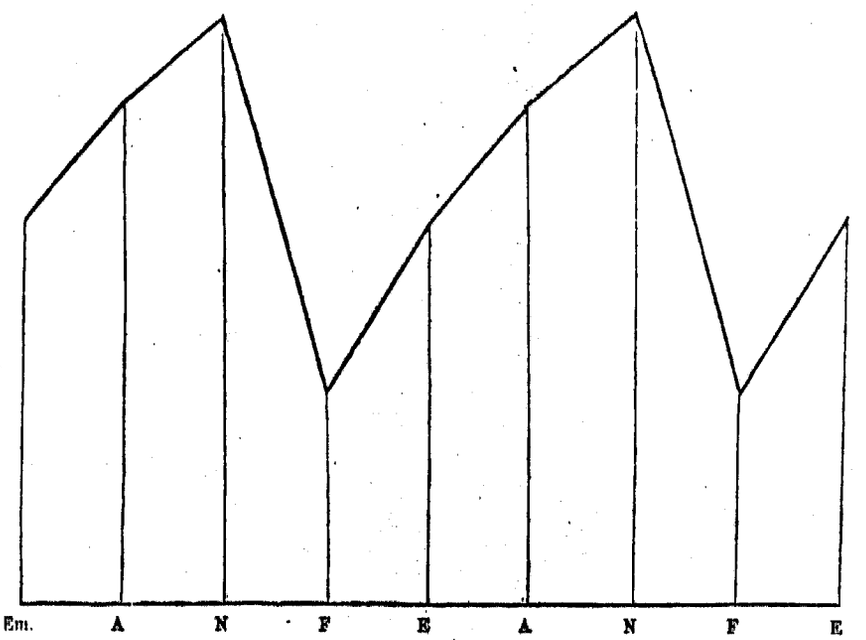
Sismisk aartidskurve 1887—90.

Scandinavian Earthquake Archive

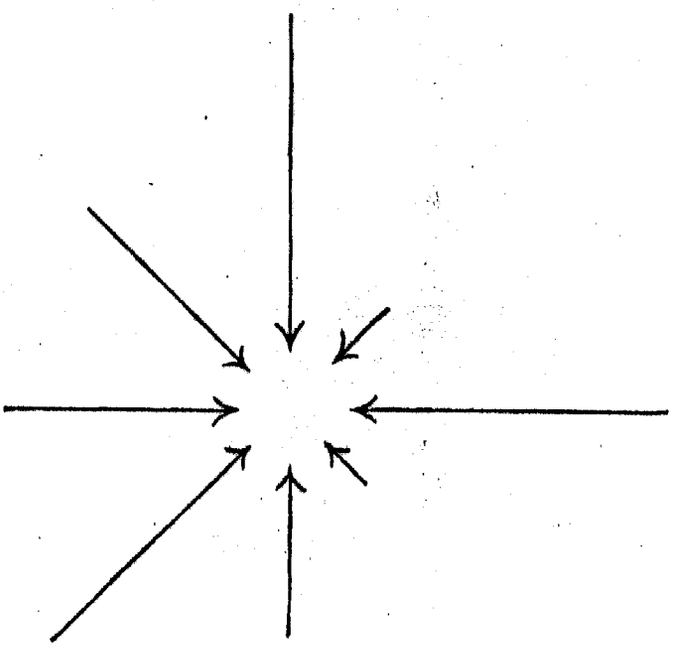
EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887–90			1887–90	3

SOURCE

Thomassen.

Sismisk dagstidskurve 1887—90.

Die Kurven der Jahres- und Tageszeiten haben eine weit grössere Aehnlichkeit mit einander.

Die Verteilung der verschiednen Erdbeben auf die Jahreszeiten ist folgende: Auf den Winter (Decem., Jan., Febr.) fallen 37, auf den Frühling (März, April, Mai) 29, auf den Sommer (Juni, Juli, Aug.) 14 und auf den Herbst (Sept., Oct., Nov.) 26 Erdbeben.

Was die Tageszeiten anbelangt, so treffen von 101 Erdbeben

23 zwischen 12 Uhr mittags und 6 Uhr abends ein
39 — 6 „ abends „ 12 „ nachts
35 — 12 „ nachts „ 6 „ morgens
13 — 6 „ morgens „ 12 „ mittags.

Während also 65 Erdbeben zwischen 6 Uhr abends und 6 Uhr morgens stattgefunden haben, sind nur 36 zwischen 6 Uhr morgens und 6 Uhr abends eingetroffen.

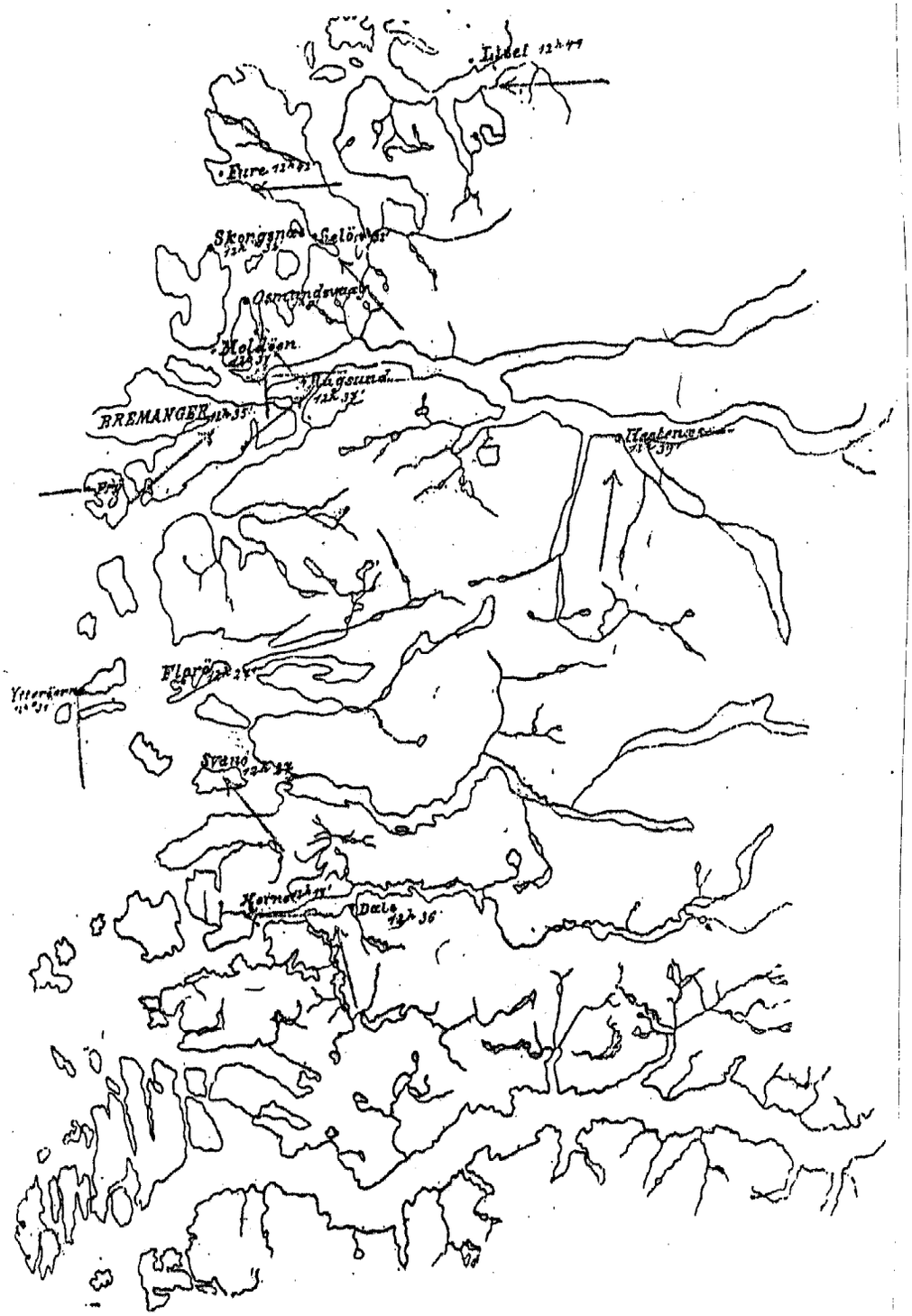
Endlich wird hier eine graphische Darstellung des Verhältnisses zwischen den Richtungen aus denen die Erschütterungen kamen, gegeben.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887–90			1887–90	5

SOURCE

Thomassen.

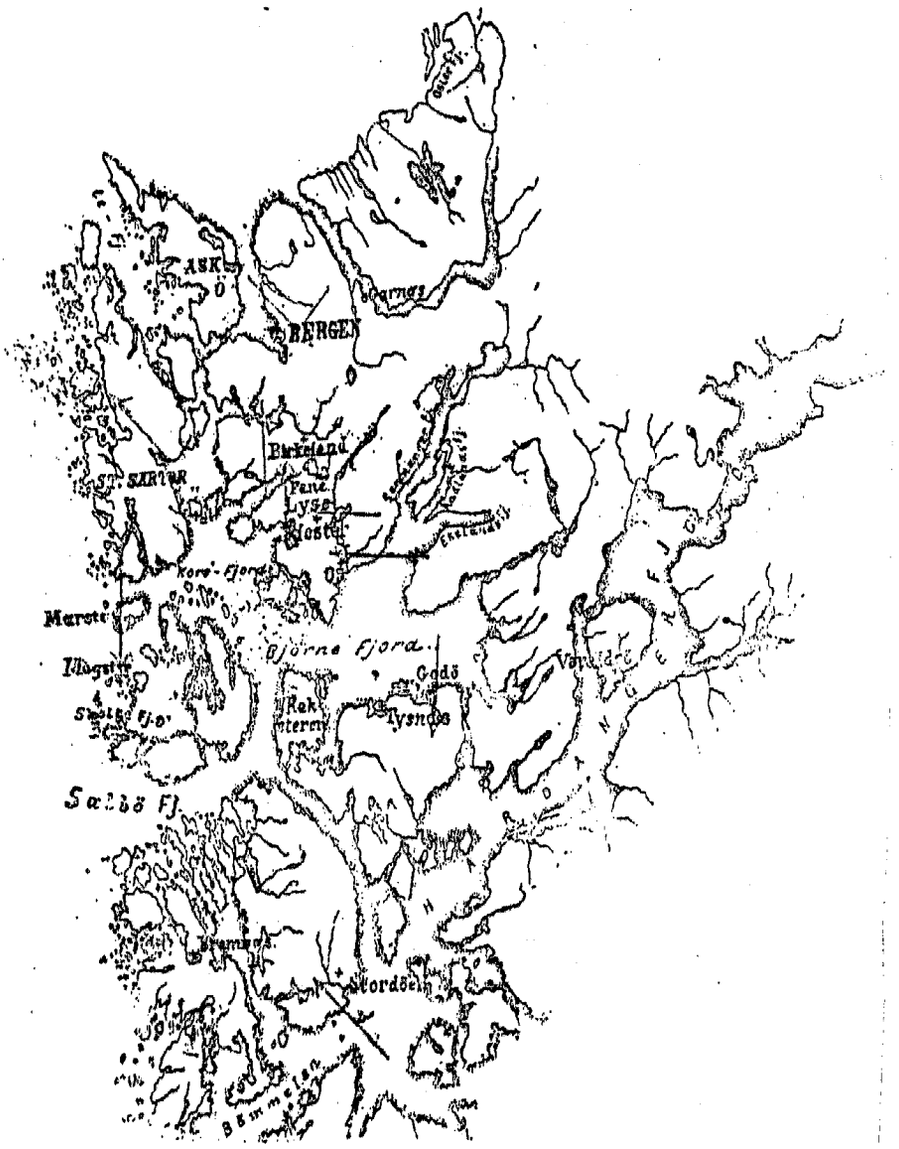

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1887–90			1887–90	6

SOURCE

Thomassen.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	1 Jan	Ytterøen	1891/1/1	1

SOURCE

Thomassen.

1891.

1ste januar kl. 11.21 fm. iagttoges en jordrystelse paa *Ytterøens* fyr, *Kinn*.

Jordskjælvet iagttoges saavel i det frie som overalt i det paa fjeldgrund liggende hus. Der hørtes kun et drøn og følte kun ét stød, dog ikke af alle.

Saaledes hørte en sengeliggende syg kun rullingen, men følte intet stød. Samtidig med rystelsen, som kun varede nogle sekunder, hørtes lyd som af en rullende vogn.

(Michelsen, fyrforvalter.)

Nummer	Datum	Ort	Kristiania Uhr	Stärke	Richtung	Dauer	Anmerkungen
1	Januar 1.	Ytteröens Leuchtturm, Kinn	11.21 a.m.	III		Einige Sekunden	Ein Gedröhne und ein Stoss. Gleichzeitig rollende Laute.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	13 Jan	Byn Öjaren	1891/1/13	1

SOURCE

Kjellén.

329. 1891, jan. 13, kl. 6 f. m. Byn Öjaren (nära Östersund); 3 stötar. Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	15 Jan	Helgeland	1891/1/15	1

SOURCE

Thomassen.

15de januar kl. 6.10 e. m. merkede Jens Olsen Kongsvik en jordrystelse i nedre Kvalø, Helgeland. Rystelsen var saa svag, at den ikke vakte folks opmerksomhed. Meddeleren synes at have været den eneste iagttager.

2	Januar 15.	Nedre Kvalö Helgeland . .	6.10 p.m.	II			

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	18 Jan	Kägla	1891/1/18	1

SOURCE

Kjellén.

330. —, jan. 18, kl. nära 3 f. m.; 2 stötar. Kägla by (i närheten af Valdemarsvik), lokalt. NV. eller SO. Inga jordskalf förut i trakten. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	28 Jan	Hudiksvall	1891/1/28	1

SOURCE

Kjellén.

331. —, jan. 28, kl. 1,43 f. m. Hudiksvall; N. Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	19 Feb	Ytterøen	1891/2/19	1

SOURCE

Thomassen.

19de februar kl. 7.44 e. m. (tidsangivelsen lider af nogen usikkerhed) følte jordrystelse paa *Ytterøens fyr* ligesom overalt i Kinn sogn.

Der følte ét stød med skjælvning ca. ¾ min. Den vognrummel lignende lyd, som ledsagede rystelsen, hørtes, saavidt man kunde opfatte det, før selve rystelsen kom.

(Michelsen. fyrforvalter).

3	Februar 19.	Ytteröens Leuchtturm ...	7.44 p.m.	IV			Ca. 45 Sek.	Stoss von Zittern und rollendem Laute begleitet.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	3 March	Kongsvik	1891/3/3	1

SOURCE

Thomassen.

3die marts kl. 11.30 fm. iagttoges jordskjælv paa gaarden *Kongsvik*, Lurø sogn (yderst mod havet i vest). Iagttagelsen gjordes i det frie, paa løs grund. Der kjendtes et sterkt stød med langvarig vaklen fra nord mod syd. Varigheden af selve stødet anslaaes til 2—3 sek. Der hørtes en vedholdende rullen. En hest blev urolig.

(Jens Olsen Kongsvik. Nedre Kvalø).

Marts 3.	Kongsvik, Lurö	11.30 a.m.	IV	N—S	Stoss 2—3 Sek.	Starker Stoss mit langandauerndem Wackeln. Man hörte andauerndes Geroll.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	4 March	Frykendalarne	1891/3/4	1

SOURCE

Kjellén.

332. —, mars 4, kl. omkr. 9 f. m. Frykendalarne (Fryksände, Gräsmark); V. och NV. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	13 March	Kongsvik	1891/3/13	1

SOURCE

Thomassen.

13de marts merkedes paa samme sted to rystelser, nemlig kl. 6.57 fm. og kl. 10.32 fm. Begge rystelser iagttoges i det frie, paa løs grund.

(Samme).

5	Marts 13.	Kongsvik. Lurö	6.57 a.m.	III			
6	Marts 13.	Kongsvik, Lurö	10.32 a.m.	III			

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	21 March	Kuusamo	1891/3/21	1

SOURCE

Renqvist.

115. 1891. III. 21, kl. 22, Kuusamo.

»[Maanjäristys] viime Maalisk. 21 pälvänä kello 10 illalla, sekin vienonlainen, vaan kovempi jyminä edellistä [nr. 114]» (Kaiku, 1891, nr. 48).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	29 March	Tynderö	1891/3/29	1

SOURCE

Kjellén.

333. —, mars 29, kl. 4 e. m. Tynderö (N. om Sundsvall); 2 stötar. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891		Hamre	1891	1

SOURCE

Kjellén.

334. —, våren. Hamre by (i Bollnäs), lokalt; NV. Svedin.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	13 April	Hitterdal	1891/4/13	1

SOURCE

Thomassen.

Natten til 13de april merkedes her i bygden (*Hitterdal*) ligesom paa *Kongsberg* et jordskjælv.

(Th. Thomassen. Furuheim, Lilleherred).

7	April 13.	Hitterdal.....							

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	21 April	Kuusamo	1891/4/21	1

SOURCE

Renqvist.

116. 1891. IV. 21, kl. 23.45, Kuusamo.

»Yöllä 21 ja 22 päiväin välillä Huhtikuuta kello 11 ja 45 minuuttia puhkesi äkkinäinen, kova jyminä ja tohinan sekanen jyrinä, jota seurasi täräyksiä siihen määrään, että huoneet, huonekalut, ovet ja ikkunat kovanlaisesti tärisivät ja ihmiset säikähtyneinä hyppäsivät vuoteiltaan. Jyminä, joka oli alussa korsteenivalkean tohinan tapasta, nousi noin 10 sekunnin perästä korkeimmilleen, jolloin tuntui täräyksiä ja sitten alkoi etenevän jyrinän tapaisena lakata, niin että se noin 30 sekunnin kuluttua lakkasi. Tästä säikäyksestä tainnuttua ruvettiin uudelleen unen helmaan» (Kaiku, 1891, nr. 48, rapport 1).

»Kova maanjäristys oli Kuusamossa yöllä kello 12 tienoilla 22 päivää vasten Huhtikuuta. Se kuului kaksi eri kertaa, joista edellinen kovempi, jota harvoin on kuultukaan; tärisytti huoneita sekä uunin päällä laudat romisivat ja akkunaruudut helisivät. Sanotaanpa eräässä talossa päärärin pudonneen pöydältä lattialle. Olipa muutamat unen horroksissa hypänneet lattialle, luullen huoneen päältä menevän, kuin sänky alkoi heilua ja huoneenseinät ratisivat. Muuan arveli sydämeensä tulleen semmoisen aatteen, että jokohan nyt on se ihmisen pojan tulemus» (Kaiku, 1891, nr. 48, rapport 2).

»Kuusamosta, huhtik. 22 p. 1891. Mennä yönä kello 11.20 ja kello 1 järisi maa kaksi kertaa, jopa niin kovasti kummallakin kertaa, että huoneuksissa olevat lasit vonkuivat ja seinät tutisi. Jyrinä kuului etelästäpäin ja jyrisi pohjoista kohti, jonne se vienosti vaipui, kestäen 30 sekuntia.» (Kaiku, 1891, nr. 48, rapport 3).

»Täällä oli 21 ja 22 päiväin välissä yöllä kello 11 $^1/_2$ ja toisen kerran 1 aikana maanjäristystä. Jymäytti aika lailla, ikäänkuin tykillä olisi ammuttu, ja sitte tärisytti huonelta. Viimmein jymisi. Ensimmäinen meni länttä kohti ja toinen itäetelään päin» (Kaiku, 1891, nr. 48, rapport 4).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	22 April	Kuusamo	1891/4/22	1

SOURCE

Renqvist.

117. 1891. IV. 22, kl. 1. Kuusamo.

»kello 1 ja 20 min. herättiin samanlaisesta jyrinästä, joka oli hiukan lievempi ja lyhempi edellistä. Aamulla tutkittiin muureja ja havaittiin niissä melkein kaikissa halkeimia ja vereksiä rakoja» (Kaiku, 1891, nr. 48, rapport 1).

»Jälkimäinen järistys oli noin kello $^1/_2$ 2 eli noin 1 $^1/_2$ tuntia jälkeen edellisen ja ei niin kova, ehkä sekin pani huoneet tärisemään. Tuntui juuri kuin olisi laattioita altapäin järyyttänyt ja nostellut. Sen jälkeen alkoi lännestä tuulla sekä hienoa pilven höyryä nousta sekä nyt satelee lauhaa lunta» (Kaiku, 1891, nr. 48, rapport 2).

Cf. nr. 116, rapporter 3 och 4.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	6 May	Ytterøen	1891/5/6	1

SOURCE

Thomassen.

6te mai kl. 0.39 fm. iagttoges jordskjælv paa *Ytterøens* fyr, *Kinn*. Det iagttoges i det paa fjeldgrund liggende fyrtaarn som en rulling, „omtrent som naar en vogn kommer rullende". Det varede kun nogle faa sekunder.

(Michelsen, fyrforvalter).

8	Mai 6.	Ytteröens Leuchtturm ...	0.39 a.m.	IV		Einige Sekunden	Rollende Bewegung.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	27 July	Hemsön	1891/7/27	1

SOURCE

Kjellén.

335. —, juli 27. Hemsön (vid Hernösand). Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	16 Sept	Enare	1891/9/16	1

SOURCE

Renqvist.

118. 1891. IX. 16 kl. 10.50, Enare.

»16 sept. 18 i Enare kl. 10.50 fm: ett ovanligt dunder förmärktes under 4 minuter likt ett jordskalf; inga regn- eller åskmoln voro synliga i W horisonten» (SUNDELL, Åskvädren i Finland 1891, p. 38).

»Tänään [16/IX] klo 11 e.p.p. kuului kova järähdys Toivoniemen nimismiehenvirkatalossa sekä ½ peninkulman päässä sieltä olevalla Thulen tilalla. Järähdystä kesti 4 minuuttia: ikkunat tärisivät ja rakennukset vavahtelivat. Se tuli lounaasta päin ja kulki hitaasti koillista ilmansuuntaa kohti. Perunakuopassa sattui juuri silloin olemaan ihmisiä ja suinpäin ryntäsivät he sieltä ulos, vavahdus kun siellä tuntui melkoista kovemmin. Ilma oli lämmin, + 14° C varjossa. Taivas oli ohkaisten pilvien peitossa. Tuuli, joka aikaisemmin oli etelässä, kääntyi vähää ennen maanjäristystä lounaaseen ja sitten taas takaisin etelään. Tuulen voima oli kaiken päivää 3; järistyksen aikana vähäistä heikompi» (Oulun Ilmoituslehti, 1891, nr. 112).

»Kumma se maanjäristys minusta oli, jonka Ilmotuslehti kertoi täällä Inarissa tapahtuneen tänä syksynä — mutta se kyllä on kuultu usiammassa paikassa kuin kahdessa, vaan se on kuultu ilmassa jota ei voi maanjäristykseksi sanoa. Se kyllä kuului ilmasta luoteiselta taivaanrannalta ja meni itää kohden ukkosenjyrinän äänellä, mutta pitkään, vaan ei maa vähääkään tärissyt, mikä se sitte lie ollut, maanjäristyskö vai muu luonnonilmiö?» (Kaiku, 1891, nr. 131).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	25 Sept	Bergen	1891/9/25	1

SOURCE

Reusch.

Nordlige del af Bergens stift 1891. 25de september. 7.40 eftern. Vi skal først tage for os iagttagelserne ved kysten. Den nordligste er fra Rovde paa Søndre Søndmør. Iagttageren sammenligner med vognrammel; retning *o.*—v. Paa Statlandet sammenlignes med torden; retning v.—*o.* Ogsaa paa Skongenes fyr angives denne retning. I Bremanger var bevægelsen antagelig sterkest. To forskjellige iagttagere er enige om, at der kom to stød nedenfra med 5 til 10 sekunders mellemrum; retningen var mod no. (som ofte her), og bevægelsen ledsagedes af tordenlarm, som varede ved bagefter; ovne, døre, stueure, komfurer dirrede. Fra Florø er der tre meddelelser; de omtaler kun en enkelt sitrende bevægelse. Bevægelsen angives som gaaende *o.*, oss. og so. Lyden begyndte før og endte efter rystelsen. Paa Ytterøfyret kjendtes rystelsen omtrent ligedan. Inde i landet er det nordligste iagttagelsessted Stranden paa Søndmør; rystelsen og lyden synes her ikke at have været sterk. Der er ogsaa meddelelser fra Valdalen og Sunnelven. I Volden iagttoges først alene lyden, der antoges for torden; saa kom en skjælvning paa $^1/_2$ minut; efter et ophold af nogle sekunder kom en svagere bevægelse og saa endelig efter et lidet ophold en svag hendøende rystning. Forplantelsesretningen skal have været tydelig mod øst. To iagttagere paa Nordfjordeid er enige om, at der kun var et stød, og at bevægelsesretningen var n.—s. Tildels kjendtes en dirren i forbindelse med stødet. Ved Dalsfjord kjendtes rystelsen sterkt paa Dalseen, blev ikke følt ved Tysse og mærkedes som en svag bølgende bevægelse i nordøstlig retning ved Dale. Fra Sogn meddeles, at jordskjælvet kjendtes i Balestrand og Vik; endelig er der en iagttagelse saa langt mod syd som fra en gaard nær Evanger. (Thomassen).

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891	9 Oct	Hamre	1891/10/9	1

SOURCE

Kjellén.

336. (?) —, okt. 9, kl. 8,8 e. m. Hamre och Långheds byar (i Alfta). Ingen fortskridande rörelse, intet buller; alltså antagligen sättning i marken. Svedm. (äfven III, 8).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Jan	Löfånger	1892/1/20	1

SOURCE

Kjellén.

337. 1892, jan. 20, kl. 6,11 e .m. Löfånger, lokalt; S. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	31 March	Jakobstad	1892/3/31	1

SOURCE

Renqvist.

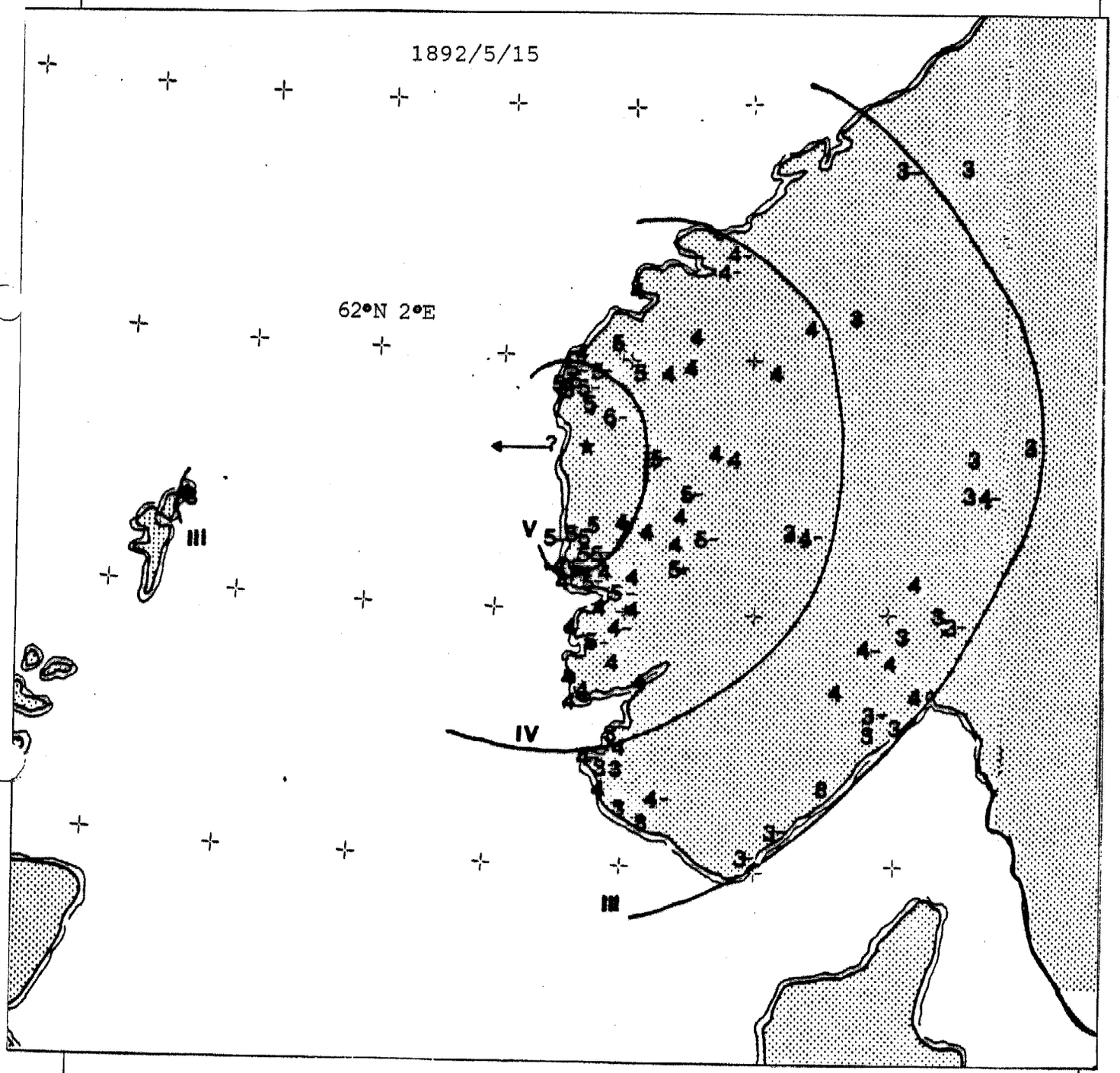
119. 1892. III. 31, kl. 23—24, Jakobstad.

»Natten till den 1 dennes mellan 11 och 12 kändes i Jakobstad ett ganska starkt jordskalf. I en af butikerna trodde betjeningen att tjufvar höllo på att bryta sig in, men funno att bullret orsakades af en mängd föremål som stötte samman vid markens skakning» (Vasabladet, 1892, nr. 31).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	S. Norway & Shetlands	1892/5/15	1

SOURCE

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	1

SOURCE

Kolderup.

Jordskjælvet den 15 mai 1892. Kl. ca. 3.24 em. indtraf der et jordskjælv der hadde en adskillig større utbredelse end det netop nævnte. Paa grundlag av det store materiale som i sin tid blev samlet, har jeg kunnet trække grænserne for dette skjælv med ganske stor nøiagtighet (se fig. 2). THOMASSEN kom ved sin behandling av dette jordskjælv („Jordskjælvet den 15 mai 1892" Bergens Museums Aarsberetning for 1891) til det resultat, at jordskjælvet fandt sted omtrent samtidig paa flere i retning n.—s. gjennem landet gaaende linjer, langs hvilke bevægelsen hovedsagelig var støtformig. Umiddelbart derefter blev steder til siderne av disse linjer grepen av bevægelsen, og denne optraadte her fortrinsvis bølgeformig, forplantende sig i østlig retning. Forfatteren kom til dette noget eiendommelige resultat ved nærmere betragtning av de foreliggende tids og retningsangivelser, men som bekjendt er den slags angivelser netop nogen av de mindst sikre, og dr. REUSCH, der senere optok jordskjælvet og dets utgangssone til nærmere behandling (Jordskjælv i Norge. Christiania videnskapsselskaps forhandlinger 1895. Nr. 10), mente væsentlig paa grundlag av de forskjellige beretninger om styrken at kunne fastslaa at jordskjæl-

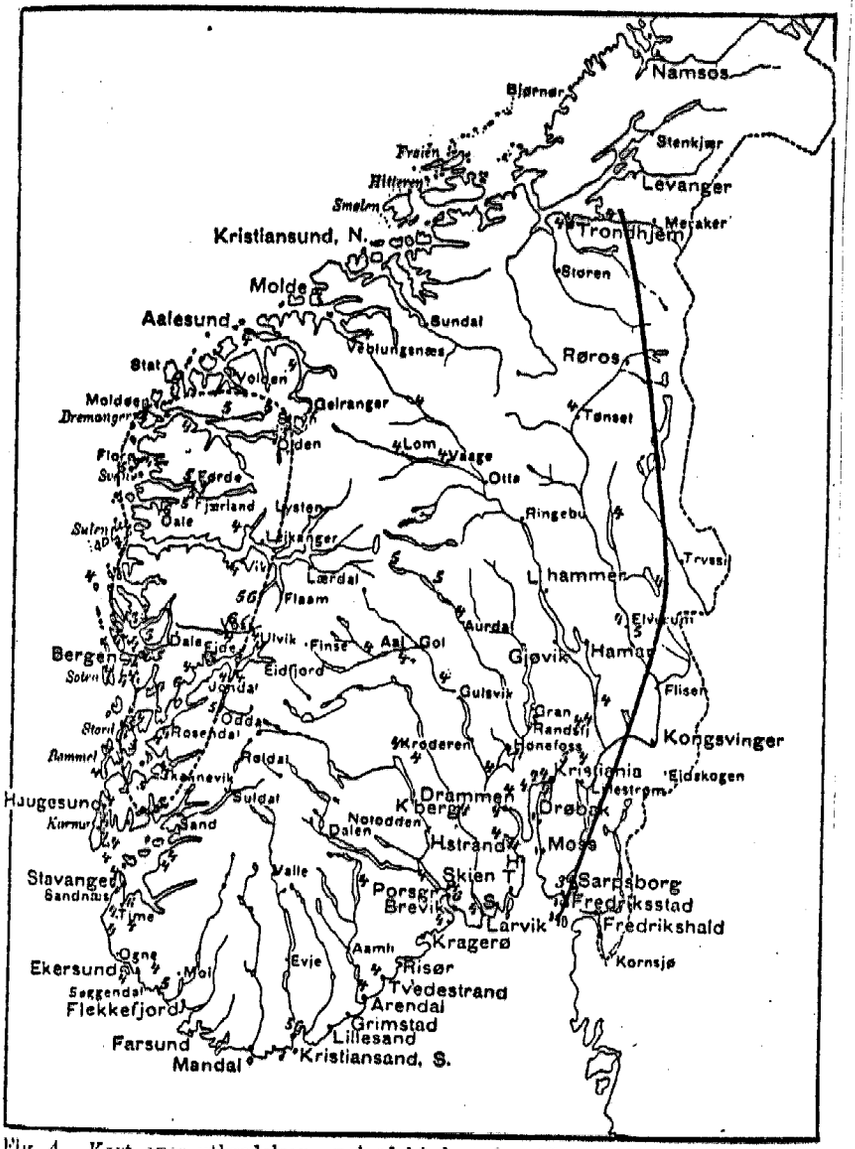

Fig. 4. Kart over utbredelsen av jordskjælvet den 15 mai 1892. Med en punktert linje er omgrenset et felt, hvor styrken gjennemgaaende var V eller mere.

vet maatte være utgaat fra et strøk som omfattet de indre dele av Bergens stift; han hævdet ogsaa, efter fornyet kritisk gjennemgaaelse av tidsangivelserne, at disse ikke stred imot hans antagelse, idet tidsangivelserne fra østlandet i det hele laa noget tilbake for dem i det vestenfjeldske. Jeg har likeledes gjennemgaat det gamle materiale og er kommet til det resultat at der, saaledes som angit paa fig. 4 kan utskilles et omraade hvor styrken gjennemgaaende har været 5 eller derover; under dette strøk har vel da sandsynligvis utgangssonen ligget. Det nævnte strøk omfatter som det let vil sees de vestligste dele av Nordre og Søndre Bergenhus amter samt tilstøtende dele av Ryfylke. Netop inden disse strøk har man, som det vil fremgaa av den senere fremstilling, en hel del middels, ringe og lokale skjælv.

98. 15 mai, kl. ca. 3.30 em., det søndenfjeldske Norge.
VIII. St.

Reusch.

Sydlige Norge 15de mai 1892. **Dette jordskjælv indtraf til et for iagttagelse meget gunstigt tidspunkt, nemlig omtrent kl. 3.24 en søndag eftermiddag. Det indsamlede materiale er bleven bearbeidet af Thomassen i et eget arbeide: „Jordskjælvet den 15de mai 1892. Med tysk resumé og kart". 35 s. (Bergens museums aarsberetning 1891. Bergen 1892). Han kom til det resultat, at jordskjælvet fandt sted omtrent samtidig paa flere n.—s. gjennem landet gaaende linjer; paa disse linjer var bevægelsen for en væsentlig del stødende. Umiddelbart derefter blev steder til siderne af disse linjer grebne af bevægelsen, og denne optraadte her fortrinsvis bølgende, skridende frem i østlig retning. En af sine linjer trækker forf. f. eks. fra Stavanger mod nord til Tysneseen, ja han tænker sig denne samme linje endog forlænget til Søndmør; en anden linje forestiller han sig omtrent mellem Holmestrand og Trondhjem. Steder paa begge disse linjer blev efter hans antagelse rystede omtrent samtidig, saaledes Trondhjem kl. 2.23[1], Stavanger og Holmestrand kl. 3.24, medens f. eks. Kopervik, der ligger lidt tilside for den første linje, har tiden 3.27, ligesaa Kongsberg ved den anden linje 3.27.**

Jeg har taget mig for nok engang at gjennemgaa materialet og er kommet til et andet resultat end Thomassen, idet jeg antager, at jordskjælvet er udgaaet fra et streg, som omfatter de indre dele af Bergens stift (fra de allerøstligste dele af dette stift er iagttagelserne ganske faa, og det ter kanske ikke regnes med til udgangsstreget). Derpaa har det udbredt sig saaledes, at de sidste spor er iagttagne mod nord i Trondhjem, mod øst ved Elverum og Fredriksstad, mod syd i Kristiansand S. Hvad angaar den styrke, hvormed jordskjælvet optraadte, udmerker sig det omhandlede udgangsstreg, og jeg finder, at ogsaa tidsangivelserne, naar de behandles tilstrækkelig kritisk, ikke kommer i uoverensstemmelse dermed. I byerne paa vestkysten har man saaledes følgende tider: Florø 3.23—3.24, i Bergen er de bedste tidsangivelser ogsaa 3.23—3.24, Haugesund 3.24, Stavanger 3.24—3.25. Af steder inde i Bergens stift kan merkes Vossevangen 3.23½.

Paafaldende er, hvad der meddeles, at paa telegrafstationen i Odde, Hardanger, var uret stanset allerede paa 3.19 (der angives 3.30 Kristiania tid; man sammenholde hermed, at tiden nær Ekersund, som det paastaaes med paalidelighed, ogsaa angives saa tidligt som 3.19). I nord, udenfor det sterkest rystede strøg, har man en god tidsbestemmelse af en telegraffunktionær i Veblungsnes: begyndelse 3.28, ende 3.30. Langs jernbanerne paa

[1] De dette jordskjælv vedrørende tidsangivelser er henførte til Kristiansands S. tid, da Thomassen har benyttet denne.

Østlandet kan man ogsaa vente gode tidsangivelser, og her har man: Tønset 3.27—3.29, Elverum 3.26, Kristiania 3.26, Aamot 3.26, Drammen og Sande ca. 3.24, Holmestrand 3.26, altsaa tidsangivelser, der i det hele ligger noget tilbage for dem i det vestenfjeldske.

Eiendommeligt for dette jordskjælv var, at de fleste kjendte bevægelsen to gange med et lidet mellemrum paa et minut eller saa. I dette mellemrum var der ingen eller kun ganske svag bevægelse. I det vestenfjeldske nævnes af næsten alle den første bevægelse som den sterkeste; i det østenfjeldske vil man for det meste have kjendt den anden bevægelse sterkest. Bevægelsen omtales dels som bølgeformig, dels som stødende eller skjælvende; den ledsagedes af underjordisk lyd; saadan omtales dog ikke fra adskillige af yderpunkterne som Trondhjem og Kristiansand S.

Thomassen ordner i sit arbeide iagttagelserne fra nord mod syd, hvad der medfører den ulempe, at meddelelserne fra det østenfjeldske og det vestenfjeldske kommer om hverandre. I det følgende har jeg søgt at faa iagttagelserne bedre samlet og kun at tage med de sikreste og vigtigste. Jeg meddeler dem som i behandlingen af jordskjælvet 5te februar 1895 ordnede efter landets tre hoveddele, idet vi begynder med det nordenfjeldske, saa tages det vestenfjeldske og endelig gaar vi over til det østenfjeldske.

Romsdals amt. Herfra foreligger kun faa iagttagelser. Ude paa kysten er der meddelelser fra Liseth ved Larsnes, Aalesund og Molde. Fra det første sted omtales et skarpt stød, fra de to andre nævnes to stød; det sidste var svagest, siges der fra Aalesund. Folk vækkedes af sin middagslur, løse ting rystede, lyd nævnes ikke. Retning mod se. meldes fra Aalesund og Molde. Efter en meddelelse fra hr. H. M. Neeraas blev jordskjælvet ikke bemerket i Kristiansund N.

Inde i landet ledsagedes jordrystelsen af rullende lyd. Fra Stranden og Geiranger meldes om to stød, hvert med sin lyd. Lyden gik vestlig; ved begge stød var bevægelsen bølgeformig, siger meddeleren fra Stranden. Fra Veblungsneset skriver telegrafbestyreren, at der ingen lyd hørtes, bevægelsen var „sitrende og gyngende". Der var to bevægelser. Ved den første viste uret 3.28; efter forløbet af henimod et minut døde den næsten ganske hen, men tog sig snart op igjen, og der kom en ny bevægelse længere og sterkere end første gang; rystelsen ophørte

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	4

SOURCE

Reusch.

ganske, da klokken var noget over 3.30.

I det Trondhjemske har jordrystelsen saa godt som ikke været iagttaget; kun enkelte i selve Trondhjems by merkede noget dertil; to stød omtales, lyd hørtes ikke (undtagen maaske af en enkelt). Fra Stjørdalen er der en meddelelse om, at urlodder og lamper kom i bevægelse, rystelse eller lyd merkedes forresten ikke. Dette er alt.

Nordfjord og Sondfjord. Vi begynder ved kysten. Iagttagelserne meddeles, eftersom de følger paa hverandre fra nord mod syd. Indre Fure, Bremanger, Ytteroens fyr, Kinn, Florø: To rystelser, skjælvende, tildels bølgende; rullende lyd. Florø kl. 3.23. Aalfoten inde i Nordfjord: Ogsaa her meddeles, at jordskjælvet opløste sig i to dele, idet der nævnes, at lyden aftog midt under rystelsen og tog til igjen mod slutningen. Bevægelsesretning mod nø. — Nordfjordeid, Hornindal og Opstryn: To bevægelser. Fra de to første steder meldes, at lyd hørtes, og at den kom fra nord. I Hornindalen blev rystelsen iagttaget ogsaa i det frie. I Vefring sogn i Sondfjord var jordskjælvet forholdsvis sterkt; der følte s to stød, det første sterkest. Bevægelsen kjendtes som rysten frembragt ved et stød nedenifra (iagttageren siger utrykkelig, at bevægelsen ikke var bølgende, som ved et tidligere iagttaget jordskjælv). Rystelsen ledsagedes af en bragende lyd, der varede kortere end selve rystelsen. — Fra Førde omtales lyden som rullende. — I Dale i Sondfjord var ogsaa jordskjælvet sterkt. Iagttageren, som havde uret i haanden, mente, at det varede 2 til 3 minuter; ledsagende lyd hørtes. — To iagttagere i Bøkstad sogn omtaler bevægelsen som bølgende og hørte en rullende lyd; der var en hovedbevægelse og henimod dens slutning en fornyet bevægelse.

Sogn. Paa Losneeen ved fjordmundingen, ved Arnefjorden, i Gudvangen og Solvorn kjendtes to stød ledsaget af lyd; bevægelsen omtales som skjælvning og rystning; den var forholdsvis sterk i Gudvangen. — Fra Stalheim omtales ikke, at bevægelsen var tvedelt. — Der er endvidere en meddelelse fra Balestrand; men ingen oplysninger foreligger fra andre steder i Sogn.

Sydlige del af Bergens stift. Fra Hellise fyr, Sæbø, Rebnord i Lindaas, Alværsund, Askeen melder man, at jordrystelsen var forholdsvis sterk og ledsagedes af en rullende underjordisk lyd. Fra tre af stederne meddeles, at bevægelsen var opløst i to rystelser; bevægelsen skildres baade som bølgende og skjælvende; saaledes siges den ved første stød at have været bølgende, ved andet skjælvende paa Lindaas; ved begge stød var bevægelsen skjælvende, melder en iagttager fra Askeen; men det første varede 30—40 sek., det andet 10. Den fremherskende bevægelsesretning har været vest—østlig. Fra Osteroen, Mjelde ved Haus kirke, har vi en iagttagelse; fra oens nærmeste omgivelser er der flere meddelelser, nemlig fra Hopsdal og Hjelmaas i nord og Arne med Garnes i sydvest. Fra Mjelde meddeles intet om, at bevægelsen har været dobbelt;

derimod omtales dette de øvrige steder. Bevægelsen karakteriseres som sitren og skjælven; ingen taler om bølgning. Rullende lyd hørtes. En siger, at andet stød var svagest, en anden, at den ledsagende lyd var svagere, men stødet ellers ligt det første; en tredie siger, at det andet stød var kortest. Paa Voss mærkede man to adskilte rystelser; mellemrummet var dog ikke ganske roligt. Doktor Gjestland, der netop sad med uret i haanden for at føle pulsen paa en syg, fandt, at den første skjælvning varede vel et halvt minut, den anden, som var svagere, 10—15 sek. En iagttager taler om tre stød. Man hørte rullende lyd. Bevægelsen omtales som skjælvende, af ingen som bølgende. Tiden: kl. 3.23½ efter Gjestland, hvis iagttagelser stemmer godt overens med de fra Askøen meddelte; tiden angaves der til 3.24½.

Fra Bergen er der en hel del iagttagelser. De fleste taler om to stød, det andet svagest; en følte rystelsen kun en gang i omtrent 10 sekunder; enkelte vil have følt tre stød, maaske fordi den første bevægelse for dem kjendtes som opløst i to. Ingen omtaler bevægelsen som bølgende. Folk i det frie mærkede lidet eller intet; ved Korskirkealmendingen opskræmtes folk inde i husene, saa mange sprang ud paa gaden. Underjordisk rullen hørtes af de fleste; en angiver, at han ingen underjordisk lyd hørte, kun lyden af husets rystning (huset paa pæle i blød grund). De bedste tidsangivelser: 3.23 til 3.24.

Overensstemmende er iagttagelserne paa Bergenshalvøen, Sund, Møgster og paa den nordlige del af Tysnesøen; omtrent alle taler om to rystelser, den sidste svagest. Rystelsen har været forskjellig sterk, i det hele dog lidet sterk; en siger, at bevægelsen og lyden begge var ganske svage; enkelte steder hørtes kun lyd, men kjendtes ingen rystelse. Paa Storen har jordskjælvet været noksaa' sterkt; bevægelsen kjendtes gyngende eller bølgende; paa Fitje, nordest paa øen, kunde man se huse og stene ryste, døre sprang op; fra Lervik nævnes to stød ligesaa fra seminariet nær derved. Iagttagerne fra Bømmeløen taler ikke om mere end en rystelse. Rimeligvis har der gaaet svage rystelser foran for hovedrystelsen; en enkelt iagttager paa Bømmeløen omtaler en svag rystelse kl. „2⅜ efterm."; fra Bergenshalvøen har man en iagttagelse om jordskjælv kl. „1½ à 2". I Strandvik kjendtes to stød.

I Hardanger foreligger meddelelser fra Sørfjorden, Ulvik, Strandebarm og Kvinherred. Flere steder nævnes to stød, det første sterkest. Bevægelsen omtales mest som skjælvende. Adskillige ure stansede, saaledes telegrafstationens ur i Odde paa kl. 3.19 (3.30 Kristiania tid). — Ogsaa fra Aalund omtales to stød. — Fra Eide meddeles, at der et kvarter efter den dobbelte rystelse fulgte en svag rystelse.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	6

SOURCE

Reusch.

Den vestligste del af Kristiansands stift. Fra Haugesund meddeler telegrafbestyrer Reitan, at der kl. 3.24 merkedes en skjælvning i 5 sekunder og bagefter en rullende lyd. — Paa Karmøen og flere fyrstationer ved den har man ogsaa følt rystelsen; kun fra Heievarde omtales den som dobbelt, idet man hørte to gange rullende lyd med 2—3 sekunders mellemrum; man merkede der ingen skjælvning i fyrbygningen. — I Sandeid kjendtes to steder. — Ved Vikedal kirke iagttoges ingen rystelse; fra Hjelmeland og Hele omtales ikke, at der var to bevægelser. — Ved Boknefjorden er der en ellers lidet sædvanlig enighed om bevægelsesretningen som syd—nord, etsteds her omtales, at en hængelampe, et andet sted at vandet i en karaffel svingede i nord—sydlig retning.

Fra Stavanger opgives tiden til 3.24—3.25; man kjendte der bevægelsen som dobbelt; det samme var ogsaa tilfælde flere steder paa Jæderen; dette nævnes dog ikke fra Sandnes, hvor rystelsen tildels synes at have været forholdsvis sterk; adskillige folk løb saaledes ud paa gaden i forskrækkelse.

Paa Ekerø fyr hørtes kun lyd og kjendtes neppe nogen rystelse; paa Aarstad, ikke langt derfra, derimod opgiver de fleste iagttagere to rystelser med bølgeformig bevægelse. Larmen varede betydelig længere end rystelsen, og folk kom ud af husene. Tid 3.19.

Fra kysten i sø. for Egersund haves ingen iagttagelser før i Kristiansand. Jordskjælvet blev følt i alle bygninger tilhørende Egs sindssygeasyl. I selve byen følтes rystelsen sterkt i anden etage af et hus under reparation, hvor første etage var nedrevet og huset midlertidig opstøttet; rystelsen var dobbelt.

Vi gaar nu over til det Østenfjeldske. I Lesje, Lom, Skiaaker, Vaage har man merket jordskjælvet [illegible]om en ikke sterk rysten, det ledsagedes af lyd. Fra Lom og Vaage meldes om, at der var en dobbelt bevægelse. Fra Dovre prestegjæld omtales bevægelsen som bølgende. Der er ingen meddelelser fra egne længere syd i Gudbrandsdalen. Paa Vardal prestegaard og paa Mustad ved Gjøvik holdt man jordskjælvet for rummel af kjørende. Bevægelsen var ogsaa her dobbelt.

Fra Tønset, Storelvedalen, Elverum og søndre Osen, anneks til Trysil, beretter man, at rystelsen merkedes af nogle. Der var ledsagende lyd; bevægelsen omtales kun som enkel. Tiden 3.26 fra Elverum er antagelig omtrent korrekt, ligesaa tiden 3.27 til 3.29 fra Tønset.

Fra Vang i Valdres meldes om to steder. En iagttager fra Vestre Slidre siger, at der kom to bevægelser, den sidste var den sterkeste. En anden iagttager paa sidstnævnte sted beretter

kun om en rystelse, rimeligvis den sidste. Ogsaa i Østre Slidre kjendtes jordrystelsen. Fra Nordre Aurdal skrives udtrykkelig, at meddeleren kun kjendte den anden rystelse.

I Hol i Hallingdal synes jordskjælvet især at have ytret sig ved rullende lyd. Den ene af de to iagttagere derfra siger, at der var to bevægelser, hvoraf den anden var den sterkere. Fra Aal og Nes meldes ogsaa om to bevægelser; en iagttager meddeler, at gulvene tildels kom i gyngende bevægelse. Paa Nes var det sidste stød tydelig det svageste. (I Sigdal vil man have merket en jordrystelse lidt før kl. 5; lyd omtales ikke; antagelig maa dette være et selvstændigt fænomen).

I Væglid i Numedal merkedes først en gyngende bevægelse, saa et lidet ophold og derpaa et par svagere ryk. Der hørtes en svagt drønende lyd. Paa Kongsberg iagttoges to stød og rullende lyd.

I Kristiania kjendte enkelte rystelsen. Iagttagerne var noksaa jævnt fordelte over byen; saaledes kan det merkes, at der er flere fra Oslo, hvorfra der ingen iagttagelser kom angaaende jordskjælvet den 5te februar 1895. Jordskjælvet kjendtes af de fleste som en gyngende eller bølgende bevægelse. Enkelte fik fornemmelse af sjøsyge; et par omtaler, at bevægelsen kom i to afdelinger. Ingen iagttog nogen ledsagende lyd. Bevægelsesretningen angives forskjellig. Tiden 3.26. I Byens umiddelbare nærhed foreligger der iagttagelser fra Bygdø station og Nordstrand.

Vi gaar nu over til byens fjernere omgivelser. Fra egnene i syd og øst for Kristiania er der ingen observationer, undtagen at nogle personer ved Greaker jernbanestation hørte et knald og en rullende lyd uden at spore nogen bevægelse af jorden, og at en svagt gyngende bevægelse er sporet i Trøgstad.

Gaar vi nu over til egnene i nø. for byen, saa har vi meddelelser fra Ullensaker, Gjerdrum, Nes og Eidsvold. Fra Nes meddeler iagttageren, at der var tre rystelser, den mellemste sterkest.

Fra Jevnaker i nord for Kristiania er der tre meddelelser; i den ene siges, at der kom to rystelser. Paa et sted i Norderhov kjendtes i 40 sekunder rystelsen og hørtes lyden, begge dele som naar en vogn kommer kjørende. I Lier, Røken og Bærum vest for Kristiania merkedes rystelsen; i Røken omtales et kort svagt stød bagefter; i Bærum hørtes lyden. Fra Aamot station opgives tiden til 3.26; rystelsen ledsagedes af en rullende lyd. Rystelsen merkedes ogsaa flere steder i Eker.

Vi har igjen iagttagelserne mellem Drammen og Kristiansand. I Drammen var bevægelsen bølgende, uden ledsagende lyd. Tid ca. 3.24. — Fra Sande berettes om to stød med bølgeformig skjælvende bevægelse og ledsaget af rullende lyd. Tiden ca. 3.24.

SOURCE

Reusch.

— I Holmestrand iagttog man først et svagere og dernæst et sterkere stød, hvilket sidste varede omtrent et minut; der hørtes en susende lyd. Rystelsen gik fra nord mod syd og var ophørt lidt før 3.26. — I Tønsberg var bevægelsen bølgende; ingen lyd. — Fra Sandefjord omtales et svagt kortere og derpaa et sterkere og længere stød. — I Larvik er af hr. adjunkt Aagaard samlet 24 iagttagelser. De fleste taler her om rysten; en siger, at bevægelsen var gyngende, og at der desuden var en rystning; et par omtaler bevægelsen kun som bølgende. Kun et par stykker vil have hørt en dur, og den var svag. Ingen omtalte to bevægelser. Om retningen er man uenig. Jordskjælvet har været svagt, uagtet flere damer fik „underlige fornemmelser som af sjøsyge". — Ved Ulefos, i Skien, Porsgrund og Langesund mærkedes rystelsen af nogle. Lyd omtales ikke. Fra Ulefos siges, at siddende personer følte det, som om de blev gyngede; i Langesund beskrives bevægelsen som sitren.

I Nissedal er mærket skjælvende bevægelse og lyd; bevægelse, men ikke lyd omtales fra Frolands værk og Tvedestrand.

Thomassen.

1892.

15de mai. Om dette store jordskjælv, om hvilket der tidligere er udgivet særskilt beretning (se Bergens museums aarsberetning for 1891) er senere indløbet endnu et par meddelelser, som her hidsættes.

Paa *Ullern* i Dovre prgld. mærkedes jordskjælvet kl. 4.15 e. m. („uret antagelig ½ time for hurtigt") i 1ste etage af et paa fast grund (dog ikke fjeld) liggende hus.

Bevægelsen var bølgeformig „thi den stol, jeg sad paa, gik frem og tilbage som en baad, der sættes bent mod bølgerne." „Stolen, jeg sad paa, gik i vest og øst." Først hørtes knagen i huset, eller som om der skulde blive kjørt tomme tønder paa en vogn gjennem gaarden. Bagefter var det som en rullen. Lyden kom altsaa før stødet.

(Thor P. Ullern).

Hol. Rystelsen mærkedes kl. 3.30 e. m. („Omtrent regelmæssigt med et paalideligt ur").

Der mærkedes ligesom en skjælvning eller rumling af en vogn, der kommer kjørende paa tilfrossen vei n—s. Varighed 20 —30 sek. Huset rystede, saa vinduesruderne skalv og løse gjenstande, saasom kaffekopper o. l. sattes i bevægelse.

Samtidig med rystelsen hørtes en vedholdende rullen.

(Nils L. Sveingaard).

P. Deinboll beretter: „15de mai 1892 kl. 3.25 e. m. gik der et ganske sterkt jordskjælv over *Søndhordland*. Her paa seminariet (Stordøen) formenes retningen at have været no—sv. eller v—ø.

Der kjendtes to stød, med nogle minuters mellemrum, det sidste svagt, men det første saa sterkt, at vinduer og møbler klirrede, ja jeg sprang uvilkaarlig til ovnen for at holde paa den. Samtidig hørtes et hult døn, der bragte folk, der var ude, til først at tænke

paa et fjernt tordenskrald. Rullingens [illegible]ighed skulde jeg være tilbøielig til at sætte til ½ min."

Kristiania. Kl. 3.38 iagttog dr. Rosenkilde med familie, Huitfeldts gd. 33, et jordskjælv. Af de svingninger, hvori en palme og en lampe kom, lod det sig slutte, at bevægelsen gik nv.—so. Varigheden var omtrent ¾ min. En iagttager vil have hørt et brag.

Kristian Gløersen skriver: „Da jordrystelsen indtraf, befandt jeg mig i et mindre selskab i det yderste hus, et murhus i den nye bebyggelse østenfor *Bolteløkken,* mellem denne og *St. Hanshougen,* ved Eugenia-gaden, hvor hverken jeg selv eller nogen anden af de tilstedeværende merkede nogensomhelst rystelse. Da jeg kom hjem til min bolig, Ole Vigs gade 17, yderste gaard (ligeoverfor det gamle „Sorgenfri") fortalte min datter, der havde været hjemme, at hun havde merket rystelsen ved 4-tiden eftm., og at den havde været saa sterk, at en søile, hvorpaa der stod en stor potteplante, en saakaldet Phønix, havde bevæget sig i den grad, at hun syntes, det saa farligt ud for, at den skulde falde om, ligesom melken i et halvfyldt glas, der stod paa bordet, havde skvulpet. Dagen efter sagde fru St., der bor i naboleiligheden, væg i væg med os, at de ogsaa derinde havde merket en ganske sterk rystelse, der kom ligesom i to stød med kort mellemrum. Paa mit spørgsmaal forklarede hun, at bevægelsen, efter lyden at dømme — som af en rullende vogn eller et jernbanetog — gik no.—sv. Samme dag talte jeg med fru C., der forklarede sig overensstemmende med fru St. med hensyn til de to stød og bevægelsens retning samt den eiendommelige lyd, som ogsaa min datter havde iagttaget. Rystelsen var der saa sterk, at et par nær hinanden staaende potteplanter slog bladene mod hinanden, og den varede saa længe, at hun tænkte paa, om det ikke vilde være sikrest at gaa ned og ud af huset."

1892.

1	Mai 15.	Ullem, Dovre	4.15 p.m.	V	W—O			Die Uhr wahrscheinlich ½ Stunde zu schnell. Wogende Bewegung von Krachen i Hause begleitet.
	—	Hol	3.30 p.m.	V	N—S	20—30 Sek.		Zittern des Hauses und aller losen Gegenstände.
	—	Stord	3.25 p.m.	V	NW—SO oder W—O			2 Stösse, mit einigen Minuten Pause dazwischen. Der Beobachter lief zum Ofen um ihn zu stützen.
	—	Kristiania	3.38 p.m.	V	NW—SO	45 Sek.		Eine Lampe kam in Bewegung. Erweckte Furcht.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	10

SOURCE

The Shetland News,
Saturday,
28 May 1892.

EARTHQUAKE AT UNST.

On Sunday the 15th inst. about 5 minutes before 2 o'clock in the afternoon, what appears to have been a slight shock of earthquake was perceptible over all, or nearly all, the island of Unst. Those who had been at Church had in most cases reached home, and thus not many were outside at the time. A low rumbling sound, somewhat resembling distant thunder, or the sound of a carriage passing near the house, was very generally heard; but only a few maintain that they actually felt the movement. Some, however, do. And in at least one instance, in a wooden building, the tremulous motion felt and observed, drew the attention more than the sound. In many cases the vibration was quite apparent on articles of furniture, &c. In regard to the time it continued, there seems to be a considerable difference of opinion, but, nearly half a minute may be stated as not far from the actual time.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	11

SOURCE

Thomassen.

Jordskjælvet den 15de mai 1892 hører til et af de mest vidtstrakte paa den skandinaviske halvø, idet det er iagttaget fra Trondhjem til Kristianssand og fra de yderste skjær mod vest til Trysil i øst. Det er sikkerlig ogsaa det bedst iagttagne af de inden Norge forefaldne jordskjælv. Det indtraf nemlig paa en tid, lige efter en søndags middag, paa hvilken man maa antages at have været særlig disponeret for iagttagelsen af et jordskjælvsfænomen. Da desuden, særlig gjennem dr. Hans Reusch's bestræbelser, interessen for den slags iagttagelser er vakt inden videre kredse, er iagttagelserne nedtegnet i en hidtil ukjendt udstrækning. Der foreligger derfor i form af udfyldte schemaer og indsendte breve for dette jordskjælv et iagttagelsesmateriale som for intet andet af de i Norge stedfundne.

Af dr. Reusch blev det hele materiale tilsendt mig til bearbeidelse.

Ved gjennemgaaelsen af den store mængde iagttagelser fandt jeg det rigtigst at meddele disse i saa stor udstrækning som mulig, idet jeg gik ud fra, at det vilde høre til de store sjeldenheder, at faa saa mange optegnelser om et enkelt, større jordskjælv, og at et iagttagelsesmateriale som foreliggende altid vil have sin betydning ved et endeligt opgjør om jordskjælvenes egentlige grund.

Ogsaa til udførelsen af foreliggende arbeide har jeg af „Selskabet til videnskabelighedens fremme" i Bergen modtaget et bidrag, for hvilket jeg aflægger min ærbødigste tak.

Iagttagelser.

Stjørdalen. Nævnte dag kl. 3½ em. kom frithængende gjenstande som lamper og urlodder i temmelig sterk bevægelse. Iagttagerne merkede derimod ikke paa sig selv noget stød eller nogen rystelse.

(Håkonsen Hansen).

Trondhjem kl. 3¾—4 e. m. (uret gaar overensstemmende med Frue-kirkes taarnur) merkedes jordrystelse i 3die etage af et paa sandgrund liggende hus (Hvedingsveiten 7). Iagttageren sad uden beskjæftigelse i en gyngestol. Der merkedes to stød, der fulgte med et øiebliks mellemrum. Bevægelsen maa nærmest kaldes bølgeformig, medens dog det andet stød følte som et ryk. Bevægelsen kom fra øst til sydøst, men hvorledes den forplantede sig, kan ikke med bestemthed afgjøres. Den var meget kortvarig, og der spordes ingen sitren bagefter. Et par blikspand, der hang under loftet, kom i bevægelse. En tollekniv, der hang paa en skabdørnogle, slog mod skabdøren. Skabet stod ved en væg, der har retning s.—n. En større hængelampe kom i bevægelse, ligesom planter, som stod i vinduet. Der hørtes ingen lyd.

I 1ste og 2den etage af samme hus lagde man ikke merke til rystelsen.

(Chr. Knudsen.)

Jordskjælvet isondags kl. 3.34 fra n.—s. merkedes i Trondhjem i enkelte bygninger, især murbygninger.

(„Aftenposten" 20de mai 1892).

I „T.hjms Adr.av." for 17de (no. 136) stod følgende notis: Jordrystelsen, som var følt flere steder søndenfjelds, har ogsaa været følt flere steder i Trondhjem og omegn, om end svagt. Den bemerkedes kl. 3.35 og satte bl. a. lysekroner i gyngende bevægelse.

SOURCE

Thomassen.

Ved skriftlig henvendelse til redaktionen fik jeg opgivet, at jordskjælvet var iagttaget i børsbygningen, paa Bakaunet og paa Louisenlyst.

(Håkonsen-Hansen).

Fra *Bakaunet* beretter konsul N. J. Getz: Jordskjælvet iagttoges kl. 3½ (nøiagtig tid ikke iagttaget) i 1ste etage af et paa løs grund liggende hus. Der følte s to stød eller bevægelser umiddelbart efter hinanden. Det var kun som en svag skjælvning, saa at retning ikke kan opgives. Ingen bevægelse paa noget i værelset kunde opdages. Som det syntes samtidigt med bevægelsen hørtes en vedholdende rullen med lidt knagen i huset. En tjenestepige i husets 2den etage mærkede ogsaa rystelsen.

Molde. Rystelsen mærkedes der kl. 3½. Ovnene rystede, bliktøi klirrede, og folk vækkedes af sin middagslur. Retningen var nv. mod so.

(„Verdens Gang 17de mai).

„Morgenbladet" for 16de mai har saadant telegram: Molde 16de mai. Igaar eftermiddag omkring kl. 3½ mærkedes en jordrystelse i den vestlige del af byen. Ovnene rystede, bliktøi paa væggene og under tagene i kjøkkenerne klirrede. Folk vækkedes af sin middagslur. Jordrystelsen, der antagelig varede 1 minut, følte s som en rullende bevægelse med to stød. Den mærkedes samtidig paa det paa den anden side af fjorden liggende Vaagestranden, 2 mil herfra. Retningen var antagelig fra nordvest mod sydost.

Telegrafbestyrer E. Moen, *Veblungsnæs*, skriver: Jordrystelsen 15de mai blev ogsaa paa Veblungsnæs bemerket af de fleste, der befandt sig inde i hus, men jeg har ikke hørt om nogen, som, værende ude i det frie, lagde merke til det. Jeg havde netop sat mig ved et bord for at skrive, da jeg bemerkede, at baade bordet og hele min person kom i en sitrende og gyngende bevægelse, og ved at kaste øiet paa endel potteplanter, der stod lidt tilsides for mig, saa jeg, at hvert et blad paa disse sitrede, og nogle fuldt udsprungne roser gyngede meget sterkt. Jeg var straks paa det rene med hvad det var og saa paa klokken, der viste 3.28 e. m. Efter forløbet af henimod 1 minut døde bevægelsen næsten ganske hen, men tog sig snart op igjen og blev, forekom det mig, baade sterkere og varigere end den første. Den ophørte først ganske, da klokken var over 3.30. Retning kunde ikke bestemmes. Ingen lyd hørtes.

Aalesund. En dame beretter, at hun vækkedes af sin middagshvil ved et sterkt stød. Derpaa følte s et mindre stød. Kl. var da omtrent 3½. „Stødene forekom det mig gik fra nv.—so.; men dette er jeg forresten ikke sikker paa."

I et hus, en fjerdingsvei fra byen, rystede alting, og folk vækkedes af sin middagslur. Tiden angives til „mellem 3—4 e. m."

Kl. 3.20 e. m. („omtrent 6 min. hurtigere end Aalesunds tid") mærkedes jordrystelsen paa *Slyngstør*, Stranden, Sørdmør.

Iagttageren sov ud, efter en nattereise, i 2de etage af et hus liggende paa „rullesten med underliggende elvesand og ler."

Der mærkedes 2 stød med omtrent ¾ min. mellemrum. Ved begge stød var bevægelsen bølgeformig. Retningen ost—vest, eller maaske vest—ost. Første stød varede omtrent 1 minut, 2det stød 20 sek. „Ovnene samt en jernrullemaskine, der staar paa loftet,

klirrede vedholdende. Huset rystede og bevægede sig som i svag søgang." Saalænge stødene varede, merkedes vedholdende rullen. Lyden hørte op mellem stødene. Rystelsen iagttoges ogsaa i 1ste etage.

Paa gaarden *Kjølaas*, ½ km. ret i syd for Slyngstær, merkedes rystelsen til samme tid. *Kjølaas* ligger ca. 70 m. o. h. paa fjeldgrund.

(E. Thesen, distriktslæge).

Kl. 1½ (et uberegneligt bygdeur, antagelig ½ time fortere end Aalesunds tid) merkedes rystelsen paa *Liseth*, ca. 8 km. fra Larsnæs postaabneri. Huset ligger paa fjeldgrund. Der følte s et skarpt stød fra syd paa 10—15 sek. Et dumpt drøn og en stærk knagen i huset hørtes. Ovnen rystede, sengen dirrede.

(Olaf D. I. Liseth).

Hole, Geiranger. Rystelsen, som iagttoges „mellem 3—4", begyndte med et dumpt bulder, som i løbet af et minut tiltog i styrke, hvorefter det lidt efter lidt aftog og efter omtrent 1½ minuts forløb var alt stille. „Den hele bulder varede altsaa 2½ minut."

„Rystelsen merkedes næsten samtidig med larmen, men aftog næsten straks; saa kom et nyt stød, næsten saa sterkt som det første. Hvorlænge rystelsen varede, kan jeg ikke saa nøiagtig sige, men den varede ikke saa længe, som jeg hørte larmen, jeg tror neppe, rystelsen varede længere end et minut. Bevægelsen var bølgende. Larmen hørtes at begynde omtrent i sydvest og at ende i vest eller kanske næsten nordvest. Hvad retning selve rystelsen havde, kan ikke saa bestemt angives, men den havde antagelig samme retning som bulderen. Denne havde megen lighed med et sneskreds buldren, den tiltog meget hurtigt og tog langsomt af igjen, kun lød den som noget fjernt eller langt borte. Alle, som jeg har talt med, er enige i ovenstaaende."

(M. H. Hole, gaardbruger).

„Den 15de merkedes en jordrystelse her kl. omkring 4 e. m. Retningen var nv.—so. Ved *Lesje* hovedkirke var rystelsen saa sterk, at kaffekjedle a bevægede sig paa konfuren og stoler „vibrede" paa gulvet. En gut, var i det øieblik i kirken, og der hørtes det, som om en faareflok kom ind over gulvet, og altertavlen svaiede frem og tilbage. I prestegaarden merkedes rystelsen i minut.

(I. Christensen, Kirkeby.)

Veibestyrer I. Wärenskjold beretter:

Kl. 3.38 à 3.40 e. m. merkede paa gaarden *Askram* i *Tønset* saavel han som hans hustru jordrystelse af varighed 10—15 sek. (ifølge hustruen ½ min.) Det hørtes først som om nogen hurtig kom kjørende tilgaards, men man blev straks opmerksom paa den virkelige aarsag. Enkelte gjenstande i værelset rystede.

(Gjennem telegrafist Heide).

Fra Tønset skrives 18—5 til „Morgenbladet". Den af „Morgenbladet" omtalte — isøndags stedfundne — jordrystelse er ogsaa her iagttaget af flere, En iagttager har saaledes meddelt mig, at han kl. 3.38 og 3.40 e. m. merkede rystelsen. Barometeret stod kl. 2 e. m. paa 708 mm. og ligesaa kl. 8 e. m.

„Søndag 15de mai kl. 4½ e. m. begyndte det først med saadant tur og brag. Stolen, jeg sad paa, gik frem og tilbage som om jeg skulde siddet i en gyngestol. Hele bygningen skjalv.

(Ullem 19—5—92. Th. P. Ullem.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	14

SOURCE

Thomassen.

Hornindal. Søndag 15de mai kl. 3½ (maaske lidt for fort ur) mærkedes jordskjælv paa prestegaarden i Hornindal i Nordfjord. Prestegaarden ligger ved Hornindalsvandets østre ende. Jordskjælvet iagttoges saavel ude som inde (1ste etage). Meddeleren sad i stuen i samtale, tjenerne var i kjøkkenet, børnene paa tunet i leg. Huset ligger paa sandgrund. Baade ude og inde mærkedes en skjælvning (børnene siger, at jorden rystede der, de sad og stod). Retningen var fra nord mod syd (?). Det syntes ialfald, som om lyden kom fra nord. Skjælvningen varede 1 minut. Huset rystede, løse vinduer klapprede. Der hørtes ligesom sterk vognrammel. Lyden kom nogle sekunder før rystelsen. Ogsaa flere steder i omegnen er rystelsen mærket.

(F. R. Krogh, sogneprest.)

Overretssagfører Fr. Skagen beretter fra *Nordfjordeid*, at efter hans iagttagelser kom der to stød. Det første støds begyndelse var han ikke opmerksom paa, da han netop var vaagnet af en liden middagslur, men hans opmerksomhed vaktes ved at en til et sideværelse aabentstaaende dør bevægede sig noget frem og tilbage. Efter nogle faa sekunders forløb begyndte den lænestol, i hvilken han havde hvilet, at ryste temmelig sterkt med en hoppende bevægelse. Da han skjønte, at det var jordskjælv, saa han paa sit ur, som viste kl. 3.14 (antagelig stemmende med stedets telegraftid). Maaske gik uret et minut forsent). Efter 1 à 2 minuters forløb følte det andet, men svagere stød. „Noget buldren eller drøn blev jeg ikke opmerksom paa, muligens fordi jeg var staaet op af lænestolen, medens min hustru, der hvilede paa en i et andet sideværelse staaende sofa, hørte et drøn, som om en række af vogne var kjørt forbi. Medens det forekom hende som om stødene kom fra nord, fra hvilken kant lyden som af vognrammel kom, forekom det mig, som om stødene gik fra syd eller sydost mod nord eller nordvest; men jeg tør ikke sige noget bestemt derom, da alt, paa den omtalte rystelse af inventar nær, forekom mig temmelig svagt, og er vel min hustru's antagelse den rette."

Paa *Indre Fure*, søndre side af Statlandet, mærkedes rystelsen kl. 3.26 e. m. („Efter Bergens børsur har vi et solemerke og derefter retter vi daglig vore ure kl. 12 middag").

Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af et paa løs grund liggende hus. Der var to stød. Idet det første stød var døet hen, begyndte det andet. „Bevægelsen var som en dur — det sidste stød svagere." Første stød varede 2½ min., det sidste næsten 2 min. — Ved første stød klirrede vinduerne. Ved begge stød dirrede sengene.

(Peder A. Olsen, Fure.)

En anden iagttager, som var i et andet hus, hørte duren. Han gik ud af huset, men da hørte han intet. Da han kom ind, hørte han det igjen. Det kunde være mellem stødene han var ude.

(Samme.)

15de mai kl. 3.20 e. m. (i lighed med uret paa telegrafstationen paa Nordfjordeid) iagttoges jordrystelse paa gaarden *Hjelle* i Eids sogn, Nordfjord. Gaarden ligger ca. 30 m. o. h. i en mod syd vendende bakke. Iagttagelsen gjordes i en enetages stuebygning paa fjeldgrund. Varigheden var omtrent 1 minut 3.20—3.21. Der mærkedes kun en bølgeformig skjælvning fra sv.—no. Straks bagefter, med et minuts mellemrum, en svag sitren af omtrent et minuts varighed.

Stole og borde med andre møbler rystede. Min hustru, som sad paa en stol, mærkede en sitren over hele sit legeme. Vinduet, der hang noget løst, klirrede. Der hørtes lyd som en vogns rullen. Den hørtes et øieblik, før stødet kom.

(O. I. Hjelle).

Kl. omtr. 5½ mærkedes jordskjælv paa flere steder i *Opstryn*. Tunge drøn, ledsagede af rystelsen, foraarsagede vinduesruders og ovnsdøres klirren. Vuggen og hængende gjenstande sattes i bevægelse. I nogle øieblikke var det næsten som om det vilde stanse, hvorefter rystelserne og drønene øgede i styrke. Det hele varede ca. 2 min.

(John K. Flo.)

Helstad (1 km. so. for Loms kirke.)

Klokken var 4 e. m. („muligens var klokken 8—10 over 4, men klokkeslettet erindres ikke saa nøie. Urene paa landet gaar i regelen ½ time hurtigere end i nærmeste by, her Lillehammer"). Iagttagelsen gjordes i hus. „Huset ligger paa stenet muldjord i en bakke med høit fjeld mod syd, saa fjeld antagelig ikke ligger dybt under jordlaget." Der var to stød. Der følles kun en rysten, som naar en arbeidsvogn kjører hurtigt over ujevn brolægning og værelset rystes deraf. Retningen syntes at være v.—ø. Ved hvert stød varede rystelsen antagelig ½ min. Hele huset rystede, men der lagdes ikke mærke til nogen forskyvning. Der hørtes før jordskjælvet, og medens det stod, paa en susen i luften, saa jeg først troede, det var storm. Ved at gaa ud, følles ogsaa nogen vind; men den var aldeles forbi, da jordskjælvet sluttede, og før dette havde der ogsaa været stille. Stær og spurv fløi forskrækket omkring, og hønsene begyndte at skrige. Paa midtre Helstad begyndte rokkehjulet at gaa af sig selv.

(Brunes, Loms postmesterbueri).

Kl. 4 e. m. havde vi et lidet jordskjælv i *Lom*.

Det følles paa strækningen fra kirken og sydover til Garmo sogn, og det er senere oplyst, at det har været bemerket opover *Bærerdalen* og helt op til *Langleite* i *Skiaaker*.

Aneroidbarometeret stod paa 73. Der havde regnet lidt før om dagen, men paa den tid, jordskjælvet fandt sted, var veiret klart, solen skinnede, og nogen vind var der heller ikke.

Jordskjælvet stod kun paa i nogle sekunder og var i min bolig saa sterkt, at bygningen rystede, som naar en arbeidsvogn kjører hurtigt paa en knudret stengade. Kakkelovnsdørene og vinduerne klirrede, og i kjøkkenet var det samme tilfældet med alt kjøkkenblikttøi paa væggen.

Retningen af jordskjælvet kunde ikke iagttages.

(Brunes, distriktslæge).

Kl. 3.25 e. m. mærkedes her paa sorenskriveraarden *Lyen i Vaage* (Nordre Gudbrandsdalen) et jordskjælv. Jeg sad med min hustru her i min stue, og mærkede vi pludselig en rummel, som om meget tungt lastede vogne kjørte forbi huset. Dette rystede sterkt. Stødet varede i flere sekunder og hørte saa op for straks efter at fortsætte med et kortere stød. Ogsaa paa andre gaarde her i Vaage har man mærket stødene.

(F. Hagemann, sorenskriver).

Søndag 15de mai iagttoges en jordrystelse i *Aalflot*, kapelsogn til *Davig*, paa kirkestedet *Myklebust*, hvor jeg var tilstede for guds-

tjeneste. Klokkerne var ikke paalidelige. Efter den antagelig retteste var kl. omtrent 3.20 e. m. Rystelsens retning enedes man om at maatte være fra vest mod nordost, maaske helst fra sydvest; dens varighed 30—40 sek.; dens styrke var saa stor, at gjenstandene i værelset rystede kjendeligt og værelset selv dirrede. Duren var sterk og, som det forekom mig, hoppende. Midt under rystelsen aftog lyden, men tog til igjen mod slutningen. I førstningen durede det som af en tung vogn lige i nærheden. Vinden var svag, sydvestlig, luften mild. Himmelen var klarnet af noget før middag med nogle store, hvide skybanker udover. Rystelsen vakte saa megen opmerksomhed, at folk begyndte at kige ud over hele tunet.

Paa mit' hjemsted, Davik, (1 mils vei udenfor) var rystelsen iagttaget omtrent paa samme tid og paa samme maade. Naboen siger, at han saa hvor det rystede og hørte hvor det „knasket" i naverne. Senere har jeg hørt, at rystelsen ytrede sig paa samme maade rundt omkring i bygden og ansaaes for at have været mere end almindelig sterk. Om nogen bevægelse i vandet har jeg ikke hørt. Bagefter har veiret her været nordligt koldt.

(Davik prestegaard, O. S. Hansen.)

Kl. 3.20 (Bergens tid) merkedes rystelsen paa *Grotle*, Bremangerpollen. Iagttagelsen gjordes i hus, liggende paa fjeldgrund. Kun ét haardt stød ved rystelsens begyndelse. Døre og vinduer klirrede, og husene syntes at være i en stadig bevægelse. Denne var langsom bølgeformig og varede 50 sek. 5 sek. efter kom et lignende stød.

Andre iagttagere troede, at varigheden var henimod 1 minut. Bevægelsens retning var no.—sv. Der hørtes en vedholdende, underjordisk rullen.

(Henr. I. Grotle.)

Kl. 3.15 (Bergens tid) iagttoges jordskjælv i 1ste etage i et paa løs grund liggende hus i *Bremangerpollen*. Bevægelsen bemerkedes først svagt, saa haardere efterhvert, indtil huset var i stadig bevægelse med rysten som i et jernbanetog. Det varede ca. 2 m. Bevægelsen sagtnede saa lidt, men begyndte atter og varede da lige saa længe som første gang. Intet stød, kun en bølgeformig skjælvning fra nv.—so.

„En lyd hørtes efter — en 4 sekunder."

(Rasmus Nygaard).

Paa *Florø* begyndte rystelsen kl. 3.34 e. m. (Kristiania tid) og varede 1 min. Meddeleren var beskjæftiget med skrivning i et kjælderværelse i bygning paa fjeldgrund (Florøs telegrafkontor). Bevægelsen var sterkt skjælvende. Den var en gang næsten hørt op, men begyndte igjen. Meddeleren syntes en gang at bemerke en svingende bevægelse i retning s.—n. Kakkelovnen rystede sterkt. Underjordisk torden hørtes flere sekunder før og efter rystelsen.

(S. Aas).

Fra *Ytterøens* fyrstation ved Kinn angives tiden til 3.15 e. m. (sand tid ved stationen). Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af det paa fjeldgrund liggende hus. Først et stød og rullen som om en vogn kom kjørende. Straks efter nok et stød og samme rulling. Det hørtes som om det kom fra no. (kan dog ikke siges med bestemthed). Det hele varede omtrent 2 min. Hele huset rystede.

SOURCE

Thomassen.

og folk, som var nede ved søen, fortæller, at det rystede i hele kaien og søhuset.

(S. Michelsen, fyrforvalter.)

Kl. 3 (Bergens tid) mærkedes jordskjælv paa øen *Kinn* i et hus i 1ste etage. Meddeleren sad tilbords. Huset ligger paa fjeldgrund. Der mærkedes to stød med kun nogle faa sekunders mellemrum. Bevægelsen syntes at være skjælvende, bølgeformig fremadskridende. Ved det andet stød hørtes kun den rullende lyd, medens der ikke mærkedes nogen bevægelse. Bevægelsen kom fra øst eller sydøst og gik mod vest eller nordvest. Den hele bevægelse varede ca. 30 sek. Ting, som hang løse paa væggene, kom i en skjælvende bevægelse. Den bølgeformige bevægelse mærkede meddeleren paa den stol, paa hvilken han sad. Lyden (underjordisk, vedholdende rullen) begyndte før bevægelsen, vedvarede under denne og sluttede først nogle sekunder efter bevægelsens ophør. „Alle mine bekjendte har gjort omtrent samme iagttagelser. Paa Florø var muligens jordskjælvet vel saa stærkt."

(G. Olsen, sogneprest).

15de mai kl. 3.15 e. m. (2½ min. hurtigere end Bergens tid) mærkedes jordrystelse i *Førde* prestegjeld, Vefring sogn, i en liden hytte lige ved stranden (under gaarden *Kvammen*) i 1ste etage, hvor meddeleren netop var ifærd med at meddele en døende sakramentet.

Paa selve iagttagelsesstedet er der sandgrund, men lige i nærheden ligger det mægtige „Helleſjeld" (i sydlig retning).

Der følтes to stød, det første stærkest, det andet, antagelig et par minuter efter, betydelig svagere. Det var en sterk rysten som ved et stød nedenifra og fra siden (samme slags bevægelse ved begge stød). Retningen var ssv.—nno., varigheden 1.30 minut. Bagefter ca. 20 sek. sitren.

„Jordskjælvet var saa sterkt, at alt i værelset rystede voldsomt; den handling, hvormed jeg var beskjæftiget, blev paa grund af det sterke brag og den voldsomme rysten for en kort stund afbrudt. Det var vanskeligt at staa stille eller at holde noget roligt i haanden. Alle, som jeg har talt med om jordskjælvet, siger, at det er det sterkeste, de nogensinde har kjendt." „Dette jordskjælv adskiller sig fra det andet, som jeg bedst husker, antagelig i 1887, omkring kl. 12 om natten, paa Seiersten prestegaard ved Drøbak, deri, at medens dette sidste (1887) væsentlig kjendtes som en gyngende, bølgeformig bevægelse (fra nv.—so.), saa at sengen syntes at svinge frem og tilbage, var dette (15de mai) ligesom bevirket ved et kraftigt stød. Det var tillige langt sterkere, og af 5—6 gange saa lang varighed."

Førend selve rystningen kjendtes, var det som om et sterkt vindstød angreb huset; dog hørtes ikke nogen sterk susen, men det var nærmest som man pleier at føle det, straks førend et vindstød kommer.

Lyden hørtes før jordskjælvet og syntes at gaa umiddelbart over i dette. Hvor længe lyden varede, kan ikke saa nøiagtigt angives, men den varede kort i sammenligning med selve rystelsen.

„Mine skydsfolk, som sad i baaden lige udenfor huset ved stranden, hørte først som et fjernt, sterkt drøn, saa at en ytrede: nu gaar der et svært skred i „Helleſjeldet", men da baaden, som laa halvt optrukken paa stranden, begyndte at bevæge sig, forstod

de, at det var jordskjælv. Træerne ved stranden viftede frem og tilbage.

Svage rystelser før eller efter er, saavidt vides, ikke merket.

I *Nøstdal*, ca. 2½ mil fra det sted, hvor jeg iagttog jordskjælvet, er det iagttaget af flere omtrent kl. 3.50. En fortæller, at han sad og skrev, men maatte slutte, da rystningen blev saa sterk.

(Dahl, resid. kapellan.)

Fra *Dale* i Søndfjord skriver Nikka Vonen:

Søndag 15de mai kl. 3.18 e. m. hørtes en dur som af kjørende, hvorpaa fulgte en saa sterk rystelse, at jeg beordrede alle smaapigerne ud af huset. Min broder, som laa paa sin seng, sprang forfærdet op, da han følte en bevægelse som om han laa i en vugge og troede at faa ovnen over sig. En pige, som sad udenfor huset, forklarer, at hun blev med en gang saa rar, vilde besvime, og kunde ikke forstaa, om hun havde faaet ondt i øinene, da hun syntes alting bevægede sig op og ned. Da hun imidlertid hørte et sterkt „døn", straks efter at bevægelsen var begyndt, forstod hun, at det var jordskjælv.

En af smaapigerne, som stod inde i en gang, blev saa bange, fortæller hun, da det forekom hende, at nogen sprang paa strømpelæsten nedover trappen, mindst tre gange, uden at hun kunde komme efter, hvem dette var. Kommen ud paa trappen, blev hun saa forundret, fordi hun syntes jernrækværket var saa varmt. Nu skjønnede hun, at noget særligt var paafærde, siden folk sprang ud af huset allevegne omkring.

Jeg vil bestemme jordskjælvets varighed til 2—3 minuter. Idet det begyndte, sad jeg og talede med et par stykker; medens jeg fik eleverne ud antager jeg, et minut er gaaet, hvorpaa jeg gik hen i en anden bygning til en syg, hvilket tog mig vel et minut, og endnu varede rystelsen. Enkelte mener 4 minuter, hvad jeg ikke kan gaa ind paa, da jeg gik med uret i haanden, efterat jeg kom ud, og er altsaa vis paa den tid, som da medgik.

Med hensyn til retningen hersker flere meninger. De fleste holder paa syd eller sydvest til nord eller nordost; andre mener omvendt. Jeg vilde dømme paa sydost, men jeg lagde vistnok merke til, at nogle bøger, som laa paa et bord foran et østligt vindu, var gledet hen i vindueskarmen, ligesom en af smaapigerne meddelte, at alle hendes stene var rullet østover (mod skolestuens østlige vindu). En bonde, som jeg netop talte med, antog retningen nv.—so. Han hørte bevægelsen, før han hørte lyden; men „daa ho hadde rista paa seg, dunde og burde det i alle heiaa sydetter." Jeg følte ogsaa bevægelsen, før jeg hørte duren; men de fleste mener, de hørte duren først.

Smaapigerne klagede over sterk svovllugt, hvorfor jeg maatte rundt paa alle værelser for at undersøge, uden at jeg dog kunde merke noget særligt. En af dem yttrede, at det var ikke netop svovllugt, men samme slags lugt som naar man knuser en sten; den kjender hun nemlig meget godt.

Anm. Flere klagede over underligt tryk paa hjernen baade før og efter jordskjælvet.

Mit ur gik 8 min, hurtigere end Bergens tid, siges der. Altsaa bliver jordrystelsen her efter Bergens tid 3.10.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	19

SOURCE

Thomassen.

„Bergens Aftenblad" for 19de mai har:

Fra *Førde* i Søndfjord skrives:

Søndag 15de ds. mærkedes hersteds lidt over kl. 3 e. m. en sterk jordrystelse. Den varede omkring et par minuter og ledsagedes af en eiendommelig rullende lyd, der lød som en fjern torden. Husene rystede, som om de befandt sig paa hjul og rullede henad en stenet vei. Man har bemerket, at større stene, som stikker op af vandskorpen i elvene heromkring, var i saadan bevægelse, at der dannedes smaa bølgeringe rundt dem. Retningen kan ikke med sikkerhed angives.

Kl. 3.15 (Bergens tid) mærkedes paa gaarden *Osen* i Bogstad sogn jordrystelse af en i samtale staaende mand. Iagttageren befandt sig i nederste etage af et paa løs stengrund staaende hus.

Der kjendtes ét hovedstød og et lidet tilbagestød. Bevægelsen var bølgeformig. Hovedstødet syntes at komme fra vest, medens det sidste ligesom stødte tilbage fra nord. Stødene varede 2 min., med en aftagende bevægelse paa ca. 1 min. Huset vender fra ost mod vest. Uret paa søndre væg stansede. Der hørtes vedholdende rullen, idet huset gyngede. Lyden kom samtidig med jordskjælvet, men varede en tid efter.

(L. Nistad, handelsmand.)

Paa gaarden *Lunde* i samme sogn mærkedes rystelsen kl. 3¼ e. m. (Bergens tid). Iagttageren sad og læste. Huset ligger paa løs grus-ler.

Der kjendtes kun ét stød, der sagtnede af lidt efter lidt, for saa tilslut at ende med en sterkere rystelse — ikke saa kraftig og langvarig som den første. Bevægelsen var bølgeformig og forplantede sig fra vest mod øst. Den varede 2 à 3 min. For dem, som sad inde, hørtes en vedholdende rullen (som af en forbi huset kjørende vogn). Lyden kom straks før bevægelsen. Den hørtes først som en sterk træk i skorstenen eller som et vindstød mod huset.

Hunde begyndte at gjø.

(Andreas S. Lunde.)

Stai i Storelvedalen. Kl. ca. 3¾ e. m. den 15de mai sad undertegnede og passiarede med en mand. De hørte da pludselig en sterk dundren som om en tung arbeidsvogn kjørte forbi, idet de samtidig lagde merke til, at potteplanterne i værelset svaiede sterkt, og at prismerne paa et par kandelabre slog sammen. De var straks paa det rene med, at det var jordskjælv. Stødet (kun ét) varede ikke saa ganske kort og gik fra syd mod nord. (De tog straks sine ure op for at mærke sig tiden).

(Lærer Treseng.)

Pladsen *Øvreby*, søndre Osen, anneks til Trysil.

Rystelsen foregik der, ifølge meddelelse fra H. Hansen, omtrent kl. 4 e. m. „Da blot nogle kvinder var hjemme, havde de ingen forestilling om, hvad det var, idet rystelsen varede omtrent et kvarter og var saa heftig, at et stueur, som hang paa væggen dirrede og meget andet i stuen rystedes. Da der kom flere folk tilstede og fik høre om samme, antog vi, at det maatte være et jordskjælv."

15de mai 1892 „antagelig kl. 4.35 e. m." mærkedes jordskjælv i *Solvorn* i indre sogn. Retningen v.—o.

Det begyndte først ganske svagt, tiltog saa efterhvert i styrke og under dets sterkeste bevægelse hørtes der en larm, omtrent

som en dæmpet knitren af ild. Bygningen, i hvilken meddeleren befandt sig, rystedes noget, og specielt kom blomsterne i sterk bevægelse. Efter det første stød, der varede antagelig 25 sek., blev det roligt et halvt minut, hvorpaa der endnu merkedes nogle, nu endel svagere, stød. Der blev ikke iagttaget nogen fald en af barometeret umiddelbart før jordskjælvet eller nogen urolig bevægelse af det. Det stod paa 745. Der havde været vestligt drag i luften, og der iagttoges ingen forandring før eller efter det stedfundne jordskjælv, der iagttoges af flere personer paa stedet og længere oppe i dalen.

(R. Jensen).

Kl. 3½ (Bergens tid) jordrystelse i *Losnæa* paa nordsiden af Sognefjorden, nordligst i Eivindviks sogn. Iagttagelsen gjordes saavel i hus, paa fjeldgrund som i det frie. Der kjendtes to stød med omtrent 2 min. mellemrum. Bevægelsen var en skjælvning fra vest mod ost. Det første stød varede et minut, det andet var kortvarigere og svagere. Nogen sitren bagefter iagttoges ikke. Vinduerne klirrede. Der hørtes en vedholdende rullen. Lyden kom nogle sekunder før det første stød og varede uafbrudt til omtrent 15 sek. efter det sidste stød.

(I. Svardal, Sygnefest, lærer.)

Paa gaarden *Dale*, Arnefjords sogn, Vik, merkedes rystelsen kl. „omkring 4" (men urene usikre). Iagttageren befandt sig ude. Der merkedes to stød med 45 sek. mellemrum. Det sidste stød var svagest. Bevægelsen var nærmest kun en skjælvning. Folk, som var inde i hus, paastaar, nogle at stødet kom fra nord, andre nordost. Rystelsen varede omtrent 1 min. Husene knagede, og der hørtes en underjordisk torden, omtrent som efter et stenskred. Lyden og rystelsen iagttoges nærmest samtidig.

(Ivar Refsdal.)

Fru V. Sørli, *Vangs* prestegaard, Valders, skriver:

Jordrystelsen indtraf kl. omkring 3.30, og var den saa sterk, at man virkelig følte alt under sig bevæges, paa samme tid som ovnsdørene klirrede, og der hørtes en rullen fra nord saa sterk, at vi troede, der kom kirkefolk kjørende, og det meget sterkt. Rystelsen varede 2 à 3 sekunder(?) og kjendtes to gange med et kort mellemrum.

Kl. 3.40 bemerkedes jordskjælvet i *Vestre Slidre*. Det syntes at komme fra syd og følte s to gange med kun et par minuters mellemrum. Ved det første stød hørtes det som en sterk rullen med flere tunge læs. Det andet stød var meget voldsommere, med en sterkere dur, som om det var pibebrand. Væggene knagede, vinduerne klirrede, møblerne rystedes, hængelampen bevægedes. Enkelte paastaar, at de havde bemerket rystelsen tre gange i løbet af 2½ minut.

I østre Slidre var det ogsaa bemerket.

Barometeret havde i løbet af de to foregaaende dage faldt fra 732.4 mm. til 716.2 mm. under rystelsen.

(Dr. H. C. Printz, Granheim.)

Fra Vestre Slidre skrives i „Morgenbladet" 18de mai:

Mit hus ligger nogle alen fra hovedveien. Medens jeg sidder i samtale med en ven, bliver jeg opmerksom paa en temmelig sterk rumlen. Mit første indtryk var, at det var en tom arbeidsvogn,

som kom i stor fart nordenfra. Med det samme begyndte huset at skjælve, eller rettere, at ryste. Et større speil rystede saa, at det tydeligt hørtes at slaa an mod væggen. Fænomenet varede kun ganske kort, neppe over et halvt minut, regnet fra den første ytring. Mit ur var 3.35 e. m.

(Knut Berg, lensmand.)

Sogneprest H. Sverdrup, *Balestrand*, beretter, at jordrystelsen var mærket af mange iland. Selv befandt han sig i baad, men hverken han eller skydsfolkene mærkede nogen larm eller bevægelse.

Fra *Nordre Aurdal* skrives: Jordskjælvet mærkedes her kl. 3½ eller muligens nogle minuter tidligere. Nogen dur mærkedes ikke, da jeg bor lige ved veien, og der var adskillig kjøring den dag. Rystelsen var sterk, saa ovnene klirrede dygtigt. Blomsterne i huset var i en gyngende, svaiende bevægelse, og selv følte jeg en svagt gyngende bevægelse paa den stol, jeg sad paa. Jeg var kun opmerksom paa det sidste stød, som varede antagelig ½ min., men havde allerede før været opmerksom paa en eiendommelig uro i hele huset, uden at det da faldt mig ind, at dette var jordskjælv.

(Edv. Weimoth, handhandler.)

Fra *Nærødalen* omtales jordrystelsen som meget sterk. Den indtraf der kl. 3.45 e. m. og varede et minut. Der fulgte to skarpe stød paa hinanden med ca. 10 sek. mellemrum. Det første var langt sterkere end det andet og varede ca. ½ min. „Jeg befandt mig tilfældigvis i en bygning, der staar paa en liden fjeldknaus, og var rystelsen saa sterk, at stole og borde skurede hen efter gulvet, og huset knagede, saa jeg troede, det vilde styrte sammen. Rystelsen bevægede sig, syntes jeg, fra nv.—so.

(Thorsthein Kjelland, Gudvangen.)

Paa *Stalheims* hotel iagttoges kl. 3.15 en mindre jordrystelse. Først hørtes en dur som af en rullende vogn, og saa følte rysten som af sterk kjøren. Hele huset rystede. Min datter, som befandt sig i en anden del af hotellet, kom springende op til os i salonen. Et par folk i nabohuset sprang ud, da huset begyndte at ryste. Jeg antager, at stødets varighed var 4—5 sek. Retningen var det i skyndingen ikke let at iagttage. Antageligvis var den omtrent s.—n.

(A. Jespersen.)

Ogsaa paa prestegaarden i *Vardal* mærkedes jordskjælvet. Det toges imidlertid kun for hurtig kjørsel gjennem gaarden, og man observerede derfor ikke tiden. Kun en af de tilstedeværende havde mærket skjælvning.

Det samme var tilfældet paa gaarden *Mustad*, ¼ mil vest for prestegaarden.

Jordskjælvet mærkedes to gange.

Kl. 3.37 e. m. mærkedes i *Elverum* en jordrystelse, der varede ca. ½ min. Huset skjalv, kakkelovnsdørene klirrede og telegraftraadene var i svingende bevægelse.

(Bjerke, stationsmester.)

I *Elverum* mærkedes en svag rystelse omtrent kl. 3.35 og kl. 4.5 e. m. Jeg troede først, at rystelsen skrev sig fra jernbanetoget, som muligens kunde have passeret over en myrstrækning eller lignende og derved frembragt rystelsen.

(Terningmoen. Joh. Kristoffersen, fører.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	22

SOURCE

Thomassen.

Søndag 15de mai henved kl. 3½ e. m. sad jeg og hustru i vor stue i en stor, toetages tømmerbygning. Med engang begyndte det at knage og brage i væggene, gardinerne bevægede sig, ja ligetil store blomsterpotter i vinduerne fik en gyngende bevægelse. En hængelampe kom ogsaa i bevægelse. Vi troede først, at hjælkelaget i kjælderen havde givet efter; men ved undersøgelse fandtes dette i orden.

(Moen, søndre Elverum. Willi. Holst.)

Kl. 3.15 (Bergens tid) er jordskjælv merket i boligen ved *Hellisø fyr* og i gaarden. Jordskjælvet følte sterkere i øvre etage af den paa fjeldgrund liggende bygning. Kakkelovne og bohave rystede. Der merkedes to gange rulling som af en vogn, med 13 sek. mellemrum. Første rulling var bølgeformig, den anden som en sterk skjælvning. Bevægelsen gik fra nordvest i ostlig retning. I et værelse syntes panelingen at bevæges. Der hørtes vedholdende rullen med knagen i huset og klirren i kakkelovnen. Lyden kom efter jordskjælvet. En susen i luften synes iagttaget. Lidt høiere søgang end man efter vindens styrke skulde vente bemerkedes.

Paa Florø merkedes ogsaa rystelsen. Bohave o. l. var i bevægelse.

(A. Jakobsen, fyrforvalter.)

Kl. 3.20 (Bergens tid) jordskjælv paa gaarden *Relmord*, Østreim sogn, Lindaas. Det følte saavel i det frie som i hus af flere iagttagere. Grunden er væsentlig fjeld. Der følte nogle stød med et halvt sekunds mellemrum. Nogle paastaar, at der var to lige paa hinanden følgende stød. Bevægelsen maa snarest kaldes bølgeformig. Det sidste stød syntes at være det sterkeste. Retningen var „fra vest sydvest i østlig retning". Varigheden af det hele 3—4 min.

I gjærdestreng hørtes en lyd lignende den, man hører ved telegraferingen. Tagstene bevægedes ikke lidet, kopper skaldrede, det knagede i væggen. I flere huse var møblerne i dirrende bevægelse.

Der hørtes underjordisk torden og vedholdende rullen.

(Knut Tveit.)

Fra *Aal i Hallingdal* skrives til „Morgenbladet".

Søndag eftermiddag kl. 3.40 merkedes en noksaa sterk jordrystelse ledsaget af drøn i retning fra nord mod syd, en voldsom vindbyge og sterkt temperaturfald, hvilket sidste varede et par timer. Nat til søndag var barometeret pludselig faldt 25 cm. (?). Under rystelsen klirrede kakkelovnsdøre, og hængelamper bevægede sig. Det er meget sjelden, man merker jordrystelser heroppe.

Fra *søndre Aal* beretter distriktslæge Rømcke:

Jordrystelsen indtraf mellem 3.30 og 3.45. (Usikker tid). Den, som iagttog rystelsen laa paa en seng i 1ste etage af et paa fjeldgrund liggende hus og læste aviser. Der følte en skjælvende bevægelse, der i begyndelsen var sterkest, saa et øiebliks ophold og paa slutten sterkere igjen. Retningen var antagelig fra v.—o. eller sv.—no.

Der hørtes før og under rystelsen vedholdende rullen med et kort mellemrum.

Svanhoug i Hol, Hallingdal. Jordrystelsen merkedes kl. 3.45 e. m. Dens retning var sv.—no. Det første stød var som dur af en vogn, det andet noget sterkere, dog „ikke saa sterkt, at man

kunde forstaa, at noget rystede inde i huset."

Det hele varede omtrent 1 min.

(Torleif Svanhaug.)

Thomassen.

Ogsaa i *Næs* i Hallingdal merkedes jordrystelsen. Kl. var ca. 3¾.

Først merkedes et sterkt stød, saa sterkt, at kakkelovnsdørene klirrede, blomstervaser, som stod paa borde, nær havde ramlet overende, og gjenstande, som hang paa væggen rystede. Samtidig med rystelsen hørtes en sterk dur, omtrent som af vognrammel. Dette stød varede ikke fuldt et minut. Efter et kort mellemrum kom et svagere og kortere stød. Stødene var saa sterke, at folk vækkedes af sin middagssøvn. Under rystelsen sattes gulvene tildels i gyngende bevægelse.

(Eivind Dahl.)

Kl. 3.25 e. m. (ukontrolleret ur) merkedes jordrystelse paa gaarden *Ljone*, Ulviks sogn, Hardanger. Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af et paa fjeldgrund staaende hus. Ved slutningen af jordskjælvet kjendtes 3—4 svage stød fra vest mod ost. Stolen, iagttageren sad paa, rystede, huset knagede, vinduerne klirrede. Der hørtes en vedholdende rullen eller underjordisk torden. „Lyden først. ca. 15 sekunder".

(Hovard Ljone.)

Af „Bergens Aftenblad" 22—5—92.

Fra *Eide* i Hardanger skrives:

Igaar (15—5—92) eftermiddag kl. 3½ merkedes et større jordskjælv herinde. Rystelsen, der varede omtrent 1 minut, var saa sterk, at beboerne, ialfald i et af husene paa Eide, fandt det klogest at rømme ud under aaben himmel. Et par minuter efter den første og sterkeste rystelse fulgte en svagere og ganske kort, og atter igjen om et kvarters tid nok en.

Distriktslæge Gjestvang, Vossevangen, indberetter:

15de mai 1892 kl. 3″ 12½′ merkede han jordrystelse paa gaarden *Berge* i Bergsdalen, Evanger sogn. Uret gaar efter uret paa Voss jernbanestation. Da han netop undersøgte pulsen hos en syg, var hans øie fæstet paa uret netop i øieblikket. Huset, i hvilket iagttagelsen fandt sted, ligger paa fjeldgrund. Der merkedes to „adskilte men dog noget sammenhængende rystelser". Bevægelserne var som en skjælvning, den første sterkere end den sidste. Retningen er vanskelig at angive, antagelig var den fra syd mod nord. Den første rystning, der mindede sterkt om et jernbanetog eller lyden af en tung vogn paa haard grund, varede vel et halvt minut, den anden 10—15 sek. Der følges ingen sitren efter. „Lyden var en blanding af summen og rullen, omtrent som af en tærskemaskine i 5—6 m. afstand." Den var samtidig med jordskjælvet.

„Aftenposten" for 16de mai skriver, at jordrystelsen blev merket ogsaa paa *Vossevangen*. Der var først et sterkt, senere et svagere stød.

Fra samme sted har „Bergens Aftenblad" for 16de mai:

Ved 750 mm. barometerstand gik kl. ½4 idag (15de) et jordskjælv over Vossevangen. Først var der et sterkt stød, saa et svagere. (n. x.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	24

SOURCE

Thomassen.

Søndag 15de mai kl. 3.15 merkedes paa Vossevangen og i omegnen en temmelig stærk jordrystelse. Der var to stød med et kortere, ikke ganske roligt mellemrum. Saavidt kunde skjønnes, var retningen nv.—so.

„Nedskriverens hele bygning dirrede, møbler flyttede sig synbart ud fra panelvæggene og sofaen, jeg sad i, rystede som en jernbanevogn under middels sterk fart. Varighed antagelig et par minuter. Det første stød var det sterkeste."

I „Bergens Aftenblad" for 18de mai skrives:

Fra Vossevangen skrives til os: Søndag eftermiddag kl. 3¼ merkedes her en ikke lidet sterk jordrystelse — tre stød, først et sterkt, saa et svagere, og tilslut et langt, saa husene formelig rystede.

Paa *Sæbø* (ved kysten paa omtr. 60° 37′ n. br.) begyndte jordskjælvet med en vældig susen, omtrent som fjern torden, hvorpaa der fulgte voldsomme stød, saa at døre, som stod aabne, begyndte at bevæge sig paa sine hængsler, ruderne klirrede, og husene rystede.

„Morgenbladet" for 16de mai har fra Sæbø en beretning, ifølge hvilken husene rystede, og marken bevægede sig. Gamle folk kan ikke mindes en saa sterk rystelse.

Fra *Fosse* pr. Alversund skrives, at rystelsen merkedes sterkt der kl. 3½ e. m. og varede omtrent 2 à 3 min. Den begyndte med en dur ligesom en fjern torden, som tog sterkt til, og en rystelse med bølgeformige stød, som gik ø.—v. Rystelsen var saa sterk, at alt, som stod løst, begyndte at bevæge sig; enkelte, som havde taget sig en middagslur, vaagnede op ved rystelsen.

Paa *Hjelmaas* ved Osterfjorden følтes stødene meget sterkt.

(„Bergens Aftenblad" 16—5—92.)

Paa *Hopsdal*, Hammers prestegjeld, paa nordsiden af Osterfjorden, beretter lærer S. I. Skaar, at jordskjælvet merkedes der kl. 4 e. m. (Bergens tid). Det merkedes baade i hus og i det frie, og bevægelsen var som et dampskibs ryston af propellen. Der var to stød i 3 min., det andet stød svagest. Retningen var sv.—no. Varigheden af 1ste stød var 2, af andet stød 1 min. Døre, urc, vinduer og stentøi klirrede, og der hørtes en vedholdende rullen, nærmest som af et lokomotiv. „Lyden kom før jordskjælvet. 3 minuter. (Eks.lyden 5, rystelsen 1)". Kjørene kom springende hjem fra marken; i skoven hørtes der en susning.

Der var flere baade paa fjorden. Saavidt vides, var intet bemerket af disses folk.

Mjelde i Haus. L. Mjelde meddeler følgende uddrag af et brev fra faderen, M. Mjelde.

„Søndag den 15de mai, da familien sad og talte sammen, merkedes kl. 3¼ e. m. pludselig en sterk rystelse, ikke alene under, men ligesom rundt om os. Rystningen lignede i førstningen den, som merkes i barfrost, naar flere kjørende hurtig farer forbi (huset staar tæt ved bygdeveien). Den blev for hvert sekund heftigere, og alle løse gjenstande kom i en dirrende bevægelse, loftsbjælkerne og loftet syntes vi ogsaa bevægede sig. Da jeg gik ud, merkede jeg, at gadedøren ikke vilde holde sig ilaas; vand, som stod i en bøtte, bevægede sig som i en sterk vind, og taghellerne klirrede, ja selve

luften, syntes jeg, rystede. Det hele varede omtrent 3 minuter, og rystelsen, der for mig syntes at gaa fra vest—nordvest og hende i øst, kan i det hele bedst sammenlignes med den, som føles forud paa mindre dampskibe, naar maskinen er igang. Paa disse kanter, hvor jeg har levet i 60 aar, har jeg aldrig før været vidne til saa sterkt jordskjælv.'

L. Mjelde tilføier, at Mjeldalen gaar ind fra Sørfjorden ret mod øst. Paa nordsiden hæver sig bratte, henimod 2000 fod høie fjeld; paa sydsiden er fjeldene mere skraa og adskillig lavere. Der er stængt med fjeld i øst, men mod vest ligger dalen nogenlunde aaben mod fjorden.

Kl. 3.12 e. m. (Bergens tid. Umiddelbart efter rystelsen confereret med uret paa Arne jernbanestation) merkedes jordrystelse paa *Arne* prestegaard, 1ste etage.

Huset ligger paa fjeldgrund. Der følte s to stød, eller rettere rystelser, umiddelbart efter hinanden (maaske ½ min. mellemrum). Den sidste rystelse var kortvarigere end den første. Bevægelsen maa nærmest betegnes som en skjælven, noget egentligt stød bemerkedes ikke. Begge rystelser var af samme art.

En iagttager, som befandt sig paa landeveien, syntes at bevægelsen kom fra syd og forplantede sig mod nord. Dette dog usikkert.

Første rystelse varede antagelig 1 à 2 min., men bevægelsens begyndelse blev ikke kontrolleret efter uret. Da første rystelse ophørte, var kl. 3.12 à 13. Stationsmesteren paa Arne opgiver 3.15 som klokkeslet for det andet støds ophør.

Ovnen begyndte at ryste og klirre og der merkedes som en sitren eller skjælven i huset. Nogen forskyvning af møbler eller stansning af pendelur fandt ikke sted.

Bevægelsen ledsagedes af en lyd som af et forbifarende jernbanetog; denne tog successivt til og døde efterhaanden bort. Den det andet stød ledsagende lyd var svagere men forøvrigt af samme art. Lyden syntes at ledsage jordskjælvet (begyndte dog maaske noget senere) og ophørte med samme. En hund, som ellers er meget bange for tordenskrald o. l., laa ganske rolig i kjøkkenet.

Veiret var roligt; overskyet himmel med solglimt. Svag sydlig vind. Temp. + 10° R.

(Joh. Marstrander, resid. kapellan.)

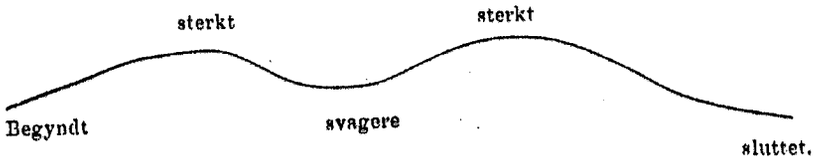
„Aftenposten" for 16de mai skriver:

Kl. 3.10 merkedes jordskjælv i *indre Arne*; noget stød kjendtes ikke, derimod en stedse tiltagende rystelse, som med ca. 1 minuts mellemrum gjentog sig, sidste gang svagere. Vinduer klirrede, ovne rystede ganske sterkt. Det hele stod paa høist 4 à 5 minuter.

„Bergens Aftenblad" for 16de mai, som har samme meddelelse, har desuden, at bevægelsen ledsagedes af en lyd som af et forbikjørende jernbanetog.

Garnæs. Omtrent kl. 3.10 e. m. (Bergens tid) merkedes jordrystelse paa Garnæs. Iagttageren laa paa en myg sofa i jernbanestationens første etage. Stationen ligger paa lergrund.

Der følte s et sammenhængende stød, men det hørtes to gange sterkere som ved nedenstaaende linie angivet

Stødet gik fra sydøst til vest og varede ca. 3 min. Der hørtes en vedholdende rullen, som om et tog skulde komme og passere stationen, samt en susen og knagen i bygningen som ved en ildebrand.

(Joseph Olsen.)

Til „Bergens Aftenblad" meddeles fra *Askøen*: Søndag eftermiddag ved 3tiden bemerkedes en sterk jordrystelse i retning ø.—v. Rystelsen varede omtrent 1 minut. Husene rystede, og bevægelsen var i midten sterkest. Samtidig hørtes en sterk rullen som af torden, der var sterkest i begyndelsen, aftog og tog sig op igjen og blev tilslut atter svag. — Rystelsen og rullingen begyndte og endte samtidig.

Kl. 3^h 13′ omtrent 30″ merkedes jordskjælvet paa gaarden *Løvaas*, paa grænsen af Laksevaags sogn.

Iagttagelsen gjordes i et paa løs grund liggende hus i 2den etage. Der merkedes to stød med 50 sek. mellemrum. Ved begge stød følte en skjælvning fra vest. Begge stød var lige, men det første stød varede 30—40 sek., det andet ca. 10 sek.

Billeder og gjenstande saaes kun at skjælve og ingen særlig bevægelse i nogen bestemt retning. Ovnsdøre klirrede, ligesaa tagstene. Der hørtes en underjordisk, vedholdende rullen, som begyndte omtrent samtidig med første stød, varede mellem begge stødene og en stund efter det sidste.

(Lars Løvaas.)

Bergen. Notater gjorte umiddelbart efter begivenheden:

„Søndag 15de mai 1892 følte en sterk rystelse af ca. 5 à 10 sekunders varighed. Ovnen og bordet i mit kontor rystede. Hørtes som en tung vogn kjørte forbi, hvilket dog ikke var tilfældet. Retningen af stødet, forsaavidt det var jordrystelse, kunde ikke merkes. Tid 3.13 e. m."

Supplement. I seddelen staar 5 à 10 sekunders varighed; jeg er tilbøielig til at tro, at 10 sekunder er rigtigst, og selv denne tidsangivelse er muligens noget kort. Idet jeg noterede seddelen, tænkte jeg nemlig som saa, at tiden under lignende omstændigheder altid falder en lang, hvorfor jeg muligens anslog tiden kortest mulig. Det bemerkes, at jeg kun følte rystelsen én gang. Huset, i hvilket jeg bor, er en 3 trapper høi murbygning (grundmur), og jeg bor 1 trappe høit.

Med rystelsen fulgte ligesom drøn af en ualmindelig tung lastevogn, der, forekom det mig, maatte komme fra den aabne plads Engen og kjøre nedover Jonsvoldsgaden, hvor jeg bor. Denne gades retning fra Engen er omtrent sydost til nordvest, og efter dette skulde stødets retning antages at være so.—nv. Imidlertid kan der godt foreligge et sansebedrag, fordi gaden stiger opover mod Engen, og vogne, som kjører mod Engen ialmindelighed kjører langsomt, medens i modsat retning hurtigt. Vi er altsaa vant

til at høre de Igne, der kjører fra Engen tydeligere end de, der kjører den anden vei, og deraf mener jeg, det kan komme, at duren syntes at komme fra so.

(H. G. Hammer, amtsingeniør.)

„Verdens Gang" for 17de mai skriver:

I Bergen og omegn synes rystelsen at have været særlig sterk. Ifølge meddelelse til „Aftenposten" vækkedes middagssovende, møbler rystede og døre sprang op. Flere steder løb folk ud paa gaden. I et hus faldt en lampe overende, et andet sted raulede et lidet trebenet bord i gulvet. Kort efter jordskjælvet, der lød som rummel af tungtlastede vogne, faldt der regn.

„Morgenbladet" for 16de mai har:

Bergen 16de mai 92 (N. T. B.)

Igaar eftermiddag kl. 3.18 mærkedes her et jordskjælv, der gik i retning fra syd til nord, og hørtes ud som en rummel af mange tunglastede vogne. Inde i husene rystede møblerne og lettere gjenstande faldt om. Det varede antagelig 8 sekunder. Omkring 2 minuter senere mærkedes et andet stød, der dog var kortere og svagere.

I et specialtelegram fra Bergen til „Morgenbladet" for 16de mai nævnes, at paa toppen af Fløifjeldet mærkedes rystelsen svagt.

Søndag den 15de mai 1892 kl. 3.12 e. m. følles her i Bergen en rystelse. Jeg bemerkede 3 rystelser, af hvilke 2 fulgte umiddelbart efter hinanden — den første sterkest, den anden lidt svagere, med en samlet varighed af antagelig 6 sekunder. Derpaa fulgte en pause tilstrækkelig lang til at man kunde gjøre sine bemerkninger om tildragelsen, hvorpaa man følte en tredie rystelse, der var betydelig svagere end de to første. Fra begyndelsen af den første til slutningen af den tredie rystelse medgik omtrent 2 minuter.

Jeg hørte ikke nogen durende lyd, ligesaalidt som nogen af dem, jeg var sammen med, blot lyden af husets rystelse og klirren af prismer i lamper og kandelabre. Huset, hvori jeg befandt mig (Domkirkegaden) staar paa pæler i blød grund — kanske man heri har en forklaring af, at vi intet hørte til den dur, som de fleste andre her i byen har hørt. Bevægelsen forekom mig at gaa fra sydvest mod nordost — i den retning svingede ogsaa de fleste af prismerne i kandelabrene (hængelampen svingede ikke).

Husets hund var meget urolig og hylede ynkeligt.

I mit hjem, paa Øvre korskirkealmending, fortalte min tjenestepige, at flere døre var sprungne op, og at rystelsen var ledsaget af en larm som om en stor vogn kjørte forbi. Paa Korskirkealmendingen havde rystelsen idethele skræmt folk saaledes, at mange styrtede ud paa gaden.

Luften var let overskyet med solstreif iblandt, og først senere fik vi noksaa stridt regn.

(A. Høyer, overlærer ved Kathedralskolen.)

Fra Harald Haarfagres gd., Nygaard, berettes:

Jeg laa paa sofaen, da jeg blev opmerksom paa en ramlende lyd som om en tung vogn kom op gaden (fra ø. til v.) Just som jeg efter lydens nærmelse ventede at se vognen ud for vinduet, der vender mod n., ophørte lyden udenfor, mens den samtidig begyndte langt sterkere under kjældergulvet som om et tog af laste-

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	28

SOURCE

Thomassen.

vogne i stor fart ramlede afsted, hvorefter alt blev stille. Det hele stOd paa i faa sekunder.

I samme nu som lyden ophørte. saa jeg paa mit ur, der viste kl. 3.12.

Huset er af tømmer, grundmuret, hviler paa fast fjeld. Det rystede den hele tid, saa ovnsdørene klirrede. En af husets damer, som just var i kjøkkenet, lagde merke til, at katten rettede blikket tilveirs med et udtryk i øinene som af skræk eller forundring.

Den omstændighed, at larmen først hørtes som kommende op gaden fra ø. og at den senere gav sig tilkjende som værende under kjælderen, der ligger langs gadens søndre linie, kan maaske give en antydning om retningen.

(A. M. Nielsen.)

En anden iagttager fra Nygaard (Foswinkels gd.) siger, at retningen syntes at være fra syd mod nord.

„Jeg hørte ligesom en svag torden, og derefter kjendtes en ikke synderlig sterk skjælven af jorden, der foraarsagede, at lettere ting inde i huset rystede. Det varede omtrent 30 sek. og et øieblik efter kjendtes nok et stød, men det var meget mindre.

Kl. var omtr. 3¼-"

Til „Morgenbladet" skrives fra Bergen:

Jeg befandt mig tilfældigvis paa et besøg i „Haandverkerforeningens Aldershjem" paa Lungegaardskaien, en af Bergens største grundmurede bygninger.

Min søster og jeg havde netop taget plads ved et mod so. vendende vindu, hvorfra vi betragtede omgivelserne. Himmelhvælvet saa ud som om det var overmalet med en graasort farve og bebudede regn. Vinden var sydlig men skral. Mit ur viste nøiagtigt 3.8. Som vi stod der og undrede os over vaarens sparsomme grønne, hørtes pludselig en paa engang skraldende og susende lyd. „Hvad er dette," sagde jeg, idet jeg vendte mit blik i sydlig retning, hvorfra jeg syntes lyden kom. „Det er naturligvis en vogn, som passerer „Smaabroen", svarede min søster. „Det maa isaafald være en tung vogn", mente jeg, „det skralder jo ganske forfærdeligt."

Men nu blev lyden med et saa sterk, at vi nærmest kunde tro, endel store rustvogne kjørte forbi. Og samtidig rystede hele den store, grundmurede bygning fra ende til anden; det værelse i hvilket vi befandt os, var i skjælvende bevægelse; paa væggen vippede malerier og billeder frem og tilbage; det paa bordet staaende service bevægede sig, hvad der ogsaa var tilfældet med en paa et mindre bord staaende lampes kuppel. I det tilstødende værelse sad en ældre mand; da vi spurgte ham, hvorledes han havde merket jordrystelsen, svarede han: „Det forekom mig, som om der kjørte en tung vogn under gulvet, at ovnen bevægede sig og det blæste sterkt."

(„Mrgbl." 19—5—92.)

F. Beyer, Kalfaret, skriver: Efter min mening var jordrystelsens retning so.—nv. Den samme mening underskrives af 3 af min husstand, mens andre tre af dem ingen mening tør udtale om retningen.

Fra et hus, beliggende ved Stadsporten. beretter en, som befandt sig i husets fjerde etage, at jordskjælvet hørtes først som en forbikjørende vogn; men da det blev sterkere, begyndte det at brage i bjelkerne, omtrent som de skulde ramle sammen, og gulvet begyndte at gynge."

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	29

SOURCE

Thomassen.

Skostrædet kl. 3.12, Der var to rystelser. Den første varede ca. 40 sek., den anden noget mindre. Begge efterfulgtes af sterkt drøn, lig torden. Vinduerne og dørene rystede. Stolene begyndte at bevæge sig.

Af en anden iagttager paa samme sted angaves tiden til 3.10 og retningen til so.—nv.

Fra Vetterlids-almending angives tiden til kl. 3.12. Der kjendtes et voldsomt stød og et ganske svagt. „Ovne og mennesker dirrede, hønsene galede."

Fra Smaastrandgaden omtales en sterk rysten med tre mellemrum, hvorefter der hørtes et sterkt drøn. Ovnsdørene sprang op og forskjellige ting klirrede sammen. Retning so.—nv.

Fra Toldbodens nærhed angives tiden til 3.12. Iagttageren følte stolen ryste med det første stød. Andet stød var svagere. Stødenes varighed sættes til 20 sek. Retningen angives n.—s.

En iagttager, boende ret ned af Fredriksberg beretter: Kl. 3¼ e. m. følte jeg pludselig, at stolen, hvorpaa jeg sad, begyndte at ryste. Mindre gjenstande paa bord og vægge bevægede sig. Stødene varede 10—20 sek. Retningen var s.—n.

Fra strøgene op under Fløifjeldet berettes om sterke rystelser. Paa Mathismarken kjendtes to stød med kort mellemrum og hørtes en lyd som af vognrammel. Varighed ½ min. Vinduer og døre rystede temmelig sterkt. Paa Meiermarken saa man, hvorledes møbler flyttede sig. Sidste stød var her sterkest.

Fra Sydnæs berettes, at jordskjælvet først hørtes som en fjern dur, der kom fra nord. Derefter følтes en temmelig sterk rysten, derefter en mindre sterk dur, der forsvandt mod syd. Dette gjentoges en gang. Tredie gang hørtes blot en svag dur. Retningen for de to første stød var n.—s., for sidste støds vedkommende kan den ikke angives med sikkerhed.

I beretning til „Aftenposten" angives tiden til 3.15, retningen til v.—o. og at der var to stød med 10 sek. mellemrum og ledsagede af underjordisk rullen.

„Bergens Aftenblad" for 16de mai:

Igaar eftermiddag 3.13 gik der en temmelig sterk jordrystelse over hele byen, hvor den merkedes paa de forskjelligste steder. Folk, der tog sin middagslur, vækkedes og sprang op fra hvilen, i værelserne rystede ovne og døre, ligesom blomsterpotter og andre gjenstande bevægede sig.

Der var først et sterkt stød, som stod paa nogle sekunder, saa nogle sekunder efter kom et, men betydelig svagere. Begge stød var ledsagede af underjordisk rullen.

Paa Nygaard merkedes stødene sterkt, ligesaa paa Holbergsalmending og ved Nøstet samt paa Laksevaagssiden; paa Bellevue og Fløien rystede ogsaa huse og møbler.

Folk paa gaden merkede — efter hvad der berettes os — lidet eller intet til stødene.

Flere steder opskrømtes folk slig, at de styrtede ud paa gaden. Der fortælles, at i et hus rystedes møblerne saaledes ved det første stød at en mand der sov middag, rullede ned af sofaen.

Vi[illegible]en var sy[illegible]ig, 'en stund efter rystelsen kom der adskillig nedbør.

Fra Bergens nærmeste omegn haves beretninger fra *Haukeland*. Herfra skrives:

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	30

SOURCE

Thomassen.

Kl. 3.17 merkedes jordrystelsen i 1ste etage af et paa sand med bjergunderlag liggende vaaningshus. Der merkedes to stød med rystende og skjælvende bevægelse. Første bevægelse gik fra sv.—no., anden bevægelse var mere tilbagegaaende mod so. Varigheden var henved ½ min. Det sidste stød var kortvarigt. Blomster paa stativ og større kviste i glas rystede betydeligt, men ingen bevægelse af møbler eller klirren af ovnen. Der hørtes en rullende lyd som af fjern, sterk torden eller vognrammel som af et fremskridende, stort jernbanetrain. Lyden hørtes en tid efter jordskjælvet, der bevirkede, at jeg reiste mig op for at iagttage bevægelsen, og hørtes at forsvinde mod no.

Hønsene stod stille og rettede sig op som om de lyttede til en eller anden fare i deres nærhed. Besætningen i fjøset var meget urolig efter jordskjælvet.

(A. Christie.)

Fra *Vognstølen* berettes, at der følte s to stød. Det første varede omtrent 40 sek., det andet var baade kortvarigere og svagere. Begge efterfulgtes af et sterkt drøn lig torden. Retning s.—n. Vinduer, ovne og døre rystede.

Paa *Kobbeltvedt* merkede folk ude paa tunet stødene, og det forekom dem som de gik n.—s.

I restaurationen *Birkelund* følte s stødene meget sterkt.

Fra *Fjøsanger* skrives 15—5—92: I eftermiddag kl. 3.10, efter andre 3.14 temmelig sterkt jordskjælv her, iagttaget af alle her oppe. Lyd som af et jernbanetog, sterk rysten inde i huset; ude hørtes ogsaa en susende lyd. Retningen vanskelig at bestemme endnu. En mente s.—n.

(Vilh. Troye, adjunkt.)

„Annoncetidende" for 18de mai har fra

Nordheimsund: Kl. 3½ merkedes et jordskjælv, der varede 150 sek. Jordskjælvet, der syntes at gaa v.—o., var temmelig sterkt. Husene rystede, saa det klirrede i vinduer, ovne og andre løse inventargjenstande. Mens rystelsen stod paa, hørtes et sterkt drøn som af en sterk torden.

Kl. 3.8′ e. m. (Uret viser middeltid, stilles efter solskiven) merkedes rystelsen paa *Jaastad*, Ullensvang, i hus liggende paa fast aur. Først kom der et tungt drøn med skjælvning som af et mægtigt sneskred. Iagttageren for ud for at se om det var sneskred fra et lige ved liggende stort fjeld, men skjønte saa, at det var en jordrystelse og løb ind igjen for at se paa uret. Bevægelsen var skjælvende med et tungt brag. Benzin i en flaske bølgede op langs flaskens vægge. Det sang i ovnsdørene, saa man godt havde hørt det udenfor. Jordskjælvet syntes at begynde i ssv. og forplantede sig i sydostlig retning.

Den første og sterkeste skjælvning varede ca. 1 min. 35 sek., men saa kom en svagere bagefter med 1 min. mellemrum og ca. 30 sek. varighed med en sitrende skjælven. En frit hængende lampe bevægede sig i vestlig og sydlig retning. (Den hang saaledes, at den godt kunde bevæge sig i alle retninger.)

Der hørtes en vedholdende rullen. Huset bevægede sig betydeligt frem og tilbage, men der hørtes ingen knagen. Lyden hørtes antagelig 10 sek. før rystelsen kom og varede ligesaa længe som denne.

Trods blikstille saaes ingen forandring paa søen.

(H. Jaastad, urmager.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	31

SOURCE

Thomassen.

Fra *Ullensvang* skrives 15de mai:

Kl 3.40 iagttoges et jordskjælv; retningen syntes at være n. - s. Der følte to tæt paa hinanden følgende stød (bølger), der varede ca. 30 sek.

Rystelsen ledsagedes af et hult drøn, ikke uligt lyden af et af de største sneskred, der ramler udfor fjeldene paa den anden side af fjorden. Styrken var saadan, at kopper og glas klirrede tydeligt, og man kunde tydeligt føle, at huset dirrede under fødderne.

(Mrgbl. 20—5—92.)

Søndag — 15de mai — merkedes ret syd for *Eidsvolds* jernbanestation et temmelig sterkt jordskjælv. Jeg sad sammen med en anden dame paa en af de mange temmelig høie jord- eller lerbakker lige i nærheden af stationen og merkede, at bakken kom i en sagte, gyngende bevægelse; det var ikke saa sterkt, at vi kunde merke, at træerne bevægede sig — det blæste forresten noksaa meget fra nord. Rystelsen varede vistnok ikke saa meget som et minut.

Da vi kom hjem til huset, som ligger nede i en indsænkning lidt nedenfor, kanske nv. for det sted, hvor vi havde været, fortalte de hjemmeværende, at der havde rystelsen været saa sterk, at døre og vinduer (som ikke slutter saa særdeles godt) havde rystet og klirret. Ovnen havde ogsaa rystet, og huset havde knaget i sine sammenføininger; de var gaaet ud af huset — for sikkerheds skyld.

Retningen ved jeg ikke — skulde nærmest tro n.—s. Tiden kan jeg ikke angive nøiere end 3 og 3½.

Paa prestegaarden, som ligger 1 km. ret syd for stationen, havde man intet merket; heller ikke paa en gaard et par kilometer vest for stationen — og meget høiere — havde de følt det.

(Ellen Schiøtz, postaabner.)

Paa gaarden *Børsum*, Strandebarm, merkedes rystelsen kl. 3.20 (Bergens tid). Iagttageren havde netop lagt sig til hvile i 1ste etage af et paa fast lergrund staaende hus, da han hørte en sterk rumlen som en vogn kjørte forbi ganske nær husvæggen, og paa samme tid tog huset til at ryste, saa glasruderne dirrede.

Der følte to stød med et minuts mellemrum. Første stød var kraftigst med efterfølgende skjælvning ½ min. Sovende folk vækkedes. Andet stød var svagere, men ogsaa det varede ½ min. med efterfølgende skjælvning. Bevægelsen syntes at gaa no.—sv.

Under bjelkerne løb i stuen en streng til at hænge lampen paa (langs denne kan lampen forskyves). Strengen slog flere gange meget kraftigt op under bjelkerne. En mand, som stod ude paa veien, følte den bevæge sig under fødderne. Hos en blikmager faldt blik-tøi, som hang paa væggen, ned.

For dem, som sad ude, hørtes det som torden med vedholdende rullen. Lyden kom før skjælvningen.

(I. I. Vaage, lærer).

I den nordvestlige del af Fane sogn, paa gaardene *Aadland*, *Espeland* og *Liland* merkedes jordskjælvet kl. 3h 17′ 13″ e. m. (Bergens tid).

Iagttagerne var i hus, undtagen én, som ogsaa løb ud og iagttog det sidste stød, som hørtes som et hendøende drøn mod sydvest. Bygningen ligger paa fjeldgrund, og iagttagelserne gjordes i 1ste etage. Man følte to stød med ca. 15 sek. mellemrum. Jord-

rystelsen ytrede sig som en skjælvning ledsaget af en dur, som var sterkest ved første skjælvning. Ved anden skjælvning var den lidt svagere. Bevægelsens art var begge gange den samme. Retningen syntes at være fra nordost mod sydvest, varigheden anslaaes til 1—2 minuter. Paa gaardene Aadland og Espeland hørte man en dur som af en firhjulet vogn, som kom kjørende i fuld fart. Den var saa sterk, at sovende folk „sprat op af søvne". Paa Aadland kunde man i overetagen høre, hvorledes ovnene i underetagen skaldrede. Paa Liland, hvor meddeleren sad i samtale med endel andre, hørtes lyden „som om en skulde have siddet i en liden mølle, hvor vi dog godt kunde høre hinandens stemmer". Duren hørtes at begynde i den nordre ende af huset, saa at folkene kom at se op i den retning. Forøvrigt begyndte dette jordskjælv jevnt og smaat med dur og med jevnt i styrke tiltagende skjælvning. Lyden, som begyndte ca. 15 sek. før rystelsen, varede ogsaa omtrent 15 sek. efter dennes ophør.

Hundene begyndte at gjø inde i stuen.

(N. A. Hernæs, lærer.)

Undertegnede opholdt sig paa *Lunds* prestegaards grund og observerede jordskjælvet der til samme klokkeslet og paa samme maade som refereret fra Bergen og omegn. Jordskjælvet var ledsaget af et sterkt drøn som af en sig nærmende orkan, og observerede jeg et sterkt og et mindre stød med ca. 20 sek. mellemrum. Barometeret viste ingen forandring. Det viste saavel 14de som 15de en langsom dalen, men stod temmelig høit (758 mm.) den 15de.

(H. Wesenberg.)

Fra *Lysekloster* hovedgaard beretter W. Nicolaysen, at rystelsen der indtraf kl. 3.10 à 3.12 (uret som paa Bergens jernbanestation).

I bygningen, som ligger paa fjeldgrund, følte to rystelser med antagelig 2 min. mellemrum mellem hver.

Rystelsen følte som en skjælvning fra so. til nv. Den første varede 1 à 2, den anden ½ min.

Paa samme tid som man følte rystelsen, hørte man en temmelig sterk lyd, som om tungt lastede vogne kjørte forbi huset.

Til samme tid iagttoges jordskjælvet i forpagterhuset paa Lysekloster hovedgaard.

Iagttageren stod midt paa gulvet i 2den etage af et paa fjeld liggende træhus paa graastensmur. Der følte to stød med antagelig 2 min., eller noget længere, mellemrum. („Er opmerksom paa, at saadanne smaa tidsrum almindelig føles og antages mangfoldig længere end de i virkeligheden er.") Bevægelsen følte temmelig svagt og kan nærmest betegnes som rystning, sitren eller dirren. Det sidste stød (observeret i 1ste etage) var saa svagt, at bevægelsen knapt følte. Lyden var ogsaa saa svag, at den neppe var bleven bemerket, om ikke første stød havde vakt opmerksomheden. Lyden syntes at gaa so.—nv. eller oso.—vnv.

Der hørtes ved jordskjælvets begyndelse først en dump, tung lyd som af en hurtig kjørsel med tung vogn paa den nærliggende vei. Da bevægelsen naaede huset, blev lyden noget lettere og klarere, men skiftede ikke i karakter. Der var ingen underjordisk larm eller klirren, intet knald, ingen knagen i huset. Lyden observeredes ½ à 1 min. (tidsangivelsen meget usikker), før bevægelsen naaede huset. Da begyndte ovnen at klirre, først svagt, saa

med hurtigt øgende og derpaa langsomt aftagende styrke. Klirringen var kort, stødvis, men varede uafbrudt i 10 sek. Til samme tid følte rystelse. Straks efter at ovnens klirren var stanset, ophørte ogsaa lyden.

Ved andet stød var lyden meget kortvarigere.

Der følte hverken 1ste eller 2den gang nogen sitren bagefter.

Efter jordskjælvet brølede kjørene temmelig sterkt - - som naar de venter paa fodring. Da saadan ikke var forestaaeede, og anden forstyrrelse ikke fandt sted, kan brølingen kun være fremkaldt ved jordskjælvet.

Nærmest heromkring (om Lysekloster) følte rystelsen som her, eller sterkere. Enkelte steder hørtes lyden, uden at bevægelsen følte, og paa handelsstedet „Boderne" tæt herved mærkedes intet.

Paa *Ulven*, *Vagtdalen* og *Hetleflaat* følte bevægelserne sterkere end her, saavidt de erholdte meddelelser kan forstaaes. Paa gaarden *Land* — østligst i *Fane* sogn — rystede og knagede huset, og sterkt døn hørtes. Meddeleren heraf angav mærkelig nok tiden bestemt til 1½ à 2 e. m.

(Skadsen, skovplanter.)

„Bergens Aftenblad" for 16de mai, som indeholder en beretning om jordskjælvet overensstemmende med foranstaaende, har ogsaa den oplysning, at i Lysekloster omegn følte jordskjælvet ikke alene inde i husene, men ogsaa ude paa fri mark.

Jordskjælvet iagttoges i *Jevnaker* mellem 3—4 e. m.

„Min hustru, der sad ude paa verandaen, mærkede, at denne bevægede sig frem og tilbage, og da hun sprang ned for at undersøge, om noget menneske var aarsag heri, og hun kom tilbage, blev hun var en lignende bevægelse. Min kontorist, der sad inde i et værelse lænet ind til et skab, fik nogle støa i ryggen af skabet, og tjenestepigen, der stod ude ved et gjærde, mærkede, at dette svaiede frem og tilbage."

(Ivar J. Bjertnæs.)

Paa gaarden *øvre Vang* i Jevnaker hørtes jordskjælvet tydeligt omtrent ved 4-tiden, ligesom om nogen skulde komme kjørende fra øst mod vest paa den lige ved huset gaaende vei. Der blev seet ud gjennem vinduet efter disse kjørende, men intet saaes. Man blev derimod straks opmerksom paa, at blomsterne i vinduet, og især paa et ved vinduet staaende blomsterbord, stod og skjalv og rystede i længere tid — antagelig 1 à 2 min.

(Thorstein Wang).

Kl. 3½ (Kristiania tid) iagttoges rystelsen paa *Haraldstad* (parcel af Nøkleby i Jevnaker) lige ved Randsfjord jernbanestation. Rystelsen mærkedes under middagshvilen i 1ste etage af et paa los, lerholdig grund liggende hus. „Der var en vedvarende dirren med kun en skjælvning fra nord til syd (ca. ½ min.)"

(H. O. Hansen.)

I en anden beretning fra samme sted og af samme meddeler sættes varigheden til ca. 1 minut, og der tilføies, at rystelsen var saapas sterk, at glastøi, staaende paa en buffet, klirrede.

15de mai kl. 3¼ e. m. (Bergens tid) mærkedes jordskjælv paa *Nedrevangen*, beliggende nær søen, i nord, i øst og i vest omgivet af høie, skovdækkede fjelde, i Strandvigs sogns sydligste del.

Iagttagelsen gjordes saavel i hus paa fjeldgrund som ude i det frie. Der følte to stød med et minuts mellemrum og en langsom, vaklende bevægelse. Retningen var vnv.—oso. og varigheden fra

først til sidst 4 minuter. Der fulgte ingen sitren bagefter. Ovnsdørene klirrede stærkt, sengesteder saavelsom hele huset bevægedes. Meddeleren beretter videre: „Mine børn, som var i gaardsrummet mellem ladebygningen og vedskykjen, mærkede godt rystelsen under fødderne. Ligesaa hørte de, hvorledes bord og stænger, som ikke var fastnaglede, men laa paa bjelkerne i laden, skaldrede og vedstaplerne i skykjen rigsede." Børnenes leg fik en brat overgang til taushed og forundring. Lyden, en vedholdende rullen, kom samtidig med jordskjælvet og varede uden afbrydelse, ogsaa i mellemtiden mellem begge rystelser, i 4 minuter. Fra mine nabogaarde, der ligger i østlig og sydøstlig retning herfra, i en afstand af 5 km., kan oplyses om de samme fornemmelser ved jordskjælvet, kun med den forskjel, at jordskjælvet her synes at have været noget svagere. Lyden har derimod været lige kraftig.

(Gerhard Meidell).

Fra *Næs* paa *Romerike* skrives til „Aftenposten":

Jordskjælvet isøndags (15de mai) mærkedes ogsaa i *Ullensaker*. Mellem 3½ og 4 sad meddeleren heraf i 2den etage og skrev. Pludselig begyndte hele huset at ryste, og pulten, ved hvilken jeg sad, bevægede sig saa meget, at jeg maatte holde op at skrive. Der fulgte tre rystelser efter hverandre med korte mellemrum og den mellemste var sterkest. Det hele stod paa et par minuter, og der var hele tiden klart solskin. To andre af husets beboere, der befandt sig inde, bemerkede ogsaa tydelig jordrystelsen, hvorimod de, der var ude i haven, intet mærkede.

(„Aftenp." 21—5—92.)

Kl. mellem 3.15 og 3.20 — idet andet stød netop faldt nøiagtig 3.19 — (husets ure stilles efter og søges holdt overensstemmende med Bergens tid) mærkedes jordrystelsen paa gaarden *Hovland* (Onareims aneks til Tysnæs, beliggende paa Tysnæsøens østre side ca. 150 m. fra søen).

Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af et paa fast grund liggende hus. Man sad just ved middagsbordet. Der mærkedes to stød, og antagelig forløb to minuter fra 1ste til 2det stød.

Bevægelsen, som var ensartet ved begge stød, var nærmest sterkt skjælvende fra syd mod nordost. Varigheden af det hele fænomen syntes at være 3—4 minuter; „rystelsen efter det sidste stød ca. 1 minut." Ingen møbler eller andet flyttedes, men ovnen rystede sterkt, og prismer o. l. kom i bevægelse.

Der hørtes en sterk, vedholdende rullen. Lyden hørtes omtrent ½ min. før første stød, var sterkest umiddelbart forud for dette, men hørtes svagere under hele den efterfølgende del af fænomenet.

Folk, der ankom pr. baad hertil ganske kort efter jordskjælvet, havde intet iagttaget.

Lignende iagttagelser vides gjorte i omegnen, mod syd og indtil en mil herfra.

Paa *Gjerstik* (liggende paa den nordlige side af Tysnæsøen) iagttoges jordrystelsen kl. 3.10 em. (Bergens tid). Iagttageren sad i en stol i 1ste etage af sit paa fjeldgrund liggende hus. Han holdt paa at sovne, men blev vækket af lyden og rystelsen.

Der kjendtes to stød, af hvilke det første var sterkest. De havde nogen lighed med de, et dampskib forvolder, naar det med nogen fart lægger til en bryggo. Tidsrummet mellem stødene ansloges til et minut eller mindre. Bevægelsen syntes at gaa fra syd

i nordlig retning. Den hele bevægelse (stødene med efterfølgende sitren) varede neppe to minuter. I huset følte en vaklende bevægelse og en forholdsvis stærk rysten, hvorved ovnen og endel blomsterpotter sitrede. „Min betjent hørte, at stenhellerne paa husets tag kom i en klaprende bevægelse. Lyden hørtes omtrent som travkjøring i sandvei nær husvæg, og den var som en vedholdende rullen, eller med andre ord: den hørtes som en underjordisk torden." Lyden hørtes under selve jordskjælvet og var omtrent af samme varighed som dette. Disse samme iagttagelser er gjort ogsaa af mine naboer.

(Johannes Tvedt, lensmand.)

Fra *Godøsund* skrives: Søndag eftermiddag kl. 3.10 hørtes her underjordisk dunder, som om et tungt belæsset jernbanetog gik forbi lige ud for vinduerne. Bevægelsen varede 10 sekunder — saa var det stille nogle minuter — og saa et svagere stød. Saavidt jeg forstod, gik bevægelsen fra syd til nord (hoppende). Drengen min siger, at dunderen, han hørte i luften, gik v.—o.

Ved den anden ende af sundet gjordes de samme iagttagelser.

Norderhov. Jordrystelsen søndag eftermiddag 15de mai observeredes i *Sandsæteren,* Norderhov, saaledes: Rystelsen var saa stærk, som naar en vogn kjører hurtigt paa gaden, og lyden nøiagtig ligedan. Rystelsen begyndte kl. 3^h 7′ 20″ og endte kl. 3.8. Jeg sad med uret i haanden og tog straks efter en tidsobservation for nøiagtigt at bestemme tiden. Retningen kan jeg ikke angive nøiagtigt, men det kan bemerkes, at to døre, der staar i retning nord—syd, var gaaet op, mens et ur, hvis pendel bevæger sig i samme retning, ikke var stanset. Længde vest for Kristiania 0° 28′, nordlig bredde 60° 8′, høide over havet 310′.

(Karl J. Jensen, styrmand.)

I *Gjerdrum* følte rystelsen kl. 3.37. Dørene rystede, og samtlige gjenstande i værelset bevægede sig frem og tilbage i retning s.—n.

Paa gaarden *Plogstad* (Ullensaker) mærkedes jordskjælvet „ved 4-tiden". En dame, som holdt paa med brevskrivning, maatte stanse for nogle øieblik.

Gaarden *Mogen* i Væglid. Fra lensmand K. Valle: Søndag 15de mai, mens jeg laa paa en seng og læste i en avis, vidste jeg ikke af, førend jeg følte, som om jeg befandt mig i en vugge, idet sengen kom ligesom i en gyngende bevægelse. Avisen, som jeg holdt i haanden, kunde jeg ikke holde stille, og et gardin med hængende stok, som var ophængt paa sengekarnisset, svingede frem og tilbage. Jeg antager, at denne rystelse varede ikke fuldt et minut; men efter antagelig 10—15 sekunders forløb følte atter to ryk, der dog ikke var saa stærke som første gang, og gardinstokken bevægede sig nu meget mindre. Der hørtes ligesom et svagt drøn, men dette kunde ikke saa nøie høres, da det blæste noget, saa det susede i husets vægge. Jeg kunde ikke mærke, i hvilken retning rystelsen gik. Mens rystelsen foregik, spurgte jeg min hustru, der opholdt sig i sideværelset, om hun kjendte, at huset rystede, hvortil hun svarede, at hun ikke kunde mærke noget til dette, men at hun derimod hørte, at det knagede i væggene. Klokken viste sig at være 4 e. m., da rystelsen foregik, dog tror jeg helst, at uret gik nogle minuter for hurtigt."

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	36

SOURCE

Thomassen.

15de mai kl. 3 e. m. merkedes i *Kvalvaag* (Møgster sogn) en jordrystelse. Bevægelsen følte s sterkest i hus, men kjendtes ogsaa i det frie. Grunden under huset, i hvilket iagttagelsen fandt sted, er udfyldt med løs sten.

Stødene, antagelig 3, kom nedenfra og rystede huset heftigt. De kom fra syd og hvert af dem varede ca. ½ minut. Paa søen merkedes intet. Jeg var paa seiltur over til *Storebø*, hvor bevægelsen ogsaa var merket. Vedholdende rullen hørtes i 3 minuter. Lyden kom først.

(Jan Pettersen.)

Paa *Tveit* i Bringedalsbygden, Husnæs sogn, Kvindherred, merkedes rystelsen kl. 3.55 (man tror efter solmerke, at det skulde være omtrent kl. 3½ e. m.). Iagttageren, som, gjort opmerksom af den rullende lyd, gik for at se efter den formodede vogn, merkede af den grund ikke nogen skjælvning; men en datter, som laa paa lemmen, og en sengeliggende nabo merkede begge rystelsen. Den sidste merkede først et stød og saa, efter en liden stund, et stød til. Huset staar paa mur, som er nedgravet til at hvile paa fast sandaur.

Der merkedes to stød lige efter hinanden og ved begge en svag skjælvning (det sidste stød var svagest). Med hensyn til den retning, i hvilken den rystelsen ledsagende lyd gik, er der nogen uoverensstemmelse mellem de forskjellige iagttagere. En syntes, at lyden kom fra n.o.; en anden iagttager, 130 m. i n. for første, syntes, at lyden kom fra s.v. En siger, „at lyden kom først, men skjælvningen netop i drønet." Lyden varede omtrent 1 minut, men selve rystelsen var kort, især den sidste. Ogsaa forud for denne sidste rystelse gik et lidet drøn, men det var kort.

(H. I. Haugse.)

Saavel paa *Odde* som paa omliggende gaarde iagttoges 15de mai en temmelig sterk jordrystelse ved halvfiretiden.

Paa gaarden *Jordal*, hvor jeg sad i stuen og hvilede mig efter en tur til Buarbræen, blev jeg opskræmt ved, at huset skalv, ovnen rystede og en paraply, der var stillet op ved væggen, faldt ned. Der hørtes en lyd som af sterk kjørsel paa brolagt gade. Flere steder stansede vægurene. Paa telegrafstationen i Odde var uret stanset paa 3.30 Kristiania tid.

Veiret var smukt, mildt med svag sydostlig vind.

(R. Johnsen, telegrafbestyrer.)

Fra *Sigdal* meldes, at man lidt før kl. 5 paa flere steder merkede jordrystelse. Gjenstande i hus bevægede sig og en svag knirken i sammenføiningerne kunde sommesteds merkes. En veranda kunde merkes at bevæge sig lidt ligesom frem og tilbage.

(„Aftenposten" 20—5—92.)

Fra *Dimmelsvik*, Hardanger, skrives: Jordskjælv 15de mai kl. 3.25 e. m. fra vest mod øst. Hele huset rystede under sterk, vedholdende rullen i over ½ minut. Først temmelig sterkt, saa nogle sekunders afbrydelse i skjælvningen, men endnu med duren og senere sterkt igjen. Larmen lignede braget af et jordskred, rystelsen var som om en svært belastet vogn skulde kjøre over stenbro tæt forbi huset.

(A. Lea.)

Jordskjælvet søndag merkedes kl. ca. 3½ paa *Fitje* (nordre del af Stordøen). Man kunde se huse og stene ryste, dørene i husene sprang op. Under fødderne følte s det som man skulde

staa og gynge i en sofa. Der hørtes en lyd som af en tromme. Jordskjælvet varede ca. 3 minuter.

(„Bergens Aftenblad" 18—5—92.)

Fra *Lervik* skrives. Søndag eftermiddag kl. 3.25 mærkedes paa *Stordøen* og i Søndhordland et ganske sterkt jordskjælv, der efter samstemmige iagttagelser syntes at gaa v.—o. Der følte tvende stød med et par minuters mellemrum. Det første og sterkeste varede ca. ½ minut og ledsagedes af et hult drøn, der af folk i det frie, som ikke mærkede rystelsen, først blev holdt for fjern torden. Stødet følte som en tydelig rullen eller bølgebevægelse og var saa sterk, at møblerne rystede, vinduer og ovne klirrede skarpt.

(„Bergens Aftenblad" 22—5—92).

Jordrystelse mærkedes i *Bærum* kl. omtrent 3.38 e. m. som en tordenlignende dur, der tabte sig i det fjerne, Huset knagede, ovnene rystede og vinduerne klirrede.

(„Mrgbl." 19—5—92.)

I kammerfrøken Garbens bolig ved *Bygdø station* vedvarede jordrystelsen 2 à 3 min. „Bevægelsen lignede nærmest et skibs hælden til begge sider. Planterne omkring i værelserne kom i en ustandselig dirren, medens mindre gjenstande paa væggene, f. eks. i kjøkkenet, bevægede sig frem og tilbage."

Kl. 3.37 e. m. (Kristiania tid) mærkedes rystelsen i 2den etage af *Bygdø* jernbanestation af en der hvilende mand. Bygningens grund er øverst løs, derunder haardt blaaler.

Der mærkedes først en dirren, saa en bølgeformig bevægelse, og saa tilslut en svag dirren. Bevægelsen syntes at forplante sig fra sydost til nordvest eller omvendt. Varigheden af det hele var 2½ à 3 min. Hængelampen i værelset svingede i retning sv.—no.

Under begge de bølgeformige bevægelser hørtes knagen i huset.

(Mørk, stationsmester.)

Christiania. Victoria hotel 3die etage. Hjørnet mod Grev Wedels plads. Kl. lidt over halv 4. Personlig følt gyngende bevægelse. Kaffekoppe klirrede (som paa dampskibe), gardiner viftede, snoren paa selvløftende rullegardiner kom i pendelsvingninger.

Grunden er løs; vognkjørsel (tunge lastvogne) giver betydelig rystelse. (Meddelt af generalkonsul Bodim).

(H. Mohn, professor).

Kl. 3.34. St. Olafs gd. 6 II. Værelset ligger parallelt med gaden og ligesaa sengen, hvori jeg hvilte (ikke sov) middag. Der følte 2 stød med bølgeformige smaastød efter det sidste. Under 10 sek. mellem begge hovedstød. Stødene kom nedenfra. Bevægelsen syntes for mig at gaa fra vest mod øst i parallel flugt med gaden. De syntes at vare 15—20 sek. Mit hoved og bryst, der vendte mod vest blev følelig hævet (men ikke lettet). Dørene i ovnsetagerne klirrede. Andet kom jeg ikke til at bemærke, da jeg var optaget af selve tanken paa stødet, idet jeg bemærkede til min kammerat: Dette er jordskjælv, kjendte du det. Han laa paa siden paa en sofa (i nord—syd) og sagde, at han følte, han blev væltet mere over paa siden i østlig retning.

Nogen anden lyd end ovnsdørenes klirren hørte jeg ikke.

(M. Graff, inspektør).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	38

SOURCE

Thomassen.

I tiden mellen 3 og 4 sad jeg i min kurv-gyngestol og læste aviser; merkede da 3—4 tæt paa hinanden følgende, svage rystelser, som jeg sterkest merkede i mine laar, som laa an mod stolen. Min moder og søster opholdt sig i samme værelse; men de merkede intet.

(Joh. Weltz, Brogaden 11 III)

Min mand og jeg merkede kl, 3.40 i vor bolig (Viktoria terrasse no. 1 v) en svag rysten, og at et i værelset værende skrivebord, ved hvilket jeg sad og skrev, bevægede sig; ligesaa stolen, hvorpaa jeg sad. Min mand, der laa paa sofaen i et andet værelse, kjendte ogsaa rystelsen, der nærmest forekom ham som en bølgende bevægelse. Vi tænkte straks, at det var en jordrystelse. Senere merkedes intet.

(E. Nielsen.)

Munkedamsveien 15 III. Rystelsen begyndte akkurat (det første stød) kl. 3.37 e. m. (jeg saa paa uret) Først et kraftigt stød efterfulgt af flere svagere. Det hele varede ca. 1 min. Stødene gik i retning n.—s. Jeg kunde merke rystelsen selv, liggende paa en sofa, der staar i retningen nv.—so. Desuden merkede jeg rystelsen længere paa blomsterne, hvis blade svaiede længe. Hængelampen kom i sterk bevægelse. Det kjendtes som en bølgende bevægelse.

(Fr. Eriksen, kobberstikker.)

Søndag lagde jeg mig efter middagen paa en sofa for at hvile lidt og har formodentlig blundet, saa jeg selv intet merkede. Men min 16-aarige datter sad imidlertid i sideværelset, da hun pludselig merkede, at stolen skalv under hende, jerndørene i ovnens tre etager klirrede ganske lydeligt og bladene paa en stor bladplante i værelset svaiede op og ned. Nogen lyd merkede hun ikke, og det varede kun nogle faa sekunder. Stueuret var ikke igang, saa hun ikke kan angive tiden nøiagtigt, men antog kl. ca. 3½ og fortalte om det kort efter.

Nævnte stueur er for gammelt til at gaa og tjener kun som pynt; kun naar man helder paa det fra den ene til den anden side, saa perpendikelen kommer i bevægelse, gaar det et par minuter. Nu har det staaet i lang tid og vist paa 12.2; men senere har jeg seet, at det viser 12.4; deraf slutter jeg, at jordrystelsen har bragt det i en kortvarig gang.

(Fosveien 7, Grünerløkken. M. Smidt, cand. mag.)

Hausmannsgade 38 III. Efter middag sidder jeg paa en lav kaminstol, læsende i en bog, der ligger foran mig paa et bord midt i værelset; alt er stille og roligt; pludselig føler jeg en underlig fornemmelse, ligesom kvalme. Jeg tog mig til hovedet, idet jeg troede at blive svimmel. Bogstaverne begyndte et danse rundt, ja hele bogen og jeg selv paa stolen gyngede langsomt frem og tilbage — men rent den modsatte vei af den, en gyngestol ellers bevæger sig i. Da jeg kom mig igjen, saa jeg alt i værelset bevæge sig. Et par kandelabre rystede voldsomt. Jeg troede i øieblikket, det var dampvalsen; men der var intet at se paa gaden. Varighed „vel en 5 minuters tid."

Rystelsen tror jeg gik i vest—ostlig retning.

(Rolnes.)

Kl. 3.37 merkedes en sterk jordrystelse ude paa Anefelt i Oslo. Den var saa sterk, at en dør, som stod aaben, begyndte at

bevæge sig i rask takt frem og tilbage, og en boghylde, som stod i hjørnet af værelset, begyndte at bevæge sig. En hængelampe begyndte at svaie, saa prismerne klirrede. En dame, som sad ind til væggen, kjendte at denne bevægede sig frem og tilbage, og at det dirrede i hele legemet, saa hun blev svimmel. Det kjendtes som om bevægelsen gik fra øst til vest, ned mod søen.

Jordrystelse merkedes ogsaa i Saksegaardsgaden og nederst i St. Halvards gade. Den varede omtrent 1 min.

(O. A. Wang, kirketjener.)

I Oslogade 12, paa hjørnet af St. Halvards plads, merkedes jordrystelsen 15de mai mellem 3—4.

Den merkedes dog her som stød, men var svag og ledsagedes ikke af nogen dur. Den gik fra nord mod syd, „idet den ligesom førte sofaen, hvor jeg sad, med sig."

I et af mine værelser, der laa et par rum længere borte, hvor en dame havde lagt sig paa sofaen, var rystelsen sterkere og gik i samme retning.

I Bispegaden 6 var rystelsen saa sterk, at det knagede i dørene, men lyd iagttoges ikke.

(Oluf Onsum.)

Clemensgade 3, Oslo.

Omtrent ved 3½ tiden isøndags, netop som vi sad om middagsbordet, gjorde min svigermoder og en anden tilstedeværende dame den bemerkning, at de havde kjendt en rystelse — tvende paa hinanden følgende stød —. Da min hustru og jeg, der sad ved samme bord, intet havde følt, blev der ikke lagt bret derpaa. — Det skjønnes imidlertid nu, at det har været en jordrystelse.

(Chr. Øverland.)

Jordskjælvet søndag ca. 3½ observeredes af to herrer i Riddervolds gd. i 3die etage af et paa fjeldgrund liggende murhus; man merkede, at lampen paa bordet klirrede svagt, jevnt, med hastige bølger i parafinbeholderen. Det rystede i selve huset. Varighed ca. 2 min.

Rosenlund. Thorshaugs gd. 3.

Her merkedes i antagelig 1½ min. en temmelig sterk rystelse fra vest til øst af en i nederste etage tilsengs liggende. Klokken angives til 3.40. To damer, som sad i et kabinet, følte rystelsen. Blomsterbordet bevægedes frem og tilbage, planternes blade bevægede sig længere tid.

Tjenestepigen, ligesaalidt som en i 2den etage hvilende herre, havde intet merket.

I „Verdens Gang" for 17de mai skrives:

En jordrystelse fandt sted isøndags over hele det sydlige Norge. Rystelsen sees ifølge indløbne telegrammer at have indtruffet temmelig samtidig paa de forskjellige steder. Her i Kristiania var klokken 3.36, nogle opgiver kl. 4.

Rystelsen paa disse kanter følte som to stød lige efter hinanden, hvoraf det første var det sterkeste. Bevægelsen havde en gyngende karakter og syntes at have retning fra syd mod nord. Gjenstande, som hang paa væggene, og hængelamper svingede svagt frem og tilbage. Olien i lampen skvulpede op og ned, og enkelte personer fik en fornemmelse af søsyge. Rystelsen opgives af enkelte at have varet indtil 1 min. og hørtes som et forbifarende jernbanetog.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	40

SOURCE

Thomassen.

„Morgenbladet" for 16de mai skriver:

Jordrystelsen er ogsaa iagttaget her i Christiania af to troværdige mænd, den ene boende i Holtegaden, og den anden under St. Hans haugen. Disse to beretter, at der følte som to stød lige efter hinanden, hvoraf det første var det sterkeste. Bevægelsen havde en gyngende karakter og syntes at have retning fra syd mod nord. Gjenstandene i værelserne, specielt de paa væggene hængende, kom i svingende bevægelse, og et aabentstaaende vindu svingede frem og tilbage. En af meddelerne laa paa sofaen, da stødene følte, og han iagttog da, at alle gjenstande bevægede sig, og olien i lampen paa bordet skvulpede op og ned. Meddeleren tog straks sit ur op, og det viste da kl. 3.36.

Der skrives til „Morgenbladet".

I anledning af noterne i „Morgenbladet" oplyses, at det merkedes i min bolig i Oslo gd. 2 damer, der sad i hver sin stol med ryggen lænet til stoleryggen, følte nemlig med engang en bevægelse som om stolene, der stod tversovor stødets retning, bevægede sig til begge sider, ligesom de blev opmerksomme paa, at en hængelampe og bladene paa nogle større bladplanter fik en svingende bevægelse. Jeg kom netop ind, straks efter at de havde merket bevægelserne, og saa hængelampen og bladene svaie. Tiden og stødets retning var som efter „Morgenbladet" observeret af to andre personer herstedes. Nogen lyd, der kunde tænkes at følge jordskjælvet, kunde vi ikke høre.

(„Mrgbl." 18—5—92.)

„Aftenposten" for 16de mai skriver:

Igaareftermiddag ved 3—4 tiden merkedes paa flere steder her i byen en jordrystelse. I en gaard i Osterhausgaden merkede saaledes en i 4de etage boende familie, der sad i sin stue og læste, kl. ca. 4.5 pludselig, at stolene begyndte at gynge; folkene selv blev rent „rare" af sig, det gik rundt for dem, mens enkelte fik fornemmelse af søsyge. Gjenstande paa borde og etagerer rystede. Der var, mens den hele rystelse stod paa, ca. 10 min., i gaden stille for kjørende o. lign. Enkelte af de i nævnte gaard boende folk har merkelig nok ikke fornummet noget til rystelsen.

Oppe paa Grünerløkken sporede man mellem $3^1/_2$ og $3^3/_4$ en lignende jordrystelse. Enkelte huse begyndte, efter hvad der meddeles, at bevæge sig som et skib i sagte bølgegang. Blomster i vinduerne og olietryk paa væggene svaiede frem og tilbage.

I de vestlige bydele var ogsaa rystelsen overalt saavidt sterk, at døre sprang op, og gjenstande rystedes.

I en gaard i Fosveien merkedes ved 4 tiden en uhyggelig knagen og bragen i vindueskarme og dørbjelker, paa samme tid som den store, 4 etages hjørnegaard kjendtes at være i en sterkt bølgende bevægelse. Ja saa sterk var, ifølge meddelelse til os, bevægelsen, at forskjellige gjenstande, borde, stole etc. bevægedes frem og tilbage. Det var en uhyggelig fornemmelse, og skrækken blandt gaardens beboere var meget stor, da enhver maatte tro, at huset skulde ramle sammen. Især var det uhyggeligt ude i entréen at høre en af væggene knage, som om den vilde falde ud. Det hele stod paa et minut.

„Dagbladet" for 16de mai meddeler:

Her i byen merkedes igaar paa forskjellige steder ved firetiden

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	41

SOURCE

Thomassen.

en jordrystelse. Rystelsen var noksaa sterk. I et hus i Ole Vigs gade bevægedes en søile med statuette saa sterkt, at en tilstedeværende dame syntes, det saa farligt ud.

I Kirkeveien slog to nærstaaende potteplanter bladene mod hinanden, og fruen, der iagttog dette, og syntes, rystelsen varede længe, undredes et øieblik paa, om det ikke var sikrest at gaa ud af huset.

En anden dame i Ole Vigs gade angav, at rystelsen kom ligesom i to fordelinger, og at dens retning var, saavidt kunde skjønnes, fra no.—sv.

Ogsaa paa Rodeløkken merkedes jordskjælvet.

I Kjøbenhavnsgaden rystede en 4 etages gaard saa sterkt, at folkene fandt det raadeligst at gaa ud af den.

Jordskjælvet den 15de mai 1892 merkedes paa *Nordstrand*, „Udsigten", trælhus, 2den etage, ved middagsbordet kl. 3.30 af en dame, der to gange følte stolen under sig ligesom løftet. Hun tænkte paa jordskjælv, men ytrede intet derom, da ingen anden sagde at have merket noget.

(H. Mohn.)

Ieftermiddag (15de mai) kl. 3.30 gik her *(Aamot jernbanestation, Modum)* en heftig jordrystelse. Rystelsen, der syntes at komme fra nord, varede i 6 sekunder og ledsagedes af en drønende larm omtrent som af et forbifarende jernbanetog. Den var saa sterk, at døre og vinduer rystede voldsomt. Jeg befandt mig i 2den etage i jernbanestationen og kunde se, at blomsterne i vinduet rystede sterkt.

Stødet havde ogsaa en — maaske tilsyneladende — tilbagegaaende bevægelse.

I et hus, 1⅓ km. fra stationen iagttoges rystelsen paa samme maade.

(Lars Jensen, stationsmester.)

Afvigte søndag eftermiddag omkring kl. 3½ iagttoges her (*Nymoen* pr. *Aamot, Modum*) et jordskjælv. I 2den etage af det hus, hvor jeg bor, ytrede rystelsen sig paa følgende maade:

Først følte en rullende eller gyngende bevægelse, der var saa sterk, at ovnsdøre og vinduer klirrede, en hængelampe kom i slingrende bevægelse og olien i en almindelig bordlampe, der stod paa en hylde i værelset, skvulpede ganske sterkt. Da dette havde varet en stund, følte en sterk rystelse, hvorved huset skjalv, saa det knagede i vægge og tag. Derefter kom igjen en gyngende bevægelse, saa atter et stød eller en rystelse, hvorefter den gyngende bevægelse hurtig aftog.

Jeg observerede ikke tiden nøiere, men jeg antager, at det hele varede omtrent 1 minut.

Bevægelsen syntes at gaa i retning fra vest eller nordvest til ost eller sydost.

Veiret havde hele formiddagen været varmt og næsten stille, kun en svag sydlig eller sydostlig vind. Straks før jordskjælvet slog vinden om til vest eller nordvest med gjentagende noget sterkere vindstød.

(Andr. L. Præsterud.)

I „Aftenposten" angives rystelsen ved *Aamot* at have været svag og kortvarig. Tiden sættes til 3.32 og 3.37.

(„Aftenposten" for 16de og 17de mai).

I brev til professor Helland oplyser redaktør af „Buskeruds Blad", L. Raknerud, at tiden for jordrystelsen var nøiagtig 3.37.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	42

SOURCE

Thomassen.

Bremnæs (10 km, so. for Slotterø fyr og ca. 6 km. fra skjærgaarden). Her merkedes jordrystelsen kl. 3.22. Den hørtes som naar man befinder sig et kort stykke fra en bro i det øieblik, en vogn kjører over samme, maaske mere dæmpet, og ledsagedes af en skjælven, der bragte slaguret, vinduer og andre haarde gjenstande til at klirre temmelig sterkt.

Varigheden blev ikke iagttaget saa nøie, da fænomenet i begyndelsen antoges for en fjern torden, men antagelig varede det et par minuter.

Bevægelsen var lidt sterkere i begyndelsen, men ikke stødvis.

Lyden syntes at høres først i sydvest og at slutte i nordvest, uden at dette dog kan siges med sikkerhed.

Uret antages at vise nogenlunde rigtig Bergens tid. Det var let overskyet luft og laber sydlig vind, der et par timer efter blev lidt friskere.

(C. I. Løvvig, udskiftningsformand.)

Jordrystelsen isøndags (15de mai) merkedes paa *Mollenhof* (Nedre Ekers prestegaard, 10 km. fra Drammen og omtrent ligeoverfor Mjøndalens station paa randsfjordsbanen). Tiden var 3½ e. m. Det merkedes som om en vogn kjørte hurtig fra landeveien ned gjennem alléen mod elven (Drammenselven). Dørene rystede og prismerne paa kandelabre bevægedes.

Retningen omtr. n.—s., eller nv.—os.

(D. Bull, sognepræst.)

Hougsund i Eker. Søndag eftermiddag (15de mai) kl. 3.34 kjendtes her et jordskjælv. Jeg laa og hvilte middag; sengen ligesom gyngede. Ovne, vinduer og døre klirrede, og det knagede i huset; det hele varede antagelig knapt 1 min.; en pige blev helt forskrækket. Retningen kunde ikke bestemmes.

(Sev. Braathen.).

Kl. 3.35 (som uret paa Lier jernbanestation) merkedes jordskjælv paa *Rønskog* paa Lier i et, antagelig paa sandgrund liggende, hus. Der merkedes ét stød som en skjælvning i ca. 2 min.

(Andreas Arnesen.)

Paa skydsstationen *Røken* merkedes jordskjælv kl. 3,35. Rystelsen varede 1 min., under hvilket den først gradvis tiltog, hvorefter den paa samme maade igjen aftog, saaledes at den var sterkest efter ½ minuts forløb. Huset rystede da endel, men ikke særdeles sterkt.

Omtrent ½ minut efter første stød fulgte et kort, svagt stød.

Et aneroidbarometer viste 739,4 mm. Den foregaaende aften havde det vist 747 mm.

(V. Ødegaard.)

Den søndag 15de mai stedfundne jordrystelse er af undertegnede iagttaget og følt saaledes:

Umiddelbart efter et smeld i gulvet (som om en gulvplanke sprak) i det sydligste værelse af min bolig (Støberiets kontorbygning paa *Tangen, Drammen*) følтes en bølgende bevægelse i værelset i den modsatte ende af huset. Min boligs længderetning er so.—nv. med 3 værelser paa rad; bevægelsens retning har altsaa været so.—nv.

Efter smeldet og under bevægelsen fik vi udtalt „jordskjælv", men ikke mere heller, forinden det hele var forbi. Kl. var da 3.32. e. m.

Veiret var solklart og blikstille.

(Fr. Müller.)

„Aftenposten" for 16de mai meddeler:

Ifølge telegrammeddelelse fra vor korrespondent i *Drammen* mærkedes dersteds igaareftermiddag kl. 3.40 en let jordrystelse. Stolene bevægede sig og gjenstande rystede; et sted faldt en hat, der var stillet op paa en sofa, ned paa gulvet. Folk fik underlige fornemmelser, uden straks at kunne forklare sig aarsagen dertil.

I brev fra Drammen skrives: Jeg sad paa sofaen. Med en gang følte jeg en rystelse omtrent som ombord paa et skib i søgang. Varighed ca. 1 min. Alting paa vægge bevægede sig; speile, fotografier og malerier svingede hid og did. Et kabinetsur stansede paa 3.40. Retningen antagelig n.—s., mere vestlig. Ovnsdørene løb op. Barometeret faldt ikke, det stod paa „ustadigt".

(Hgb. Nielsen.)

Et jordskjælv mærkedes her i *Drammen* igaareftermiddag kl. 3.35; bølgebevægelse; ingen lyd hverken inde i husene eller ude; varighed et par sekunder; retningen kunde ikke iagttages.

(16—5—92. Grenmess.)

I Søndhordland, i Finaas prestegjeld, Moster sogn paa gaarden *Folgerø* hørtes 15de mai et jordskjælv, som begyndte i sydvest og endte i nord- eller nordvestlig retning. Jordskjælvet varede ca. 3 min. 11 sek. Rystelsen var saa sterk, at urtepotter og stentøi raslede, og stole og sengesteder skalv, samt husene dirrede som espeløv. Dette mærkedes af 3 mænd, der sad inde i sin stue paa gaarden Folgerø.

Forresten var der mange, som hørte det der i omegnen, men troede, det maatte være torden.

(S. Svendsen, postaabner.)

Fra Ølen, Søndhordland, skrives:

Søndag eftermiddag kl. 3 hørte vi en underlig, dump, rullende lyd, der nærmede sig efterhaanden og tilsidst bragte vort hus til at ryste og ligesom slingre; et øiebliks stillhed, saa en ekstrarystelse, og alt var stille.

Lyden og rystelsen syntes for os at komme fra vest mod øst og varede noksaa længe, jeg tror 1 minut, andre tror 1½ à 2, men desværre havde ingen aandsnærværelse nok til at se stadig paa uret.

Som bevis paa rystelsens styrke kan nævnes, at lampen under loftet svaiede, væguret klaprede, speilet klirrede, sofa og stole dirrede, blomsterne ved vinduerne begyndte at vifte og ryste sine blade.

Hos landhandleren, længere mod øst, mærkedes det samme, mens nogle mænd paa selve postveien intet kjendte eller hørte. Andre, som stod længere oppe paa veien, følte en gyngende, rystende bevægelse i veien.

Lige nede ved søen hørtes ingen lyd, men man følte bordfødderne ryste mod knæerne.

Lyden maa nærmest lignes med den af en voldsomt rullende vogn paa frossen, men snelagt vei, thi der var noget dæmpet, langtrukket ved den.

Fra *Skonevik* berettes: En jordrystelse mærkedes i Skonevik sidste søndag kl. 3.20 e. m. Den gjentoges 3 gange, men stedse svagere. Den første var saapas sterk, at enkelte, der hvilede, vaagnede op af søvnen. Det hele varede 30—35 sek.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	44

SOURCE

Thomassen.

15de mai jordskjælv paa *Bømmeløen*, 1ste stød kl. $2^3/_4$, 2det stød kl. $3^1/_4$. (Uret var sammenlignet dagen forud med dampskib „Rogaland"s, der var angivet at „gaa ret"). Jordskjælvet iagttoges af 3 damer og to børn i fjortenaarsalderen, der sad sammen i stuen i 1ste etage paa *Finaas* prestegaard og passiarede.

Bygningen ligger paa fjeldgrund med et tyndt lag jord over.

Nogle siger, at der ialt var tre stød.

1ste stød blev bemerket alene af meddeleren. „Jeg sad da ved middagsbordet, hører saa en dirrende lyd — at ligne med lyden af dampskibet, der ligger stille, med sterk damp oppe. Lyden varede 3—4 min., og stolen, jeg sad paa, føltes ligesom at ryste. Jeg spurgte: „hvad var det?" De andre havde dog intet merket."

„Jeg syntes lyden kom fra so. og gik mod nv."

„Andre, jeg har talt med, syntes at lyden gik fra vest mod nord."

„Ved det andet stød følte vi alle tydelig, at huset rystede, samt hørte, at vinduerne klirrede."

„Jeg har talt med en hel del folk idag fra bygden her — Bremanger — alle har hørt en tordnende lyd i vest eller nordvest, følt at huset rystede og antaget det at være jordskjælv."

Lyden var samtidig med rystelsen og varede ca. 3 minuter efter at man havde følt denne, eller ialt 5 min.

Himmelen overskyet. Svag bris.

(Martha Jørgensen, Hisken.)

Kongsberg. Jordrystelsen føltes her kl. 3.34 som to sterke stød, hvert af 2—3 sek. varighed og med et par sekunders mellemrum.

Retningen sv.—no.

Stødene var ledsaget af en dur, som naar en usædvanlig tungt lastet vogn farer forbi.

(Gustav Holm.)

„Aftenposten" for 20—5—92 meddeler:

Søndag omtr. kl. $3^1/_2$ e. m. observeredes paa Kongsberg, ifølge „Kongsb. adr.", et let jordskjælv, der syntes at have retning fra s—n og varede antagelig ikke over 10 sek.

Eidsfos verks filial, Sande. Herfra skrives:

Kl. omtrent $3._{30}$ søndag e. m. (15de mai) laa jeg paa sofaen og læste en avis; med et begyndte huset at bevæge sig og ryste, og der hørtes en dur som af et forbifarende lastet jernbanetog.

Min hustru sad ved siden af mig, og hun fik en fornemmelse af søsyge og holdt paa at falde af stolen.

Stødet føltes to gange med et ganske lidet mellemrum og varede omtrent 1 min.

Et par andre steder her havde dørene klirret og hængelamper bevæget sig.

Stødet bevægede sig i retning fra nord til syd.

(Johan Berg, bestyrer.)

Efter en anden, omtrent ligelydende beretning fra Joh. K. Berg angives tiden til $3._{35}$ med den bemerkning, at „uret gaar efter uret paa Sande jernbanestation, vestbanerne". Huset angives liggende paa løs grund (sandblandet ler). 2 stød paa omtrent 7 sek. med bølgeformig, skjælvende bevægelse fra nord til syd. Bevægelsen var ens i begge stød. Der hørtes underjordisk torden og klirren.

Lyden samtidig „omtrent 10 sekunder, omtrent dobbelt saa længe som rystelsen."

„Aftenposten" for 16de mai meddeler:

Fra *Gardermoen* meddeles, at der ved 3½ tiden igaar eftermiddag mærkedes et svagt 2 a 3 gange gjentaget jordskjælv, der gik nv.—so.

Huse og gjenstande rystede.

„Jordskjælvet 15de mai blev observeret af mig og min hustru paa gaarden *Skjønhoug*, Trøgstad prestegjeld, Smaalenene.

Tiden kan jeg ikke med bestemthed angive — mellem 3.35 og 3.45 — jeg antager 3.38. Varigheden omtrent ¾ min. Rystelsen lignede ganske den, som fremkommer, naar en tungt lastet vogn raskt kjører forbi paa en haard vei. Huset blev sat i en jevn, svagt gyngende bevægelse, hvor de enkelte bølger fulgte efter hverandre med en fart af vel 200 pr. minut.

(Thomas Borgen, læge.)

„Søndag den 15de mai mellem kl. 3 og 4, hvilede jeg lidt efterat have spist middag. Jeg var i begreb med at falde i en liden blund, men blev lysvaagen, da der hørtes et sterkt drøn som af en underjordisk tordeu, der forsvandt i vestlig retniug. Med drønet fulgte først et kraftigt stød, der bragte huset til at ryste, saa vinduerne klirrede sterkt baade i 1ste etage, hvor jeg befandt mig, og det samme hørtes ogsaa at være tilfældet i 2den etage, ligesom et en halv meter langt spoil hørtes at slaa an mod væggen. Medens jeg grundede paa, hvad aarsagen kunde være til dette, kom der nok et stød, men noget svagere. Drønet hørte nu ogsaa op. Det hele varede antagelig et minut. Sengen, hvori jeg laa, følles at bevæge sig ligesom i bølgende bevægelse.

Stedet, hvor dette iagttoges, er beliggende 346 fod over havet.

Iver Langseth.

Fra *Høievarde* fyrstation, Avaldsnæs sogn, Stavanger amt, angives tiden til kl. 3¼ e. m. (Koperviks middeltid).

Paa det paa fjeldgrund liggende iagttagelsessted hørtes to drøn med 2—3 sekunders mellemrum. Lyden var durende og havde nogen lighed med lyden af en forbifarende vogn.

Den første duren og skjælven var sterkest.

Bevægelsen syntes at gaa nv—so.

Duren varede i 3 minuter med en ganske kort stands af et par sekunder, saa den hørtes vedvarende. Den maa nærmest betegnes som en underjordisk tordeu.

Intet i stuerne bevægede sig.

Hønsene var rolige, men hunden gjøede sterkt.

Paa toldboden, et af nabohusene, bemerkedes intet.

I havnedepoet, et andet nabohus, der ligger længere borte, kjendtes og hørtes jordskjælvet sterkere end her, og ligesaa var tilfældet for de omliggende gaarde paa begge sider af *Karmsundet*.

(H. v. d. Lippe, fyrvogter.)

Søndag 15de mai kl. 3.38 (Kristiania tid, uret stillet efter Kopervig telegrafstations ur) mærkedes i begge etager af et paa løs grund i *Kopervig* liggende hus et stød.

Bevægelsen var skjælvende og varede antagelig omkring ¾ minut.

Ovnsdøre dirrede, og der mærkedes vedvarende sitren. Der

SOURCE

Thomassen.

mærkedes ingen forudgaaende eller efterfølgende rystelser.

I huset sporedes ingen usædvanlig bevægelse.

Rystelsen var ogsaa bemerket paa gaarde syd for Kopervig.

(A. Storhoug, telegrafbestyrer.)

Kl. $3._{35}$ (Kristiania tid) merkedes over hele *Haugesunds by*, paa fjeldgrund, et jordstød af 5 sekunders varighed. Stødet følte som en skjælvning fra sydvest til nordost. Det dirrede i husene, og man hørte lyd som af et noget fjernt stedfindende tordenveir.

Lyden kom efter bevægelsen. Ingen rystelser mærkedes før eller efter dette stød.

(Johs. Reitan, telegrafbestyrer.)

I privattelegram til „Dagbladet" angives tiden til $3._{15}$, retningen til sv.—no., varigheden til $^1/_2$ min. Barometerstanden uforandret.

„Paa *Viksnæs* formerkedes det sterkt."

Fra *Vikedal* skrives:

15de mai kl. $3^1/_4$ (Stavanger tid) merkedes jordrystelse paa *Birkehoug*, beliggende paa en slette midt i Sandeids sogn, Vikedals prestegjeld, Ryfylke. Lige i nærheden hæver sig et temmelig steilt fjeld. Huset ligger paa løs grund.

Der merkedes to stød med 10 sek. mellemrum.

Det var en bølgeformig skjælven fra nordvest til syd. For første stød var varigheden omtrent $^1/_2$, for sidste stød omtrent $^1/_4$ min.

Lampen bevægedes fra nord mod syd, døren sloges op, klæder, der hang i værelset, bevægedes som af vind. Vinduesruderne klirrede, og ovnen bevægedes ikke saa lidet.

Der hørtes en mellemting mellem en underjordisk torden og vedholdende rullen.

Lyden kom omtrent 3 sek. før rystelsen.

Der følte temmelig heftige vindstød.

Af paalidelige folk er fortalt, at jordskjælvet ikke merkedes af kirkefolket, hovedsognet Vikedal, omtrent 9 km. fra Birkehoug.

Mange, især ældre folk, blev forskrækkede, da de ikke kunde mindes saa sterkt jordskjælv før.

Søndag 15de mai observerede jeg her i byen (*Holmestrand*) et temmelig sterkt jordskjælv.

Det begyndte kl. $3._{34}$—$3._{35}$ e. m. og varede til $3._{37}$ — det vil sige, da sluttede klirren af ovnsdørene, medens følelsen af jordens bevægelse var ophørt $^1/_4$ min. før.

Først mærkedes et svagt stød, derefter et sterkt, som varede et minut, og hvorunder huset knagede, ovnsdøre og potteplanter svaiede og hængelamper kom i svingende bevægelse.

Jeg sad paa kontoret og læste en avis, da jeg mærkede det første stød. Under det sterke stød havde jeg fornemmelsen af at huset vilde falde om mod syd, og befandt mig ilde som ved søsyge. Jeg hørte samtidig en sus som af et sterkt vindstød. Jeg sprang ud for at se, men søen var ganske rolig.

Barometeret (aneroid) viste ingen paavirkning (5—6 mm. fald om morgenen).

Den sandsynlige retning af stødet var n.—s.

(G. Grnarud.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	47

SOURCE

Thomassen.

„Verdens gang" for 17de mai skriver:

Fra *Holmestrand* meddeles, at rystelsen varede 2½ min.

Først mærkedes et svagt stød, hvorefter fulgte et sterkere, der varede næsten et minut.

Vinduerne klirrede, huset knagede og hængelampen og potteplanter svingede; efter et kort, svagere stød, blev der atter ro. Retningen var n.—s.

„Morgenbladet" for 16de mai har saadant telegram:

Holmestrand 16de mai (N. T. B.)

Igaar eftermiddag kl. $3._{34}$ og $_{45}$ sekunder følte[s] her en jordrystelse, der varede 2¼ minut: Først mærkedes et svagt stød, hvorefter fulgte et sterkere.

Det varede næsten et minut, hvorunder vinduerne klirrede, o. s. v. som ovenfor.

Den omtrentlige retning af stødene følte[s] som gaaende fra nord mod syd. Barometerstand 760 mm.

Paa gaarden *Lajeland*, Hjelmeland mærkedes 15de mai kl. omkring 3 e. m., medens man sad ved middagsbordet, en forunderlig bevægelse. Det var ligesom huset bevægede sig frem og tilbage paa smaa hjul.

Bevægelserne var korte, men hastige. De syntes at gaa i retning syd—nord.

Rystelsen er blevet iagttaget paa mange steder i Hjelmeland derved, at gryder og husgeraad skraldede.

(H. Driftland.)

Kl. 5′ over halv fire indtraf paa min bolig *Fumustøl* ved *Ulefos* jernverk en jordrystelse, saa døre paa skabe klirrede, blomster i vinduerne svaiede, og siddende folk syntes at blive gynget.

(H. O. Hansen.)

Fra *Træleborg pr. Tønsberg* skriver B. Schøyen:

Kl. ca. 3½ e. m. sad jeg og skrev, da jeg pludselig følte den stol (ikke gyngestol), jeg sad paa, gynge som et skib husker op og ned.

Flere personer i de tilstødende værelser følte det samme, og jordrystelsen, som vi antog det for at være, var saa sterk, at prismerne paa lysekronen klirrede, og flere ting, som blomster o. l. kom i en gyngende bevægelse.

Dette gjentog sig 3—4 gange med nogle faa sekunders mellemrum. Retningen kan jeg ikke angive, da det følte[s], som om bevægelsen var ret op og ned.

Flere steder inde i byen er iagttaget det samme, og et sted faldt et maleri ned.

Kl. mellem 3 og 4 mærkedes af flere personer paa og i nærheden af *Greaker* jernbanestation et knald i nord eller nordvestlig retning, der fortsatte sig som en sterk rullen (omtrent som vognrullen).

Ingen bevægelse af jorden er mærket.

(Johs. Blegelid, lærer.)

15de mai kl. $3._{17}$ e. m. (uret gaar omtrent efter Stavanger middeltid) mærkedes jordrystelse i *Boknesunds* fyrbygning af en med læsning beskjæftiget person. Huset ligger paa stenet grund (formodentlig en gammel gravhoug).

Der følтes et stød eller kun en skjælvning. Bevægelsen syntes at komme fra misvisende syd og at forplante sig nordover. Varigheden var omtrent 40 sekunder. Hængelampen kom i svingende bevægelse, ligesom kakkelovnsdørene klirrede.

Der hørtes en vedholdende rullen. Lyden og jordskjælvet syntes at være af samme varighed.

(S. Christophersen.)

Paa gaarden *Fister*, Hjelmelands prestegjeld pr. Stavanger, mærkedes rystelsen kl. 3¼ (tiden lidt tvivlsom).

I huset, som ligger paa løs grund, mærkedes en lang skjælvning „men mest paa slutten" fra ssv.—nno. Varigheden omtrent 2 minuter. Der hørtes en lang, tung lyd, omtrent som naar der kjøres hurtigt med en tung vogn paa haard vei.

Lyden kom lidt før og varede lidt efter rystelsen.

(Johan Iversen, Fister.)

Fra *Nissedal* berettes:

Søndag 15de mai kl. 3½ e. m. følтes ogsaa her et tydeligt jordskjælv af muligens ½ min. varighed. Hele huset, liggende paa sandgrund, skalv, og alle løse gjenstande af lettere slags i værelserne kom i dirrende bevægelse. Fornemmelsen kunde bedst lignes med den bevægelse, der fremkaldes ved, at to nogenlunde tungt læssede vogne kjører forbi i kort afstand fra hinanden; en dump, durende lyd hørtes ogsaa samtidig to gange lige efter hinanden.

Det syntes for os som om rystelsen nærmest gik fra sydvest mod nordost.

Himlen var klar, luften kjølig, vinden svag nordvest. Intet usædvanligt forøvrigt. Barometeret roligt.

(Nissedals prestegaard, Fr. Høeg.)

Jordrystelsen fandt i *Skien* sted kl. 3_{32} og varede antagelig 1½ min. med en længere og en kortere rystelse. Det forekom mig, at den kom fra østlig og gik i vestlig retning, hvorimod en af beboerne i bekvemmeligheden ved siden af mig syntes bevægelsen gik fra vest mod ost.

Foruden at jeg selv kjendte bevægelsen meget tydelig i sofaen, hvor jeg sad, viste den sig ogsaa paa lampen, da olien kom i bevægelse, hvilket ogsaa var tilfældet med et par større planter, der stod paa gulvet.

(O. Kopstad.)

„Bergens Aftenblad" for 24—5—92 meddeler:

Jordrystelsen var i *Porsgrund* saa sterk, at paa et lodur saa en mand kjeden svinge ud fra sin lodrette stilling; flere gjenstande skiftede plads.

Fra *Laurvig* meddeles:

— — — Det omskrevne jordskjælv, søndagen den 15de mai ved halvfire-tiden indtoges ogsaa i Laurvig. Jeg laa og hvilede middag paa en so[illegible], da jeg tydelig følte huset bevæge sig og indtog, at bladene paa potteplanterne kom i bevægelse.

Stødets retning forekom mig at være v—o.

(E. D. Christiansen, apotheket „Ørnen".)

Medens jeg (i *Laurvig*) laa paa en sofa for at hvile middag, omtrent kl. 3½, følte jeg en forunderlig, gyngende bevægelse, saa jeg reiste mig og spurgte mine medsovende, om vel dette skuldo være jordskjælv. Det var ligesom et par gange frem og tilbage,

men da vi saa ei merkede mere, fortsatte vi hvilen.

(N. Gjyllche.)

Adjunkt Aagaard har indsamlet en hel del iagttagelser fra Laurvik.

Han beklager umuligheden af at komme til nogen skarp tidsbestemmelse, da kun én iagttager merkede sig klokkeslettet nogenlunde nøiagtigt (3,35 e. m.)

Næsten overalt har jordbunden været fast blaaler, paa *Thorstrand* dog sandgrund. Ingen iagttagelse fra fast fjeld er noteret (muligens dog et par).

Iagttagelserne er disse:

1) Fra Langestrand. Iagttagersken laa paa en sofa i 2den etage og hvilede. Tiden angiver hun til mellem 3½—4. Hun reiste sig op og saa et blomsterstativ vugge. Gardinerne blafrede. Det gjentog sig 2 à 3 gange med korte mellemrum.

2) Storgaden i nærheden af Skottebryggen. Iagttagerne laa og hvilede middag i 2den etage. De sov, men vaagnede begge ved rystelsen og for forskrækkede op. Huset ruggede. En dracæna stod og rystede. Det stod paa blot et øieblik. Fornemmelsen var, som om det kom fra syd og gik mod nord.

3) Rystningen merkedes ogsaa i hus ligeoverfor posthuset omkring kl. 3½. Andre i samme værelse (i 1ste etage) merkede intet.

4) En iagttagerske fra samme bygnings 2den etage angiver tiden til lidt før 4 (ved det dog ikke bestemt). Idet hun lagde sig til at hvile, rystede huset som om tunge vogne kjørte forbi, hvad hun straks efter forvissede sig om ikke fandt sted. Hun erindrer dog ikke, at hun hørte nogen egentlig larm.

5) I nabohusets anden etage kjendte en paa en sofa hvilende dame rystelsen og hørte samtidig glasprismerne til nogle kandelabre klirre. Ogsaa en i kjøkkenet værende dame kjendte rystelsen som om der kjørtes i gaden. Dog hørte hun ingen larm. Nogle kopper i spisekammeret klirrede, saa hun troede, der var mus derinde. Tiden angives til kl. 3½ eller noget over.

6) Paa dampskibsbryggen gik to mænd sammen. Bryggen rystede, som om et dampskib havde stødt mod den, fortæller den ene. Han tror, at tiden var ikke fuldt kl. 3½, men ved det dog ikke bestemt. Den anden erindrer intet andet, end at endel pæler, som var nedrammede udenfor den gamle brygge, som man nu holder paa at forlænge rystede — men dette gjør de ved den mindste bevægelse i vandet.

Søens overflade var sterkt kruset, uden at dette dog antages at have hidrørt fra jordskjælvet.

7) Storgaden. I 2den etage af et hus her laa en mand tilsengs i let feber. I søvne forekom det ham, at sengen rystede. Han vaagnede, og hørte da porten slaa. Tiden ikke nærmere observeret.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	50

SOURCE

Thomassen.

8) Skiensveien. I 2den etage af et her liggende hus sad to damer ved vinduet og læste hver i sin bog. Tiden anslog de til 3¾. Først saa de et blomsterbord ved et andet vindu begynde at ryste, som om en tog i det og rystede det. En bregne, som stod øverst, holdt paa at falde omkuld. Derpaa begyndte stolene, som de sad paa, at ryste. Det var saa voldsomt, at de tror, at hele huset vilde være ramlet ned, om det havde varet længere. Det hele stod paa flere sekunder. De antog, at bevægelsen kom fra vest, noget syd. De opfattede det straks som jordskjælv, som ingen af dem nogensinde har merket før.

9) Telegrafkontoret, nederste del af Kongensgade, 1ste etage over høie kjelderrum. Iagttageren sad paa en stol. Saa syntes han som om stolen sank lidt ned, og huset rystede. Tiden var omkring 3½ (blev ikke observeret). Straks efter blev der telegraferet til ham fra Sandefjords telegrafstation med forespørgsel, om han havde merket jordrystelsen. Der havde den været ganske sterk. Man antog der, at bevægelsen havde været o—v.

10) I 2den etage i et hus høiere op i Kongensgade merkedes rystelsen af mand og hustru. Sidste sad paa en stol og merkede en bølgeformig bevægelse fra vinduet mod ovnen (s—n). Tiden angives til lidt over 3½. Manden laa paa en sofa og hvilte. Han merkede det samme og opfattede det straks som jordskjælv.

Bagefter stod blomsterne og dirrede. Det hele stod paa antagelig nogle minuter. En frue i samme hus havde samtidig merket det i et andet værelse i 2den etage. Hun laa i sengen, der rystede. Alt, som hang paa væggen, bevægede sig.

11) I 2den etage af en bygning end høiere op i Kongensgade merkede en dame, at gulvet rystede. Gardinsnoren bevægede sig som en pendel. Hun følte en underlig fornemmelse, som hun aldrig før har kjendt noget lignende til.

En anden dame i samme etage, der var sysselsat i kjøkkenet, merkede intet. Tiden angives til henimod 4.

12) I 2den etage af et paa torvet liggende hus merkede en dame, som laa og hvilte paa en sofa, omkring ½4 tiden en rysten, som om en tung vogn kjørte forbi. Rystelsen merkedes flere gange efter hinanden. En etagere med nipssager rystede. Da der ingen vogn kjørte forbi, troede hun, at huset holdt paa at ramle ned, idet muligens grunden gav efter. Hun blev høilig forskrækket.

Bevægelsen tror hun var fra no.—sv.

13) I et hus i Prindsensgade, 2den etage, kjendte ogsaa en dame rystelsen og hørte samtidig en rumlen som af en vogn. Hun gik paa gulvet og skulde netop til at sætte sig. En stund iforveien, da hun hvilede, havde hun følt en underlig, ubehagelig fornemmelse, men kan ikke nærmere beskrive den.

Klokken antages at have været lidt over ½4.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	51

SOURCE

Thomassen.

14) Lidt længere nede i samme gade i 1ste etage af et hus med stor kjelderetage laa en herre paa en sofa og hvilte. Klokken omtrent ½4 kjendte han en noksaa sterk rystelse. Lysekronen dirrede og prismerne slog mod hverandre.

Han hørte ingen lyd.

15) I et hus (1ste etage) ved Thorstrands torv sad en mand ved vinduet og læste. Han hørte da en dur, som om der kjørtes med tunge vogne med stenlæs i en sidegade, som ikke kunde sees fra vinduerne. Han reiste sig for at se ud gjennem vinduet, om ikke vognen snart kjørte frem paa torvet, — men der kom naturligvis ingen. Bevægelsens retning mentes at have været s—n.

16) Langestrand, nærmere Laugen. Her laa en dame og hvilte paa en sofa. Kl. henimod ½4 (antog hun) begyndte sofaen at bevæge sig, væggene dirrede. Det var en rystende bevægelse, som om nogen kjørte forbi.

17) Paa Karlsrødningen i anden etage af et hus, som muligens ligger paa fjeldgrund, laa en dame og hvilte, da hun, omkring kl. ½4 merkede, at det rystede gjennem værelset.

18) Paa Karlsrødningen, 2den etage, iagttoges tiden af en herre, som hvilede paa en sofa. Kl. 3.35 hørte han en svag dur, som af en vogn og kjendte samtidig en gyngende bevægelse, idet først benene bevægede sig opover, og derpaa hovedet. Han sprang straks op, da han troede, de holdt paa at danse i kjøkkenet. Men der var alt stille. Han satte sig saa paa sofaen igjen og saa, at bladene paa nogle gummiplanter endnu svingede frem og tilbage. Hængelampen svingede ogsaa, og pendelen i stueuret slog mod urkassens bagside. Foruden den gyngende bevægelse følte han ogsaa en rysten, saa hele huset dirrede.

Han syntes bevægelsen gik n—s.

Hans pige stod i kjøkkenet, lænet til kjøkkenbænken. Hun kjendte en underlig bevægelse, fik kvalme og holdt næsten paa at kaste op.

19) I Sigurdsgade kjendte en dame ligesom en rystende bevægelse som ved kjøring af en tung vogn. Stødet var ret voldsomt og syntes at komme fra nordost.

20) Fra samme gade beretter en anden dame, at hun sad paa en stol midt i værelset og læste. Stolen begyndte at ryste. Hun reiste sig da op for at se, om der var noget barn inde i værelset, som rystede stolen.

21) Fra Nyby i Hedrum, lige ved bygrænsen, meddeler en mand, at han antager, kl. var omtrent 4 (dog er han ikke sikker paa det). Han laa i en jernseng og hvilte og kjendte da, at sengen rystede. Et ur, der hang ved væggen efter kjæder, begyndte at dreie sig. Det var af væggen hindret i at svinge som en pendel.

22) Sammesteds kjendte en dame et par gange ligesom en bølgende bevægelse. Det var ligesom kjøring udenfor. Klokken antoges at have været henimod 4 (ikke iagttaget). Ingen anden i huset merkede rystelsen (han selv laa syg).

23) Lidt høiere oppe i Hedrum merkedes i 2den etage af en bygning rystelsen af en mand, som sad paa en sofa og skrev. Han kan ikke angive tiden nøie, men tror, at den var over 4. Han hørte ligesom vognrullen og iagttog, at væggene dirrede.

24) Ved jernbanestationen i Tjose iagttoges rystelsen af en mand, som meddeler: Det havde hele dagen været stille i veiret. Omkring kl. 3½ merkede han ligesom et heftigt vindstød, saa voldsomt, at udhuset i hvilket han befandt sig, rystede. Straks efter var det igjen aldeles stille i luften.

Adjunkt Aagaard tilføier, at jordrystelsen skal være bleven iagttaget i Tjødling prestegaard. Selv har han intet merket til rystelsen.

Sandefjord. I „Aftenposten" for 17de mai skrives:

„Sandefj. Tid." skriver, at en svag rystelse kjendtes i byen omtrent ved 4 tiden (15de mai).

Den begyndte med et svagt, kortere stød; derpaa kom et noget sterkere og længere.

Det hele varede omtrent ¼ min.

Fra *Vigholmens* fyr, Skudesnæshavn (54° 8′ 30″ br. n. og 5° 16′ 55″ l. ø.) angives tiden til 3.15′ e. m. (antagelig 15 min. efter Kristiania tid).

Iagttagelsesstedet ligger paa fjeldgrund.

Der merkedes et stød nedenfra fra nv—so.

Varigheden sættes til 20—30 sek. Ovne rystede. Samtidig hørtes underjordisk torden med vedholdende rullen.

(Svend J. Utne.)

Hvitingsø kl. 3¼ e. m. sterk jordrystelse, som varede antagelig 1 min. Ovnen rystede, bliktøiet paa væggen i kjøkkenet klirrede. Straks efter hørtes et vindstød fra nv.

(K. O. Jensen.)

Kl. 3.18′ e. m. („saavidt mulig rigtig Christiania tid") merkedes jordskjælv paa *Tungenæs* fyr. Iagttaget i 1ste etage af hus liggende paa „løs fjeldgrund".

Der merkedes 2 stød umiddelbart efter hinanden, det første noget svagere end det andet.

Bevægelsen, som syntes ens ved begge stød, var en hurtig rysten af bygningen. Retningen syntes nærmest at være fra syd, men bevægelsen syntes ikke at forplante sig. Varigheden af hvert stød var 16 sek.

Der merkedes ingen sitren bagefter.

Lyden, som et stærkt orkanstød i luften, begyndte ca. 2 sek. før rystelsen.

Mellem hvert stød var der en pause paa 5—6 sek.

I huset merkedes ingen rystelse.

Jordskjælvet merkedes omtrent paa samme maade over Tungenæset.

(L. Nielsen, fyrvogter.)

Kl. $3.^{18}$ (nøiagtigt efter uret paa Stavanger jernbanestation) merkedes jordskjælv under gudstjenesten i *Randebergs kirke*, Het-

lands prestegjeld ved Stavanger.

Iagttageren sad i kirkesangerstolen og lyttede til prædikenen.

I kirken, som ligger paa løs grund, følte to skjælvende stød med et par sekunders mellemrum. Første stød var sterkest og varede 40 sek., medens det andet kun varede 10 sek.

Umiddelbart før jordskjælvet tog det til at blæse friskt.

Under selve rystelsen hørtes en vedholdende rullen (omtrent som naar en tung vogn kjører hurtigt henover veien. „Mine hjemmeværende husfolk meddelte, at ovn og vinduer klirrede."

Tidligere paa dagen havde det været næsten klart, kun lidt taage hist og her, men straks efter rystelsen begyndte det at regne.

(A. Alvstveit, kirkesanger.)

Stavanger. Herfra haves følgende meddelelser:

Kl. $3._{14}$ e. m. (jernbanens tid) merkedes i Valbjergtaarnet i 3die etage (hvilket antagelig svarer til 4 eller $4^1/_2$ etage i et almindeligt hus) jordskjælv. Taarnet ligger paa fjeld.

Der merkedes to stød med antagelig 30 sek. mellemrum. Det sidste stød var næsten umerkeligt, „svagt sitrende". Ved begge stød var bevægelsen skjælvende. Retningen var fra syd ret mod nord.

Efter det egentlige stød følte 6—8 sek. sitren.

Af iagttagere paa strandsiden (vest for iagttageren) merkedes kun én, men meget sterk bevægelse og ligesaa var tilfældet ost for iagttagerne. Paa strandsiden er grunden løs.

Der hørtes en langvarig rumlen, der vakte min opmerksomhed ca. $^1/_2$ min. før jeg følte nogen bevægelse — og et minut efter.

Luften var tung og disig med kastebyger fra syd.

Iagttageren har ledsaget sin indberetning med et rids af Stavanger med talangivelser for rystelsens styrke og bemerker i en ledsagende skrivelse, at rystelsen har været følt saa forskjellig paa de forskjellige steder, at medens der er strøg, hvor man synes slet ikke at have følt noget, er der atter andre, i hvilke stødet har været sterkt nok til at vække sovende folk.

(Ths. C. Haarr.)

Kl. $3._{15}$ e. m. (Stavanger tid) merkedes forskjellige steder i Stavanger og omegn to stød med 2—3 min. mellemrum. Bevægelsen var først sterk, siden svag med skjælvning fra syd til nord. Første stød varede et par minuter, sidste stød $^1/_2$ min. Enkelte steder klirrede vinduesruderne, og blomsterne i vinduerne kom i bevægelse. Der hørtes som en rullen af vogne.

(N. O. Nielsen, stationsmester).

I telegrammer til „Verdens gang" og „Morgenbladet" fra Stavanger angives tiden til $3._{19}$ og $3._{12}$.

Om styrken bemerkes, at kakkelovnsdøre rystede.

Kl. 3 (eller nogle minuter over 3) e. m. merkedes jordskjælv paa *Hole* gaard, lige ved kirken i Hole sogn, Høgsfjord prestegjeld.

Iagttagerne sad og læste i stuen i et paa fjeldgrund liggende hus. Der merkedes kun en 2—3 min. varende dirring fra syd mod nordvest. I begyndelsen antoges det, at en kjærre nærmede sig.

I huset merkedes kun svage virkninger; „kun stolen under mig dirrede lidt". „Men i grannestuerne, længer oppe fra sjøen, paa løs grund, ca. $^1/_4$ km. fra Hole, kjendtes bevægelsen meget

sterkere og mest som stød. Vandet i en karaffel svingede der mellem nord og syd. En person, som skulde gaa over gulvet, holdt paa at tumle overende. Døre klirrede, og det lagede lidt i den nordre trævæg i en stue.

Kort før stødet kom lyden, der hørtes som en vedholdende rullen, „noget tyngre end larmen af en kjærre her paa landeveien tæt forbi mit hus".

(Gregussen, sognepræst.)

Langesund. Kl. $3._{30}$ merkedes jordskjælv paa Slotnæs gaard, Langesund, lige ved byens vestgrænse. (Uret pleier at være stillet 3 min. senere end telegrafstationens og antages at have været temmelig korrekt.)

Iagttagelserne gjordes i en bygnings 2den etage.

Jordskjælvet merkedes to gange med et minuts mellemrum, begge gange med en sterk skjælvende bevægelse. Retningen kan ikke angives med bestemthed, men var antagelig v—o.

Ovnen i værelsets nordvestlige hjørne rystede og klirrede, og et lidet bord, hvorpaa staar planter — ved et vindu i øst — rystede, saa jeg var bange for, at planterne skulde falde ned.

Bevægelsens retning var af den grund vanskelig at bestemme, at det mere føltes, som om underlaget for bygningen sitrede og skjalv.

Ingen lyd hørtes.

Har forgjeves spurgt om andre i byen har merket det.

(Pastor Skaar.)

Sandnæs. Kl. $3._{15}$ e. m. (Stavanger tid) merkedes paa flere steder i Sandnæs (15 km. fra Stavanger) jordskjælv, der tildels var saa sterkt, at hængelamper, blomster o. l. kom i bevægelse. Paa et sted støttedes endog et skab, da man var bange for, at det skulde vælte, og paa et andet sted forskjøves en sofa og et bord.

Nogle damer følte en ubehagelig rystelse i fødderne og fik efterpaa hovedpine.

(N. O. Nielsen, stationsmester i Stavanger.)

Fra Sandnæs har „Stvg." modtaget følgende meddelelse:

Idag (15—5—92) kl. $3^1/_2$ e. m. merkedes et betydeligt jordskjælv her paa stedet. Husene bevægede sig svaiende som paa bølger, og møblerne inde i værelserne rystede eller flyttedes fra sin plads. Folk styrtede ud paa gaden af frygt for en katastrofe.

Rystelsen, som kun varede 3—4 sek., syntes at bevæge sig mod øst.

Himlen var overskyet og vinden sydlig, laber.

(„Bergens Aftenblad 22—5—92.)

I „Verdens Gang" for 17de mai sættes varigheden af rystelsen i Sandnæs til 2 min. fra kl. 3.15.

I „Morgenbladet" for 16de mai angives rystelsen i Sandnæs at have fundet sted mellem 3.15—3.17.

Blomsterpotter bevægede sig i vinduerne, heder det.

Lea. Herfra meddeles: Idag (15—5—92) kl. 3 e. m. eller nogle minuter senere, hørtes paa gaarden Lea (et par kilometer nord for Stangeland) en besynderlig dur som af en paa brolagt gade rullende, tung vogn eller af et jernbanetog eller ogsaa som af en fjern, sterk og langvarig torden. Da det umulig kunde være nogen af

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	55

SOURCE

Thomassen.

de to første slags lyd, og det ikke havde synderlig lighed med den sidste — luften tydede heller ikke derpaa — saa maa det have været et jordskjælv, hvilket vi i øieblikket var opmerksomme paa.

Lyden syntes at nærme sig med tiltagende styrke fra nord og hendøde mod den modsatte himmelegn. Da duren var paa det sterkeste, rystede huset mærkbart, og vinduerne klirrede let. Vi sad 3 mand i stuen, og alle mærkede det samme. Nogle kvinder, som befandt sig i en anden del af bygningen, hørte samme dur, men lagde ikke merke til husets rystelse. Det hele varede kun nogle sekunder — antagelig 10—15 — dog varede det saa længe, at vi vekslede nogle ord om, hvad det var, og at det maatte være jordskjælv. Varigheden er ansat efter skjøn. Luften var disig med et jevnt, taageagtigt, ikke tykt skydække over hele horisonten. Vinden svag og sydlig. Senere paa eftermiddagen lidt regn. Formiddagen var mild og næsten stille med saagodtsom klar himmel.

Et par mand, som befandt sig paa fri mark paa samme gaard, mærkede intet.

(G. E. Stangeland.)

Kl. 2½ à 3 (uret i ustand. Paa Time station lidt over 3) mærkedes rystelsen paa *Torpestad*, vest i Klep sogn, i et paa løs grund liggende hus. Der følte s to stød med 20—30 sek. mellemrum. Bevægelsen skjælvende, sterkest ved første stød. Vinduerne rystede og dørene dirrede.

En lyd hørtes, som om sideværelset var i flammer, idet der var en høi, vedvarende „knirren". Lyden hørtes før rystelsen, men uden noget mellemrum. Luften var om morgenen klar med nordlig vind.

Om eftermiddagen sydvestlig vind med tykke, om aftenen regn. Sterke nordlys(?)

(Nils T. Torpestad.)

Paa *Kleps* prestegaard (dagligstuen i 1ste etage) mærkedes jordrystelsen kl. 3.15 e. m. (Tiden nogenlunde som paa jæderbanens ure).

Bygningen ligger paa løs grund. Der følte s en vedvarende rystelse, som naar flere kjører hurtigt forbi paa veien. Det hele varede ca. 2 min. med skjælvning. Dørene klirrede.

(K. Egeland.)

Kl. 3.20 e. m. (uret nylig sat efter uret paa Sandnæs station, jæderbanen) mærkedes jordskjælv ca. 200 m. øst for husene paa gaarden *Aalgaard* i Gjesdals sogn, Lye prestegjeld. Stedet har fast grund paa kanten af en myr.

Bevægelsens retning var so.—nv.

Der hvor iagttageren stod, hørtes det som en fjern torden, først svag, saa sterkere og saa svagere igjen. Varigheden var 3 min. Der hørtes kun en jevn lyd, men der mærkedes ingen stød.

Det samme hørtes inde i huset, men her klirrede vinduerne og de, som sad paa stole, mærkede ligesom, at de rystede lidt.

(O. Aalgaard, fanejunker.)

Kl. 3.28 e. m. (antagelig 18 min. for snar efter Stavanger tid) iagttoges rystelsen paa gaarden *Erga* i Orre sogn. Iagttageren, som sad ved et bord i husets nederste etage, blev af manden i huset gjort opmerksom paa en lyd, som ogsaa hørtes af konen. Paa mandens bemerkning, at det maatte være nogen som kjørte, svarede iagttageren, at det var jordskjælv, og han saa straks efter,

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	56

SOURCE

Thomassen.

at planterne i urtepotterne begyndte at skjælve.

Huset ligger paa meget fast aur og sten.

Der kjendtes ingen stød, men kun en sterk skjælvning. Bevægelsens retning syntes at være fra ost eller sydost mod vest eller nordvest. Sitringen syntes at vare 2—3 min. Ovnsdørene begyndte at klirre.

Rystelsen ledsagedes af et tordenlignende brag (som naar en flok heste traver frem paa en vei).

Lyden kom „helst noget før og fulgte samtidig med rystelsen".

„Nogle personer, som var ude og seilede paa vandet, bemerkede, at der kom en underlighed i baaden, hvorved det blev umuligt at holde sine huer paa hovedet. En hat faldt af og mistedes i vandet."

Paa en gaard i nærheden begyndte hunden at gjø sterkt og rende op og ned rundt huset.

En anden hund blev ogsaa urolig og begyndte at gjø.

Uagtet vinden kun var svag af syd, var havet temmelig uroligt, og vandmassen stod usedvanlig høit under saadanne stille veirforhold.

(I. R. Erga.)

Kl. $2^3/_4$ (uret antages at vise Stavanger tid) merkedes jordrystelse paa gaarden Sjærpe i Hellelands herred. Gaarden ligger i dalen tæt ved elven ca. 1.5 km. fra Hellelands prestegaard paa fjeldgrund.

Der merkedes kun ét stød („tror jeg").

Der var en skjælvning eller dirren saa sterk, at dørene klirrede.

Retningen var antagelig v.—ø. og varigheden formodentlig $^1/_2$ minut.

Der hørtes en dump torden eller lyd, som naar en tungt belastet vogn kjøres hurtigt over en haard, gruset vei. Saavidt lagdes merke til, kom lyden samtidig med rystelsen og antages at have varet dobbelt saa længe.

(Hans Aase. lærer.)

Paa *Frolands verk* merkedes jordrystelsen nogle minuter før $3^1/_2$ („jeg tror tre efter Arendals tid, men tør ikke sige det bestemt paa minutet").

Hele huset rystede og dørene knirkede.

Huset staar nøiagtigt i øst—vest, og føltes stødet at komme tvers paa længderetningen omtrent, forekom det mig.

(S. Sverdrup, G. S.)

Tvedestrand. Kl. 3.25 merkedes jordskjælv i et hus ved Østeraas sagbrug, ca. 1 km. fra Tvedestrand.

Rystelsen gik s.—n. og varede 2—3 sek.

Vingen paa et slagbord, der stod i stuen, slog mod bordet. Ligeledes klirrede det i komfurringene. Folkene syntes ogsaa, at huset bevægede sig.

(G. T. Gaustad.)

Egersund. Omkring kl. $3^1/_4$ e. m. (efter stedets meridian) hørtes her paa *Egerø* fyrstation en lyd eller dur som af tungtbelastede vognes faren henover tør, brolagt grund. Iagttagelsen gjordes i stuetagen af det paa fjeldgrund liggende hus.

Der merkedes kun en dur i 1—2 minuter med ialfald kun temmelig svag rystelse. Den kom formodentlig fra so. (?)

Paa nabogaarden *Seylen*, omtrent 1 km. fra fyrstationen, gik en vinduesrude itu og sprang langt ud fra væggen.

(Chr. Nicolaysen.)

Fra *Aarstad* i Egersunds herred berettes:

Kl. 3.30 e. m. (Kristiania tid; uret stillet efter tidsangivelserne om formiddagen) iagttoges i et hus paa noksaa fast sandgrund, i 1ste etage rystelsen. De fleste iagttagere opgiver 2 rystelser (jeg merkede kun én). Bevægelsen var nærmest bølgeformig fra n.—s. (muligens nv.—so.) Selve bevægelsen varede 15—20 sek., men en sterk, ensformig dur, som om flere svært belastede vogne i sterkt trav holdt paa at nærme sig huset og fjerne sig derfra, antager jeg varede 3 minuter.

Ovnen, vinduer og døre rystede, men nogen forskyvning af møbler blev ikke iagttaget. Lyden hørtes saavel før som efter stødet (antagelig kan forholdet sættes til 2 min. før og 1 min. efter stødet).

Fra samtlige nabohuse kom der beboere skrækslagne ud i dørene for at forvisse sig om, at ingen skade var skeet.

(I. Aarstad.)

Christianssand S. . . . Paagjældende eftermiddag mellem 3 og 4 sad jeg i vor hjørnesal i 2den etage, bøiet over bordet — skrivende — da pennen med et tog en voldsom fart langs papiret, idet stolen rystede saaledes under mig, at jeg holdt paa at falde af.

Jeg maa her bemerke, at huset er under reparation, 1ste etage er nedrevet, og huset altsaa midlertidig opstøttet.

Da jeg samtidig med rystelsen havde en følelse af noget trykkende, forvirrende og som jeg vilde sprænges, vidste jeg ikke, om jeg havde et anfald af svimmelhed, eller et vindstød havde rystet huset saa sterkt.

Jeg holdt mig fast i bord og stol og stirrede paa gulvet og væggen under vinduet — lige ved hjørnet — for at iagttage om hjørnet vilde holde og give efter for noget stød, da vi saa straks fik forflytte.

Til min forfærdelse ser jeg ved næste stød, at gulvet gaar i bølger — noksaa korte - og hjørnet hæver sig, holdende mod ost. En lyd fra modsat væg bragte mig til at se op — det var prismerne paa lampetterne, der klirrede. En rose i blomsterpotte, der stod ca. 50 ctm. over bordet bevægede sig i en bue paa 40 ctm. i hurtig tempo, ligesom gyngestolen havde god fart —.

Bevægelsen syntes nærmest at komme fra sydost.

En ting maa jeg antage for givet, at man bliver som bedøvet eller nærmere elektriseret ved en jordrystelse, jeg kunde ikke røre mig, og varede mit ildebefindende flere timer.

Uden at tænke paa jordskjælv, følte jeg straks jeg oplevede noget usedvanligt.

(Hilda Torjusen.)

Ved *Eg asyl* observeredes jordrystelsen af alle i gaardsbrugets trebygninger. Rystelsen iagttoges bedst af dem, som hvilede middag, idet deres hvilested dirrede sterkt som under hurtig kjøring, beretter „Christ. Tid."

(„Mrgbl." 18—5—92.)

Scandinavian Earthquake Archive
SOURCE Thomassen.
EVENT YEAR 1892 DAY/MONTH 15 May LOCATION Offshore Norway CODE 1892/5/15 PAGE 58

Oversigt over iagttagelser ...rdskjælvet 15de mai 1892.

Tidsangivelse	Reduceret tid Chr.sand.	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retn.	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmerkninger
$3^1/_2$ e. m.	3.17						IV	Frithængende gjenstande kom i bevægelse.	
$3^3/_4$—4 Frue-kirkes taarnur		2	Meget kort	I bølgeformig II ryk	Fra ...	...en lyd hørtes.	IV	Hængende gjenstande kom i bevægelse. Ligesaa planter.	Hus paa sandgrund.
3.34 og 3.35	3.23				...		IV	Særlig følbar i murbygninger, som foran.	Skildres som svag.
$3^1/_2$ (ikke nøiagtig)	3.20	2		Svag skjælvning		...tidig med bevægelsen ...ldende rullen.	IV	Ingen bevægelse af gjenstande. Lidt knagen i huset.	Hus paa løs grund.
$3^1/_2$ (omkring)	3.31	2	Antagelig 1 minut	Rullende	...		IV	Ovne rystede, bliktøi klirrede, sovende vækkedes.	
3.28 (observeret)	3.27	Et stød i to sæt	Vel 2 min.	Sitrende og gyngende	...	...en lyd hørtes.	IV	Planter sitrede og gyngede, iagttageren følte selv bevægelsen.	Sidste bevægelse sterkest. Kun mærket i hus.
$3^1/_2$ (omtrent)	3.37	2		Rystende	...		IV	Alting rystede. Sovende vækkedes.	Første stød sterkest.
ca. 3.14 (Aalesunds tid)	3.21	2	I 1 min. II 20 sek.	Bølgeformig	...	...ldende rullen under, ...n ikke mellem sto-...e.	IV	Ovn etc. klirrede. Sovende vækkedes.	$^3/_4$ minut mellem stødene. Grunden rullesten paa sandler.
3.14 (Aalesunds tid)	3.21								
1? (Aalesunds tid) Meget usikker		1	10—15 sek.		Fra ...	...t drøn og sterk knage i hus.	IV	Ovnen rystede, sengen dirrede.	Huset paa fjeldgrund. Upaalideligt bygdeur.
3—4		2	1 min.	Bølgende	...	...mut tiltagende + $1^1/_2$ ...mut aftagende bulder.	IV		Rystelsen samtidig med, men meget kortvarigere end larmen. Begge stød lige sterke.
Omkring 4	3.56		1 min.	Stødende	...	...ammensat af mange, ...te stød.	VI	Kaffekjedel bevægede sig paa komfuren, stole „vibrede".	
3.38 à 3.40 Temmelig sikker	3.27		10—15 sek. $^1/_2$ min.?			...em af hurtig kjørsel.	IV	Enkelte gjenstande i værelset rystede.	Barometer uforandret.
$4^1/_4$				Bølgende		...g brag".	VI	Stolen gik frem og tilbage som en gyngestol, hele bygningen skjalv.	
$3^1/_2$ (omtrent)			1 min.	Skjælvning	...	...sterk vognrummel.	IV	Huset rystede, løse vinduer klaprede.	Hus paa sandgrund. Rystelsen mærket ude og inde. Lyden nogle sekunder før.
3.14 Antagelig sikker	3.26	2		Stødende	...	...af vognrummel.	IV	Lænestol rystede med hoppende bevægelse.	Mellem stødene 1 à 2 min. Andet stød svagere.
3.26 (Bergens tid)	3.36	2	I $2^1/_2$ min. II 2 min.				IV	Vinduer klirrede.	Hus paa løs grund. Sidste stød svagest.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	59

SOURCE

Thomassen.

sted	Tidsangivelse	Reduceret til Christiania	Antal sted	Varighed	Bevægelsens art	Retning	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger: Møbler rystede.	Anmærkninger
...fjord ...	3.20—21	3.30	2	1 min.	Bølgeformig skjælvning		...n vogns rullen.	IV		Bygning paa fjeldgrund. Efter et minuts mellemrum 1 minut svag sitren. Lyden lidt for.
.....	3¼ (omtrent)	ca.3.20	2	2 min.	Bølgeformig		...drøn.	IV	Ovne og vinduer klirrede. Hængende gjenstande og vuggen i svingende bevægelse.	Aftagen til næsten ro; derpaa øget styrke.
.....	4 (omtrent) 3.30		2	I ½ min. II ½ min.	Rysten		...under rystelsen sank luften.	IV	Hele huset rystede. Fugle fløi forskrækket om, hons begyndte at skrige. Et rokkehjul kom af sig selv i bevægelse.	Løs grund.
.....	4 e. m.	[3.58]	1	Nogle sek.	Rysten		...som af tunge vogne.	IV	Løse gjenstande klirrede. Bygningen rystede.	
.....	3.25 Ant. tem. sikker	3.20	2	Flere sek. Derpaa kort	Rysten		...ude dør, aftagende i midten som af vogn.	IV	Huset rystede sterkt.	
.....	3.20 (antagelig)	[3.29]	1	30—40 sek.	Rysten		...lende underjordisk ...n.	IV	Gjenstande i værelset rystede og selve værelset dirrede.	
.....	3.20 (Bergens tid)	3.30	2	50 sek.	Et stød og bølgeformig bevægelse			V	Døre og vinduer klirrede. Husene i bølgeformig bevægelse.	Bygning paa fjeldgrund. Mellem stødene 5 sek.
.....	3.15 (Bergens tid) Antagelig sikker	3.25	2	4 min.	Bølgeformig skjælvning			IV	Bevægelse som i et jernbanetog.	Hus paa løs grund.
.....	3.34 (Kristiania tid) Antagelig rigtig	3.21	1	1 min.	Sterkt skjælvende		...jordisk torden flere ...lange efter rystelsen.	IV	Kakkelovnen rystede sterkt.	Tiden ant. sikker. Rystelsen i to sæt: sterk — meget svag — sterkere igjen.
.....	3.15 (sand tid ved stat.)	3.28	2	2 min.	Stort med rullen		...n som af vogn.	IV	Hus og kai rystede.	Hus paa fjeld.
.....	3 (Bergens tid)	[3.10]	2	30 sek.	Skjælvende bølgeformig		...under og efter underjordisk torden.	IV	Løse ting kom i skjælvende bevægelse.	Hus paa fjeld. Nogle faa sek.s mellemrum. Ved andet stød kun lyden.
.....	3.15 (2½ min. hurtigere end Bergens t.)	3.23	2	1.30 min. 20 sek. sirren	Sterk rysten som ved stød nedenfra bagefter		...fuld som af vindstød, ...for rystelsen og var ved kortere end denne.	VII	Det var vanskeligt at staa stille. Træer ved stranden viftede frem og tilbage.	Hytte paa sandgrund. Inde stod sterkest. Mellem stødene antagelig et par min.
.....	3.56								En skrivende maatte stanse paa grund af rystningen.	
.....	3.10 (Bergens tid)	3.20	1	2—3 min.	Bølgende stød		...som af kjørende.	VI	Folk ilede ud af husene. Flere fik følelse som ved indtrædende besvimelse.	Usikkert, om lyden eller rystelsen først.
.....	Lidt over 3			„Omkring et par min.“	Stødende rysten		...om fjern torden.	V	Husene rystede sterkt. Om stene i vand dannedes bølgeringe.	
.....	3.15 (Bergens tid) Ant. noksaa sikker	3.25	2	3 min.	Bølgeformig		...lyd samtidig med ...øget efter stødet.	IV	Et ur stansede.	Hus paa løs stengrund. Et hovedstød med svagere tilbagestød.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	60

SOURCE Thomassen.

Tidsangivelse	Reduceret tid Chr. sand	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retn.	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmerkninger
3.15 (Bergens tid) Ant. noksaa sikker	3.25	1	2—3 min.	Bølgeformig	v—	...ddende vognrullen. ...gen noget før stødet.	IV	Hunde begyndte at gjø.	Hus paa løs lergrund. Stødet sagtner, men ender sterkere.
$3^3/_4$	[3.33]	1	„Ikke ganske kort“	Bølgeformig	s—	...n af en tung arbeidsvogn. Samtidig.	IV	Potteplanter svaiede. Prismer slog sammen.	
4 (omtrent)		1	„Omtrent et kvarter“	Dirrende			IV	Løse gjenstande dirrede.	
4.35		2	I 25 sek. II ?		v—	...er den sterkeste bevægelse som dæmpet ...aren.	IV	Bygning rystes noget. Potteplanter kom i bevægelse.	Mellem stødene $^1/_2$ minut. Barometer uforandret.
$3^1/_2$ (Bergens tid)	[3.40]	2	I 1 min. II kortere	Skjælvning	v—	...nogle sek. før 1ste til ...sek. efter sidste stød ...ddende rullen.	IV	Vinduer klirrede.	Iagttaget i hus paa fjeldgrund og i det frie. 2det stød svagest. Mellem stødene 2 minuter.
Omkring 4 Usikkert ur		2	1 min.	Skjælvning	n—s ... s—n	...n samtidig. Underjordisk torden.	IV	Huset knagede.	Merket ude. Mellem stødene 45 sekunder. Sidste stød svagest.
3.30 (omkring)	[3.25]	2	2 à 3 sek. (?)		Fra ...	...stærk vognrullen.	VI	Man kjendte alt under sig bevæges.	Kort mellemrum.
3.40	[3.36]	2		Bølgeformig	Fra ...	...sterk vognrammel. II ...n af pibebrand.	V	Væggene knagede, møbler rystedes, hængelamper bevægedes.	Mellem stødene et par min. 2det stød meget voldsommere. Enkelte siger 3 stød i $2^1/_2$ min.
3.35	[3.31]		$^1/_2$ min.	Bølgeformig	Fra ...	...en tung arbeidsvogn.	IV	Huset skjalv.	
$3^1/_2$ (?)	[3.14]	2	I II $^1/_2$ min.	Bølgeformig			IV	Ovnene klirrede, blomsterne svaiede. Man følte gyngende bevægelse.	
3.45	[3.51]	2	I $^1/_2$ min. II kort	Bølgeformig	nv—s		VI	Stole og borde skurede henad gulvet. Huset knagede som vilde det styrte sammen.	10 sekunder mellem stødene. Hus paa fjeld.
3.15	[3.25]	1	4—5 sek.		s—n (?)	...lyd som af rullende ...gn.	IV	Huset rystede.	
				Skjælven		...som af hurtig kjørende vogn.			
		2		Skjælven		...som af hurtig kjørende vogn.			
3.37 Ant. noksaa sikker	3.23	1	ca. $^1/_2$ min.	Bølgeformig			IV	Huset skjalv, telegraftraade svingede.	
3.35 og 4.5	[3.21] [3.51]			Rysten som af jernbanetog					
Henved $3^1/_2$	[3.18]	1		Bølgeformig			V	Hængelampe i bevægelse. Huset knagede, gardiner og blomsterpotter bevægede sig.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	61

SOURCE Thomassen.

Tidsangivelse	Reduceret tid Chr.sand	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Ret.	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmærkninger
3.15 (Bergens tid) Antagelig rigtig	3.25	2		I bølgeformig II sterk skjælvning	n	[illegible]ddende rullen kom [illegible]er jordskjælvet.	IV	Huset knagede, ovne klirrede. Noget høiere sø end efter vinden ventelig.	Hus paa fjeld. 13 sek.s mellemrum.
3.20 (Bergens tid)	[3.30]	Nogle stød	3—4 min.	Bølgeformig	vsv-[illegible]	[illegible]erjordisk torden. Ved-[illegible]ende rullen.	V	Tagsten bevægedes, kopper skraldede, væggen knagede.	I hus og i det frie. Sidste stød sterkest.
3.40	[3.38]				n-[illegible]	[illegible]	IV	Voldsom vindbyge og et par timers sterkt temperaturfald. Hængelamper bevæges, ovnsdøre klirrer.	Nat til søndag faldt barometret 25 mm.
Mellem 3.30—3.45 (usikker tid)		2		Skjælvende	v—o el[illegible] sv—[illegible]	[illegible] under rystelsen rul-[illegible] med kort mellemrum.			Hus paa fjeldgrund. Sterkest — rolighed — sterkere.
3.45	[3.44]		1 min.		sv—s[illegible]	[illegible]dur af vogne.. II [illegible]et sterkere.	IV		
ca. $3^3/_4$	[3.40]		I ca. 1 min. II kortere	Bølgeformig		[illegible] vognrammel.	IV	I Kakkelovne klirrede, hængende gjenstande rystede o. s. v. Gulvene gyngede tildels. II svagere.	
3.25 (ukontrolleret ur)					v—[illegible]	[illegible]ddende underjordisk [illegible]den.	IV	Huset knagede. møbler rystede, vinduer klirrede.	Hus paa fjeldgrund. Ved slutningen 3—4 stød v—ø. Lyden 15 sek. for.
$3^1/_2$	[3.35]	3	1 min.				V	Beboere af et hus rømmer dette.	Et par min. efter I en svagere og kortere rystelse og saa efter 15 min. enda en.
$3.12^1/_2$ (nøiagtig)	$3.22^1/_2$	2	I $^1/_2$ min. II 10—15 sek.	Skjælvning	s—n [illegible]	[illegible]n larm af jernbane-[illegible]gn. Lyden samtidig, [illegible] af en tærskemaskine.			Hus paa fjeld. I sterkest.
$3^1/_2$ eller 3.15		2	Et par min.	Bølgeformig	nv—[illegible]		VI	Hus rystede sterkt, møbler flyttede sig.	I sterkest.
3.15	[3.25]	3					IV		Først et sterkt stød, saa et svagere og saa et meget sterkt.
				Stødvis		[illegible]gdte med vældig su-[illegible]se som af torden.	VI	Huse rystede voldsomt. marken bevægede sig.	
$3^1/_2$	[3.40]	1	2—3 min.	Bølgeformige stød	o—v	[illegible]gdte som fjern tor-[illegible]., som tog sterkt til.	IV	Løststaaende gjenstande bevægede sig. Sovende vækkedes.	
									Stødene foltes meget sterkt.
4 (Bergens tid)		2	I 2 min. II 1 min.	Rystende	so—n[illegible]	[illegible] som af lokomotiv.	IV	Løse gjenstande klirrede. Kjørene kom springende hjem. Susning i skoven.	Merket i hus og ude. 1ste stød sterkest. Intet merket paa søen.
$3^1/_4$ Ant. noksaa rigtig	3.25		1 min.	Som forud paa smaa dampskibe	vnv—o	[illegible] som af hurtigt kjø-[illegible]ende vogne i barfrost.	V	Alle løse gjenstande i bevægelse; ligesaa loftsbjælker og tagsten.	
.15 2det støds ophør .12 (nøiagtig)	3.25 3.22	2	I 1—3 min.	Skjælvende		[illegible]en kom lidt efter be-[illegible]delsen. Som af jern-[illegible]tog.	IV	Ovnen klirrer, huset skjælver.	Hus paa fjeld. Maaske $^1/_2$ min.s mellemrum. Sidste rystelse kortest.

EVENT YEAR 1892 | DAY/MONTH 15 May | LOCATION Offshore Norway | CODE 1892/5/15 | PAGE 62

SOURCE Thomassen.

agttagelsessted	Tidsangivelse	Reduceret til Chr.sund	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retn	Lydfenomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmærkninger
Arne	3.10	[3.20]		4—5 min.	Rystende		l som af jernbanetog.	IV	Vindue sklirren, ovnen rystede sterkt.	Mellem rystelserne 1 min.s mellemrum, sidste svagest.
es	3.10 (Bergens tid)	[3.20]	2	ca. 3 min.		so-	l som af jernbanetog.	IV	Susen og knagen i bygningen som ved ildebrand.	Bygning paa lergrund. Sidste rystelse sterkest.
n	Ved 3-tiden			1 min.		o—s	atordenrullen: sterkest, agende, atter tiltaende. Samtidig.	IV	Husene rystede.	„Bevægelsen sterkest i midten".
s	3.13.30 (Bergens tid)	3.23	2	I 30—40 sek. II 10 sek.	Skjælvning	Fra	holdende, underjordisk rullen. Varede noget ter sidste stød.	IV	Ovnsdøre og tagsten klirrede.	Hus paa løs grund. Mellem stødene 50 sek.
n	3.13	3.23	1	5 à 10 sek.		so-	s af en tung vogn.	IV	Ovn og bord rystede.	Hus i Jonsvoldsgade.
.....	3.18	3.28	2	I 8—10 sek. II kort	Bølgende		s af tunge vogne.	VI	Mindre gjenstande, lamper o. l. falder om. Mennesker løber ud af husene.	
.....	3.12	3.21	3	I og II 6 sek. III — tilsammen 3 min.		sv—	en lyd hørtes. (Hus pælet grund.)	IV	Rysten og klirren af prismer o. l. Hunden hylede.	I og II umiddelbart i hinanden. Saa en pause. Derpaa den svage 3die rystelse. Domkirkegaden.
.....							l som af en stor vogn.	VI	Folk styrtede ud af husene.	Korskirkealmending.
.....	3.12	3.22 3.25	2	I 30 sek. II mg. kortere	Skjælvende	so- s-	l som af tunge vogne.	IV	Almindelig rysten.	Nygaard.
.....	3.8	3.18	1			sso-	l som af tunge vogne.	IV	Hele huset med alt løst rystede.	Lungegaardskai.
.....	3.12 eller 3.10	3.24 3.22	2	I 40 sek. II ng. kortere		so-	rystelser efterfulgt tordenlignende dron.	IV	Almindelig rysten. Stole bevæger sig.	Skostrædet.
.....	3.12	3.22	2	20 sek.		n- s-		IV	Almindelig rysten.	Toldboden. Første stød sterkest.
.....	3.13	3.23	2	1/2 min.	Bølgende		s af vognrammel.	VI	Man saa møbler flytte sig. Almindelig sterk rysten.	Matismarken og nærliggende strøg.
land, Bergen.....	3.17	3.27	2	I henv. 1/2 min. II kort	Rystende og skjælvende	I s- II me-	l som af fjern torden.	IV	Almindelig rysten. Uro hos kjør og fjærkræ.	
olen.....			2	I 40 sek. II kortere		s-	re efterfulgt af tordenende dron.	IV	Almindelig rysten.	
ltved						n-		V	Folk ude paa tunet merkede stødene.	
ger	3.10 eller 3.14	3.20 3.24			Rystende	s—n	l som af jernbanetog.	IV	Almindelig rysten.	
nssund	8 1/2			150 sek.			l som af fjern torden.	IV	Almindelig rysten.	
l, Hardanger	3.8 (middeltid efter solskiven)	3.14	2	I 1 m. 35 s. II 30 sek.	Skjælvende og bølgende	ssv-	vbrag som af sneskred ed vedholdende rullen. gyndte 10 sek. før og rede saa hele tiden.	IV	Almindelig rysten. Frithængende lampe svingede. Huset bevægede sig frem og tilbage.	Hus paa fast mur. 2den rystelse svagere med 1 min.s mellemrum.
vang	3.40	[3.46]	2	30 sek.	Skjælven	n-	l dron som af sneskred.	IV	Kopper o. l. klirrede. Man følte huset dirre under fødderne.	
d	Mellem 3 og 3 1/2		1	Neppe 1 min.	Bølgende	n-		V	Man merkede grunden gynge. Almindelig rysten. Man forlod huset.	Merket ude og i hus.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	63

SOURCE Thomassen.

Tidsangivelse	Reduceret tid Chr.sand	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retn.	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmerkninger
3.25	3.25	2	Over ½ min.		v—	m af svært jordskred.	IV	Hele huset rystede	
3½ (omtrent)	ca.3.40		Ca. 3 min.	Bølgende		yd som af en tromme.	VI	Man saa huse og stene ryste og følte gyngende bevægelse under fødderne.	
3.25	3.35	2	[½ min.	Bølgende	v—	m fjern torden.	IV	Almindelig rysten.	Mellem stødene et par min. Første stød sterkest.
3.38 (omtrent)	[3.29]					rdenlignende lyd.	IV	Knagen i vægge, rysten af gjenstande.	
3.37 (Kristiania tid) (sikker)	3.26	1	2—3 min.	Bølgende	so— eller nv—		IV	Planter svaiede. Man følte bevægelse som paa et skib i svag sø. Hængelampe svinger sv—no.	
3.34		2	Hvert 15—20 sek.		v—	gen lyd.	IV	Klirren af ovnsdøre.	Efter sidste rystelse bølgeformige smaastød. Neppe 10 sek. mellem begge stød. St. Olafsgade.
Mellem 3—4		3—4				gen lyd hørtes.	IV		Brogaden.
3.40				Bølgende		gaat.	IV	Man følte bevægelse af stole og borde.	Viktoriaterrasse.
3.37 (usikkert)			1 min.	Bølgende	n—	gaat.	IV	Hængelampe i sterk bevægelse. Planter viftede.	Munkedamsveien.
					v—	ntales ikke.		En person fnar følelse af kvalme. Almindelig bevægelse af mindre gjenstande. Følelse af gyngen.	Hausmannsgade.
3.37	3.26	2	1 min.	Bølgende	o—v— n—	bemerkes udtrykkelig, ingen lyd hørtes.	IV	Aabentstaaende dør kom i bevægelse. Følelse af rystelse og gyngende bevægelse. Mindre gjenstande i rystende og svaiende bevægelse.	Oslo.
4.5 Ved 4-tiden (?) Formentlig unøiagtig		2		Bølgende		gen lyd omtales.	IV	Tildels sterk bevægelse i bygninger. Fornemmelse som af søsyge. Almindelig rysten.	
3.30 God bestemmelse	3.26		6 sek.		Fra n	m som af jernbanetog.	IV	Døre og vinduer ryster voldsomt.	Stødet syntes ogsaa at have en tilbagegaaende bev.
Omkring 3½. Skal være nøiagtig 3.37	3.26		Omtr. 1 min.	Bølgende med stød	v— nv—		IV	Hængelampe i bevægelse. Almindelig rysten. Knagen i vægge.	Gyngende bevægelse, sterk rystelse, saa atter gyngende bev., derpaa et stød og endelig gyngen.
3.22 (Bergens tid)	3.33		Antagelig et par min.		s—	dæmpet vognrullen.	IV	Almindelig dirring.	
3.37 Antagelig sikker	3.26		Knapt 1 min.	Bølgende	nv—	es som vognkjørsel.	IV	Man fik fornemmelse af gyngen. Klirren af vinduer o. s. v.	
3.35 Antagelig rigtig	3.24	1	2 min.	Skjælvning					Hus paa sandgrund.
3.35	3.24	2	2 min.	Gradvis tiltagende og aftagende rysten			IV	Huset rystede.	
3.32 / 3.35 / 3.40 } Alle disse angivelser haves	3.23 / 3.26		Angives fra 1 min. til nogle sek.	Bølgende	so—no	bemerkes, at ingen d hørtes (undtagen enstandenes klirren).	IV	Gjenstande rystede. Folk fik følelse af søsyge. Man følte gyngende bevægelse.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	64

SOURCE Thomassen.

Tidsangivelse	Reduceret til Christiania	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retning	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmærkninger
			Ca. 3 m. 11 s.	Rystende	so—n	Lyd som af torden.	IV	Almindelig rysten.	
3		2	1—2 min.		v—	Svag. rullende lyd.	IV	Bevægelse af gjenstande. Man følte grunden bølge.	
3.20	3.30	3	30—35 sek.				IV	Sovende vækkedes.	De tre rystelser med aftagende styrke.
2.45 1ste stød 3.15 2det stød	2.54 3.24	3	I 3—4 min. II 2 min.		so—	Samtidig med rystelsen og 1 min. efter, ialt 5 min., hørtes en tordenlignende lyd i v eller nv.	IV	I Kun følt af en, som følte stolen under sig dirre og hørte en dirrende lyd som fra dampskib med sterkt tryk paa kjedlerne. II følтes af alle som rysten.	
3.34 Antagelig sikker	3.27	2	Hvert stød 2—3 sek.		sv—n	Lyd som af tung vogn.	IV		Mellem stødene et par sek.
3.35 Antagelig rigtig	3.24	2	1 min.	Bølgeformig skjælvende	n—s	Lyd som af tungt jernmateriel.	IV	Almindelig rysten.	
Ved $3^1/_2$-tiden		2—3			nv—s		IV	Huse og gjenstande rystede.	
3.38 Antagelig god	3.27		Omtr. $^3/_4$ min.	Gyngende. 200 bølger pr. minut			IV	Huset følтes at gynge.	
Mellem 3—4		2	1 min.	Bølgende	Mod s	Stærkt drøn som af torden samtidig med rystelsen.	IV	Vinduerne klirrede, Seng følтes i gyngende bevægelse.	Første stød sterkest.
$3^1/_4$ (Kopervigs middelt.)	3.26	2	2—3 min.	Skjælvende	nv—s	Lyd som af vogn eller som underjordisk torden. Vedvarede kun med stans af nogle sekunder.	IV	Hunden gjøede sterkt.	Hus paa fjeld. 2—3 sek.s mellemrum. Første rystelse sterkest.
3.38 (Kristiania tid) Sikker	3.27	1	$^3/_4$ min.	Skjælvende		En lyd omtales.	IV	Ovnsdøre o. l. dirrede.	Hus paa løs grund.
3.25 (Kristiania tid)	3.24	1	5 sek. $^1/_2$ min.	Skjælvende	sv—n	Lyd som af fjern torden efter bevægelsens begyndelse.	IV	Det dirrede i husene.	
$3^1/_4$ (Stavanger tid)	3.24	2	I $^1/_2$ min. II $^1/_4$ min.	Bølgeformig skjælven	nv—s	Underjordisk torden kom 1 sek. før rystelsen.	V	Ovnen bevægedes ikke saa lidet. Klæder bevægedes som af vind. Der følтes temmelig heftige vindstød.	Hus paa løs grund. Mellem stødene 10 sek.
Fra 3.34- 3.35 til 3.37 } Ogsaa 3.31.45	3.24	2	Det hele $2^1/_4$ min. II 1 min.	Bølgende	n—s	Et hørtes sus som af et stærkt vindstød.	IV	Alm. rystelse. Fornemmelse af søsyge.	Først svagt stød, derpaa et sterkt.
Omkring 3	[3.8]			Bølgende rullen	s—n		IV	Huset følтes som at gaa frem og tilbage paa smaa hjul.	Bevægelserne hurtige, men korte.
3.35	[3.29]			Bølgende			IV	Almindelig rysten. Følelse af gyngende bevægelse.	
$3^1/_2$	[3.20]	3—4		Bølgende				Stol følтes gynge.	Faa sekunders mellemrum. Bevægelsen følтes som gaaende ret op og ned.
Mellem 3—4					Intet	Lyd med efterfølgende rullen.	III	Ingen bevægelse merkedes.	
3.17 (Stavanger middelt.)	3.26		40 sek.	Skjælvning	s—n	Svag vedholdende rullen	IV	Hængelamper o. s. v. i bevægelse. Klirren af ovnsdøre.	Hus paa stenet grund.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	65

SOURCE

Thomassen.

Tidsangivelse	Reduceret tid Christiania	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retn...	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmærkninger
3¼ (?)	3.24 (?)		2 min.	Skjælvende	sav—ga	...m af tung vogn paa ...ard vei. Kom lidt ...er varede lidt efter.	IV	Huset skjalv.	Hus paa løs grund.
3½ Noget usik	3.28	2	½ min. (?)		sv	...ange tæt efter hinan- ...en dump, durende lyd.	IV	Hele huset skjalv. Rysten som af to lige efter hinanden kjørende tunge vogne.	Hus paa sand.
3.32	3.26	2	Antagelig 1½ min.	Bølgende	o—v		IV	Sofa føltes gynge. Gjenstande gynger og dirrer.	En længere og en kortere rystelse.
							VI	Gjenstande skifter plads.	
3½	3.26	2—3	Nogle sek. til et par min.	Gyngende	nø v—n, n	...l som af vogn. Flere ...rte dog ikke nogen lyd.	IV	Man følte hus bevæge sig. Potteplanter i bevægelse. Sovende vækkedes. Enkelte fornemmelse af kvalme.	Kort mellemrum mellem rystelserne.
Omtrent ved 4-tiden		2	¼ min.		n—				Svagt, kort stød; derpaa et stærkere, længere.
3.15 Antagelig 15 min. efter Kristiania tid"	[3.19]	1	20—30 sek.		nv s	...ljordisk torden med ...edholdende rullen.	IV	Ovne rystede.	
3¼	3.24		1 min.				IV	Rysten. Straks efter et vindstød.	
3.18 Vistnok nøiagtig		2	Hvert stød 16 sek.	Rystende	Fra	...lyd som et stærkt orkan- ...stød, kun 2 sek. før ry- ...stelsen.	IV	Ingen rystelse i huset.	Første stød meget svagere. Bevægelsen syntes ikke at forplante sig. Mellem hvert stød 5—6 sek.
3.16 (Stavanger tid nøiagtig)	3.25	2	I 40 sek. II 10 sek.			...dyd som af en vogn.	IV	Klirren.	Løs grund. Første stød stærkest. Mellem stødene et par sek.
3.14 (Stavanger tid)	3.24	2	I et par min. II ½ min.	Skjælvende	s	...½ min. før, under og 1 ...in. efter rystelsen hør- ...te rumlen.	IV	Klirren, bevægelse af blomster o. s. v.	30 sek.s mellemrum. Sidste stød svagt, efterfulgt af 6—8 sekunders stivren.
Noget over 3 (Usikker)			2—3 min.	Dirrende	s—	...lyd som af en vogn.	IV	Rysten.	
3.30 (3.33 efter telegrafens ur)	3.22	2		Stærkt skjælvende	v	...dyd lydt hørtes.	IV	Sterk skjælven af flere gjenstande.	1 min.s mellemrum.
3.17 (Stavanger tid) Antagelig rigtig	3.23		2 min.	Bølgende	Med		VI	Hængelamper, blomster o. l. kom i bevægelse. Møbler forskyves. Et skab maatte støttes. Forvoldte hovedpine.	
3			10—15 sek.		n	...rullende, tung vognrullen.	IV	Rysten.	Ikke mærket ude.
Lidt over 3		2		Skjælvende		...lyd som om sideværelset ...ev i flammer. Før ryst.	IV	Vinduesruder klirrer o. s. v.	Løs gr. 20—30 sek. mellemrum. Iste stød stærkest.
3.15 (Jernbanetid) Nøgenlunde sikker	3.24		2 min.	Skjælvende			IV	Rysten som af vognkjørsel.	Løs grund.
3.20 (Jernbanetid) Skal være god	3.29		3 min.		so	...lyd som fjern torden.	IV	Stole rystede. Klirren.	Ingen stød.
3.28 (antagelig 18 min. for snart efter Stavanger tid)	3.19 (?)			Skjælvende	o—v so	...lyd som af kjørende.	IV	Rysten. Folk i en baad kan ikke beholde hat paa. Hund urolig.	Ingen stød.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	66

SOURCE

Thomassen.

Tidsangivelse	Reduceret til Christiania tid	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retning	Lydfænomener	Styrke Forel Rossi	Virkninger	Anmærkninger
9[h]/4		1 (?)	1/2 min.			En begyndte samtidig med rystelsen og varede likeledes saa længe. Torden.	IV	Dirren.	
Lidt før 8[h]/4 (Arendals tid)	3.24						IV	Hele huset rystede.	
3.25	3.21 (?)		2—3 sek.	Bølgende	S—N		IV	Vingen paa et slagbord slog mod bordet.	
3[h]/4 (stedets tid)	3.23		1—2 min.		Fra N	af tungtlastede vogne.	IV	Rysten (svag).	Hus paa fjeld.
3.13 (Kristiania tid) Nøiagtig	3.19	2	15—20 sek.	Bølgeformig rysten	N—S	sterk vogndur i 3 min. 2 min. før og 1 min. efter stødet.	VI	Sterk rysten. Folk løb forfærdede ud.	Fast sandgrund.
3—4				Bølgeformig	S			Følelse af svimmelhed. Gulvet i bølgende bevægelse. Ildebefindende flere timer efter.	

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	67

SOURCE

Thomassen.

Resumé.

I. Zeitangaben.

In einem Lande wie das unsere mit seiner zerstreut wohnenden Bevölkerung und der geringen Gelegenheit zu einer effektiven Kontrolle der Uhren, die ja in der Regel an Unregelmässigkeiten leiden, wird es immer seine Schwierigkeiten haben eine einigermassen genaue und scharfe Zeitbestimmung zu erhalten.

Beim vorliegenden Erdbeben jedoch lässt sich, der vielen Notizen wegen, eine leidlich genaue Zeitbestimmung gewinnen.

Als ganz besonders genau kann man folgende Zeitangaben annehmen:

1) *Bremangerpollen* 3.25. Die Beobachtung von einem zuverlässigen, dafür intressierten Mann gemacht, dem es sicher darum zu thun war eine genaue Zeitbestimmung festzustellen.
2) *Nordfjordeid* 3.26. Die Telegraphenzeit des Ortes. Dabei doch bemerkt „eine Minute unsicher."
3) *Bygdø* 3.26. Weil auf der Eisenbahnstation wahrgenommen, ist die Zeit wahrscheinlich richtig angegeben.
4) *Langesund* 3.22. Es wird bemerkt, die Uhr pflege 3 Minuten nach der der Telegraphenstation zu sein, aber sonst ziemlich richtig zu gehen.
5) *Förde* 3.23. Wird bis auf die halbe Minute angegeben und scheint ganz zuverlässig zu sein.
6) *Veblungsnäs* 3.27. Vom Verwalter der Telegraphenstation aufgegeben und aller Wahrscheinlichkeit nach genau.
7) *Stavanger* 3.24. Wahrscheinlich richtig.
8) *Randeberg* 3.25. Ausdrücklich bemerkt: „Zeit genau".
9) *Christiania* 3.26. Als genau aufgeführt.
10) *Odde* 3.19. Es heisst, die Uhr auf Odde's Telegraphenstation sei auf 3.30 nach Christiania Zeit stehen geblieben.
11) *Aarstad bei Egersund* 3.19. Die Uhr nach den Zeitangaben vormittags gestellt.
12) *Lier* 3.24. „Wie die Uhr der Lierer Eisenbahnstation."
13) *Modum* 3.26. Wird ausdrücklich im Gegensatz zu einer andern Angabe als „genau" bezeichnet.
14) *Haugesund* 3.24. Vom Telegraphenverwalter, als genau anzunehmen.
15) *Holmestrand* 3.25. Die Zeit auf die Sekunde angeführt und daher wahrscheinlich genau.
16) *Arne* 3.22. Die Zeitangabe mit besondrer Sorgfalt beobachtet.
17) *Sande* 3.24. Wie auf Sande's Eisenbahnstation.
18) *Tysnäs* 3.27. Die Uhren dort werden so weit möglich nach der Bergenschen Zeit gestellt und in Gang gehalten.

Aber auch bei diesen Zeitangaben sind ja Ungenauigkeiten nicht ausgeschlossen, gross genug um bei Bestimmungen, die so grosse Genauigkeit fordern, irreleitend zu wirken. So ist es ja ziemlich gewöhnlich, dass man, obschon man sich bei Uhren nach genauen richtet, dieselben doch mit Willen ein paar Minuten vor stellt, damit sie ja nicht zu langsam gehen. Hat man dann in der Eile vergessen diesen Umstand mit in Betracht zu ziehen, so ergiebt sich die Folge von selber.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	68

SOURCE

Thomassen.

Ausser den hier aufgeführten Zeitangaben, an welche sich besondere Bemerkungen knüpfen, scheinen auch noch ein Theil anderer zuverlässig zu sein.

Die genauesten, nach Christiansands S. Zeit reducierten sind folgende:

Odde	3.19
Aarstad bei Egersund	3.19
Lyen in Vaage	3.20
Florø	3.21
Arne	3.22
Langesund	—
Trondhjem	3.23
Kvammen in Førde	—
Løvaas bei Bergen	—
Bergen	—
Rønskog in Lier	3.24
Bömmeløen	3.24
Sande	—
Haugesund	—
Stavanger	—
Bremangerpollen	3.25
Hellisø-Leuchtturm	—
Mjelde in Haus	—
Gjerdrum	—
Dimmelsvik	—
Randeberg	—
Holmestrand	—
Nordfjordeid	3.26
Bygdø	—
Christiania	—
Modum	—
Eker	—
Drammen	—
Høievarde	—
Boknesunds-Leuchtturm	—
Skien	—
Sandnäs	—
Veblungsnäs	3.27
Askram in Tønset	—
Fane bei Bergen	—
Hovland, Tysnäs	—
Kongsberg	—
Skjönhoug, Trøgstad	—
Kopervig	—
Ytterøens Leuchtturm	3.28
Hjelle in Nordfjord	3.30

Betrachtet man diese Zeitangaben, so scheint es als habe die Erschütterung grosse Strecken unseres Landes gleichzeitig ergriffen. So z. B. hat man dieselbe zur gleichen Zeit in Lier und Haugesund (3.24), auf dem Leuchtturme von Hellisø und in Gjerdrum (3.25), in Nordfjordeid und Sandnäs, bei Höievarde und in Christiania (3.26), in Veblungsnäs, in Kopervig und Trogstad (3.27) bemerkt.

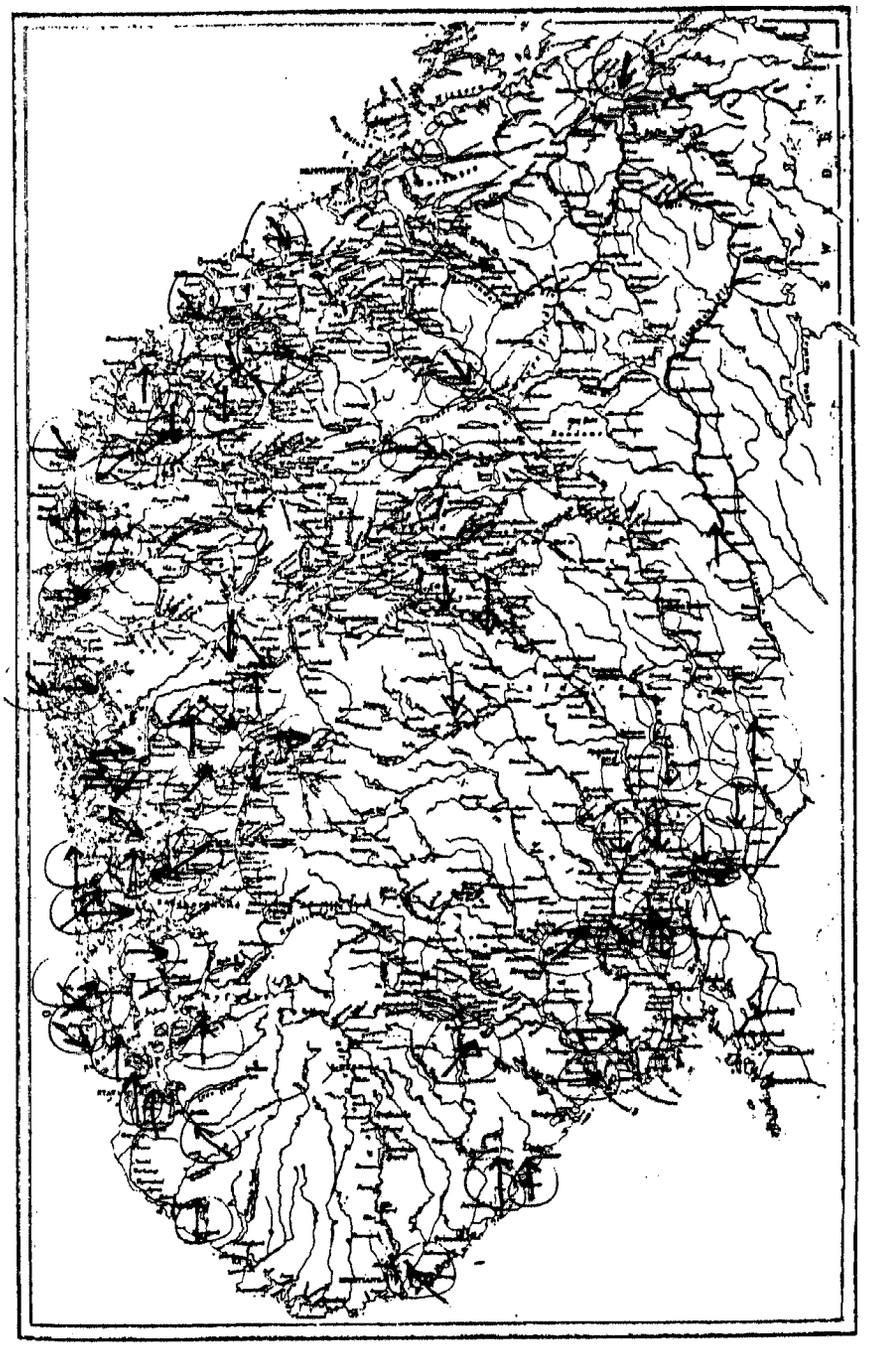
Wie man sieht lässt sich dies schwer zu etwas sammeln.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	69

SOURCE

Thomassen.

John Grieg, Bergen.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	70

SOURCE

Thomassen.

II. Richtung der Bewegung.

Bekanntlich hat es oft seine Schwierigkeiten die Richtung der Erdbebenbewegungen mit Sicherheit festzustellen, da die Berichte, selbst von demselben Orte, oft von einander abweichen. In vielen Fällen darf man den Grund zu derartigen abweichenden Berichten in ungenauen Beobachtungen suchen. In anderen dagegen scheint die Bewegung selber, sogar innerhalb eines kleinen Gebietes, in einander ziemlich abweichenden Richtungen gehen zu können, auch hört man von Beobachtungen einer Reflexbewegung. Ebenso ist es nicht selten, dass man an demselben Orte die Bewegung als in diametral entgegengesetzer Richtung gehend beobachtet hat.

Auf beifolgender Karte ist die Richtung der Erdbebenbewegung an den Orten, von denen aller Wahrscheinlichkeit nach zuverlässige Beobachtungen derselben vorliegen, angegeben.

Sieht nun sich diese Karte an, wird es in die Augen springen wie die Bewegung in bestimmten Strichen von Süd nach Nord gehend oder umgekehrt gewesen ist. So hat man:

Am weitesten gen Westen Kvalvaag, Florø von S.—N.

Danach hintereinander gen Osten die Linien:

1) Tungenäs, Stavanger, Boknesund, Tysnäs, Liseth, alle von S.—N.
2) Aarstad, Hjelmeland, Evanger, Nordfjordeid theils von S.—N. theils von N.—S.
3) Lofthus, Stalheim, Vik und Hornindal nach beiden Richtungen.
4) Frolandsverk, Tvedestrand, Aal, Vang, Slidre von S.—N. und von N.—S. gehend.
5) Trondhjem, Jevnaker, Modum, Sande, Holmestrand, alle von N.—S.
6) Stören, Eidsvold, Frogner, Christiania, auch hauptsächlich von N.—S.

An dreizehn Orten hat man von N.—S. und bei ebenso vielen von S.—N. verzeichnet, während bei drei Orten die Angabe sowohl von N.—S. als von S.—N. ist.

Diesen Richtungen schliessen sich nun die übrigen so an, dass die weit überwiegende Anzahl in østlicher Richtung geht. Von W.—O. hat man 10, von NW.—SO. 9., von SW.—NO. 9.

Wo die Richtung von SO.—NW. hat man gewöhnlich gleich daneben die entgegengesetzte Richtung oder die Beobachtung ist weniger genau; an den drei Orten wo man eine Bewegung von O.—W. notiert hat, ist eine solche auch von W.—O. angemerkt worden. Das nämliche gilt von zwei Orten mit der Richtung von NO.—SW.

Betrachtet man nun die Zeitangaben der verschiedenen Orte, doch nur diejenigen, die man mit Bestimmtheit als einigermassen zuverlässig annehmen darf, dann erhält man folgende Reihen: (Alle Zeitangaben nach Christiansands Zeit reduciert).

I. Kvalvaag. Richtung S.—N.; Zeit unbestimmt angegeben 3.11. Florø. — S.—N.; — wahrscheinlich genau 3.21. Hieran schliessen sich mit Bewegungen nach andern Richtungen:
Bömmelø 3.24, Bergen 3.23, Mjelde 3.25, Hellisö 3.25, Kvammen in Förde 3.23, Bremangerpollen 3.25.

II. Tungenäs, Stavanger 3.24, Boknsund 3.26, Gjersvik und Godösund auf Tysnäs 3.20, Liseth, alle von S.—N. gehend. Um diese sammeln sich: Aalgaard 3.29, Kopervik 3.27, Lervik 3.25, Dimmelsvik 3.25, Strandvig 3.25 und Hopsdal 3.27.

III. Aarstad von S.—N. 3.19, Hjelmeland S.—N. 3.24, Evanger S.—N. 3.21 und Nordfjordeid N.—S. 3.26.
Diesen schliessen sich Strandebarm 3.30, Vossevangen 3.25, Hjelle in Nordfjordeid 3.30 und Aalesund 3.37 an.

VI. Lofthus, Stalheim, Vik und Hornindal mit theils von N.—S. theils von S.—N. gehenden Bewegungen. Bei dieser Reihe der sich Ulvik, Gudvangen, Solvorn, Slyngstad und Molde zunächst anschliessen, lässt sich, was die Zeitangaben anbelangt, nichts bestimmtes bemerken, da dieselben alle sehr unvollkommen sind.

V. Etwas ähnliches gilt von folgender Reihe: Frolandsverk 3.24 (S.—N.), Tvedestrand 3.21 (S.—N.), Aal 3.38 (N.—S.), Vang 3.28 (N.—S.), Vestre Slidre 3.31 mit den hierhergehörigen Orten Nissedal 3.28, Lom 3.58 und Lesje 3.56. Auch hier ist man unsicher wenn auch in geringerem Grade. Die Zeitangaben für die von N.—S. oder von S.—N. gehende Bewegung sind ganz dieselben wie die früher erwähnten.

VI. Trondhjem 3.23, Jevnaker 3.14, Modum 3.26, Sand 3.24, Holmestrand 3.24, alle mit von N.—S. gehender Bewegung. An sie schliessen sich: Kongsberg 3.27, Eker 3.26, Drammen 3.26 und Skien 3.26.

Durch Betrachten der hier aufgeführten Reihen scheint man ein ziemlich klares Bild der Erderschütterung zu bekommen. Vergleicht man die Zeit vom Anfang der Erschütterung an einem Orte mit von N.—S. oder S.—N. gehender Bewegung mit dem Zeitpunkt des Anfangs einer Erderschütterung an den zunächst gelegenen Orten, wo die Richtung eine andre war, so geht ganz besonders daraus hervor, dass das Erdbeben an ersteren Orten früher aufgetreten ist als an letzteren.

III. Art und Ton der Bewegung.

Zu einem noch bestimmteren Resultat scheinen wir zu kommen indem wir die Art der Bewegung und die sie begleitenden Ton-Erscheinungen Reihe für Reihe nach betrachten.

Zuerst sei hier bemerkt, dass Kvamme in Førde durch die ganze Art der Bewegung und ebenso durch die Eigenthümlichkeit der Töne zunächst zur Reihe der von S.—N. gehenden Bewegung gerechnet werden muss, obgleich der Beobachter der Erschütterung deren Richtung von SSW.—NNO. angiebt. Man darf sich wohl

die Angabe als ein wenig ungenau denken.

Dann bekommt man:

Kvalvaag, Kvammen in Förde und Florö mit von S.—N. gebender Bewegung.

Gleich für alle drei Orte ist, dass sich die Bewegung als Stoss oder starkes Beben (Florö) äussert. An allen drei Orten hørte man das Geräusch ehe man die Erschütterung merkte.

An den andern Orten, die zu dieser Reihe gehören, Bömmelö, Bergen, Mjelde, Hellisö, Bremangerpollen ist die Bewegung mehr oder weniger wellenartig gewesen, auch kam das Geräusch nicht vor der Erschütterung.

Tungenäs, Stavanger, Boknsund, Gjersvik, Godösund, Liseth alle in der Richtung von S.—N. Die Bewegung ist an all diesen Orten mehr oder minder eine stossende gewesen. An einem Orte (Godösund) ist sie als hüpfend bezeichnet. An allen den Orten scheint das Geräusch vor der Erschütterung gehört worden zu sein.

In Aalgaard, Kopervig, Lervik, Dimmelsvik, Strandvig und Hopsdal war die Bewegung mehr wellenartig und mit dem Geräusch gleichzeitig. Auch scheint dieses an jenen Orten schwächer gewesen zu sein.

Aehnlich verhält es sich auch mit den übrigen Reihen. Doch sind die Beobachtungen an den auf denselben erwähnten Orten weniger vollständig, wenngleich vollständig genug um als Regel für die von N.—S. gehende Bewegung gleichfalls eine stossartige Erschütterung feststellen zu können, eine wellenartige hingegen wo die Richtung eine andre gewesen ist. Ebenso hat man an den Orten wo die Richtung von N.—S. oder umgekehrt gewesen das Geräusch vor der Erschütterung gehört.

IV. Vorausgehende und nachfolgende Bewegungen.

Von einigen Orten hat man Berichte von Erschütterungen, die dem Haupterdbeben am 15. Mai vorangingen oder folgten.

So berichtet der Bezirksarzt Lange in Tysnäs, dass man dort am Sonnabend, den 14. Mai, einige Minuten nach 2 Uhr nachmittags ein wunderliches, starkes, sausenähnliches, Geräusch vernahm, das etwa eine halbe Minute dauerte und von einem schwachen Beben begleitet war. Betreff dieser Erscheinung hat man von andern Orten nichts gehört.

Ebenso berichtet L. Haarr aus Stavanger, dass man dort an einigen Stellen in der Nacht vom 12. zum 13. Mai zwischen 2 und 3 Uhr ein starkes Rummeln hörte und ein wunderbares Beben merkte.

An diesen beiden Orten war die darauffolgende Bewegung am 15. Mai von S.—N. gehend.

Aus Dale in Søndfjord berichtet man, mehrere Personen haben dort am 16. Mai früh 3½ eine schwache Erderschütterung bemerkt.

Unter andern eine Dame, die deswegen erst aufstehen wollte, dann aber, da die Erscheinung so kurz andauerte, dies bleiben liess.

In Laurvig glaubt jemand in der Nacht vom 19. zum 20. Mai eine schwache Erschütterung bemerkt zu haben.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 May	Offshore Norway	1892/5/15	73

SOURCE

Thomassen.

Aus vorliegendem Beobachtungsmaterial scheint also hervorzugehen, dass das Erdbeben am 15. Mai auf mehreren, von N.—S. durch das Land gehenden Linien fast gleichzeitig eintraf. An den Orten ging die Bewegung, von Stössen begleitet, in derselben Richtung. Unmittelbar darauf wurden auch die Orte zu beiden Seiten dieser Linie von der Bewegung ergriffen, die eine wesentlich östliche Richtung hatte und wellenartig war. An den meisten auf der Hauptlinie gelegenen Orten hörte man das Geräusch ehe man die Erschütterung merkte.

Das Erdbeben scheint an vielen Orten bei Thieren Unruhe, bei Menschen Uebelbefinden hervorgerufen zu haben.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 June	Davik	1892/6/20	1

SOURCE

Thomassen.

20de juni. Ved *Rugsund kirke,* Daviks prgld., merkedes i 2den etage af et paa fjeldgrund liggende hus en jordrystelse kl. 4.36 fm. (Nordre Bergenhus dampskibsselskabs ur, men heller ikke dette paalideligt).

Meddeleren vækkedes af sin søvn ved jordskjælvet. „Efter min opvaagnen varede stødet eller rystelsen neppe mere end et par sekunder i det høieste. Det var kun en enkelt rystelse som en skjælvning, sterkt dirrende som naar en jernstang sættes i bevægelse." Retningen kan ikke med sikkerhed angives, men meddeleren fik indtrykket af, at det var fra s., maaske helst sv. mod n. eller no.

Rystelsen observeredes ogsaa paa Davikens prestegaard paa omtrent samme maade. Flere personer vaagnede derved.

(O. S. Hansen, prest).

Nummer	Datum	Ort	Kristiania Chr	Starke	Richtung	Dauer	Anmerkungen
2	Juni 20.	Rugsund, Davik.....	4.36 a.m. (?)	IV	S—N SW—NO } ?	Einige Sekunden	Starkes Zittern.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	25 June	Steien	1892/6/25	1

SOURCE

Thomassen.

25de juni. Steien, Dale i Søndfjord. Kl. 6.21 (efter andre kl. 5.51) jordskjælv. De, som var inde, syntes at merke en svag rystelse, medens flere var enige om at have hørt en drønnende lyd, hvilken enkelte antog for torden — men luften var klar.

(Nikka Vonen.)

3	Juni 25.	Steien, Dale	6.21 a.m.	III			Schwaches Beben.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	1 July	Ytterøen	1892/7/1	1

SOURCE

Thomassen.

1ste juli. Paa *Ytterøens* fyrstation, Kinn, merkedes kl. 3.24 e. m. svagere duren og rysten i det paa fjeldgrund liggende hus. Der merkedes kun ét stød med rullende lyd af varighed ca. ½ min. Lyden kom lidt før rystelsen og lignede rullen af en vogn. Vinden var stille, men havet uroligt.

(Michelsen, fyrforvalter.)

4	Juli 1.	Ytteröens Leuchtturm ...	3.24 p.m.		30 Sekunden	Ein Stoss von rollenden Lauten begleitet.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	2 July	Ytterøen	1892/7/2	1

SOURCE
Kolderup.

Reusch.

102. 2 juli, kl. 5.24 em., Ytterøene fyr, Bremangerpollen, Daviken. Florø. V. R.

Bremanger, Florø. Daviken 1892. 2den juli. **5.25 efterm. Temmelig sterkt stød paa 5 sek., derefter en skjælvning paa 35 sek.; samtidig en rullende lyd. Retning mod nø. Lignende iagttagelser fra Yttereens fyr 5.24. Paa Florø hørtes kun lyd, men kjendtes ingen rystelse. I Daviken baade lyd og rystelse. Bevægelsen anføres fra Bremanger og Daviken som gaaende mod nø. fra, Ytterøen, dog mindre sikkert, som gaaende mod ø.; fra Florø angives derimod retningen ø.—v. (Thomassen).**

Bremanger og Daviken 1892. 2den juli. **7.36 efterm. Svag rystelse. (Thomassen).**

Thomassen.

2den juli kl. 5.24 e. m. merkedes paa *Ytterøens* fyrstation, Kinn, en sterkere rystelse i det paa fjeldgrund liggende hus. Der merkedes kun ét stød med rullende lyd. Retningen (dog ikke sikkert) v.—ø. Varighed 1 minut. Lyden, som kom lidt før rystelsen og holdt ved samtidig med denne, lignede lyden af en vogn. Vinden var stille, men havet uroligt.

(Michelsen, fyrforvalter.)

I *Bremangerpollen* merkedes denne samme rystelse i et paa løs grund liggende hus kl. 5.25 e. m. Det var et stød saa haardt, at det knagede i huset. Varigheden var ca. 5 sek. Stødet eftertulgtes af en lang, sitrende skjælvning, som varede 35 sek. Vinduer og døre var i en stadig bevægelse. Retning sv.—no. „Stødet var sterkere end jeg nogensinde før har kjendt."

Samtidig med stødet hørtes en vedholdende rullen.

(Henr. I. Grotle.)

Samme jordrystelse merkedes ogsaa i *Florø* prestegaard og paa *Davikens* prestegaard. Tidsangivelserne for disse to steder afviger betydeligt saavel fra hinanden indbyrdes som fra tidsangivelserne fra Ytterøen og Bremangerpollen. Disse sidste synes at være de rigtige.

Fra Florø prestegaard angives tiden til 5.41. Rystelsen iagttoges i 1ste etage af det paa fjeldgrund liggende hus. Der merkedes ingen bevægelse, men kun lyd som af en paa haard vei rullende vogn i retning ø.—v. Lyden varede ca. 10 sek. „Hele min familie, hvoraf nogle var ude, andre inde, hørte tydelig lyden, saa de kom ind og spurgte, om jeg havde hørt jordskjælvet."

(G. Olsen, sognepræst.)

Paa tunet i *Davikens* prestegaard, hvor flere var samlet i anledning en auktion, merkedes kl. 5.51 e. m. (tiden angivet efter Nordre Bergenhus dampskibsselskabs ur, dog heller ikke dette synderlig nøiagtigt) jordrystelsen. Tunet er myrgrund. Det var kun en enkelt rystelse. Gaardspladsen dirrede sterkt, og vakte det alles opmerksomhed. Bevægelsen gik sv.—o. eller no. Varighed et par sek. Vinducrne klirrede. For dem, som var i hus, hørtes det som rullen af en vogn og en merkede ligesom „et sik i huset."

(O. S. Hansen, præst.)

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	2 July	Ytterøen	1892/7/2	2

SOURCE

Thomassen.

2den juli kl. 7.36 e. m. merkedes i *Bremangerpollen* en svag, kortvarig rystelse. Den hørtes som torden.

(Henr. I. Grotle.)

Samtidig merkedes jordrystelse ogsaa i havestuen af *Davikens* paa myrgrund liggende prestegaard. Det var en enkelt rystelse fra sv. mod o. eller no. Varigheden var et par sekunder, dog kortere end det forrige, samme dag merkede stød, og svagere. Der hørtes et temmelig sterkt døn „her under det almindelige navn jorddøn."

(O. S. Hansen, prest.)

5	Juli 2.	Ytteröens Leuchtturm ...	5.24 p.m.	III	W—O	1 Minute	Ein Stoss von rollenden Lauten begleitet.
	—	Bremangerpollen	5.25 p.m.	V	SW—NO	5 Sekunden	Dem Stosse folgte zitternde Bewegung 35 Sek. lang. Fenstern und Th"ren waren in fortwährender Bewegung. Rollen.
	—	Florös Pfarrhof	5.41 p.m.	IV	O—W	10 Sekunden	Keine Bewegung aber Rollen vernahm man.
	—	Davikens Pfarrhof.....	5.51 p.m.	V	SW—NO	Ein paar Sek.	Einmaliges Beben bei dem der Hofraum stark zitterte. Rollen.
6	Juli 2.	Bremangerpollen	7.36 p.m.	III			Hörte sich wie Donner an.
	—	Davikens Pfarrhof.....		III	SW—NO	Ein paar Sek.	Man hörte ein starkes Gedröhn.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	3 July	Bremanger	1892/7/3	1

SOURCE

Thomassen.

3die juli kl. 5.48 e. m. jordstød merket i 1ste etage af et paa løs grund liggende hus i *Bremanger*. Bevægelsen kom pludselig med et meget sterkt stød, saaledes at husets sydvestlige hjørne syntes at løftes. Der hørtes en voldsom knagen i det hjørne af huset, som først rammedes af stødet.

Retningen var so.—nv. Dette første stød hørtes som et skud og havde ingen beregnelig varighed. Derefter fulgte i 35 sek. en mindre voldsom bevægelse, som langsomt døde hen til en tilslut svag skjælven.

(Rasmus Nygaard.)

Samme dag kl. 7.36 e. m. merkedes paany en rystelse. Bevægelsen var denne gang kun svag og varede ca. 20 sek. med langsom hendøen

(Samme.)

7	Juli 3.	Bremanger	5.48 p.m.	VI	SO—NW	35 Sek.	Die südwestliche Ecke des Hauses schien sich zu heben. Zuerst ein Stoss wie ein Schuss, darauf weniger heftige Bewegung.
8	Juli 3.	Bremanger	7.36 p.m.	III			Schwach.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	8 July	Steien	1892/7/8	1

SOURCE

Thomassen.

8de juli. Fra *Steien*, Dale i Søndfjord berettes: Kl. 3.27 e. m. hørte jeg en dump, drønende lyd og hørte ovnsdørene klirre. Jeg var uvis om det kunde være torden, da luften var skyet, og gik derfor ud for at se paa himmelen, men mødte i det samme en mand, som spurgte, om jeg havde bemerket jordrystelsen. Fra jeg begyndte at skjønne, at det var jordskjælv, til duren endte, medgik pr sek.; hvoraf jeg slutter til en varighed af mindst 1—2 min. Jeg sad nemlig og skrev, da jeg blev opmerksom paa lyden, og vedblev hermed, indtil jeg tænkte, at den sterke dur og ovnsdørens klirren ikke kunde være torden og derfor saa paa klokken.

(Nikka Vonen.).

9	Juli 8.	Steien, Dale	3.27 p.m.	IV		1—2 Min.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	31 July	Rødø	1892/7/31	1

SOURCE

Thomassen.

31te juli. Paa *Rødø* kirkegaard (løs sandgrund paa fjeld) mærkedes en skjælvende bevægelse so.— nv.' Den varede maaske ½ min. Straks efter hørtes en vedholdende rullen som en underjordisk torden.

(H. Hansen, lærer.)

10	Juli 31.	Rödö	.	.	SO—NW	30 Sek. (?)	Gleich danach hörte man uterirdisches Gedonner.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	4 Aug	Christiania	1892/8/4	1

SOURCE

Thomassen.

4de august kl. 2.2 fm. jordskjælv i *Christiania*. Der hørtes først en dur, som mest mindede om et langt sneskred fra tagene. Derefter rystede sengen, hvori jeg laa og læste aviser. Nogen retning af stødet kunde ikke paavises; larmen forekom mig at forsvinde nordover, men det maa bemerkes, at vinduerne vender mod syd og mod vest.

(H. Geelmuyden, observator.)

11	August 4.	Kristiania	2.2 a.m.	IV			Dröhnen als ob Schnee vom Hause herabstürzte.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	14 Aug	Øierens	1892/8/14	1

SOURCE

Kolderup.

109. 14 august, kl. 2.5 fm., strøket omkring Øierens nordre del. IV. R.

Reusch.

Østligste af Akershus amt 1892: 14de august. **2.5 form. Fet, Urskog, Renskogen og Strømmen jernbanestation. Rystelse og tordenlignende lyd, ikke sterkt. (Thomassen).**

Thomassen.

14de aug. kl. 2.5 fm. idag vaagnede min hustru, jeg og en af tjenerne ved flere sterke, hurtigt paa hinanden følgende stød — antagelig 5—8 —, der føltes som kommende fra vest mod øst. Samtidig hørtes og følte torden imod sv. i horisontal retning, eller rettere, lidt under horisontalen. Jordskjælvet varede antagelig 3 sek.

Gaarden *Strøm*, 1.3 km. øst for Strømmen jernbanestation.

(Ferd. Egeberg.)

Fra *Fet* skrives til „Akershus" den 15de. Igaarmorges ved totiden merkedes paa flere steder i Fet en ganske sterk jordrystelse. Retningen syntes at være sv.—nv. Ovne og gjenstande i værelset dirrede ganske sterkt, ligesom rystelsen var ledsaget af en sterk dur.

Nat til 14de aug. merkedes jordskjælv paa *Urskogs* prestegaard. Det varede 5 min. Der hørtes en dur som af en fjern torden. Rystelsen merkedes paa flere husmandspladse. Paa pladsen *Haug* lødt tallerkenerne concert i tallerkenrækken.

(Verdens Gang, 17de aug. 92.)

Der meddeles „Morgenbladet": Nat til søndag merkedes et jordskjælv ved *Rømsvand* kl. 1½. Først hørtes en tordenlignende bragen og derefter en bølgeagtig bevægelse af jorden. Rystelsen, som var meget sterk, varede ca. 15 sekunder.

— c. —

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	22 Aug	Graaberget	1892/8/22	1

SOURCE

Thomassen.

22de august kl. 4.30 (uret efter uret paa Elverum jernbanestation) jordskjælv merket paa *Graaberget*, Aasnes finskog. Baade inde i det paa fjeld liggende hus og ude merkedes rystelsen. Et rullende stød hørtes. Retningen nordenfra til so.

Jordskjælvet var sterkest i begyndelsen, men gik derefter over i en sitren. Alt, som var i huset, rystede.

(Fru Olivia Alstergren).

13	August 22.	Graaberget, Aasnes finskog	4.30	IV	N—80		Rollender Stoss wodurch alles im Hause zitterte.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	2 Sept	Kuolajärvi	1892/9/2	1

SOURCE

Renqvist.

120. 1892. IX. 2, kl. 11, Kuolajärvi.

»Maanjäristyksestä . . . Kuolajärvellä viime kuun 2 p., kirjoitetaan meille: Kirkonkylässä klo 11 e.p.p. kuului maanjäristys kuin kärryillä-ajolta tai kaukaisen ukkosen jyrinältä. Vuorijärven, Siemingin ja Kuolajärven kylissä huomattiin niinikään mainittu maanjäristys, vaan se kuului pikemmin tykin laukaukselta» (Oulun Ilmoituslehti, 1892, nr. 117).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	5 Sept	Kuolajärvi	1892/9/5	1

SOURCE

Renqvist.

121. 1892. IX. 5, kl. 20—21, Kuolajärvi.

»Syyskuun 5 p:nä klo 8—9 illalla kuultiin Kuolajärven kirkonkylässä, Kuolajärven kylässä ja Vuorijärven ja Tuutijärven kylissä Kuolajärven pitäjäässä ankarallainen maanjäristyksen synnyttämä paukaus, aivan kuin kanuunalla olisi ammuttu tai ukkonen jyrissyt, vaikkei tietysti ukkonen eikä kanuunan laukauskaan saanut sitä aikaan. Maanjäristys lienee ollut huomattavissa vielä laajemmalla alalla» (Oulun Ilmoituslehti, 1892, nr. 111).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	25 Sept		1892/9/25	1

SOURCE

Thomassen.

25de septbr. følтes jordrystelse i den nordlige del af Bergens stift.

Mørk i Volden kl. 7.10 e. m. (omtrent som uret paa Voldens telegrafstation) iagttoges rystelsen i 1ste etage af et paa sandgrund liggende hus. Den følтes som en vedholdende rullen med to korte ophold og derpaa svag hendøen. Det hele varede 1 minut. Jordskjælvet antoges i begyndelsen for torden.

Den første bevægelse varede ½ min. Efter et ophold af nogle sekunder kom en lignende, men noget svagere bevægelse. Saa var der atter et lidet ophold, hvorefter fulgte en svag hendøen. Retning v.—ø. („Tydeligt følte jeg, hvorledes bevægelsen først naaede husets vestre ende og forplantede sig østover"). Husets døre med laasene og dørene i ovnene klirrede og klaprede. Hængelampen kom først i en dirren, derpaa begyndte den at svinge lidt v.—ø.

Først kom lyden — men med intet ophold, før bevægelsen sporedes.

(O. J. Kjelle.)

En anden iagttager paa samme sted angiver tiden til 7.44. Varigheden sættes til 40 sek. og rystelsens retning v.—ø.

(Joh. Widsteen.)

Bremangerpollen kl. 7.30 e. m. („Christiania tid") følтes i hus paa løs grund 2 stød med 5 sek. mellemrum. Først kom der et svagt stød og derpaa et voldsomt stød nedenfra. Retningen var antagelig sv.—no. Stødene var korte, men efterfulgtes af en skjælvende bevægelse, som varede 10—15 sek. Døre og komfurer var i en stadig dirrende bevægelse. Gjenstande, som stod støttede til væggen, puffedes overende — „dog var jeg ikke opmerksom derpaa og kan ikke sige, til hvilken kant det skede." I et hus (paa indre Grotle) var husets beboer i begreb med at holde paa sit stuetur, for at dette ikke skulde rystes af væggen. Dette hus stod paa fjeldgrund.

Efter stødene hørtes først en knagen i huset, derpaa en vedholdende underjordisk torden.

Iagttagelser gjordes ogsaa 6 km. s. for Grotle, og rystelsen skildres som meget voldsom. Lignende iagttagelser gjordes paa Gaardene østover i Bremanger.

(Henr. I. Grotle.)

Ifølge en anden angivelse fra samme sted indtraf rystelsen kl. 7.46. I det paa løs grund liggende hus merkedes to stød med 10 sek.s mellemrum. Rystelsen følтes som stød nedenfra og hørtes som en sterk torden, der døde sagte hen. „Stødene var voldsommere end nogen her har hørt, og forskjellige gjenstande blev husket og dunket." Alt var i stadig bevægelse. Retning: sv.—no.

Det hele syntes at vare 1 min. 10—20 sek.

(Rasmus Nygaard, Bremangerpollen.)

Florø 7.40 e. m. Kristiania tid iagttoges jordskjælvet i et paa kjelder og fjeldgrund liggende hus. Rystelsen følтes som en sammenhængende, dirrende bevægelse fra vnv.—oso. Jordskjælvet begyndte med en sterk dur, som hørtes i flere sekunder før rystelsen. Den underjordiske dur hørtes kortere tid efter rystelsen end før denne. Meddeleren antager, at duren i det hele hørtes 30 sek.

nedens selve rystelsen kun varede nogle faa sekunder. Kakelovnsdørene rystede temmelig sterkt.

(Aas, telegrafist.)

En anden beretning fra samme sted sætter tiden til 7.38. Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af den paa fjeldgrund liggende prestegaard. Der følte s et skjælvende stød ø.—v. Ovnene i huset klirrede, og alle i rummet kjendte hvorledes grunden rystede. Der hørtes en vedholdende rullen med tordenagtig lyd. Lyden hørtes nogle sekunder, før rystelsen kom og forsvandt nogle sekunder efter. Den hørtes ca. 20 sek.

(G. Olsen, sogneprest.)

Paa *Slyngstær*, Stranden, Søndmør, merkedes rystelsen kl. 7.38 e. m. Huset rystede, og en rullen hørtes, efter børnenes paastand, ø.—v.

Varigheden 2—3 sek.

(E. Thesen.)

Osnes, omtrent midt i Eid sogn, Nordfjord. Her iagttoges rystelsen 7.40 e. m. Christiania tid („Uret, som sagtner nogle faa minuter i ugens løb, confereredes om morgenen 26de med telegrafstationens ur). Bar. 751 mm. T. + 6 R. Iagttagelsen gjordes i et paa løs grund staaende hus (1ste etage hvilende paa 3—4 alen høi kjeldermur). Der merkedes ét stød med meget sterk rysten af antagelig 5—10 sek.s varighed og med retning antagelig n.—s. Ovnen klirrede, og hængelampen kom i nogen bevægelse. Der hørtes en lyd som af sterk vognrammel udenfor. Lyden hørtes omtrent til samme tid som stødet følte s.

Anm. Den foregaaende aften skal der ifølge paalidelige folks udsagn være merket en svagere jordrystelse kl. 8½ à 9 e. m.

(I. Fr. Skagen, overretssagfører.)

Paa gaarden *Løken* i Eid, Nordfjord (ca. 8 km. fra telegrafstationen paa Nordfjordeid) merkedes kl. 7.46 e. m. en temmelig sterk larm ledsaget af jordrystelse. Retningen var n.—s. „Bevægelsen tilkjendegav sig for mig ved et enkelt stød, hvorimod jeg ikke merkede nogen dirring af gjenstandene i det værelse, hvor jeg opholdt mig. Andre beboere af gaarden vil have iagttaget saadan i omtrent 2 min. Larmens varighed 1 min."

(G. K. Meinich, cand. jur.)

Paa *Skongsnæs* fyrstation merkedes rystelsen kl. 7.42 e. m. Retningen var v.—ø., varigheden 20—30 sek. Der hørtes som et underjordisk døn eller skrald, som naar et jernbanetog kommer rullende forbi i fuld fart. Den paa fjeldgrund liggende bygning rystede. Stødet var skjælvende. Lyden og rystelsen kom samtidigt. Vinden fra v. med styrke = 3. Luften var skyet og der kom regnbyger.

(Rødberg).

Dale i Søndfjord. Mindre jordskjælv kl. 7.42 e. m. Varighed 10—15 sek. Der hørtes en sterk dur som af kjørende. En kvart mil herfra, paa *„Øen"* følte s rystelsen meget sterk, saa folkene blev lidt bange. Paa *Tysse* og *Leite* derimod havde man intet bemerket. Retningen satte de, som jeg har talt med, ligesom jeg, til so.—nv. Bevægelsen var bølgende.

(Nikka Vonen).

Ytterøens fyrstation, Kinn. Kl. 7.46 iagttoges rystelse, saa vel i fyrtaarnet som i forvalterboligen (fjeldgrund). Der følte et stød af 2 min. varighed. Døre og ovne rystede og fyrlygtens lampeglas klirrede. Rystelsen var meget haardere end de almindelig iagttagne. Lyden, som kom først, lignede torden.

(Michelsen, fyrvogter).

Aarvik, Røvde sogn, ca. 1 mil ø. for Larsnæs postaabneri. Jordskjælvet merkedes omtrent 7.48 e. m.

Inde i stuen af den paa fjeldgrund liggende bygning merkedes et stød med skjælvende bevægelse i retning ø.—v. Bevægelsen varede kun et øieblik og efterfulgtes af en svag sitren Ovnen rystede noksaa voldsomt. Det var omtrent som en vogn havde kjørt hurtigt forbi.

Anm. „Jeg har senere hørt, at natten næstefter sporedes en endda sterkere rystelse, uden at dog meddeleren kunde opgive bestemt klokkeslet" — men han antager, at det var omtrent ved midnat.

(Olaf D. I. Liseth, Larsnæs).

Fra *Stat* i Selje hovedsogn angives klokkeslettet til 8 2 e. m. I første etage af det paa løs grund liggende hus merkedes et bølgeformigt stød med retning antagelig v.—ø. Stødet syntes at vare ved et minut og efterfulgtes af omtrent ½ minuts sitren. Straks efter jordskjælvet fulgte en svær, men kortvarig regnbyge. Rystelsen sammenlignes med en underjordisk torden, som bragte ovnsdøre og stuedøre til at klirre.

(Peder A. Olsen, Fure).

Jordskjælvet er ogsaa merket i *Valdalen* og *Sunelven*. Fra *Ihle* i Arnefjord, Sogn angives tiden til omtrent 8 e. m. Folk, som var ude, merkede intet, medens rystelsen tydeligt merkedes af folk inde i hus.

Ogsaa i *Vik* i Sogn skal rystelsen være merket.

(Ivar Refsdal, folkeskolelærer).

Paa *Balestrands* prestegaard iagttoges ogsaa rystelsen. Tiden angives til 7.36 eller 7.51. Rystelsen var ledsaget af en underjordisk dur og var saa sterk, at ovnen klirrede. Meddeleren befandt sig selv ude paa fjorden, hvor ruskeveir, og merkede intet.

(Harald Sverdrup).

Flora (Gjennem norsk telegrambureau). Igaaraftes kl. 7.38 merkedes en jordrystelse fra nv.—so. Den begyndte som en tung rullen, der øgedes omtrent 10 sek. Huse bevægedes. Rullingen blev efterhaanden svagere; den hørtes omtrent 40—50 sek.

(Bergens Aftenblad).

Jordrystelse i *Evanger*. Den 25de septbr. kl. 8 aften merkedes en jordrystelse paa *Langeland* i Evanger.

(Bergens Aftenblad, 29—9—92.

Fra *Volden* skrives, at man søndag den 25de f. m. kl. 7.44 e. m. merkede et jordskjælv, som varede i ca. 40 sek. Det hørtes som om rystelsen gik fra vest til øst.

(Bergens Aftenblad 5—10—92).

Det viser sig ikke godt gjørligt af de anførte opgaver at drage slutninger med hensyn til udgangspunkt eller forløb af denne jordrystelse, dertil er tidsangivelserne for usikre og forlidet overens-

stemmende selv fra samme sted. Af retningsangivelserne synes det dog at fremgaa, at dette, som saa mange andre jordskjælv paa denne kant af landet, har havt sit udgangspunkt et eller andet sted udenfor kysten.

14 September 25.	Mörk in Volden.....	7.10 p.m.	V	W—O	1 Min.	Anhaltendes Rollen mit zwei kurzen Zwischenräumen, was nach und nach verschwand.
—	—	7.44 p.m.		W—O	40 Sek.	Allgemeines Zittern aller Gegenstände. Die Hängelampe bewegte sich.
—	Bremangerpollen	7.30 p.m.	V	SW—NO		2 Stösse mit 5 Sek. Pause Starkes Zittern aller Gegenstände. Anhaltender donnerähnlicher Laut.
—	—	7.46 p.m.	VI		1 Min. 20 Sek.	Gewaltige Stösse von unten.
—	Florö	7.40 p.m.	IV	WNW—OSO	30 Sek.	Zusammenhängende zitternde Bewegung.
—	—	7.38 p.m.	IV	O—W	Ca. 20 Sek.	Zitternder Stoss. Man hörte anhaltendes, donnerartiges Geroll.
—	Slyngstær	7.38 p.m.	IV	O—W	2—3 Sek.	Das Haus bebte, Geroll ward gehört.
—	Osnes, Nordfjord	7.40 p.m.	IV	N—S (?)	5—10 Sek.	Starkes Beben.
—	Löken, Nordfjord	7.46 p.m.	IV	N—S	1 Min.	
—	Skongsnes Leuchtturm...	7.42 p.m.	IV	W—O	20—30 Sek.	Zitternder Stoss von unterirdischem Rollen begleitet.
—	Dale, Söndfjord	7.42 p.m.	IV	SO—NW	10—15 Sek.	Stark wogende Bewegung.
—	Ytteröens Leuchtturm ...	7.46 p.m.	IV		2 Min.	Beben. Donnerähnliches Geräusch.
—	Aarvik	7.48 p.m.	IV	O—W		Kurzandauernder Stoss, von Zittern gefolgt.
—	Stat	8.2 p.m.	IV	W—O	1 Min.	Wellenartiger Stoss. Unterirdisches Donnern.
—	Dale, Arnefjord	ca. 8 p.m.	IV			
—	Balestrand, Sogn	7.36 p.m. 7.51 p.m.	IV			Unterirdisches Dröhnen.
—	Volden.....	7.44 p.m.		W—O	40 Sek.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	13 Oct		1892/10/13	1

SOURCE

Thomassen.

13de oktober. Bremangerpollen. Kl. 8.20 f. m. følte i hus paa løs grund en længere, sitrende bevægelse fra s.—n. Samtidig hørtes som almindelig torden.

(Henr. I. Grotle).

Ytterøens fyr (fjeldgrund). Kinn. Samme dag kl. 9.9 f. m. følte en rullende bevægelse af 5 sek. varighed.

(Michelsen, fyrforvalter).

Da tidsangivelserne fra begge disse steder pleier at være ganske paalidelige, er der her formodentlig tale om to forskjellige rystelser.

Samme dags eftermiddag kl. 3.24 e. m. merkedes ligeledes paa *Ytterøens fyrstation* en ganske svag rullende bevægelse af 5 sek. varighed.

(Michelsen, fyrforvalter).

Den varede ca. 20 sek. Iagttageren merkede, at huset skalv og knagede noget i sine sammenføininger.

(Specialtelegram til Mgbl. 22—10—92).

I stuetagen af et paa løs grund liggende hus paa gaarden *Skaale*, Dimmelsvik, merkedes rystelsen kl. 5.59 f. m. Det var ét sammenhængende stød. Det hørtes, som om en tungt belæsset vogn skulde kjøre forbi paa brolægning. Retningen var antagelig ø.—v. og varigheden 5 sek. Samtidig med rystelsen hørtes vedholdende rullen.

I et hus paa Indre Fet i Omvigdalen, paa fastere grund, merkedes noget sterkere rystelse. Folk, der laa i sengen, vækkedes ved rystelsen, ovnene klirrede og ligeledes jernrækværket paa en trappe.

(A. Lea).

Herøsundet, indre del af Husnæs sogn, Kvindherred. I 1ste etage af et paa sand- og lergrund liggende hus merkedes jordskjælvet kl. 5.46. Stødet var sterkt nok til at frembringe nogen knagen i huset og ledsagedes, ialfald bagefter, af nogle skjælvninger.

Retningen „helst fra v.—ø." (ikke sikker).

Et pendelur i vestre hjørne af stuen standsede. Baade før, under og efter rystelsen hørtes en vedholdende duren og rullen — som af kjørende — langsomt aftagende.

(H. I. Haugse).

15	Oktober 13.	Bremangerpollen	8.20 a.m.	IV	S—N			Längere zitternde Bewegung in einem Hause auf schwankem Boden.
16	Oktober 13.	Ytteröens Leuchtturm ...	9.9 a.m.			5 Sek.		Rollende Bewegung.
17	Oktober 13.	Ytteröens Leuchtturm ...	3.24 p.m.	III		5 Sek.		Ganz geringe rollende Bewegung.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	15 Oct	Virestad	1892/10/15	1

SOURCE

Kjellén.

338. —, okt. 15, midnatt och kl. 2—3 f. m., 2 stötar. Virestad (vid sjön Möckeln i Småland); N. Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Oct	Skaanevik	1892/10/20	1

SOURCE

Kolderup.

114. 20 oktober, kl. 5½—6 em., Skaanevik og Kvinnherred. IV. R.

Reusch.

Skonevik og Kvinnherred 1892. 20de oktober. **Omtrent 5.50 form. I Skonevik var der kun nogle, som iagttog jordrystelsen; der tales ikke om lyd. Fra sydsiden af Hardangerfjordens munding er der meddelelser fra Here og gaardene Skaale og I. Fet nær ved Dimmelsvik. Her nævnes underjordisk lyd (Thomassen).**

Thomassen.

20de oktober. Til „Bergens Aftenblad" skrives fra *Skonevik*, at man der torsdag morgen (20—10—92) merkede et kort, men noksaa kraftigt jordskjælv, der syntes at gaa n.—s. Det hele varede ca. 20 sek. Brevskriveren merkede, at huset skalv og knagede i sine sammenføininger.

(Specialtelegram til „Aftenposten" 22—10—92.

„Bergens Aftenblad" meddeler fra *Skonevik* 20de ds. Idag morges 6.9 merkedes i Skonevik en kort, men noksaa kraftig jordrystelse, der syntes at gaa s.—n. Her var flere, der ikke bemærkede noget, men nærværende iagttager har ved konferense med flere bragt i erfaring, at rystelsen merkedes af forskjellige.

Nummer	Datum	Ort	Kristiania Uhr	Stärke	Richtung	Dauer	Anmerkungen
18	Oktober 20.	Skonevik	6.9 p.m.	IV	N—S } S—N }	Ca. 20 Sek.	Das Haus zitterte und krachte in seinen Fugen.
	—	Skaale, Dimmelsvik.....	5.59 a.m.	IV	O—W	5 Sek.	Ein zusammenhängender Stoss von anhaltendem Rollen begleitet.
	—	Herösundet	5.46 a.m.	IV	W—O (?)		Krachen des Hauses. Die Wanduhr bleibt stehen. Anhaltendes Dröhnen.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	7/10 Nov		1892/11/7	1

SOURCE

Thomassen.

7de novbr. „Verdens Gang" for 8—11—92 skriver: Jordskjælv merkedes her i byen igaarkvæld mellem kl. 6.15 og 6.30. Der kom med kortere mellemrum 3 stød af varighed fra ¼—1 min. Det ene var temmelig sterkt.

Steien, Dale, Søndfjord. *10de novbr.* kl. 10½ e. m. følles af dem, som havde lagt sig, som et pludseligt ryk, hvis varighed anteges at være et par sekunder. Retningen angives forskjelligt, men de fleste synes n.—s., andre ø.—v. Enkelte hørte forudgaaende drøn, andre ingenting.

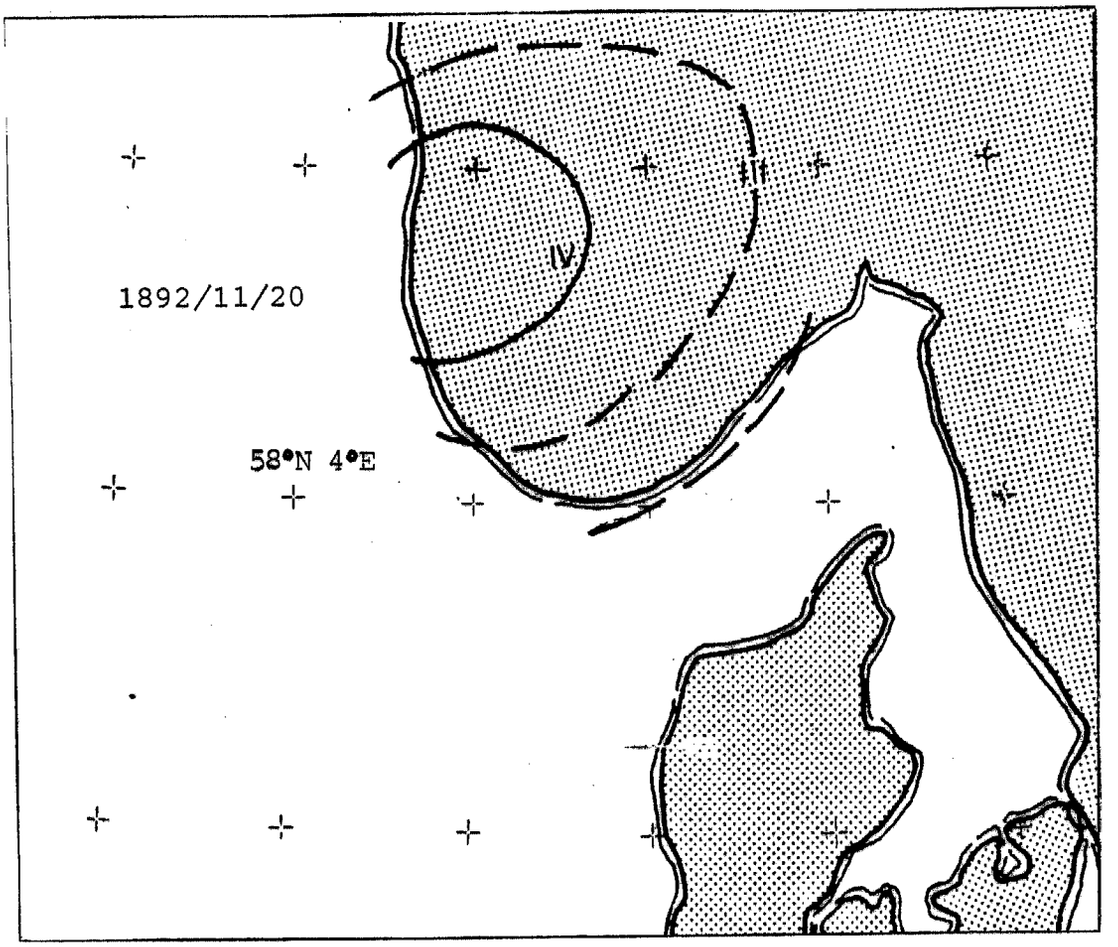
(Nikka Vonen).

19	November 7.	Kristiania	6.15 p.m. 6.30 p.m.	IV		¼—1 Min.	3 Stösse.	
20	November 10.	Steien, Dale	10.30 p.m.	IV	N—S O—W	Ein paar Sek.		

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Nov	S.W. Norway	1892/11/20	1

SOURCE

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Nov	S.W. Norway	1892/11/20	1

SOURCE

Kolderup.

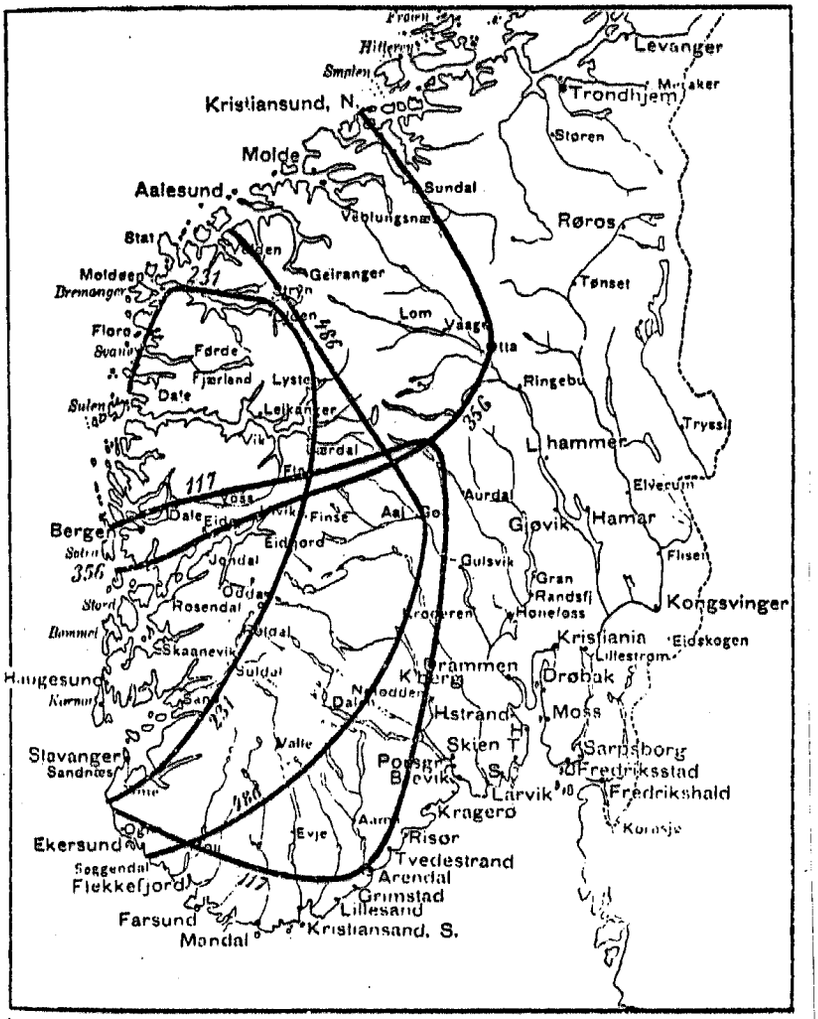

Fig. 8. Kart over utbredelsen av de store vestnorske skjælv nr. 117, 231, 356 og 486.

Jordskjælvet den 20 november 1892 kl. ca. 10.20 em. (Nr. 117.) Det rystede omraade der omfatter Søndre Bergenhus amt, den nordlige del av Kristiansands stift og tilstøtende trakter av Buskeruds og Kristians amter er begrænset paa følgende maate: Trækker man en linje fra Bergen over Vossevangen til Vestre Slidre, har man den nordvestre grænselinje; fortsættes denne fra Vestre Slidre over Nes i Hallingdal sydover til Frolands verk ved Arendal, faar man østgrænsen, og fortsætter man saa linjen i vest-nordvestlig retning til Klep paa Jæderen, faar man sydvestgrænsen (se fig. 8). Hvad jordskjælvets utbredelse mot vest angaar, maa det bemerkes at det paa strækningen Klep—Skudesnes synes at være følt helt ut til den ytre kystlinje, mens man derimot fra de ytre kyststrøk av Søndre Bergenhus amt ingen meddelelse har om at jordskjælvet er iagttat der. Det tør imidlertid hænde, at dette beror paa, at der ikke efter jordskjælvet blev utsendt specielle forespørsler til det rystede strøk. Hadde man gjort det, kunde man muligens ha faat beretninger ogsaa fra disse distrikter. Paa den anden side maa det erindres, at skemaer var utdelt til fyrvogterne paa denne kyststrækning som paa alle de øvrige, og deres taushet bør kanske betragtes som tegn paa at de intet har merket. Det er nemlig ikke sjelden, at den ytre kyststrækning av Søndre Bergenhus amt har været uberørt av de rystelser, som har rammet det indenfor liggende land.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Nov	S.W. Norway	1892/11/20	2

SOURCE

Kolderup.

Jordskjælvets styrke har været III—V efter Rossi-Forels skala Efter gjennemgaaelse av Thomassens gamle materiale er jeg kommet til det resultat at styrkegraden var V følgende steder: Vikedal i Ryfylke, Eide i Granvin, Ullensvang, Sundal, like opunder Hallingskarven, Aal og Hol i Hallingdal samt Sigurdsrud ved nordre ende av Tinsjøen i Telemarken. De steder, hvor skjælvet har hat styrke V, ligger altsaa i det indre av Ryfylke og Hardanger, paa fjeldvidderne over mot Gol og Aal samt i øvre Telemarken. Det er vel rimelig, at jordskjælvets utgangssone er at søke under disse strøk.

5

117. 20 november, kl. ca. 10.20 em., det sydvestlige Norge. V. St.

Reusch.

Boknfjorden, Hardanger, Langfjeldene 1892. 20de november. Omtrent kl. 10.20 efterm. Trækker man en linje fra Bergen mod øne. over Arne og Vossevangen til Vestre Slidre, faar man jordskjælvets nordlige begrænsning. En linje fra Vestre Slidre mod syd over Nes i Hallingdal giver dets østlige begrænsning, hvorved dog maa bemerkes, at der fra Øvre Romerike er en enkelt meddelelse om et kort lidet sted uden ledsagende lyd (kl. 10.20). Fra Arendal kan vi trække den sydlige begrænsningslinje mod vnv. til Klep paa Jæderen. De vestligste grænsepunkter er Skudenes, Tysnes og Bergen. Naar Skudenes undtages, er der ingen iagttagelser fra den ydre ørække, heller ikke er der nogen fra fastlandet ved Haugesund.

Jordskjælvet synes at have været sterkest i de indre dele af Hardanger og i Kristiansands stift. Der hørtes en rullende lyd og kjendtes en skjælvende, tildels ogsaa bølgende bevægelse, ved hvilke smaagjenstande klirrede og husene knagede.

Tidsangivelserne er der desværre ikke ikke meget at faa ud af. De tidspunkter, som er opgivne fra de indre fjordegne, ligger mest mellem 10,15 og 10.21. Vi skal gjennemgaa iagttagelsesstederne fra s. mod n. Gjæsdal 10.17, Klep 10.20, Stavanger 10.20 (Tungenes nær derved 10.5 maa være urigtigt, Boknsund har 10.13), Sandeid 10.16, Skonevik 10.19. (De nærliggende Fjeldberg og Sævereid 10.23). Dimmelsvik 10.21, Kvinnherred 10.18 (Enes 10.26 kan udelades som usikker), Fuse 10.15, Tysnes 10,21, Norheimsund 20.21, Jondal 10.16, Utne 10.21, Eide 10.16, Vossevangen 10.18. Mod nv. er der en sikker og forholdsvis sen tid, nemlig Bergen 10.22, hvortil slutter sig Arne 10.22 eller 10.23, Samnanger 10.25, Birkeland 10.20. En forholdsvis sen tid har man ogsaa i Skudenes 10.23 længst mod sv. Tidsangivelserne for Sætersdalen 10.18 og for Froland ved Arendal 10.19 slutter sig til fjordegnenes. Forholdsvis sene er Nissedal 10.24 og Tinsjøens nordende 10.26. De allersenest tidsangivelser har man dog fra Hallingdalen 10.35 og 10.38 og endog saa sent som 10.55 og 10.58. Jeg skulde næsten tro, at

SOURCE

Reusch.

dette er et eget jordskjælv; det udmerkede sig efter et par iagttageres meddelelse fra Aal og den tilgrænsende del af Hol ved paafaldende langsomme svingninger. Mod v. i Hol og mod ø. i Nes omtales det som en skjælvning. Fra V. Slidre er der ingen tidsangivelse. (Thomassen).

Thomassen.

20de november. Jordskjælv over en større del af det sydlige Norge.

Tungenes fyr. Jordskjælvet mærkedes kl. 10.30 e. m. Det begyndte med en buldrende (skurende) lyd, der varede ca. 6 sek. Derefter kom en rysten (skjælvning af bygningen), der varede ca. 1 sek.; derefter aftog lyden og hørtes ca. 5—6 sek. — altsaa i det hele ca. 15 sek. Lyden kom fra øst og gik i vestlig retning. Jordskjælvet observeredes i hus, i 1ste etage.

(L. Nielsen).

Boknesunds fyrbygning (stenig grund). Rystelsen mærkedes ca. 10.13. Der følte s et stød af omtr. 5 sek. varighed — det var kun en skjælvende bevægelse fra sv.—no. Hængelampen svingede lidt. Omtrent 5 sek. før stødet hørtes en rullende lyd.

(S. Christoffersen, fyrvogter).

Fra *Fuse* skrives, at man paa prestegaarden der kl. 10.15 e. m. mærkede en jordrystelse, hvis retning var sv.—no. og hvis varighed var 5—10 sek. Der mærkedes en vedvarende sterk rystelse, saa væggene knagede.

Eide i Graven. Herfra meddeles, at man omtrent kl. 10.16 e. m. mærkede en sterk jordrystelse. („Uhret viser antagelig lidt for tidlig.")

Meddeleren befandt sig i 1ste etage af et hus, som hviler paa en af tykt gruslag bestaaende grund. Han var ved at falde i søvn, da han blev helt vaagen ved en stærk rullende lyd, der efterfulgtes af et stød. Der følte s kun et stød, og meddeleren havde følelsen af, at han vuggedes. Stødet varede 3—4 sek. Lyden var, som om en vogn kjøres hurtig paa haardfrossen vei. Denne lyd hørtes 10—15 sek., da stødet paafulgte, og der hørtes en knagen i huset. Meddeleren havde da en følelse af at sengen bevægede sig.

En kone i samme hus (hun var oppe) hørte en vedvarende, rullende lyd ca. 4—5 min. Den begyndte temmelig svagt, men blev efterhaanden sterkere. Den syntes at komme fra nord.

En opuntia, der stod paa bordet, skjalv og bevægede bladene, medens rystelsen varede.

Jordrystelsen er ogsaa mærket paa andre gaarde i bygden.

(Lærer S. K. Selland).

Aalgaard, Gjæsdals sogn. Jordskjælvet iagttoges i 1ste etage af et paa fjeldgrund og fast grus liggende hus kl. 10.17 (Uret viste 9.57 og antoges at gaa efter Stavanger tid).

Jordskjælvet begyndte med en hul rumlen, omtrent som naar man kjører forbi huset med en vogn paa haard vei. Der var lidt skjælvning. Det syntes som om bevægelsen gik v.—ø. men meddeleren er ikke sikker derpaa. Det hele varede 1 min.

Der hørtes underjordisk rullen og klirring.

De fleste i distriktet mærkede det samme.

(Sergeant O. Aalgaard).

I 1ste etage af *Valle* prestegaard (aurlag ovenpaa lerjord) mærkedes jordskjælvet kl. 10.18 e. m.

Der mærkedes to rullende stød med 1—2 sek. mellemrum. Bevægelsen, som var ligedan ved begge stød, føltes bølgeformig. Retningen syntes meddeleren at være nv.—so., men de fleste andre syntes, at den var sv.—no. Varigheden var neppe mere end 5 sek. Man følte, hvorledes huset rystede, og det klirrede i kakelovnen og i vinduesruderne. Lyden hørtes som naar man kjører paa en ujevn, frossen vei med en belæsset vogn. Lyd og rystelse var samtidig; dog kom lyden kort iforveien. „Vi troede nemlig først, at det var fra kjørsel, lyden kom; men da vi merkede, at huset rystede, overbeviste vi os om, at det var jordskjælv."

Hunden, som laa i stuen, sprang op og begyndte at gjø.

Anm. Ca. $^3/_4$ time senere merkedes atter en jordrystelse, men da svagere. Det var kun ét stød. — Det sidste merkedes ikke af meddeleren selv, og tiden kan ikke faaes opgivet nøiagtigt.

Paa *Hyllestad* og *Valle* har man iagttaget jordskjælvet paa samme maade.

(Ole Eniem, lensmand).

Fra *Vossevangen* skrives til os den 21de ds.: En jordrystelse følte her igaaraftes netop kl. 10.18 og forekom mig og andre at gaa fra vest mod øst. Efter et næsten umærkeligt stød fulgte sammenhængende tre temmelig sterke stød af ialt antagelig 6—7 sekunders varighed. Rystelsen var dog mindre end den, hvorom der for en tid siden blev berettet baade herfra og fra mange andre steder.

(Bergens Aftenblad 22—11—92).

I 1ste etage af et paa løs grund liggende hus, ca. 3 min. gang fra *Kvinherreds* kirke, merkedes rystelsen kl. 10.18 e. m. „eller nogle sekunder før."

Der mærkedes intet egenligt stød, men kun en skjælvning, hvorved døren klirrede ganske svagt. Meddeleren kan intet bestemt sige om retningen, men vil dog være mest tilbøielig til at angive n.—v. („Dette maa dog ikke tillægges nogen betydning.") Den langsomme vaklen og skjælven syntes at vare ca. 4 sek., men den efterfølgende dur varede mindst 10 sek. Bevægelsen var saa svag, at meddeleren ikke kunde merke nogen svingning af en hængelampe midt i stuen. Han havde sin opmerksomhed henvendt specielt paa den. Der hørtes en vedholdende rullen. „Som jeg netop nu sidder og noterer ned dette (kl. er 11.7 samme dag), hører jeg en lyd

2

som af en fjern, svag torden; den vedvarede ca. 6 sek. (Min kone blev først opmerksom herpaa)."

Baade før, men dog ganske kort, samtidig med og efter bevægelsen hørtes den ovennævnte dur eller torden (ikke meget sterk).

Der sporedes ingen efterfølgende virkninger.

(A. Meidell, lærer, Rosendal).

Fra *Skonevik*: Søndag aften den 20de kl. 10.19 indtraf atter jordskjælv her. To ret kraftige stød merkedes, ledsaget af det sædvanlige, dumpe drøn. Varigheden anslaaes til 10 a 15 sekunder.

I *Aakrefjorden* merkedes det paa samme maade, kakelovne og vinduesruder klirrede, men man har ikke hørt, at nogen skade er anrettet.

(Bergens Aftenblad 23—11—92.)

I 3die etage af hovedbygningen paa *Frolands verk* merkedes ogsaa dette jordskjælv.

Bygningen ligger paa sandaur. Tiden angives til 10.19 (meddeleren angiver 10.10 med den bemerkning, at uret er ca. 1 min. senere end Arendals tid). Der merkedes ét stød, som føltes nedenfra og forplantede sig mod v.—o. eller nv.—so. Bevægelsen kjendtes 3—4 sek.

„En dump lyd, omtrent som naar en stor hund ligger og klør sig. En paa samme værelse liggende person spurgte: er her kommen en hund ind? En klirren enten i vinduerne eller af vandglassene mod vandkaraffelen hørtes samtidig." Lyden hørtes samtidig med, men hørtes lidt længere end stødet. Rystelsen merkedes ogsaa af naboer, og lyden sammenlignes med lyden af rullen af en let vogn paa haard grund.

(S. Sverdrup G. S.)

Paa *Horpestad* i Klep bemerkedes jordskjælvet i 1ste etage af et paa løs grund liggende hus. Tiden angives til kl. 10.20 e. m. („Dog kan uret have gaaet nogle minuter unøiagtigt").

Der merkedes ét stød. „Langsom, surrende lyd hørtes; derpaa et stød som et svagt vindstød". Varighed høist 20 sek.

Der hørtes først en lyd som af en svag rok; derpaa kom et stød „saa jeg syntes det tudede i kakelovnen" og bordet dirrede. Hængelampen kom i bevægelse.

(Nils Horpestad).

Paa *Løvaas*, Birkelands sogn pr. Bergen (3 km. s. for Laxevang) merkedes rystelsen, kl. 10.20 („rigtig tid".)

Iagttagelsen gjordes i 2den etage af et paa løs grund liggende hus. Der merkedes kun ét stød, en skjælvning. Bevægelsen forekom iagttageren at gaa nv.—so.; dog kan han ikke sige det bestemt. Stødet varede et par sekunder. Nogen sitren bagefter kunde ikke mærkes.

„Nogen virkninger iagttog jeg ikke". Dertil var jordskjælvet for svagt. Da lys var tændt, var bevægelsen allerede forbi. Samtidig med jordskjælvet hørtes en sagte rullen.

(Lars Løvaas).

Vang i Gjerdrum (Øvre Romerike). Jordskjælv kl. 10.20 e. m. (Tidsangivelsen efter uret paa Kløften jernbanestation.)

Jordskjælvet iagttoges i 2den etage af et paa lerbund liggende hus. Kun ét stød fra ø.—v., saa sengen rystede. Rystelsen varede kun nogle faa sekunder (det var over, inden lys blev tændt.)

Huset knagede lidt iforveien, men der merkedes ingen anden lyd. En temmelig sterk nordenvind blæste efter. („Jeg har ikke truffet nogen anden, som har merket det. Grunden er vel den, at de fleste var gaaede i seng, og drønet og stødet var ikke saa sterkt, at det vækkede en, der sov godt. Af 5 personer her i huset følte blot 2 det."

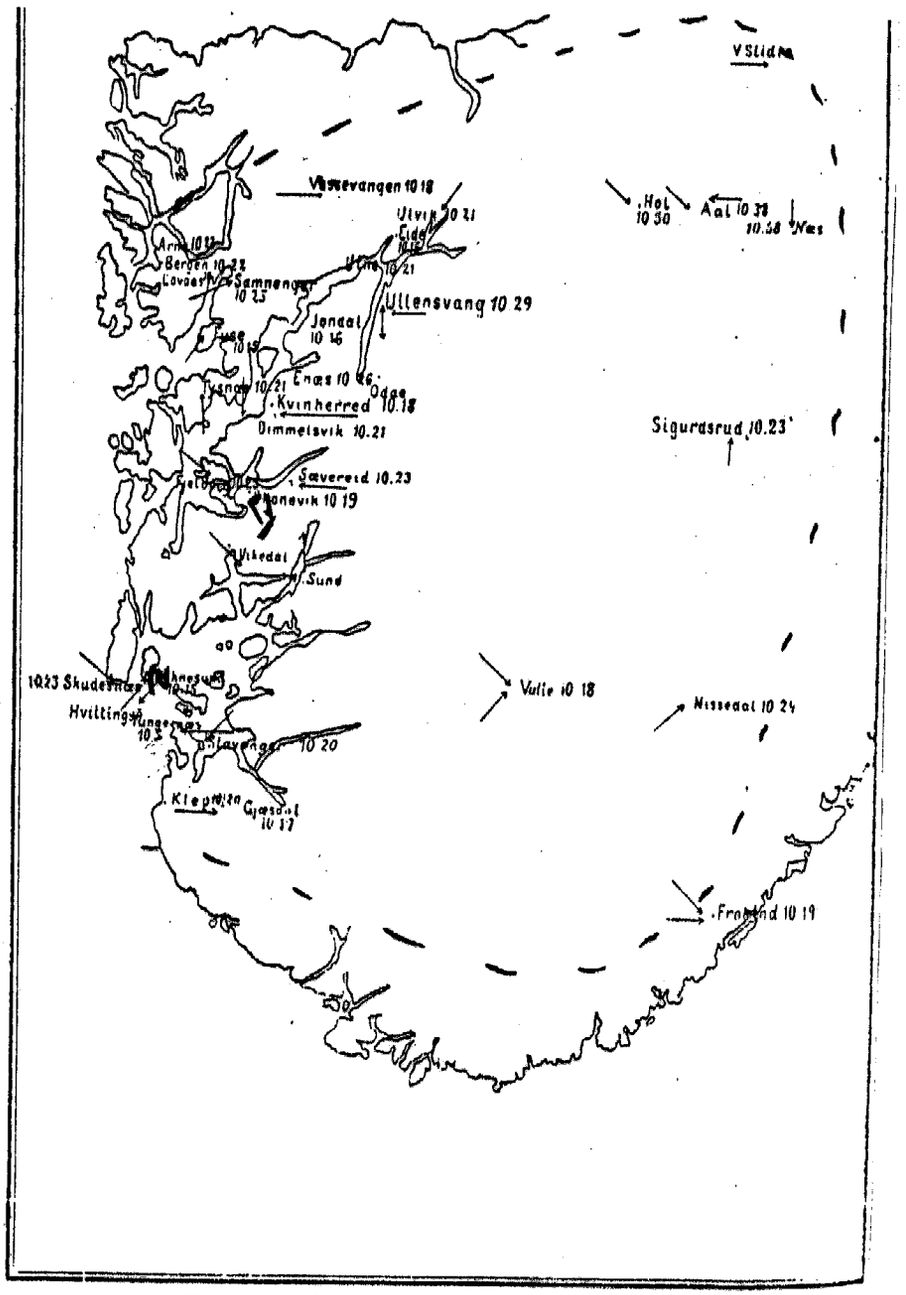
(Fru Ottilia Iversen).

Fra gaarden *Horland* paa Tysnæsøens østlige side berettes at jordskjælv merkedes kl. 10.21 e. m. Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af et paa fast grund liggende hus. Der merkedes et stød, eller rettere en skjælven, som først tiltog og derpaa aftog i styrke. Bevægelsen var rullende s.—n.; varigheden antagelig ½ min. Ovnene rystede. Under rystelsen hørtes en vedholdende rullen, om-

trent som af en vogn paa frossen mark. Bevægelse og lyd opfattedes samtidig.

(Fru Sofie Lange).

Dimmelsvik. I 1ste etage af et paa fast grund liggende hus mærkedes rystelsen kl. 10.21 e. m. Der mærkedes ét stød med skjælvende bevægelse fra n.—s. Varighed 1 min. Kakelovnene rystede.

Kart over jordskjælvet den 20de novbr. 1892.

Samtidig med jordskjælvet hørtes en vedholdende underjordisk torden.

(A. Lea).

I 1ste etage af *Hvitingsø* fyrstation (fjeldgrund) iagttoges rystelsen „ved tididen e. m. Stavanger tid". Der følte s et stød nedenfra fra nø.—sv. Varighed 2 sek. Sengestedet rystede.

Scandinavian Earthquake Archive
SOURCE Thomassen.
EVENT YEAR DAY/MONTH LOCATION CODE PAGE 7
PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Oversigt over Jordskjælv [illegible] 20de November 1892.

Iagttagelsessted	Kristiania tid	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retning	Lydfænomener	Virkninger	Anmerkninger
Tungenes fyr.....	10.5 em.	1	3 sek.	Skjælvende	o—v	Først 6 sek. bulrende lyd, saa sek. Derpaa 6 tagende lyd.	Bygning ryster.	Retningsangivelsen efter lyden.
Boknesunds fyr....	10.13 em.	1	5 sek.	Skjælvende	sv—no	5 sek. før stødet lyden — rullen	Hængelampe svinger.	Stenig grund.
Fuse pr. Bergen...	10.15 em.		5—10 sek.	Sterk rysten	sv—no		Væggene knagede.	
Eide i Graven.....	omtrent 10.16 em.	1	3—4 sek.	Bølgende		Sterk, rullende sek. før stødet.	Knagen i huset; sengen syntes at bevæge sig.	„Uret antagelig lidt for tidligt".
Jondal.....	10.16 em.	1		Begyndte som dønning, endte som skrald		Lyden endte med		Tidsangivelsen mindre sikker.
Aalgaard i Gjæsdal.	10.17 em.		1 min.	Skjælvende	v—o (?)	Hul rumlen, rullen og klirren		Urets gang antages rigtig. Fjeldgrund med fast grus.
Valle prestegaard..	10.18 em.	2	5 sek.	Bølgeformig	nv—so sv—no	Lyden rullende. stødet.	Man følte, hvorledes huset rystede.	1—2 sek. mellem stødene.
Vossevangen.....	10.18 em.	4	6—7 sek.		v—o			1ste stød næsten umerkeligt: derpaa 3 sterke stød.
Kvindherred.....	10.18 em.	1	4 sek.	Skjælvende	o—v (?)	Vedholdende rul der og 10 sek.		Tidsangivelsen synes nøiagtig.
Skonevik.....	10.19 em.	2	10—15 sek.	Ret kraftige stød		Dumpt drøn.		
Frolands verk	10.19 em.	1	3—4 sek.		v—o nv—so	Dump lyd under efter stødet.	Klirren af glas.	Tidsangivelsen synes nøiagtig. Bygning paa aur.
Horpestad, Klep ...	10.20 em.	1	20 sek.			Susende og for stødet.	Bord dirrede. Hængelampe svinger.	Tidsangivelsen mindre sikker.
Løvaas pr. Bergen.	10.20 em.	1	3 sek.	Skjælvende	nv—so	Svagt rullende lyd		„Rigtig tid".
Tjensvold pr. Stavanger.....	10.20 em.	1	20—30 sek.		no—sv		Vinduesruder klirrede.	
Vang, Gjerdrum ...	10.20 em.	1	3—4 sek.		o—v		Sengen rystede.	Tidsangivelsen efter uret paa Kløften jernbanestation.
Bergen	10.21 em.	1	momentan	Meget svag				„Absolut paalidelig tid".
Norheimsund	10.21 em.			Sterk, endte med et chok		Lyden endte med		
Hovland, Tysnæs...	10.21 em.	1	30 sek. (?)	Skjælvende rullen	s—n	Rullende lyd bevægelsen.	Ovnen rystede.	Hus paa fast grund.

Scandinavian Earthquake Archive

Iagttagelsessted	Kristiania tid	Antal stød	Varighed	Bevægelsens art	Retning	Lydfænomener	Virkninger	Anmerkninger
Dimmelsvik	10.21 em.	1	1 min.	Skjælvende rullen	n—s	Rullende lyd samtidig med bevægelsen.	Ovnen rystede.	Hus paa fast grund.
Utne	ca. 10.21 em.	2		Skarpe stød				
Ulvik	ca. 10.21 em.	1			nnv—sso	Rullende som lyden af kjærre paa fros		
Indre Arna.....	10.22 em.		2 sek.				Ovn ryster, hus knager.	
Bergen	10.22 em.					Rullende, tung lyd	Huse rystede.	
Bleie	10.22 em.	rysten 1 stød	20 sek.	Rykkende bevægelse, endende med et chok		Rullende, af stigende ke; saa et skarpt hvorpaa aftagende den hortes, for ned merkedes.	Kakelovn klirrede.	Tidsangivelse paatidelig.
Fjelberg	10.23 em.		1½ min.?		nv—so		Stuen kom i bevægelse.	
Stævereid.....	10.23 em.		2—3 sek.		o—v (?)	Drøn før, under og jordskjælvet.		
Vigelholmens fyr pr. Skudesnæs	10.23 em.	1	12—15 sek.	Langsom vaklen	nv—so	Samtidig underjordisk den.	Ovnsdøre og stentøi klirrede.	
Sigurdsrud, Telemarken	10.23 em. (?)	1	5—6 sek.	Kort, kraftig rysten	—n (?)	Lyd hørtes før og det. Det var som legeme stødte gen.	Møbler rystede, ovne klirrede.	Hus staaende paa dyb aur. „Tiden kan ikke angives nøiagtigt".
Nissedal	10.24 em.	5—10	10 sek. (?)	Sterke stød nedenfra	sv—no		Voldsom knagen i huset.	Hus paa sandjord.
Kleppe i Samnanger	10.25 em. (?)	1		Bølgeformig	vsv—ono	Underjordisk lyd	Tagsten klirrede mod hinanden.	Tid omtrentlig.
Furnberg i Enæs ..	10.26 em. (?)	2	30 sek.	Kort skjælven før og efter et nedenfra kommende stød	—nv	Rullende dur før og efter jordskjælvet	Ved 2det stød knagede huset.	3—5 sek. mellem stødene.
Rogde, Ullensvang .	10.29 em.	2	2 min.	Bølgeformig	n—s	Vedholdende rul		Tid sikker. 15 min. mellem stødene.
Ullensvang					o—v	Som bragen af	Huse knagede. Ovne synes at svaie.	Den sterkeste jordrystelse, meddeleren har iagttaget.
Odde	10.31 em.			Sterk, endte med et smeld				„Tidsangivelsen usikker. Uret rimeligvis for hurtigt."
Øverst i Sundal ...	10.35 em. (?)		3—4 sek.	Skjælvende	nv—so	Vedholdende rul dig med jordsk	Huset i sterk bevægelse.	
Aal i Hallingdal ...	10.38 em.	2		Stød nedenfra	o—v			

EVENT YEAR DAY/MONTH LOCATION CODE PAGE

8

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR DAY/MONTH LOCATION CODE PAGE 9

SOURCE

Thomassen.

Indtagelsessted	Kristiania tid	Antal sted	Varighed	Bevægelsens art	Retning	Lydfænomener		Virkninger	Anmærkninger
Aal i Hallingdal ...	10.58 em.		30 sek.	Stød nedenfra	n—so	Rullende lyd som af	11	Seng løftede sig.	50 sek. rullende lyd. 15 „ pause. Derpaa stød. — rullen.
Aal i Hallingdal	?	2	ca. 30 sek.	Rystende	no—sv (?)	Rullende lyd; 1 stødet.	IV		
Sveinhoug, Hol	10.50 em.	1	ca. 1 min.	Skjælvende	n—so	Sterk rullende lyd efter stødet. 11 mellem lyd og	VI	Seng løftede sig. Stuebygningen syntes at bevæge sig.	Hus paa fast grund.
Rauldal	10.51 em.				o—(?)	En duren lurte			Tiden sikkert sat meget for tidligt.
Hvitingsø fyr.....		1	2 sek.	Stød nedenfra	no—sv		III	Sengestedet rystede.	
Jæderen					v—o				
Stand i Ryfylke		1			s—n sv—no	Rullende lyd.			
Ullensvang		1			s—n	Rullende drøn lyd før og efter jordstødet.	II		
Øverst i Hol	10.55 em.	1	4 sek.	Skjælvende	nv—so	Rullende, langt drøn.	III	Vinduerne skalv.	„Efter paalideligt ur".
Vestre Slidre				1 sted, svagere rystelse	v—(?)	Som fald af en lad			
Sjaaheim, Næs	ca. 10 em.	2	1 30 sek.	Skjælvende	n—s	Vedholdende rullen kom før jordstødet	II	Kjøkkenskab rystede.	Retning efter lyden.
Ustedalen	10—11 em.		3—4 min.	Bølgeformig nedenfra med skjælvning	nv—so	Vedholdende rullen gyndte ca. 2 sek. rystelsen.	IV	Kaagen i huset.	Hus paa fjeldgrund.
Samleid i Vikedal..					nv—so	Vedholdende rullen par sek. efter	V	Huse bevægedes.	
Lofthus		1		Skjælvende		Vedholdende r	II	Kakkelovnsdøre klirrede.	

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Nov	S.W. Norway	1892/11/20	10

SOURCE

Thomassen.

Uagtet jordskjælvet af 20de november har strakt sig over den største del af det sydlige Norge (se kartet pag. 46), nemlig fra Tungenæs og Hvittingsø i vest til Gjerdrum i øst og fra Vossevangen i nord til Frolands verk i syd, er der dog forholdsvis faa iagttagelser.

Tiden, paa hvilken det indtraf, sent en høstaften, har vel for en væsentlig del bidraget til at rystelsen er gaaet ubemerket hen paa mange steder, idet folket allerede var kommet til ro. Den har sikkerlig ogsaa øvet sin indflydelse paa tidsbestemmelsernes nøiagtighed. Disse er nemlig fra mange steder temmelig ubestemte og af liden videnskabelig værdi, hvor det gjælder et fænomen som en jordrystelse. Ogsaa i andre meddelelser om rystelsen hersker der usikkerhed.

Det har derfor sine vanskeligheder at danne sig en nogenlunde grundet mening om det egenlige forløb af denne rystelse..

Der er imidlertid saavidt holdepunkter, at man, som jeg tror, dog kan komme til en nogenlunde begrundet opfatning af den.

Tidsangivelserne.

Henførte til Kristiania tid samler disse sig saaledes:

Tungenæs	kl.	10.5	e. m.
Boknesund	-	10.13	—
Fuse pr. Bergen	-	10.15	—
Eide i Graven, Jondal (?)	-	10.16	—
Aalgaard i Gjæsdal	-	10.17	—
Valle, Vossevangen, Kvindherred	-	10.18	—
Skonevik (?), Froland	-	10.19	—
Horpestad i Klep (?), Løvaas pr. Bergen, Vang i Gjerdrum, Stavanger	-	10.20	—
Hovland i Tysnæs, Dimmelsvik, Bergen, Nordheimsund, Utne, Ulvik	-	10.21	—
Indre Arne, Bergen, Bleie	-	10.22	—
Fjelberg, Sævereid, Skudesnæs, Sigurdsrud	-	10.23	—
Nissedal	-	10.25	—
Kleppe i Samnanger, Enæs	-	10.26	—
Ullensvang	-	10.29	—
Odde	-	10.31	—
Sundal	-	10.35	—
Aal i Hallingdal	kl.	10.38	e. m.
Sveinhoug	-	10.50	—
Roldal	-	10.51	—
Hol	-	10.55	—
Aal i Hallingdal	-	10.58	—

Det fremgaar med bestemthed af disse tidsangivelser, at bevægelsen først har grebet de længst mod vest liggende steder. En nærmere undersøgelse vil imidlertid vise, at bevægelsen hverken kan være udgaaet fra et enkelt punkt, fra hvilken den saa har forplantet sig i concentriske ringe, eller fra en bestemt mod vest liggende brudlinie.

Vi har, for at nævne et par exempler, Tungenæs kl. 10.5 og Stavanger kl. 10.20, Buknesund kl. 10.15 og Skudesnæs kl. 10.23, Fuse kl. 10.15 og Bergen kl. 10.21. Disse tidsdifferentser for

hinanden saa nær liggende steder, som maa antages at følge samme tid, er saa store, at de ikke kan hidrøre alene fra unøiagtigheder; men de taler imod bevægelsens udgaaen fra enkelt punkt eller enkelt brudlinie.

Bevægelsens retning.

Bestemmelsen af en jordskjælvbevægelses retning er, som bekjendt, ikke nogen let sag, og ofte kan for en og samme iagttager valget mellem to diametralt modsatte retninger stille sig som tvivlsomt.

Retningsangivelserne for dette jordskjælv er disse:

n.—s.: Dimmelsvik, *Ullensvang*, Sjaaheim i Næs;

o.—n.: Hovland i Tysnæs, *Sande*, *Ullensvang;*

no.—sv.: Hvittingsø fyr, Stavanger, *Aal* (?);

v.—no. Boknesund, Fuse, *Valle*, *Sande*, Nissedal, Kleppe i Samnanger;

o.—v.: Tungenæs fyr, Kvindherred (?), Vang i Gjerdrum, Sæverøid (?), *Ullensvang*, *Aal;*

v.—o.: Aalgaard (?), Vossevangen, *Frolands verk*, Jæderen, vestre Slidre (?) Ulvik;

nv.—nv.: Furreberg i Enæs (?)

nv.—so.: *Valle*, *Frolands verk*, Løvaas pr. Bergen (?), Fjelberg, Vigelholmen, Sundalen, *Aal*, Sveinhoug, Hol, Ustedalen, Sandeid.

Fremhævet er de steder, fra hvilke der haves angivelser af bevægelse i forskjellige retninger.

Som det vil sees, er jordrystelsen paa det overveiende flertal af steder følt som kommende fra et vestligt strøg sv.—no., v.—o. eller nv.—so. Antallet af steder, paa hvilke rystelsen er følt i disse retninger, er henholdsvis 7, 6 og 11 eller tilsammen 24. Derimod er antallet af de steder, paa hvilke rystelsen er følt som kommende fra et østligt strøg no.—sv., o.—v., so,—nv. henholdsvis 3, 6 og 1 eller tilsammen 10.

Stederne, fra hvilke der haves meddelelser om jordskjælvsbevægelse i forskjellige retninger, ligger imidlertid saaledes i forhold til hinanden, at det med tydelighed synes at fremgaa, at der ved dette jordskjælv ikke kan være tale om et bestemt udgangssted, hverken et enkelt punkt eller en enkel brudlinie.

En sammenligning mellem tids- og retningsangivelser fra nær hinanden liggende steder synes at kunne føre nærmere til en rigtig opfatning af jordskjælvets karakter.

Af saadanne steder kan peges paa følgende:

1) *Buknesund—Skudesnæs.*

I Buknesund (Boknesund) merkedes rystelsen kl. 10.13 med skjælvende bevægelse sv.—no.

Ved det nærliggende Skudesnæshavn (Vigelholmens fyr) kom rystelsen først 10 min. senere (kl. 10.23) med langsom vaklen nv.—so.

Den første af disse rystelser synes at have været den sterkeste, medens den anden bevægelse nærmest synes at maatte opfattes som en reflexbevægelse.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Nov	S.W. Norway	1892/11/20	12

SOURCE

Thomassen.

2) *Sandeid i Vikedal* og *Fjelberg.*

Paa Sandeid merkedes rystelsen kl. 10.16 og maa have været temmelig sterk, da den formaaede at puffe sten løs af et gjærde. Disse stenes falden til gjærdets vestlige side tyder paa stødets forplantelse i østlig retning, og stødet har muligens været mere vestligt end som angivet (nv.—so.). Herfor synes ogsaa at tale, at bevægelsen fra det nærliggende Sande angives som kommende sv.—no. eller s.—n.

I det nordenfor liggende Fjelberg følte rystelsen kl. 10.23 med svag bevægelse i nord—sydlig retning.

Der synes at have fundet et lignende forhold sted mellem disse bevægelser som mellem bevægelserne i Buknesund og Skudesnæs.

3) *Fuse* og *Løvaas.*

Paa Fuse kom rystelsen kl. 10.15 fra sv.—no. og var ledsaget af en vedvarende sterk rysten.

Ved Løvaas kom den 10.20 med en skjælven fra nv.—so. Ogsaa her synes et lignende forhold at have fundet sted.

Uagtet det foreliggende materiale af iagttagelser lader meget tilbage at ønske baade med hensyn til rigdom og nøiagtighed, synes det dog at antyde, at jordskjælvet af 20de novbr. har havt en lighed med det store jordskjælv af 15de mai samme aar. Bevægelsen har omtrent til samme tid grebet større strækninger af vort land, ligesom ogsaa den fra syd og sydvest kommende hovedbevægelse for nærliggende strøg har fremkaldt bevægelser som følte som kommende fra nordvest eller nord.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	20 Nov	S.W. Norway	1892/11/20	13

SOURCE

Norges Geologiske Undersøgelse.

H[affner] W. Forandringer af kysten ved jordskjælv. Aftenposten 5—11—95. Uddrag af en rapport, som hr. Vold, kaptein paa dykkerbaaden „Nap", har indsendt til den geografiske opmaaling. I 1892 laa dampskibet „Nap" omtrent 4 maaneder ved Rembøfaldene (nær Ona fyr paa Romsdalskysten) for at optage vragdele af et forlist skib. Da kaptein Vold i 1895 kom tilbage til samme sted for at fortsætte arbeidet, fandt han forholdene forandrede, idet havbunden paa en strækning af over 200 m. var sunket 5 til 7 m., medens flere nærliggende grunde havde hævet sig. Dykkeren iagttog nydannede sprækker paa havbunden. Det antydes, at forandringerne maaske kunne være indtraadte under et jordskjælv, der skal være følt paa Ona i julen 1894.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	21 Nov		1892/11/21	1

SOURCE

Thomassen.

Stavanger 21de novbr. (H. O. T. B.)

Ved titiden igaaraftes mærkedes jordstød paa flere steder i byens nærhed:

Paa gaarden *Tjensvold*, strax udenfor bygrændsen, mærkede en af opsidderne, Joakim Tjensvold, noksaa kraftige stød. Det indtraf kl. 10 e. m. og varede 20—30 sek. . Stødet, der syntes at gaa no.—sv., var saa sterkt, at ovnsdørene klirrede.

Stavanger 21de novbr. (N. T. B.)

Paa flere steder heromkring mærkedes igaaraftes et jordskjælv.

Fra *Jæderen* angives retningen v.—ø.

Fra *Sande* i Ryfylke angives retningen s.—n. eller sv.—no. Stødet hørtes som kjøring af en tom vogn paa en haard vei. Paa et andet sted hørtes det som et slag mod husvæggen. Jordskjælvet syntes at være sterkere end det, der mærkedes isommer, men varede kun et par sekunder.

Jordskjælvet, „der mærkedes isommer," er formodentlig jordskjælvet af 15de mai.

Et let jordskjælv fandt sted igaaraftes kl. 10.22 i *indre Arne*. Ovnsdørene rystede, huset knagede hos meddeleren; det varede dog neppe mere end 2 sek. Det mærkedes af flere.

(Specialtelegram til Mgbl. 21—11—92).

„Bergens Aftenblad" for 21—11—92 skriver:

Et let jordskjælv mærkedes igaaraftes i *indre Arne*. Ovnene rystede og en eiendommelig knagende lyd hørtes i huset. Det hele var dog hurtig forbigaaende og varede neppe mere end 2 sek. Flere i nærheden har ogsaa mærket det. Tidspunktet var 10.22 eller 10.23.

Samme blad for 23—11—92 meddeler:

Fra *Ullensvang:* Søndag aften mellem kl. 10 og 11 mærkedes her omkring en stærk jordrystelse. Den syntes at bevæge sig s.—n. og var ledsaget af et — som det syntes — fjernt rullende drøn, der hørtes nogle sekunder før og efter selve jordrystelsen.

Her i byen *(Bergen)* mærkedes jordrystelsen blandt andre steder paa Nygaard kl. 10.22. Husene rystede, og der hørtes en lyd som af en forbikjørende, tungtlæsset vogn.

Fjelberg. Kl. 10.23 e. m. mærkedes her et jordskjælv, der varede omtrent 1½ min. og syntes at gaa i sydlig retning. Rystelsen var svært svag i begyndelsen, men tog lidt efter lidt til. Nedskriveren heraf befandt sig netop paa søen, der hele aftenen havde været aldeles rolig; men, saalænge jordskjælvet varede, gik der dønninger.

Fra *Sævereide* berettes os, at man der kl. 10.23 mærkede rystelsen, der syntes at komme fra øst. Den varede blot nogle sekunder. Vor brevskriver tilføier, at „drønnet hørtes en stund før og en stund efter".

(Bergens Aftenblad 23—11—92).

Vigelholmens fyr (Skudesnæshavn). Her mærkedes rystelsen kl. 10.23 e. m. Jordskjælvet iagttoges i 1ste etage af hus paa fjeldgrund. Der mærkedes ét stød med langsom vaklen fra nv.—so. 12—15 sek. Ovnsdøre og stentøi klirrede. Samtidig med rystelsen hørtes underjordisk torden.

(Svend F. Utne).

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Sigurdsrud, lige ved Tinnsjøens nordende. Her iagttoges rystelsen i 2den etage af et paa dyb aur staaende hus, omtr. 10.23 (tiden kan ikke angives nøiagtigt). Der merkedes kun ét stød, der følles som en „stor dur" eller sterk rysten, omtrent som om et tungt legeme med voldsomhed var stødt mod husvæggen. Bevægelse og lyd syntes at gaa nordover („dog herom kan intet med sikkerhed siges").

Stødet var kun en kort og kraftig rysten uden nogen merkbar sitren efter.

Møblerne rystede og ovnene klirrede.

Først hørtes en sterk rumlen som af travende heste eller af vognhjul paa frossen vei; derefter kom stødet. Det hele varede ganske kort. Den rumlende lyd varede maaske 5—6 sek. og endte i stødet.

(Fr. Holst, distriktslæge).

Over hele huset i *Nissedals* prestegaard, tæt ved Nisservand, liggende paa sandjord, iagttoges rystelsen ca. kl. 10.24 e. m.

Der merkedes 5—10 tæt paa hinanden følgende, sterke stød nedenfra, alle lige. Retningen var sv.—no. Det hele var over paa nogle øieblikke, maaske 10 sek.

„Selv hørte jeg intet andet end en voldsom knagen i huset. Men en af mine husfolk paastaar at have fornummet ca. ½ time senere en durende lyd og en gjentagen svag rysten. Det samme siger enkelte naboer at de iagttog."

Andre steder i omegnen er rystelsen ogsaa merket, men ikke saa sterkt.

Der er ogsaa dem, som mener senere, kl. 1 nat, at have mærket en liden dur og rysten.

(Fr. Høeg, sognepræst).

Paa gaarden *Kleppe* i Samnanger merkedes jordskjælvet kl. 10.25 (?) („Uret gik omtrent efter uret paa Trængereid jernbanestation). Iagttagelsen gjordes i hus paa fjeldgrund.

Der iagttoges et stød „som en bølgeformig dur." Retning: vsv.—ono. Selve stødet var kortvarigt, men efterfulgtes af nogle minuters sitren. Tagstenene syntes at klirre mod hinanden. Der hørtes knagen i huset og underjordisk torden.

Ogsaa paa *Aadland* merkedes rystelsen.

(Knud Tvedt).

Fra *Furuberg* i Enæs sogn i Kvinherred omtales jordskjælvet som indtruffet kl. 10.26 (ikke ganske sikker).

Iagttageren befandt sig i kvistetagen af det paa sandgrus og muld staaende enetages hus.

Der følles to stød eller rystninger med 3—5 sek. mellemrum. Stødene følles som kommende nedenfra med en kort skjælvning før og efter.

Det første stød var noget svagt, men det andet meget sterkere, saa ovne og døre klirrede, og huset knagede i sine sammenføininger.

Lyden og bevægelsen syntes at forplante sig mod nord eller noget i nordvestlig retning.

Stødene var ganske korte.

Lyden hørtes vel et minut, medens den rystende bevægelse antagelig havde halvt saa lang varighed. Den vedholdende dur eller rullen hørtes omtrent som naar man hører sten- eller jordskred i nogen afstand.

Lyden hørtes saavel før som efter rystelsen.

(M. Furuberg).

Fra gaarden *Rogde,* Ullensvang, paa Sørfjordens vestside, 2—300 m. o. h. meddeles: Kl. 10.29 (Meddelerens ur viste 9.51 og han tilføier, at hans ur 21de novbr. var 18 min. senere end et andet ur, som samme dag var sammenlignet med uret paa Utnes telegrafstation) merkedes jordskjælv i stueetagen af et paa løs grund liggende hus. Iagttageren troede først at det var sneskred.

Der merkedes to (?) stød med 15 (?) minuters mellemrum.

Ved første stød følte sterk bølgeformig skjælvning. Ved det andet var bevægelsen meget svag. Retningen var n—s., bevægelsens varighed ca. 2 min.

En 4—8 cm. tyk jernplade, der laa over bjelkerne i rogstuen, kom i sterkt skjælvende bevægelse, saa at den i over et minut hørtes at bevæge sig.

Der hørtes en vedholdende rullen, og huset syntes at skjælve. Ingen tidsforskjel mellem lyd og bevægelse kunde merkes. Maaske kom lyden senere og holdt tidligere op.

„I omegnen paastaar nogle at have merket to stød, som jeg, andre kun ét."

(Johannes Apold, lærer).

En meddeler til Morgenbladet omtaler jordrystelsen som den sterkeste, han har iagttaget. Det hule drøn, der syntes at gaa s.—v. havde stor lighed med braget fra de store sneskred, som raser udfor fjeldene paa den anden side af fjorden. Rystelsen var saa sterk, at husene knagede lydeligt og ovnene saaes tydeligt at svaie.

(Mgbl. 26—11—92).

Lige op under *Hallingskarven,* øverst i Sundalen merkedes jordskjælvet i 1ste etage af et paa fjeldgrund liggende hus. Tiden angives, men usikker, til 10.35.

Jordskjælvet merkedes som en skjælvning eller som rumlen af en vogn, der kjøres paa tilfrossen vei. Retningen angives til nv.—so., varigheden til omtrent 1 minut.

Sengen sattes i bevægelse. Lyden, en vedholdende rullen, kom samtidig med stødet.

(Nils L. Sveingaard).

I beretning til det meteorologiske institut beretter samme iagttager, at stødet var saa sterkt, at baade vinduesruder og hele huset sattes i sterk bevægelse. Rystelsen varede i flere sekunder.

I *Aals* sogn iagttoges rystelsen kl. 10.8 e. m. („urets gang ubekjendt, klokken muligens nogle minuter over".) Grunden, paa hvilken huset hviler, antagelig løs, men der er fjeld i umiddelbar nærhed.

Der følte to stød med antagelig 15 min. mellemrum. Jordskjælvet følte som en rysten, og bevægelsen antages at have været den samme ved begge stød. Retningen kan ikke med sikkerhed angives, men antages at have været no.—sv. Varigheden ca. 30 sek. Glasset paa en lampe rystede, og denne selv kom i svingende bevægelse. Lyden var „som naar der i lidt afstand kjøres med kjærre paa tilfrossen, bar mark, og kun før jordskjælvet"

(Eivind Dahl, kontorist).

En anden iagttager (ogsaa fra *Aal* i Hallingdal) angiver tiden til 10.38 e. m. Iagttagelsen gjordes i 2den etage af et paa fjeldgrund liggende hus.

Scandinavian Earthquake Archive

SOURCE

Thomassen.

Iagttageren, som netop havde lagt sig, undrede sig over, at sengens fodende ligesom bevægede sig op og ned. Der var antagelig et par stød med ganske kort mellemrum. Bevægelsen kan vel rettest betegnes som stød nedenfra, og retningen sættes til o.—v.

Der bemærkedes ingen lyd.

(Chr. Rømcke, distriktslæge).

Fra *Aal* i Hallingdal skrives:

„Søndag aften kl. 10.58 iagttoges et jordskjælv, som var noget kraftigere, men dog langsommere, end det, som blev iagttaget 15de mai d. a. En vedholdende rullen som af en vogn hørtes i 50 sek.s tid; derefter en 15 sek.s ophold, saa kom stødet som var temmelig kraftigt, saa at meddelerens seng hævede sig ikke saa lidet op i i den ene kant. Stødet varede omtr. et halvt minut. Derefter en rullen igjen som foran.S tødet kom fra nord og syntes at gaa i so."

(T. S. i Mgbl. 21—11—92.)

Der merkedes ét stød. Det kom som fra siden, langsomt og kraftigt; men det føltes kun som en skjælvning n.—sv. Varigheden sættes til omtrent 1 min. Sengestedet, hvor iagttageren laa, fik et stød fra n., saa det hævedes op i en kant saavidt høit og kraftigt, at iagttageren var nær ved at klamre sig fast til sengen; men det gik dog lidt langsommere tilbage. Selve stuebygningen syntes at bevæge sig ligesom sengestedet. „Ingen møbler blev forskjøvne af den grund, at stødet var saa langsomt." („Dette jordskjælv var noget langsommere end det, som iagttoges 15de mai d. a.) Det havde dog sterkere og langvarigere rullen baade før og efter sig. Der hørtes baade før og efter stødet en vedholdende rullen som af en vogn. Der var 15 sek. mellem lyden og stødet, og den varede ca. 50. sek.

Paa flere steder blev iagttaget, at stødene bevirkede bevægelse af møbler og paa væggene hængende gjenstande

(Torleif Sveinhoug).

Fra den øverste fjelddal i Hols sogn angives tiden („efter et paalideligt ur") til 10.55.

Stedet, hvor iagttagelsen gjordes, ligger paa et sumpigt sted. dybt nede i en fjelddal. Iagttageren befandt sig i 1ste etage af et paa fast grund staaende hus. Husets tomt var dog omgivet af løs grund.

Der hortes et rullende, langt drøn. Bevægelsen var skjælvende nv.—so. og varede 4 sek. uden efterfølgende sitren.

Vinduerne skalv.

(Knut R. Gulbrandsgaard).

Uden nærmere klokkesletsangivelser haves iagttagelser fra følgende steder:

Jordskjælvet 20de novbr. om aftenen blev bemerket paa flere steder i *vestre Slidre*. Det beskrives af dem, som merkede det. paa følgende maade:

En larm, som om en lem faldt ned, straks derpaa et kort stød, saa at sengen rystede, omtrent i ét sekund.

Syntes at komme fra vest. Klokkeslet ikke observeret.

(Granheim H. C. Printz, distriktslæge).

Sjaaheim, Næs i Hallingdal.

Omtrent kl. 10 e. m. vækkedes en i 1ste etage af et paa løs grund staaende hus sovende af duren af jordskjælvet.

Der merkedes to stød, uden at iagttageren kan angive, hvor lang tid der hengik mellem hvert af dem. Jordskjælvet merkedes som en skjælvning eller rysten, og bevægelsen var, tror iagttageren, den samme ved begge stød.

Bevægelsen syntes at komme fra nord og at gaa mod syd. Dæren forekom ialfald iagttageren at have denne retning.

Første stød varede antagelig 30 sek. Andet støds varighed vides ikke. Der lagdes ikke merke til nogen sitren bagefter.

Et skab med kjøkkentøi ramlede og rystede. Lyden hørtes som vedholdende rullen og kom før jordskjælvet.

(Vilhelm Kristiansen Sjaaheim).

Fra Ustedalen, Hols sogn, berettes:

Mellem 10 og 11 aften merkedes i 1ste etage af et paa fjeldgrund staaende hus en jordrystelse. Bevægelsen hørtes nedenfra, langsom og bølgeformig; kun en skjælvning nv.—so.

Det hele varede 3—4 minuter. Der hørtes knagen i huset og vedholdende rullen.

Lyden kom før, omtrent 2 min.

(Ole H. Fjeldhaug).

Paa *Sandeid*, Vikedals prestegjeld merkedes jordskjælvet 4½ min. før 10 aften (Uret gaar efter Stavanger tid).

Iagttageren, som befandt sig ude, hørte kun en længere, vedholdende rullen og troede først, at det var voldsom kjørsel paa den frosne landevei bagved. Men lyden var meget sterkere. Den gik nv.—so. Iagttageren stod i nærheden af et stengjerde. Endel sten ramlede ned. Alle stene faldt af gjerdet til vestre side. Huse bevægedes, og ovne skalrede.

Lyden kom et par sekunder efter rystelsen.

(N. Moe, kirkesanger).

Hr. cand. theol. Arctander har givet en oversigt over dette jordskjælv saaledes:

Bergen, iagttager cand. real. telegrafist Solem præcis kl.	10	B. t.
Norheimsunds telegrafstation, dampskibsexpd. Sandven -	10	—
Jondal, telefonstation ..... -	9.55	—
Utne telegrafstation frk. Müller omtr. ..... -	10	—
Ulvik — H. Lindebrække omkring ..... -	10	—
Lofthus, lærer T. Bu, gaardbr. A. Lofthus	(?)	
Bleie pr. Naa, cand. theol. Arctander (uret rettet Bergens tid) ..... -	10.1	
Odde, en tilreisende ..... -	10.10	
Røldal, Sigrid Hagen ..... -	10.30	

Om urenes gang noteres:

Bergen. Den ved telegrafstationen opgivne tid vistnok *absolut pualidelig.*

Norheimsund. Dampskibsexpeditøren holder sit ur efter *Bergens tid.*

Jondal. Telefonstationens tidsangivelse vistnok *mindre sikker.*

Utne. Telegrafstationens tidsangivelse *omtrentlig*, da jordstødet skede udenfor funktionstiden.

Ulvik. Tiden *omtrentlig* opgivet.

Bleie. Urets stand noteret samtidig; senere rettet til *Bergens tid* efter konferense med Aga, dampskib Vøringen.

Odde, Røldal. Tiden opgivet efter *landsklokkeslet*, der pleier at være *meget for hurtigt.*

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	21 Nov		1892/11/21	6

SOURCE

Thomassen.

Iagttagelsesstederne anføres nærmere saaledes:

Jondal. Telefonstationen?

Utne. Telegrafstationen. Utne sparebanks hus 1ste etage.

Ulvik. Lindebrækkes hotel 1ste etage.

Lofthus. Andreas Austlids hus, Helleland, 2den etage og Lofthus gaard 2den etage.

Indre Bleie, Ullensvang. 2den etage. Cand Arctander netop gaaet tilsengs, men stod op under rystelsen.

Odde. Kirkesanger Wergelands hus 2den etage. Vedkommende just gaaet tilsengs.

Røldal. Sigrid Hagen, hotel Fredheim 1ste etage.

Om grundens beskaffenhed anføres:

Bergen. Nygaard fjeldgrund.

Norheimsund, Jondal: rimeligvis fjeldgrund.

Utne: fjeldgrund.

Ulvik: rimeligvis løs grund.

Lofthus, Bleie: fjeldgrund.

Odde: løs grund.

Røldal: fjeldgrund.

Om stødenes art og antal:

Bergen. Bevægelsen momentan.

Norheimsund. Uvist om ét eller to stød.

Jondal. Kun ét stød merkedes.

Utne. Der merkedes to stød med et par minuters mellemrum (dette rimeligvis overskattet).

Ulvik, Lofthus. Der merkedes kun ét stød eller en rystelse.

Bleie. Først en sammenhængende, vedvarende rysten, saa et tydeligt stød (hvor der er tale om to stød, er rystelsen rimeligvis regnet som et stød, det følgende stød som det andet).

Odde. Røldal. Ingen oplysninger.

Om bevægelsens art meddeles:

Bergen. Bevægelsen var saa svag, at iagttagerens hustru, som var i sideværelset, ikke merkede den.

Norheimsund. Bevægelsen sterk, endte som med et smeld eller chok.

Jondal. Bevægelsen begyndte som en dynning, endte som et skrald.

Utne. Stødene skarpe.

Ulvik. Ingen angivelse.

Lofthus. Kun skjælvning eller rysten.

Bleie. Bevægelsen begyndte med en rykkende, tiltagende rysten, nøiagtigt som under farten i en jernbanevogn, sluttede med et dump eller chok som naar en gjenstand støder mod et haardt underlag og prelles tilbage.

Odde. Bevægelsen sterk, endte som med et smeld.

Retningen:

Bergen. Retningen kan ikke bestemt angives.

Norheimsund. Lod sig ikke sikkert angive.

Jondal, Utne. Heller ikke her.

Ulvik. Retning v.—ø. (som veien, der løber forbi hotellet).

Lofthus. Retningen efter lyden at dømme, nno.—ssv. (som veien, der gaar nedenfor huset).

Odde. Ingen angivelse.

Røldal. Lyden syntes at komme fra øst (efter veien, som gaar forbi huset).

Varigheden.

Bergen. Bevægelsen momentan.

Norheimsund, Jondal, Utne, Ulvik, Lofthus. Ikke særskilt opgivet.

Bleie. Efter lyden at dømme varede rystelsen med det afsluttende chok 20 sek.

Odde, Røldal. Ingen angivelse.

Virkninger.

Bergen, Norheimsund, Jondal, Utne, Ulvik?

Lofthus. Kakelovnen klirrede.

Bleie. Ligesaa; ellers kunde ingen virkning iagttages.

Røldal?

Forskjel fra andre iagttagne jordskjælv:

Bleie. Ved det eiendommelige dump eller chok, hvori bevægelsen endte. Det synes særlig at være merket i strøget n.—s: *Norheimsund, Folgefonshalvøen* og (efter avismeddelelser) de indre dele af *Stavangerfjorden.*

Paa den anden side af *Sørfjorden* lader det ikke til at være følt saaledes.

Baade stødets tilsyneladende samtidighed, karakteristiske beskaffenhed og udbredelse (østover til *Hallingdal* og *Sætersdal)* synes at vidne om en forskyvning af en del af Langfjeldenes masse paa sprækker. Af retningen, hvori lyden syntes at gaa, kan neppe drages videre slutninger, da den overalt synes at forplante sig bedre langs den haarde vei end i det bløde jordsmon og derfor overalt hørtes i veiliniens retning.

Om lyden.

Bergen?

Norheimsund. Lyden endte som med et smeld.

Jondal. Lyden hørtes tilslut som et skrald.

Utne?

Ulvik. Lyden hørtes omtrent som om en kjærre kjørtes afsted paa den frosne mark.

Lofthus. Lyden hørtes som en vedholdende rullen, der jevnt øgedes, naaede et høidepunkt og tabte sig. (Gaardburger Arne Lofthus troede at der ramledes med en kjærre nedover veien fra hans gaard.)

Bleie. Som kjærrerammel paa en frossen vei. Men lyden blev tilsidst saa sterk, at man skjønnede, det ikke kunde være dette. Umiddelbart efter at lyden havde naaet sit høidepunkt, kom choket som et kort, skarpt smeld, og derefter tabte lyden sig hurtigere end den var begyndt.

Odde?

Røldal. Lyden hørtes som en dur.

Om lydens indtræden.

Bleie. Lyden hørtes i frastand, før nogen rystelse kunde merkes. Denne optraadte først, da lyden blev sterkere og naaede sit høidepunkt, som en rykkende rystelse, der var samtidig med lyden. Da lyden ophørte straks efter choket, kunde ingen rystelse merkes.

Underordnede fænomener.

Bleie. Af andre fænomener, som jeg lagde merke til, kan kun nævnes den noksaa høie barometerstand. (Bleie ca. 20 m. o. h. 771.5 m. m.) Lufttrykket kan vel ligesom den foregaaende dags

regnveir have gjort sit til at udløse spændingen og fremkalde forskyvningen.

Hr. Arctander bemerker tilslut:

Meddelelserne fra *Norheimsund*, *Jondal* og *Utne* indhentedes pr. telefon dagen efter jordrystelsen, fra *Ulvik* og *Raldal* pr. brevkort, fra *Odde* og *Lofthus* ved mundtlig forespørgsel. Der maatte kunne udrettes meget for studiet af vestlandets jordskjælvsforhold ved overenskomst med telefonstationerne. Kunde man faa dem til at observere, stadig holde sine ure rettede efter Bergens tid gjennem ugentligt tidssignal fra telegrafstationen eller endog aftale et bestemt tidssignal til Bergens telegrafstation samtidig med at begivenheden observeredes, maatte de nøiagtige tidsangivelser, som her har saa megen betydning, kunne give et rigt udbytte.

Nummer	Datum	Ort	Kristiania Uhr.	Stärke	Richtung	Dauer	Anmerkungen
21	November 20.	Tungenes Leuchtturm ...	10.5 p.m.	IV	O—W	3 Sek.	Das Gebäude bebt.
—		Boknesunds Leuchtturm..	10.13 p.m.	IV	SW—NO	5 Sek.	Die Hängelampe geräth in Schwingungen.
—		Fuse pr. Bergen	10.15 p.m.	V	SW—NO	5—10 Sek.	Die Wände knackten.
—		Eide in Graven	10.16 p.m.	V		3—4 Sek.	Das Haus schien sich zu bewegen.
—		Jondal	10.16 p.m.				Fing wie ein Gedröhn an und endete mit einem Knall.
—		Aalgaard, Gjæsdal.....	10.17 p.m.	III	W—O (?)	1 Min.	Unterirdisches Geroll und Geklirr.
—		Valle Pfarrhof.....	10.18 p m.	V	NW—SO SW—NO	5 Sek.	Man fühlte wie das Haus zitterte.
—		Vossevangen.....	10.18 p.m.	IV	W—O	6—7 Sek.	
—		Kvindherred	10.18 p.m.	III	O—W (?)	4 Sek.	Anhaltendes Geroll.
—		Skonevik	10.19 p.m.	IV		10—15 Sek.	Dumpfes Dröhnen.
—		Frolands verk	10.19 p.m.	IV	W—O NW—SO	3—4 Sek.	Klirren der Gläser.
—		Horpestad, Klep.....	10.20 p.m.	V		20 Sek.	Die Hängelampe bewegte sich.
—		Lövaas pr. Bergen	10.20 p.m.	III	NW—SO	3 Sek.	
—		Tjensvold pr. Stavanger .	10.20 p.m.	IV	NO—SW	20—30 Sek.	Die Fensterscheiben klirrten.
—		Vang in Gjerdrum	10.20 p.m.	IV	O—W	3—4 Sek.	Das Bett zitterte.
		[illegible]	10.21 p.m.				[illegible]
		[illegible]	[illegible]	IV	[illegible]	1 Min.	[illegible]
—		Utne	ca. 10.21	IV			Starker Stoss.
—		Ulvik	10.21 p.m.	IV	NNW—SSO		Rollendes Geräusch.
—		Indre-Arne	10.22 p.m.	IV		2 Sek.	Der Ofen bebt, das Haus kracht.
—		Bergen.....	10.22 p.m	IV			Die Häuser bebten. Rollendes, schweres Geräusch.
—		Bleie	10.22 p.m.	IV		20 Sek.	Zuckende Bewegung mit Stoss endend.
—		Fjelberg.....	10.23 p.m	V	NW—SO	1½ Min.	Die See kam in Bewegung.
—		Sævereid	10.23 p.m.		O—W (?)	?—3 Sek.	Gedröhn ward gehört.
—		Vigelholmens Leuchtturm pr. Skudesnæs	10.23 p.m.	IV	NW—SO	12—15 Sek.	Die Ofenthüren und Geschirr klirrten. Langsames Wackeln.
—		Sigurdsrud, Telemarken ..	10.23 p.m. (?)	V	—N (?)	5—6 Sek.	Kurzes, kräftiges Beben.
—		Nissedal.....	10.24 p.m.	V	SW—NO	10 Sek. (?)	Starke Stösse von unten.
—		Kleppe in Sammanger....	10.25 p.m. (?)	V	WSW—ONO		Wellenartige Bewegung.
—		Furuberg, Enæs.....	10.26 p.m. (?)	V	—NW	30 Sek.	Kurzes Zittern, vorher und nachher von unten kommende Stösse.
—		Rogde, Ullensvang	10.29 p.m.	IV	N—S	2 Min.	Wellenartig.
—		Ullensvang		VI	O—W		Die Häuser krachten, man sah Oefen wanken.
—		Odde	10.31 p.m.				Starke Bewegung mit einem Knalle aufhörend.
—		Sundal.....	10.35 p.m. (?)	VI	NW—SO	3—4 Sek.	Zitternde Bewegung.
—		Aal in Hallingdal	10.38 p.m.	IV	O—W		Stoss von unten.
—		—	10.58 p.m.	VI	N—SO	30 Sek.	Ebenso. Das Bett hob sich.
—		—		IV	NO—SW (?)	Ca. 30 Sek.	
—		Sveihoug, Hol	10.50 p.m.	VI	N—SO	Ca. 1 Min.	Das Bett hob sich. Das Haus schien sich zu bewegen.
—		Röldal	10.51 p.m.		—O (?)		
—		Hvitingsö Leuchtturm ...		IV	NO—SW	2 Sek.	Stoss von unten.
—		Jæderen.....			W—O		

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	21 Nov		1892/11/21	9

SOURCE

Thomassen.

—	Sand i Ryfylke			S—N SW—NO			Rollendes Geräusch.
—	Ullensvang		IV	S—N			
—	Hol.....	10.55 p.m.	IV	NW—SO	4 Sek.		Zitternde Bewegung.
—	Vestre Slidre			V—(?)			Ein Stoss von schwächeren Beben gefolgt.
November 20.	Sjaaheim, Nes.....	ca. 10	IV	N—S	30 Sek.		Zitternd.
—	Ustedalen	10—11	IV	NW—SO	3—4 Min.		Wellenartig.
—	Sandeid i Vikedal.....		V	NW—SO			Die Häuser bewegten sich.
—	Lofthus		IV				Zitternd.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	22 Nov	Søndfjord	1892/11/22	1

SOURCE

Kolderup.

118. 22 november, kl. 10 fm., Ytterøene fyr og Dale i Søndfjord. IV. R.

Reusch.

Ytterøen, Dale i Søndfjord 1892. 22de november. 10 form. Svagt. (Thomassen).

Thomassen.

22de novbr. Ytterøens fyrstation, Kinn. I hus paa fjeldgrund mærkedes jordskjælv kl. 10 fm. Varigheden sættes til ½ min. Dørene dirrede.

(Michelsen, fyrforvalter).

Denne jordrystelse er ogsaa bemerket i *Dale* i Søndfjord (Steien), hvor den indtraf kl. 9.51. Flere merkede dur som af en vogn og en svag rysten.

Jordskjælvet synes at have gaaet s.—n.

(Nikka Vonen).

22	November 22.	Ytteröens Leuchtturm ...	10 p.m.	IV	S—N (?)	½ Min.	
	—	Dale, Söndfjord	9.51 p.m.	III			

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	23 Nov	Furuberg	1892/11/23	1

SOURCE

Thomassen.

23de novbr. Fra *Furuberg*, Enæs i Kvindherred berettes:

Kl. 6.21 e. m. (nogenlunde nøiagtig tid) mærkedes nogle svage rystninger, der varede omtrent 2 min.; men da der var flere mennesker beskjæftiget i huset, kan det ikke med bestemthed afgjøres, om det var jordskjælv. „Nogle siger ved samme tid at have faaet en ganske kort, underlig og uforklarlig virkning paa sindet eller legemet."

(M. Furuberg).

23	November 23.	Furuberg, Enæs.....	6.21 p.m.	III		2 Min.	Wirkte auf die Menschen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	1 Dec		1892/12/1	1

SOURCE

Thomassen.

1ste decbr. Kl. 10.53 e. m. merkedes jordskjælv paa *Rosendal*, hvt varede ½ min. Et par minuter før bevægelsen kjendtes, hørtes i sydostlig retning drøn som af en fjern torden. Dette gjentog sig ogsaa efterat rystelsen var ophørt.

(Specialtelegram fra Bergen til Mrgbl.)

Paa gaarden *Hovland* paa Tysnæsøens østside merkedes en jordrystelse i 1ste etage af et paa fast grund liggende hus kl. 11.21 e. m.

Der føltes et stød, eller rettere en skjælven, som først blev sterkere og derefter igjen svagere. Bevægelsen var rullende s.—n. Varighed antagelig ikke saa meget som ½ min.

Om retningen kan meddeleren selv intet sige, men har af et par andre hørt den angives til so.—nv. Varigheden var, efterat meddelerens opmerksomhed paa fænomenet var vakt, 8—10 sek. Ingen bevægelse af nogen gjenstand kunde, trods nøiagtig undersøgelse merkes.

Før og under rystelsen hørtes en underjordisk torden.

(A. Meidell, lærer).

24	December 1.	Rosendal	10.53 p.m.			½ Min.	
25	December 1.	Hovland, Tysnæs	11.21 p.m.	III	S—N	Ca. ½ Min.	Rollender Bewegung.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	7 Dec	Ytterøen	1892/12/7	1

SOURCE

Reusch.

Ytterøen, Dale, Bremanger 1892. 7de december. 12.30 m.
Svagt. (Thomassen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1892	9 Dec		1892/12/9	1

SOURCE

Thomassen.

9de dcbr. Kl. 12.3 merkedes jordskjælv i *Bremangerpollen*. Bevægelsen, som iagttoges i et paa løs grund liggende hus, var en langsom, bølgeformig vaklen, saa huset kom i bevægelse. Ovnsdøren hørtes at klirre. — Retning: so.—nv. Varighed antagelig 40—50 sek.

(H. J. Grotle).

Kl. 12.1 merkedes rystelse i *Dale* i Søndfjord. Der merkedes kun et sterkt, langsomt drøn, antagelig af 2—3 minuters varighed. Flere andre merkede et par stød. Retning antagelig v.—o.

Paa *Ytterøens* fyr merkedes rystelsen kl. 12.8. I det paa fjeldgrund liggende hus merkedes kun en rulling af ½ min. varighed.

(Michelsen, fyrforvalter).

26	December 19.	Bremangerpollen	12.3	IV	SO—NW	40—50 Sek.	Langsames, wellenartiges Wanken.
	—	Dale, Söndfjord	12.1	III	W—O	2—3 Min.	
	—	Ytteröens Leuchtturm ...	12.8	III		½ Min.	

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893		Ljungby	1893	1

SOURCE

Kjellén.

339. 1893, vintern (sannolikt nyåret); reminiscens från 1895, n:o 358. Ljungby; flere skakningar. Svedm. (V, 1).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	2 Jan	Bantam	1893/1/2	1

SOURCE

Thomassen.

1893.

2den januar kl. 10.31 e. m. mærkedes i 1ste etage af et paa sandgrund liggende hus paa *Bantam,* 1 km. fra Haugesund, jordskjælv. Retning oso.—v. Ca. kl. 7.20 samme aften var mærket rystelse i Haugesund.

(S. Braathen).

1	Januar 2.	Bantam, Haugesund	10.31 p.m		OSO—W

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	12 Jan	Hovland	1893/1/12	1

SOURCE

Thomassen.

12te januar. Jordskjælv paa gaarden *Horland* Tysnæsøens østside.

Iagttagelsen gjordes i 1ste etage af et paa fast grund liggende hus. Stødet følte kl. 10.3 e. m. Der følte et enkelt, ikke meget stærkt stød med skjælvning eller rystelse i retning n.—s. Det hele varede kun 10 sek. (dog tør dette ikke opgives med nogen bestemthed). Ovnene hørtes at klirre.

Efter stødet kom, samtidig med skjælvningen eller rystelsen, en rullende lyd.

(Fru distriktslæge Sophie Lange).

2	Januar 12.	Hovland, Tysnæs.....	10.3 p.m.	IV	N—S	10 Sek. (?)	Zittern.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	17 Jan	Aal	1893/1/17	1

SOURCE

Thomassen.

17de jan.: „Morgenbladet" for 24—1—93 skriver:

I *Aal*, Hallingdal, hørtes ifølge „B. B." paa et par steder tirsdag den 17de ds. kl. 3.38 morgen en sterk underjordisk larm som den, der pleier at ledsage jordskjælv. Larmen gik fra v.—ø., men var ikke ledsaget af merkbar jordrystelse. Temperaturen var + 20° R.

3	Januar 17.	Aal, Hallingdal	3.38 a.m.	III	W—O			Kein fühlbares Beben, nur unterirdischer Lärm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	3 Feb	Kristiania	1893/2/3	1

SOURCE

Thomassen.

3die febr. *Kristiania* 4de febr. 1893.

„Igaar den 3die om formiddagen bemerkede jeg et jordskjælv af 1 broks sekunds varighed. Jeg var imidlertid ikke saa sikker i min sag, at jeg noterede mig tiden.

Senere samme dags eftermiddag kl. 4.50 bemerkede jeg atter et jordskjælv af 1 minuts varighed og meget svagt.

Det ur, hvorefter tiden noteredes, er senere stanset, dog var samme stillet efter uret i rigshospitalets chirurgiske afdeling, i gangen.

Den aldeles nøiagtige tid vil altsaa med lethed kunne udfindes."

(M. T. Kingo).

4	Februar 3.	Kristiania				Sehr zweifelhaft.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	4/5 Feb	Torsö	1893/2/4	1

SOURCE

Kjellén.

340. —, *febr. 4/5,* natten. Torsö (vid Mariestad), lokalt; NO. Privat meddelande.[32]

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	5 April	Tynderö	1893/4/5	1

SOURCE

Kjellén.

341. —, april 5, kl. 8,15 f. m. och middag, 2 stötar. Tynderö och Katrinelunds gård nära Sundsvall; NO. och V. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	7 April	Löfånger	1893/4/7	1

SOURCE

Kjellén.

342. —, april 7, kl. 6,43 e. m. Löfånger, lokalt; SO. Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	27 April	Dale	1893/4/27	1

SOURCE

Thomassen.

Anm. „Tvilsom. Den sidste iagttagelse siges mig af tredie-mand maaske at skyldes rumling af en medicinvogn."

27de april. Steien. Dale, Søndfjord.

„Selv var jeg blandt de sovende og kan ikke meddele egne iagttagelser, kun at jeg drømte om jordskjælv i retning n.—s. Men mere aarvaagne folk fortæller, at de kl. ½6 hørte en dur som af kjørende og følte en rystelse, dog ikke meget sterk, kun saavidt at vinduerne klirrede. Varigheden kan ikke nøiagtig angives; den antages at have været 3—4 sek.

Enkelte sætter retningen no.—sv., andre omvendt.

(Nikka Vonen).

5	April 27.	Dale, Söndfjord	5.30 a.m.	IV	NO - SW (?)	3—4 Sek.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	3 May	Bantam	1893/5/3	1

SOURCE

Thomassen.

3die mai nat kl. 2 merkedes jordskjælv i 1ste etage af et paa sandgrund liggende hus paa *Bantam*, 1 km. fra Haugesund.

Folk vækkedes af sin søvn.

Retning oso.—v.

Der sanes lange sprækker i jorden, og i en kjelder hos Nils Kvamme (eller Lerum) havde der kl. 2 om natten hobet sig op en houg grus og sand (ca. 1/4 td.) paa gulvet. Manden vaagnede, da huset rystede.

Der hørtes som en dur og sterke knald, som vel kom af, at den barfrosne jord sprak.

6	Mai 3.	Bantam. Haugesund	2 a.m.	IV	OSO—W	Lange Risse in der Erde.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	9 July	Ytterøen	1893/7/9	1

SOURCE

Thomassen.

9de juli. *Ytterøens* fyrstation.

Inde i det paa fjeldgrund liggende hus iagttoges kl. 5.19 e. m. en dur som de almindelige, man merker her; varighed ca. 10 sek. Dur som af en rullende vogn.

(S. Michelsen, fyrforvalter).

7	Juli 9.	Ytterösens Leuchtturm ...	5.19 a.m.	III		10 Sek.	Dröhnen wie von rollendem Wagen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	30 July	Melø	1893/7/30	1

SOURCE
Kolderup.

Reusch.

Thomassen.

125. 30 juli, kl. 1 fm., Melø og Beierens pgd. IV. R.

***Melø og Beieren 1893. 30te juli.* 1.20 efterm. Svagt.**

30te juli. I 1ste etage af et paa løs grund liggende hus i *Melø* sogn følte jordskjælv kl. 1 e. m. (stedets tid).

Der merkedes ét stød med rysten eller sterk skjælvning vsv.—ono. Stødet syntes at være omtrent 5 sek.; bagefter merkedes sitren i omtrent ligesaa lang tid. Baade før, under og efter rystelsen hørtes underjordisk torden. Efter rystelsen varede lyden omtrent 3 gange saa længe som selve rystelsen.

(M. Sivertsen, Melø pr. Grøno).

Paa kirkestedet *Moljord* i Beierens prgld. merkedes rystelsen kl. 1.20 e. m. (uret viser Kristiania tid og gaar efter uret paa Bodø telegrafstation).

Stedet for iagttagelsen har sandgrund. Der merkedes ét stød med skjælvning ø.—v. Varighed 3—4 sek.

8	Juli 30.	Melö.....	1 p.m. (Melö Uhr)	IV	WSW—ONO	5 Sek.	Starkes Beben.
	—	Moljord.....	1.20 p.m. Kristiania	IV	O—W	3—4 Sek.	

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	1 Sept	Florø	1893/9/1	1

SOURCE

Thomassen.

1ste septbr. Paa Florø prestegaard (fjeldgrund) merkedes jordskjælv kl. 10.43 e. m. (tiden usikker).

Der merkedes en svag duren, og kakelovnsdørene klirrede. Retning maaske so.—nv.

Samtidig med rystelsen hørtes en vedholdende rullen som af en vogn. Lydens varighed ca. 15 sek.

(G. Olsen, sognepræst).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	1 Sept	Steien	1893/9/1	1

SOURCE

Thomassen.

1ste septbr. *Steien*, Søndfjord. Nat til 1ste septbr. omkring kl. 2 merkede en engelsk dame jordskjælv. Hun vaagnede af en underlig, sterk dur ledsaget af en rystelse, der gjorde hende saa angst, at hun følte sig ganske lammet.

Jeg spurgte flere den næste dag, om de havde merket jordskjælvet, og 3 à 4 personer opgav, at de havde merket det omkring kl. 2. Retningen forekom dem s.—n. Om varigheden havde de intet begreb.

(Nikka Vonen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	18 Sept	Steien	1893/9/18	1

SOURCE

Thomassen.

18de septbr. *Steien* kl. 3.20 e. m. jordskjælv, men saa ubetydeligt, at jeg ikke var sikker paa om det var jordskjælv eller ei, hvilket maaske kunde hidrøre fra, at jeg blev kaldet ud i det samme. Jeg hørte fra et par andre steder, af folk, som havde siddet inde, at de havde mærket jordskjælv, men de kunde ikke opgive hverken retning eller varighed.

(Nikka Vonen).

11 September 18 Dale, Sunndjord ..... 3.5? p.m. III

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	26 Sept	Skara	1893/9/26	1

SOURCE

Kjellén.

343. —, sept. 26, kl. 7 e. m. Trakten kring Skara (Händene, Åsaka); NNV. I orten sällsynt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	5 Oct	Voxnadalen	1893/10/5	1

SOURCE

Kjellén.

344. —, okt. 5, kl. 5 f. m. Voxnadalen (Bollnäs till bortom Alfta), Nianfors. VSV eller SV. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	22 Oct	Jörn	1893/10/22	1

SOURCE

Kjellén.

345. —, okt. 22, kl. 3 e. m. Jörn; N. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	28 Oct	Steien	1893/10/28	1

SOURCE

Thomassen.

28de oktbr. Steien. Jordskjælv kl. 5.51 fm. Varighed kan ikke opgives, men retningen synes at have været s.—n. Døre og vinduer klirrede.

(Nikka Vonen).

12 Oktober 28. Dale. Sörfjord..... 5.51 p.m. IV S—N

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	6 Nov	Löfånger	1893/11/6	1

SOURCE

Kjellén.

346. —. nov. 6, kl. 11,10 e. m. Löfånger, Svarttjärns by. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	7 Nov	Bremanger	1893/11/7	1

SOURCE

Kolderup.

130. 7 november, kl. 3.34 fm., Ytterøene, Bremangerpollen. IV. R.

Reusch.

Ytterøen, Bremanger 1893. 7de november. 3.35 form. Svagt. (Thomassen).

Thomassen.

7de novbr. Ytterøens fyrstation, Kinn. Kl. 3.34 morgen iagttoges i selve fyrtaarnet en rulling, saa taarnet bevægede sig, fortæller den vagthavende.

(Michelsen, fyrforvalter).

Bremangerpollen. I 2den etage af et paa løs grund liggende hus merkedes rystelsen 3.36. Iagttageren vækkedes af lyden og et stærkt stød. Siden merkedes bare en skjælven, som døde sagte hen. Retning sv.—no. Varighed 1 minut.

(Rasmus Nygaard).

13	November 7.	Ytterøens Leuchtturm ...	3.34 a.m.	IV				
	—	Bremangerpollen	3.36 a.m.	IV	SO—NW	1 Min.	Starke Stoss von Zittern begleitet.	

SOURCE

Kolderup.

131. 8 desember, kl. ca. 3½ fm., enkelte dele av Søndmøre og Fjordene. VI. M.

Reusch.

Nordfjord og Søndfjord 1893. 8de december. **Ved 3-tiden form. Det sydligste punkt er Dale; jordskjælvet var der svagt, saa kun nogle vaagnede. Paa Yttereen kjendtes jordskjælvet „sterkere end de almindelige". I Naustdal og Daviken vaagnede omtrent alle. I Bremanger var det sterkt; paa Skongenes fyr, Stat og Breim var det ogsaa sterkt, dog synes det ikke at have været fuldt saa kraftigt der. (Thomassen).**

Thomassen.

8. December 1893 (Fig. 8).

Erdbeben in Söndmöre und Söndfjord.

Um 1 Uhr 45′ vormittags (Zeit von Larsnæs Telegrafenstation) merkte man in Liseth (Røvde Kirchspiel, südl. Söndmöre) Erdbeben. Der Beobachter wurde vom Geräusche geweckt. Im Hause, das auf Felsengrund liegt, merkte man ungefähr 1 Minute lang Stösse und Beben. Auch vernahm man unterirdischen Donner.

(Olaf D. Liseth).

Aus Davik in Söndfjord wird mitgetheilt: In der Nacht vom 7—8 dieses Monats fand hier im Dorfe ein ungewöhnlich heftiges Erdbeben statt. Alle Leute erwachten; Oefen, Lampen und Fenster klirrten. Der Stoss selber, der im Anfang am stärksten war, dauerte ca. 5 Sekunden, die Uhr schlug 3 als er aufhörte. Das Geräusch schien in westl. oder südwestl. Richtung zu gehen. Unmittelbar danach wetterleuchtete es mehrere Male. Die Magd, die gerade im Stalle war, erzählte, dass die Kühe unruhig wurden, sich

7

erhoben und brüllten. Die Leute im Dorfe, mit denen ich gesprochen, wurden auch vom Erdbeben geweckt.

(A. Rosenlund 10/12 93).

Breim in Nordfjord. Ein ziemlich heftiges Erdbeben, das beinah 2 Minuten andauerte, wurde in der Nacht vom 7—8 Dec. um 3 Uhr 15′ wahrgenommen. Die Richtung war westlich. Ein Geräusch wie von einem auf hartgefrorner Erde dahinsausenden Wagens begleitete es. Thüren klapperten und die Betten zitterten stark. Sturm und Regen folgten, die heute jedoch aufgehört und Kälte Platz gemacht haben. Das Wetter ist überhaupt die letzten acht Tage sehr veränderlich gewesen, Schnee, Regen und Sturm und eine wechselnde Temperatur von + 6° R. — + 7° R.)

(Magnus Mo, Pfarrer).

Steien (Söndfjord). In der Nacht zum 8. Dec. um 3 Uhr erwachten mehrere Leute durch Erdbeben, was zwar nicht heftig aber doch so war, dass die Oefen klirrten. Die Richtung schien von S.—N. zu sein, die Dauer 1 Minute. Dem Erdbeben folgte ein langanhaltendes Gekrach. (Nikka Vonen).

Vom Leuchtthurme Skongsnæs auf Vaagsöen im Kirchspiele Sællö in Nordfjord wird mitgetheilt, dass man die Erschütterung in der 2. Etage des auf Felsengrund gelegnen Leuchtthurmgebäudes um 2 Uhr 30′ (genaue Ortszeit) bemerkte. Ein bebender Stoss, der von unten kam und von S. W.—O. ging. Derselbe und das

darauf folgende Beben dauerten ca. 30 Sekunden. Man vernahm zuerst den Stoss, dann unterirdischen Donner. Das Leuchtthurmgebäude bebte.

(W. Christiansen Leuchtthurmwächter).

Bremangerpollen. In der 1. Etage eines auf lockerem Grunde gelegnen Hauses fühlte man die Erschütterung um 3 Uhr 5′ früh (Bergens Zeit). Der Beobachter war halb im Schlafe, wurde aber durch die Erschütterung vollständig geweckt. Zwei Stösse mit einer Pause von 2 Sekunden. *Nur vor* dem Erdbeben vernahm man etwas wie ein Geklirr in der Luft. Darauf heftige Stösse von unten gerade unter dem Hause, das sich mit Gekrach förmlich zu heben schien. Richtung S. O.—N. W. Die Stösse dauerten 6 Sekunden. Darauf erstarb die Erschütterung wie in einem Rollen eine Minute lange.

(Rasmus S. Nygaard).

Leuchtthurm von Ytteröen. Hier nahm man die Erschütterung um 3 Uhr 5′ (Richtige Stationszeit) sowohl im Thurme wie im Hause, die beide auf Felsen gebaut sind, wahr. 2 Minuten lang vernahm man Geroll wie von einem Wagen; der Thurm bebte dermassen, dass das Glas auf der Lampe zitterte; ebenso bebten die Betten. Dies Erdbeben „war heftiger als die gewöhnlichen, die man früher öfter auf der Station beobachtet hat, und mehr rollend.“ Zuerst kam ein Krach, dann Rollen, ohne dass man mit Sicherheit angeben könnte, woher es kam.

Bemerkt sei, dass Wind und See nach dem Erdbeben schlimmer und schlimmer wurden bis es gegen Abend zu einem Orkan von Süd mit Blitz und Donner kam, und die empörte See mehr und mehr anwuchs; das dauerte die ganze Nacht bis zum Abend spät am 9.

(Michelsen, Leuchtthurmverwalter).

Nöstdal bei Förde in Söndfjord. Da beobachtete man in einem Hause auf felsigem Grunde um 2 Uhr 45 nachts (die Uhr dieselbe Zeit wie auf Fördes Telegraphenstation) das Erdbeben. Der Beobachter wurde durch die Erschütterung oder eigentlich durch das Geräusch vor derselben geweckt, so dass er Gelegenheit hatte diese selbst einigermassen genau zu beobachten. — Man fühlte einen Stoss und heftiges Beben; die Richtung schien W. S. W.—N. O. zu sein. Der Stoss selber dauerte 10—15 Sekunden, das Gebrause danach etwas länger. Der Ofen zitterte, die Scheiben sowie Flasche und Glas auf dem Nachttische klirrten. Ein Fuder Holz, das im Schuppen aufgescheitert stand, fiel um. „Dies Erdbeben ähnelte dem sehr, was letzten Winter fast um dieselbe Zeit hier beobachtet wurde, war aber verschieden von dem, das vorigen Sommer hier stattfand, insofern als letzteres mehr wellenartig war.“ Ein starkes Gebrause ging dem Stosse voran und folgte ihm, ging unmittelbar in's Erdbeben über und folgte ihm unmittelbar bis es nach und nach verhallte. Alle im Hause wurden durch die Erschütterung geweckt, ebenso auch andre mit denen ich gesprochen habe.

(C. Dahl, Prediger).

Indre Fure (auf der südl. Seite von Stat) dicht am Meere. Da bemerkte man die Erschütterung in der 1. Etage eines auf Stein und Geröll gelegenen Hauses. Der Beobachter lag wach. Die Zeit wird auf $3\frac{1}{2}$—$3\frac{3}{4}$ angegeben. Man fühlte einen Stoss von etwa 20 Sekunden Dauer. Als das Beben am heftigsten war klirrten die Ofenthüren.

(Peter A. Olsen, Fure).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1893	8 Dec	Søndmøre etc.	1893/12/8	3

SOURCE
Thomassen.

Die Luftdruckverhältnisse waren folgende:

Am 6 Dec. stand ein Maximum an der nordwestl. Grenze von Russen. Der Isobar 765 mm. streckte sich in gerader Linie von der finnischen Bucht in süd-südöstl. Richtung. Das Minimum lag ausserhalb der Westküste Norwegens, ungefähr von Namsos aus, und ein Isobar von 735 mm. ging vom atlantischen Ocean in nordöstlicher Richtung über das nordwestl. Norwegen.

Den 8. Dec. Tag des Erdbebens ist das Maximum ungefähr anderselben Stelle wie Tags zuvor. Ein Isobar von 760 mm. geht in einem Bogen von der finnischen Bucht in südlicher Richtung.

Das Minimum steht grade nördlich von Schottland und ein Isobar von 720 mm. geht in einem Bogen gerade an der nordwestl Spitze von Schottland vorbei. Ueber den Strich des Erdbebens ging am 7. Dec. früh 8 Uhr und ebenso am 8. Dec. um dieselbe Zeit ein Isobar von 740 mm. Da das Erdbeben am 8. December zwischen 2 und 3 früh eintraf muss das Barometer unverändert gewesen sein, sowohl vor der Zeit des Erdbebens als nach demselben.

9. Dec. Die Lage des Maximum und Minimum ist dieselbe wie am vorhergehenden Tage, nur sind beide etwas nördlich gerückt. Das Maximum zeigt noch immer 760 mm., das Minimum 720 mm., aber die Isobaren laufen mehr mit gleich grossem Abstande von einander als den Tag vorher, wo der Abstand zwischen ihnen um das Minimum sehr gering war, so dass die Gradienten gerade westlich vom Striche des Erdbebens sehr stark waren.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Søndbr. Kl. 1:45 fm. merkedes paa *Liseth* (Røvde sogn, søndre Sondmør) jordskjælv.

Iagttageren vækkedes af lyden. I huset, som ligger paa fjeldgrund, merkedes stød og rystelse omtrent 1 min.

Der hørtes underjordisk torden.

(Olaf D. J. Liset).

Samme dag jordskjælv i *Sønd-* og *Nordfjord.*

Fra *Naustdal* i Førde, Søndfjord berettes: Her iagttoges kl. 1.45 fm. („Uret viser omtrent samme tid som uret paa Førde telegrafstation) jordskjælvet i 1ste etage af hus paa fjeldgrund. Iagttageren vækkedes af rystelsen, dog egenlig af den lyd, som gik foran rystelsen, saa at han havde anledning til at iagttage denne ved nogenlunde nøiagtigt. Der merkedes et stød med sterk rystning. Retningen syntes at være vsv.—no. Selve stødet varede 10—15 sek. Duren bagefter varede noget længere.

Kakelovnen rystede. Ruderne samt karaffel og glas paa sengebordet klirrede. En favn ved, som stod opmaalt i vedskuret, rammede ned.

„Dette jordskjælv lignede meget det, som blev iagttaget ifjor vinter (saavidt jeg husker omtrent paa dette punkt af vinteren), men forskjelligt fra det, som iagttoges her ifjor sommer . . . .

Sidstnævnte var mere bølgeformigt."

En sterk dur gik foran og fulgte efter stødet. Lyden gik umiddelbart over i jordskjælvet og fulgte ligeledes umiddelbart efter samme. Den tabte sig lidt efter lidt i det fjerne.

Alle, som hører til min husstand, vækkedes ved jordskjælvet.

Det samme er tilfældet med andre, jeg har talt med.

(C. Dahl, resid. kapellan).

Fra *Skongsnæs* fyr, Vaagsøen, Sællø, Nordfjord berettes, at rystelsen der merkedes i 2den etage af den paa fjeldgrund liggende fyrbygning kl. 2.52 fm. Der merkedes ét stød. Det kom nedenfra og var kun en skjælvning sv.—o. Stødet og efterfølgende sitren varede ca. 30 sek.

Der merkedes først et stød, saa en underjordisk torden eller rulling, som fra sv. gik i østlig retning. Fyrbygningen dirrede.

(W. Christiansen, fyrvogter).

Natten mellem 7de og 8de d. m. (dcbr.) gik her over bygden et mere end almindelig sterkt jordskjælv. Alle i huset vaagnede, ovne, lamper og vinduer klirrede. Selve stødet, der var sterkest i førstningen, varede ca. 5 sek. Klokken slog 3, da stødet endte. (3.21 Christiania tid).

Lyden syntes at gaa i vestlig eller sydvestlig retning.

Umiddelbart efter gik flere lyn eller „blik", som det her kaldes, naar lynet ikke ledsages af torden.

Tjenestejenten var netop i fjøset. Hun fortæller at kjørene reiste sig, blev urolige og rautede. De, jeg har talt med i bygden, er ogsaa vækket af jordskjælvet.

7de, 8de, endnu sydlig, tildels sydvestlig storm med regn og om natten mange „blik".

(Davik, 10—12—93 A. Rosenlund, kirkesanger).

Steien, Søndfjord. Natten til 8de dcbr. kl. 3.21 vaagnede flere af et jordskjælv, der vistnok ikke var saa sterkt, men dog saaledes, at ovnene klirrede. Retningen synes at have været s.—n, og varigheden 1 min.

Jordskjælvet efterfulgtes af et langvarigt drøn.

(Nikka Vonen).

Bremangerpollen. I 1ste etage af et paa løs grund liggende hus merkedes jordskjælv kl. 3.26 morgen. Iagttageren laa i halv søvn, men vækkedes fuldstændig af rystelsen.

Der følles 2 stød med 2 sek. mellemrum. Kun før jordskjælvet hørtes en lyd som „en klirring gjennem luften." Saa kom voldsomt sterke stød nedenfra, ret op under huset, som formelig syntes at løfte sig med forfærdelig knagen. Retning so.—nv. Stødene varede 2 sek.

„Derpaa hørtes rystelsen som en hendøende rullen 1 min., som døde sagte hen."

(Rasmus H. Nygaard).

Ytterøens fyr ved Kinn. Her merkedes rystelsen kl. 3.29. Den iagttoges saavel i taarnet som i huset.

Begge ligger de paa fjeld.

Der merkedes i omtrent 2 min. en rulling, som om en vogn kom rullende. Taarnet rystede, saa glasset paa lampen dirrede. Lageledes rystede sengene nede i bygningerne. Jordskjælvet var sterkere end de almindelige, som ofte bemerkes her ved stationen, samt mere rullende."

Først kom der et brag, saa kom rullingen, uden at det med bestemthed kunde siges, hvorfra rullingen kom."

Jordskjælvet efterfulgtes af orkanagtig storm fra s. med lyn og torden.

(Michelsen fyrforvalter).

Breim i Nordfjord. Kl. 3.35 følles her et noksaa sterkt jordskjælv, der varede omtrent 2 min. — Retning ø—v. Jordskjælvet ledsagedes af en lyd som naar en vogn i sterkt trav kjører paa haard, tilfrossen vei. Dørene klirrede og sengen rystede sterkt. Det efterfulgtes af storm og sterk regn.

(Marius Mo, præst).

Indre Fure (paa søndre side af Stat) lige ved søen merkedes rystelsen i 1ste etage af et hus liggende paa grund af sten og grus. Iagttageren, som laa vaagen, angiver tiden til 3.51 (Uret var dog i ulave).

Der merkedes et stød af omtrent 20 sek. varighed. Da rystelsen var paa det sterkeste, klirrede ovnsdørene.

(Peder A. Olsen, Fure).

14	December 8.	Liset, Söndmör	1.45 a.m.	IV			
	—	Nöstdal, Söndfjord	2.45 a.m.	IV	WSW—NO	10—15 Sek.	Alle im Hause wurden geweckt.
	—	Skongsnæs, Nordfjord	2.52 a.m.	IV	SW—O	30 Sek.	Zitternde Bewegung von unten.
	—	Davik	3.21 a.m.	V	—W		Das Vieh unruhig. Die Schlafenden wurden alle geweckt.
	—	Steien, Dale, Söndfjord	3.21 a.m.	IV	S—N	1 Min.	
	—	Bremangerpollen	3.26 a.m.	VI	SO—NW	6 Sek.	Sehr kräftige Stösse von unten so dass sich das Haus zu heben schien. Darauf eine Minute lang nach und nach verhallendes Rollen.
	—	Ytteröens Leuchtturm	3.29 a.m.	V			Der Turm bebte so dass die Lampe klirrte.
	—	Breim, Nordfjord	3.35 a.m.	IV	O—W	2 Min.	
	—	Indre Fure	3.51 a.m.	IV		2 Min. 20 Sek.	

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1891–93			1891–93	1

SOURCE

Thomassen.

Resumé.

Ein Blick auf die tabellarische Uebersicht der in den Jahren 1891, 1892 und 1893 in Norwegen stattgefundenen Erdbeben, über die Berichte eingelaufen sind, zeigt, dass die meisten und bedeutendsten auf das Jahr 1892 fallen, wohingegen die Jahre 1891 und 1893 nur wenige und unbedeutende Erschütterungen aufweisen.

Von grösseren Erdbeben sind im Jahre 1892 besonders zwei bemerkenswerth, nämlich das am 15. Mai und 20. November.

Was das erstere anbelangt, so verweisen wir auf den Jahresbericht des Museums zu Bergen von 1892. Ueber das Erdbeben vom 20. November sei, mit Hinweis auf beifolgende Karte, folgendes bemerkt.

Obgleich sich diese Erschütterung über den grössten Theil des südl. Norwegens erstreckte, nämlich von Tungenes und Hvittingsö im Westen bis nach Gjerdrum im Osten, und von Vossevangen im Norden bis nach Frolands Werk im Süden, hat man doch verhältnismässig nur wenige Beobachtungen über dasselbe.

Die Zeit um die das Erdbeben eintraf, einen Herbstabend spät, hat wohl wesentlich dazu beigetragen, dass dasselbe vieler Orten unbemerkt geblieben, da sich die Leute schon meist zur Ruhe begeben hatten. Auch hat dieser Umstand sicherlich die Genauigkeit der Zeitangaben sehr beeinflusst. Diese ist nämlich von vielen Orten sehr unbestimmt und von geringem wissenschaftlichen Werthe wenn es solch eine Erscheinung wie ein Erdbeben gilt. Auch was andere Mittheilungen anbelangt herrscht Unsicherheit.

Daher hat es seine Schwierigkeiten sich über den eigentlichen Verlauf dieses Erdbebens eine einigermassen begründete Meinung zu bilden. Indessen so viele Anhaltepunkte liegen doch vor, dass ich trotzdem glaube zu einer leidlich begründeten Auffassung dieses Erdbebens kommen zu können.

Zeitangaben.

Nach Christiania Zeitrechnung sammeln diese sich folgendermassen:

Tungenes	10	Uhr 5	Min. Nachmittag
Boknesund	10	„ 13	„ —
Fuse bei Bergen	10	„ 15	„ —
Eide bei Graven, (Aardal?)	10	„ 16	„ —
Aalgaard bei Gjæsdal	10	„ 17	„ —
Valle, Vossevangen, Kvindherred	10	„ 18	„ —
Skonevik (?), Frolandsverk	10	„ 19	„ —
Horpestad in Klep (?), Lövaas bei Bergen, Vang in Gjerdrum, Stavanger	10	„ 20	„ —
Hovland in Tysnes, Dimmelsvik, Bergen, Norheimsund, Utne, Ulvik	10	„ 21	„ —
Indre-Arne, Bergen, Bleie	10	„ 22	„ —
Fjelberg, Sæveræid, Skudesnæs, Sigurdsrud	10	„ 23	„ —
Nissedal	10	„ 25	„ —
Kleppe in Samnanger, Enæs	10	„ 26	„ —
Ullensvang	10	„ 29	„ —
Odde	10	„ 31	„ —
Sundal	10	„ 35	„ —
Aal, Hallingdal	10	„ 38	„ —
Sveinhoug	10	„ 50	„ —
Röldal	10	„ 51	„ —
Hol	10	„ 55	„ —
Aal in Hallingdal	10	„ 58	„ —

Aus diesen Zeitangaben geht deutlich hervor, dass die Bewegung die längst westlich gelegenen Orte zuerst ergriffen hat. Eine eingehendere Untersuchung wird indessen zeigen, dass die Bewegung weder von einem einzelnen Punkte ausgegangen sein kann, von dem sie sich dann in concentrischen Kreisen fortgepflanzt hat, noch von einer westlich gelegenen Bruchlinie.

Wir haben um ein paar Beispiele anzuführen: Tungenes 10 Uhr 5 Min. und Stavanger 10.20′, Buknesund 10.15′ und Skudesnæs 10.24′, Fuse 10.21′ und Bergen 10.21′. Diese Zeitabweichungen einander so nahe gelegner Orte, die natürlicherweise gleiche Zeit haben, sind zu gross als dass sie nur von Ungenauigkeiten herrühren könnten; sie sprechen gegen den Ausgang der Bewegung von einem einzelnen Punkte oder einer einzelnen Bruchlinie.

Richtung der Bewegung.

Bekanntlich ist die Richtung eines Erdbebens zu bestimmen keine leichte Sache und oft kann sich die Wahl zwischen zwei diametral entgegengesetzten Punkten sogar ein und demselben Beobachter zweifelhaft stellen.

Die Richtungsangaben dieses Erdbebens sind folgende:

N.—S.: Dimmelsvik, *Ullensvang,* Sjaaheim in Næs.

S.—N.: Hovland in Tysnæs, *Sande, Ullensvang.*

N.O.—S.W.: Hvittingsö Leuchtturm, Stavanger, *Aal* (?).

S.W.—N.O.: Boknesund, Fuse, *Valle, Sande,* Nissedal, Klep in Sammanger.

O.—W.: Tungenes Leuchtturm, Kvindherred (?), Vang i Gjerdrum, Sævereid, *Ullensvang, Aal.*

W.—O.: Aalgaard (?), Vossevangen, *Frolandswerk,* Jæderen, Vestre Slidre (?), Ulvik.

S.O.—N.W.: Furreberg in Enæs (?).

S.W.—S.O.: *Valle, Frolandswerk,* Lövaas bei Bergen (?), Fjelberg, Vigelholmen, Sundalen, *Aal,* Sveinhoug, Hol, Ustedalen, Sandeid.

Die Orte von wo man Angaben über die Bewegung nach verschiedenen Richtungen hat sind im Drucke hervorgehoben.

Man sieht, dass an der überwiegenden Mehrzahl der Orte das Erdbeben als aus westlicher Gegend kommend bemerkt wurde S.W.—N.O., W.—O. oder N.O.—S.O. Die Zahl der Orte, wo die Bewegung in jener Richtung verspürt wurde, ist 7—6 und 11, oder zusammen 24. Dagegen ist die Zahl der Orte, wo man die Bewegung als aus östlicher Richtung N.O.—S.W., O.—W., S.O.—S.W. bemerkte 3, 6 und 1, oder zusammen 10.

Die Orte, von denen man Mittheilungen über die Bewegung nach verschiedenen Richtungen hat liegen aber in derartigem Verhältnisse zu einander, dass deutlich hervorzugehen scheint, dass bei diesem Erdbeben keine Rede von einem bestimmten Ausgangspunkte sein kann, weder von einem einzelnen Punkte noch von einer Bruchlinie.

Ein Vergleich der Zeit- und Richtungsangaben einander nahe gelegener Orte scheint zur richtigen Auffassung des Charakters des Erdbebens führen zu können. Von solchen Orten dürften folgende hervorgehoben werden:

1) *Boknesund—Skudesnæs.*

In Boknesund bemerkte man die Erschütterung 10 Uhr 13 Min. mit zitternder Bewegung S.W.—N.O.

Zu dem naheliegenden Skudesnæshavn (Vigsholmens Leuchtturm) kam die Bewegung erst 10 Min. später (10.23′) als langsames Schwanken N.W.—S.O.

Die erste dieser Erschütterungen scheint die stärkere gewesen zu sein, wohingegen die zweite zunächst als Reflexbewegung aufzufassen ist.

2) *Sandeid in Vikedal* und *Fjelberg*.

In Sandeid wurde die Erschütterung um 10 Uhr 16 Min. bemerkt und muss ziemlich stark gewesen sein, da sie vermochte Steine aus einem Zaune los zu puffen. Das Fallen jener Steine zur westlichen Seite des Zaunes deutet auf die Fortpflanzung des Stosses in östlicher Richtung, auch dürfte der Stoss wohl westlicher gewesen sein als angegeben (S.W.–S.O.). Hierfür scheint auch der Umstand zu sprechen, dass auf dem nahegelegnen Sande der Stoss als von S.W.—N.O. oder S.—N. angegeben ist.

In dem nördlich davon liegenden Fjelberg merkte man die Erschütterung um 10 Uhr 23 Min. als schwache Bewegung in der Richtung von N.—S. Es scheint also ein ähnliches Verhältnis zwischen diesen Bewegungen stattgefunden zu haben wie zwischen jenen in Buknesund und Skudesnæs.

3) *Fuse* und *Lövnas*.

Nach Fuse kam die Erschütterung um 10 Uhr 15 Min. von S.W.—N.O. und war von anhaltend starkem Beben begleitet.

Nach Lövnas kam sie 10 Uhr 20 Min. mit zitternder Bewegung von N.W.—S.O. Auch hier scheint ein ähnliches Verhältnis stattgefunden zu haben.

Obgleich das vorliegende Material der Beobachtungen, sowohl was Reichhaltigkeit als Genauigkeit betrifft, viel zu wünschen übrig lässt, deutet es doch an, dass das Erdbeben vom 20. November eine gewisse Aehnlichkeit mit der grossen Erschütterung vom 15. Mai desselben Jahres hat. Die Bewegung hat gleichzeitig grössere Strecken unseres Landes ergriffen, gleichwie auch die von Süd und Südwest gehende Hauptbewegung an nahe einander gelegenen Orten die Bewegung hervorgerufen hat als käme sie von N.W. oder N.

Von den 1893 stattgefundenen Erdbeben hatte das in der Nacht von 7. zum 8. December eine grössere Ausdehnung und war theilweise von grosser Stärke. Das Beobachtungsmaterial erlaubt indessen nicht über dessen Charakter sichre Schlüsse zu ziehen.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	1 Jan	Fredrikshamn	1894/1/1	1

SOURCE

Renqvist.

122. 1894. I. 1, natten mot, Fredrikshamn.

»Nyårsnatten var det [i Fredrikshamn] så kalt, att 'jorden skalf' och det 'brakade i knutarna'. Den frusna marken rämnade under starkt dån på flere ställen i Sandbytrakten och Sandbyborna fruktade det värsta. Ntta gjorde de också icke utan skäl. Ty hvem skulle ej bli litet haj då under skarpa knallar utifrån väggarna börja skaka, rappningen lossnar från taket, väggklockan börjar ringa af deltagande och sängen hoppar upp från golfvet? Detta alt och många andra 'tecken' har man varit vittne till i Sandby. Äfven i staden hafva sådana 'jordskalf' iakttagits; enligt dejourerande polisskonstaplarnes utsago skola själfva rådhusets väggar vibrerat» (Fredriksh. Tidn. 1894, nr. 2).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	2 Jan	Ekenäs	1894/1/2	1

SOURCE

Renqvist.

123. 1894. I. 2, kl. 21, Ekenäs.

124. 1894. I. 2, kl. 23.16, Ekenäs.

Kjellén.

* 347. 1894, jan. 2—4, svärm; starkaste stötar natten 2/3 jan. Mellansverige (från Åmot i V. Värmland till Mora och Bollnäs i NO., Hedemora i O.), i sammanhang med norska (Solör och Drammentrakten) och finska (?, Ekenäs) stötar.

Bredd inom Sverige 25, inalles 75 (?) mil. Riktning Åmot NO., Mora SO., Bollnäs SV. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	5 Jan	Södermanland	1894/1/5	1

SOURCE

Kjellén.

348. —, jan. 5, kl. 7—7,35 f. m. Södermanland och Östergötland (Katrineholm, Finspong, Ängelholm). Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	2 Jan	Ekenäs	1894/1/2	1

SOURCE

Renqvist.

123. 1894. I. 2, kl. 21, Ekenäs.

124. 1894. I. 2, kl. 23.16, Ekenäs.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	2&3 Jan	Solør	1894/1/2	1

SOURCE

Reusch.

2den og 3die januar. Solør. Ved Navnaa station i Grue samt paa flere steder i Solør. Første rystelse kjendtes nat til den 2den ved 11-tiden. Ting sattes i bevægelse. Da stødene gjentoges tidt og ofte, var den hele nattero forstyrret. Ligesaa

1*

natten til den 3die. Omkring stationen saaes revner paa omtrent 2 cm. bredde. („Aftp." 6. I).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	3 Jan	Eker	1894/1/3	1

SOURCE

Reusch.

3die januar. Nedre Eker. Natten til denne dag klokken mellem 2 og 6 iagttoges paa Nedre Eker først en svag, saa sterkere og endelig en meget sterk rystelse. Alle gjenstande i hus kom i rystende bevægelse, og man fik en følelse, som om huset stod paa en bølge, („Dram. Tid.").

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	3 Jan	Ekenäs	1894/1/3	1

SOURCE
Renqvist.

125. 1894. I. 3, kl. 2.4, Ekenäs.
126. 1894. I. 3, kl. 3—½ 4, Ekenäs.
127. 1894. I. 3, kl. 16, Ekenäs.
128. 1894. I. 3, kl. 19, Ekenäs.

»Jordskalf förmärktes i Ekenäs tisdagen den 2 januari på kvällen kl. 9 och 11,16 samt kl. 2,4 om morgonen. Jordstöten kl. 11,16 torde ha varit den starkaste, så att därvid t.o.m. en del byggnader skakades och personer, som redan insomnat, vaknade. På planen mellan bryggerierna, strax till vänster (!) om staden, har skalfvet förmärkts starkast och vid undersökning efteråt observerades tydligt, att marken därstädes höjt sig, och trenne remnor upptäktes af visserligen ganska obetydlig bredd, till olika längd och outredt djup. Den nordligaste af dessa remnor håller en längd af 120 aln; där densamma slutar synes en annan skärande den förra i riktning mot väster och af ungefär 200 alns längd. Äfven inne i staden voro stötarna fullt tydliga. Den 3 dennes förmärktes åter vidpass kl. 4 e.m. en ganska stark jordstöt, som upprepades kl. 7 på kvällen om än då betydligt lindrigare och i hvarje fall svagare än skalfvet föregående natt.» (Hbl., 1894, nr. 4).

»En ovanlig naturföreteelse, snarlik ett jordskalf inträffade härstädes natten mot senaste onsdag, d. 3 d:s kl. 11 och 16 minut. Ifrågavarande natt erfors nämligen i nordöstra utkanten af staden en af ett bullrande ljud åtföljd jordstöt af sådan häftighet, att folk vaknade ur sömnen och husen märkbart svigtade af och an under den minut skalfvet, som gick i riktning från nordost till sydvest, varade. En liknande stöt följde samma natt kl. mellan 3 och ½ 4 på morgonen — uppgifterna om tiden variera — men sträkte sig nu längre in i staden genom tredje och andra stadsdelen, riktningen enahanda som föregående, och beskrifves af personer hvilka däraf uppväcktes, såsom synnerligt stark, så att husen föreföllo att vara i häftig rörelse och ett ljud ungefär som då ett lass med järnskrot köres fram på en illa stenlagd gata, förnams. En tredje stöt inkttogs ännu om onsdagen mellan kl. 4 och 5 på e.m. i närheten af elementarskolan, äfven nu så stark att huset skakade, och slutligen kändes i samma trakt, men på andra sidan vägen, ett par timmar senare, kl. 7 e.m., en stöt, men då mycket lindrig. I går [den 4 januari] upptäcktes sedermera att den s.k. bryggeriplanen, i hvars omnejder denna naturföreteelse tyckes haft sin egentliga härd, var sönderskuren i tvenne stora, omkr. 30 millimeter djupa och från 2 till 5 mm. breda remnor, den ena omkr. 70 fot lång, sträckande sig i ost och vest, den andra vinkelrätt utgående därifrån mot [illegible], vidpass 100 fot. Äfven tvärs öfver Perspektivet, i närheten af elementarskolan, förekommer en dylik remna, gående i nordvestlig riktning. Tillägas bör, att temperaturen nyårsdagen hastigt föll och visade om tisdagen och onsdagen från 15 till 20 köldgrader Cels. Kl. 7 e.m. om onsdagen, eller ungefär samtidigt med den sista stöten, observerades ett präktigt ringformigt norrsken och under natten slog den bistra väderleken åter hastigt om till mildt.» (Vestra Nyland, 1894 nr. 2).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	22 Jan	Gunnarsnäs	1894/1/22	1

SOURCE

Kjellén.

349. —, jan. 22, kl. ½10 e. m. och midnatt; 2 stötar. Gunnarsnäs (nedanför Kroppefjäll); SV. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	24 Jan	Stora Tuna	1894/1/24	1

SOURCE

Kjellén.

350. —, jan. 24, kl. ½6 e. m. Stora Tuna, Uddnäs ångsåg (i Dalarna). Möjligen efterskalf till n:o 347. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	1 Feb	Asker	1894/2/1	1

SOURCE

Kjellén.

351. (?) —, febr. 1, kl. ¼4 e. m. Asker (på Närikesslätten); NV. Möjligen åska. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	12 Feb	Mandal	1894/2/12	1

SOURCE

Reusch.

12te februar. Mandal. Under en orkanagtig storm af VNV paa Mandalskanten natten til den 12te februar kjendtes en jordrystelse paa Gaarden Skjebstad, („Mgbl." 12. II).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	1 March	Rundø	1894/3/1	1

SOURCE

Kolderup.

136. 1 mars, kl. ca. 1½ fm., Rundø—Volden, Søndmøre. R.

Reusch.

Rundø paa Søndmør 1894. 1ste marts. **1.35 form. Samme rystelse kjendtes antageligvis ogsaa i Volden.**

1ste marts. Søndmør. Natten til 1ste marts kl. 1.35 kjendtes paa Runde fyrstation en rystelse og hertes et kortvarigt knald samtidig med bevægelsen. Ogsaa paa nabogaarden Runde merkedes rystelsen. Et svagt stød iagttoges ogsaa samme nat kl. 11.20 (H. Andreassen og P. L. Lillemørk). Antagelig det samme jordskjælv kjendtes som en bevægelse ledsaget af en rullende lyd nogle steder i Volden. Tiden angives her omtrent ½ time senere. (P. Nordang, Joh. Widsteen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	22-23 April		1894/4/22	1

SOURCE

Kjellén.

* 352. —, april 22—23 (efterstöt den 30); 3 hufvudstötar april 22, kl. ½11—11 e. m. Sydöstra Skåne (intill linien Trelleborg—Lund—Glimåkra, med utlöpare åt Söderåsen och Bräkneån; 70 uppgifter; 7,300 kvkm. på land). I västra Blekinge ovanligt, likaså i Löfvestad; i Hörby ytterst sällsynt; i Glimåkra intet förut på 25 år; i Skurup allmänt. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	24/25 April	Sättna	1894/4/24	1

SOURCE

Kjellén.

353. —, april 24/25, natten. Sättna (vid Sundsvall); S. Svedin.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	24 May	Brønø	1894/5/24	1

SOURCE

Kolderup.

Reusch.

137. 24 mai, kl. 11½ em., Brønø, Helgeland. IV. R.

Brønø og Velfjorden 1894. 24de mai. 11½ efterm.

24de mai. Helgeland. Flere steder i Brøno merkedes jordskjælv og rullende lyd omtrent kl. 11½ om natten. Paa gaarden Skomo troede man, at husene skulde falde sammen; paa Tilrum hertes ovnen at klirre; meddeleren iagttog kun lyd. I Velfjorden, omtrent 4 km. i se. for Skomo, merkedes intet. (O. Berger i Brøno).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	23 July	N. Norway	1894/7/23	1

SOURCE

Kolderup.

Jordskjælvet den 23 juli 1894 kl. ca. 5½ fm. (Nr. 138). Dette skjælv er i Norge følt paa strækningen Bindalen—Tromsø[1]), i Sverige følt[os] det fra riksgrænsen og østover til Umeå og mot syd er det her merket saa langt som til Dufved station i Jemtland (se fig. 10). Reusch der har studert de norske jordskjælv i 1894, har antat at jordskjælvet maaske hadde sit utgangsstrøk i havet vest for Bodø omkring Skomvær. Reusch hadde den gang han skrev om dette skjælv ikke rede paa, at det ogsaa var følt over store dele av det nordlige Sverige. Efter at ha studert baade det norske og svenske materiale (det sidste er sammenstillet av Svedmark i Geol. Fören. Förhandl. B. 16. S. 634—638), er jeg ikke saa sikker paa at Reuschs antagelse er rigtig. Jordskjælvet har nemlig, efter beretningene at dømme, ikke været særlig sterkt netop paa Skomvær, men har gjennemgaaende opnaadd styrkegraden VI paa strækningen Bodø—Andenes (Bodø, Røst, Værø, Flakstadø, Kvædfjord, Ballangen, Bjarkø og Andenes). Dette i forbindelse med den forholdsvis store utbredelse i Sverige gjør det sandsynligere at utgangsstrøket blir at søke under den norske landmasse. Formodentlig har dette strøk hat betydelige dimensioner; men nogen nærmere begrænsning av det er det vel neppe mulig at gi, da iagttagelserne er for spredte. Til støtte for antagelsen om at utgangsstrøket laa under havet har været anført det danske fartøi som ved denne tid sprang læk under slike omstændigheter at man kunde formode, at jordskjælvet var aarsaken. Skibet var da ute paa havet nord for Napstrømmen. Spørsmaalet blir hvor sterkt skibet var, og hvad styrkegrad skjælvet maatte ha paa vedkommende sted for at skibet kunde springe læk. Erindres maa det forresten at det sted, hvor ulykken skede, laa langt nord for Skomvær, saa at man under enhver omstændighet synes at maatte anta at utgangsstrøket har hat betydelige dimensioner.

[1]) Ifølge Svedmark skal jordskjælvet være merket saa langt nord som til Tromsø, mens Reusch i sin avhandling om skjælvet kun nævner Andenes som det nordligste sted hvor rystelsen er iagttat.

138. 23 juli, kl. ca. 5½ fm., Nordnorge (Tromsø—Bindalen). Merket i Sverige saa langt øst som til Umeå og mot syd til Dufved. St.

Reusch.

Nordland 1894. 23de juli. **Omtrent 5½ form. Dette jordskjælv havde muligvis sit udspring omkring Skomvær yderst i Lofoten; det naaede til Andenes i nord og Bindalen i syd.**

23de juli. Nordland. Dette jordskjælv strakte sig omtrent over hele Nordland. Maaske havde det sit udgangsstreg i havet vest for Bodø omkring Skomvær. Fra Trænen fyr har man en god iagttagelse for, at bevægelsen gik mod øst. I Bodø angives bevægelsen som v.—ø. Paa Vest-Vaagø angives den sikkert som gaaende mod n. Samme retning angives fra Andenes. Forresten anføres, som det vil sees af det følgende, ogsaa bevægelsesretninger, som ikke stemmer hermed. Jordskjælvet indtraf ved 5-tiden om morgenen. En god tidsangivelse kl. 5.25 er fra Bodø telegrafstation. Den seneste tid angives fra Kvædfjord 5.45,3 sek. Iagttageren derfra anfører, at han i længere tid

har bestræbt sig for at holde sit ur i ret gang og dagen forud havde sammenlignet det med telegrafstationens ur.

Vi skal nu gjennemgaa et uddrag af de forskjellige observationer, idet vi begynder fra syd.

Bindalen prestegaard. Bevægelsen bølgeformig fra øst mod vest; noget bulder straks foran. Senge gyngede, kakkelovne klirrede. Paa Horstad, omtr. 5 km. østligere, lignende iagttagelser. (Sognepræst Rognaas).

Kulstad ved Mosjøen. Rystelsen iagttaget. (E. Brodtkorb).

Rødø. Omtr. kl. 5.40. Skjælvning og vedholdende susende lyd bagefter. Bevægelsesretning usikker, maaske sø.—nv. (H. Hansen).

Trænen fyr. „Kl. 5.20 mærkedes en rigtig kraftig jordrystelse fra vest mod øst; den var saa sterk, at jeg vaagnede af larmen. Der hørtes en sterk dur, der lignede svært tordenskrald; kakkelovnen dirrede, saa dørene hoppede. Duren døde gradvis hen mod øst.“ (B. Engh).

Beieren. Temmelig langvarig bølgeformig bevægelse ledsaget af dur, som ophørte omtrent samtidig med bevægelsen. En svag rystelse var kiendt kl. 1 samme morgen. (Ch. Størjord).

Bodø. Tydeng bølgeformig bevægelse, som gjentog sig to gange med kort mellemrum. De fleste vaagnede af rystelsen og den ledsagende dur. Adskillige ure stansede. Retningen antagelig v.—ø. Paa Støt ved Kunna i sv. for Bodø iagttoges ogsaa jordskjælvet. (Telegrafbestyrer Nielsen).

Skomvær. Sterk rystelse ledsaget af dur, der begyndte forud. Saavidt skjønnes bevægede rystelsen sig fra n. mod s. Senere kl. 6 kjendtes en meget svagere rystelse, der ogsaa gik fra n. mod s. Havet var ganske roligt. Distriktslæge Oxholm paa Balstad Vestvaage mener sikkert, at bevægelsen gik fra s. mod n. (Scheyen).

Kvædfjord. Iagttageren var oppe og i hus. Først kjendtes et stød og et brag, saa begyndte huset at skjælve, dernæst sprang iagttageren ud og syntes da, at jorden bevægede sig i bølgegang. Antagelig 20 sekunder efter hørtes en underjordisk lyd som af en fjerntrullende torden. Iagttageren lagde øret til jorden, det forekom ham, at denne lyd endte med et smeld som af bøsse; han og en anden var enige om, at bevægelsen syntes at gaa i nordøstlig retning. Under jordskjælvet sprang en dør og gik en rude istykker. Om natten forud for jordrystelsen var iagttageren paa havet; det var speilblankt, men ved 1—2-tiden kom der en uforklarlig bevægelse. Den 26de kl. 11—12 [illegible] syntes der at være en svag skjælvning. (Jacob J. Strand).

Andenes. Jordrystelsen mærkedes kl. 5.35 i omtrent [illegible] min. fra s. mod n. Vinduer og døre sprang op i en del [illegible] og nogle af fyrets ruder sprang. (A. Erland).

SOURCE

Reusch.

Gimsø. Husene rystede sterkt. Forud kom en rullende lyd, som ophørte omtrent 3 sek. før skjælvningen; denne varede 3—4 min. (J. Olsen).

Ledingen. Bulderet forud, der ikke var meget sterkt, syntes at komme fra øst og gaa mod vest. Jordskjælvet er ogsaa merket i Tysfjorden. (Stengel).

Ballangen. A. L. Johnsen fra Kalvaas omtaler i brev af 10de—5—95 et jordskjælv den 9de juli kl. 5 fm.; men sandsynligvis har han taget feil af dato. En kaffekop kastedes omkuld, et ur standsede.

Bjarkø. Folk i tryg søvn vaagnede. (H. Hansen).

Værø. Iagttageren og alle i huset, endog de mindste børn, vækkedes. Huset, der ligger paa løs sandbund, skakedes som af en kjæmpehaand i omtrent 1 minut (nøiere betegnet var der to sammenhængende bevægelser). Tømmerværket bragede; men nogen underjordisk lyd hørtes ikke; saadan var sandsynligvis gaaet foran. Ombord paa det lille dampskib „Svolvær". der laa ved Værø, merkedes ogsaa rystelsen. Sten rullede mange steder ned fra fjeldsiden. Paa Røst og Flakstadø synes bevægelsen at have været lige saa sterk. Et dansk fartøi forlistes uventet i nord for Nanstrømmen ved at det pludselig sprang læk. Man har, med rette eller urette, sat dette i forbindelse med jordskjælvet, og de lokale blade har indeholdt gjætninger derom. (Provst Landmark).

Kjellén.

*[354.] · —, juli 23, kl. ½6 f. m. Umeå—Lycksele—Öfveruman, Sulitelma, Dufed. Sekundärt från norska Nordlandskusten.[33] Svedm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	23 July	N. Norway	1894/7/23	4

SOURCE

Reusch.

REUSCH

A danish vessel sank during the earthquake of 23 July 1894, after springing a leak in the sea north of Nawstrømmen in the Lofoten islands. This earthquake was felt over the whole of the county of Nordland, from Bindalen to Andenes and Bjarkøy in Senjen, and seems to have had its epicentre in the sea around Skomvær, west of Bodø. The loss of the ship was soon linked to the earthquake, which the captain's journal and statements of witnesses seem to confirm.

The journal describes the event as such.

At 5ᵐ in the morning of Monday 23 July, the ship crashed very hard against an unidentified floating object, pitched and vibrated for about 3 minutes. The pumps were soon switched on, and it became clear that the ship was taking on a lot of water. The pumps are working 10ᵐ in the morning, and there is 4 feet of water in the room - pumping continually, but the water level is rising rapidly. -

At 5ᵉ in the afternoon we went into the lifeboats, as the water had risen half way up the bulwarks. We held the boats to the lee of the ship until 7 p.m., when it sank about 18 miles from land, which was just visible SSE.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	23 July	N. Norway	1894/7/23	5

SOURCE
Reusch.

Protesting after the accident, the captain stated that: 'The mate was on duty when the crash happened, the skipper was in his bunk. A seaman was at the helm, and the other was also on watch. The ship crashed against some object or other in the sea. It could not have been ground so far from land, and there is none to be found anyway on the map. The captain estimate that the water was between 1400 and 1500 fathoms deep where the ship sank. There is scarcely any distance between where the crash occured, and where the ship sank. He maintains that it was some object or other that floated in the sea without being so high up, that it could be seen on the surface. For three minutes there was a quaking in the ship, and all the glass began to rattle. Bearings were not taken, but all the crew on deck were ordered to the pumps. However it was impossible to free the ship of water, and when this was realised, course was changed towards land ESE. There was no search as there the leak had occured, as there was too much water in the hold for this. Thereafter there was some ground swell, but otherwise the water was calm.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	23 July	N. Norway	1894/7/23	6

SOURCE

Reusch.

The first witness, mate M. Olsen stated:

At 4^{00} on the morning of 23 July the witness took the watch whilst the captain went to his bunk. We were NW to W½W from land, after having calculated on sunday afternoon, July 22, that we were about 7 miles from land. The wind was weak NNE when the accident happened. There was only a little swell in the water. The witness was on deck when at about 5^{00} the whole ship began to tremble or quake. It was observed that this began under the keel, it quaked up at the helm, and glasses began to rattle. The witness did not notice any crash. When the witness went to inform the captain, it was already over. The captain, who had been woken by the quaking of his bunk, asked what had happened, to which the witness replied that he had no idea. The captain gave the order that we should go to the pumps, for he feared that we had sprung a leak. The three of us who were on watch did so until 7^{00} when the off duty watch was roused. In the room we could see that the water-level was rising despite the pumping. At 7^{00} it had risen 1 foot over the ceiling (= inner lining).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	23 July	N. Norway	1894/7/23	7

SOURCE

Reusch.

2nd witness N. Andersen explains:

The witness was up in deck near midships when the crash happened. The witness observed two not very hard jolts, followed by a quaking off and on the vessel. The witness looked out to sea portside, but didn't could notice anything, that could have caused the crashes; the sea was as before.

The time given for the earthquake on land is from 5^{30} → 5^{40} a.m, Osl time, whilst the quake on board the ship struck around 5 a.m - but the given time here is Greenwich time, which is 43 minutes after Oslo-time. Therefore, calculating with Oslo-time, the quake hit the vessel around 5^{43} a.m. Consequently there is as much compliance i the two times as can be expected.

The ship could not have run aground, though the captains believes, that it struck some floating object. Those on watch saw nothing of the like, and this is probably why the captain maintains that the floating object should have been completely ~~before~~ below the surface, yet this is highly unlikely.

Therefore there can be no doubt as to it being the earthquake that brought about the vibrations in the sea, which caused the ship to spring a leak.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	30 July	Daviken	1894/7/30	1

SOURCE

Kolderup.

139. 30 juli, kl. 6.26 em., Ytterøene, Bremanger og Daviken. IV. R.

Reusch.

Kinn og Davikcn 1894. 30te juli. 6.26 efterm. Et svagt jordskjælv.

30te juli. Kinn og Daviken. Kl. 6.26 efterm. merkedes paa Ytterøens fyr et af rullende lyd ledsaget svagere jordskjælv, der varede omtrent $1^1/_2$ minut. Møblerne rystede. Lyden kom før rystelsen. (Michelsen).

Lidt over kl. $6^1/_4$ kjendtes i Daviken samme jordskjælv. Bevægelsen syntes der at komme fra sv. (Rosenlund).

Samme dag meldes rystelse i Bremanger. (R. Nygaard, Bremangerpollen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	2 Sept	Fiskum	1894/9/2	1

SOURCE

Reusch.

2den september. Fiskum. Natten til 2den septbr. kjendtes en kortvarig og let rystelse. (M. T. Kingo).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	30 Sept	Kalstad	1894/9/30	1

SOURCE

Reusch.

30te september. Kalstad ved Mosjøen. 8½ fm. Jordskjælvet baade sterkere og langvarigere end det, som kjendtes 5te febr. 95. (E. Brodtkorb).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	30 Sept	Høievarde	1894/9/30	1

SOURCE

Kolderup.

112. 30 september, kl. ca. 1 fm., Vikebygd, Valestrand og Høievarde fyr. IV. R.

Reusch.

Haugesundshalvøen 1894. Natten til 30te september. **Der er meddelelser kun fra Vikebygd og Høievarde.**

Natten til 30te september **merkedes i Vikebygd og Valestrand en rysten (op og ned, ikke bølgeformig), saa løse gjenstande klirrede. Underjordisk lyd hørtes. Nogle vaagnede. En iagttager angiver tiden som kl. 1, en anden som kl. 2 (stedets tid). (J. Førde og L. Valen). Omtrent ¾ til 1 kjendtes samme rystelse paa Høievarde fyr og i nærheden deraf. Lyden var tordenlignende. (H. von der Lippe).**

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	4 Oct	Nianfors	1894/10/4	1

SOURCE

Kjellén.

355. —, okt. 4, kl. 5—6 e. m. Nianfors, lokalt; NNO. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	6 Oct	Sveen	1894/10/6	1

SOURCE
Reusch.

6te oktober. Sveen. Kl. 3.56 em. Rystelse i Vikebygd og Valestrand. (J. Ferde og L. Valen).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	6 Oct	Skudenes	1894/10/6	1

SOURCE
Kolderup.

Reusch.

143. 6 oktober, kl. 3.56 em., Seminariet (Stord)—Aalgaard. IV. M.

Kysten ved Skudenes 1894. 6te oktober. **Lidt før 4 efterm. De sydligste iagttagelsessteder er Klep og Gjæsdal paa Jæderen; det nordligste er Storen seminarium. Udgangsstrøg antagelig omkring Skudenes.**

6te oktober. Kysten ved Skudenes. Denne jordrystelse indtraf lidt før 4 om eftermiddagen. Omkring Karmøen kjendtes et stød nedenfra og en underjordisk torden. Bevægelsen sporedes mod syd over den nordlige del af Jæderen som en svag skjælvning ledsaget af den underjordiske lyd. Paa samme maade kjendtes det nordligst i udbredelsesdistriktet paa øen Storen. Ingensteds kjendtes belgning. Omkring den nordlige del af Buknfjord er folk enige om, at bevægelsen kom fra vest eller nv. Paa Utsire siges den at være kommet fra sø. Der haves følgende godt overensstemmende tidsobservationer: Kvitingsø 3.58. Randeberg og Kopervik 3.51. Haugesund 3.55. Storen 3.58.

Vi skal nu gjennemgaa iagttagelserne fra s. mod n.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	18 Oct	Tolgen	1894/10/18	1

SOURCE

Reusch.

18de Oktober. Tolgen. Kl. 11 eftm. hørtes i flere huse paa begge sider af Glommen ved jernbanestationen underjordisk rullende lyd. (Braade).

Aalgaard i Gjæsdal, 4.05. Jevn rullen i mindst 2 minutter; den syntes at gaa fra n. mod s. Intet spor af stød; ovnsdøre klirrede. (O. Aalgaard).

Stangeland i Klep. Samme langvarige lyd; midt under duren rystede huset merkbart; i det frie kjendtes ingen rystelse. Lyden syntes at komme fra øst og tabe sig mod vest. (G. Stangeland).

Randeberg. Rullende lyd i omtr. 40 sek. og midt derunder et stød i omtrent 1 sek. Bevægelsen syntes at gaa fra ø. mod v. Hængelampen tog paa at svinge i øst-vestlig retning. Nogle paastaar dog, at bevægelsen gik fra n. mod s. Jordskjælvet er ogsaa følt i Stavanger. (A. Alvstveit).

Kvittingsø. Kort stød og saa sitren bagefter. Bevægelsesretning fra nø. mod sv. Andre siger fra nv. mod sø. (K. O. Jensen).

Skudenes. Stød nedenifra. Bevægelsen gik fra vest mod øst; hængelamper kom at svinge fra vest mod øst. Lyden begyndte 20 sek. før og varede 10 sek. efter stødet. I byens træhuse hørtes sterke smeld og bragen. Bagefter vil man have kjendt svovllugt. (S. Utne).

Boknesunds fyr, 4.00. Først lyd saa et kort stød nedenfra og skjælvning bagefter. Bevægelsen syntes at forplante sig fra nv. til sø.

Kopervik. To stød hurtig paa hverandre. Bevægelsen gik fra vest mod øst. (A. Storhaug).

Utsire. Herfra meldes ikke om stød, kun om en skjælvning i omtrent 30 sek. Lyden kom samtidig og havde omtrent samme varighed. Bevægelsesretning fra sø. mod nv.

Heievarde fyr. Skarpt stød nedenfra, rullende lyd før og efter, det hele neppe over 1 minut. (H. v. d. Lippe).

Haugesund. Lyd og rystelse som af en ramlende vogn. (Telegrafpersonalet).

Røvær. Duren syntes at komme fra vest. (A. Scott Hansen).

Storen seminarium. Skjælvning. (L. Løvaas).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	24 Oct	Bremanger	1894/10/24	1

SOURCE

Reusch.

24de Oktober. Bremanger. Kl. 1.29 kjendtes et enkelt haardt stød ledsaget af lyd først som en sterk torden siden som en henrullende vogn. Iagttageren syntes, at stødet gik mod n., en anden at det gik mod nnv. (H. Grotle).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	30 Oct	Nordland	1894/10/30	1

SOURCE

Kolderup.

Jordskjælvet den 30 oktober 1894, kl. ca. 8.40 fm. (Nr. 145). Dette skjælv er merket paa strækningen Bindalen—Ibbestad, altsaa over største delen av det norske omraade, hvor skjælvet den 23 juli 1894 merktes. (Fig. 10.) Det er i vest iagttat ute paa Træ- nen og de ytterste øer i Lofoten, men derimot ikke i den nordvest- lige del av Vesteraalen saaledes som tilfældet var med jordskjælvet den 23 juli 1894. Det har idethele været meget svakere end dette og synes ikke at være merket i Sverige. Dog har man i Quikkjokk, der ligger i øst-sydøstlig retning for Sulitjelma, i løpet av natten iagttat et skjælv der muligens har været et forskjælv til det store Nordlandsskjælv. En isoleret iagttagelse foreligger fra Trondhjem, hvor en sengeliggende kvinde ved 9-tiden merket en bølgeformig bevægelse og samtidig hørte en kortvarig rullende lyd.

Rystelsen har overalt været forholdsvis svak, og der er intet specielt strøk som kan formodes at omslutte utgangssonen.

145. 30 oktober, kl. ca. 8.40 fm., Bindalen—Ibbestad. Om natten et skjælv i Qvikkjokk i Norrland, muligens et forskjælv til det norske. V. M.

Reusch.

***Nordland 1894. 30te oktober.* 8.40 form. Udenfor Nordland er der en iagttagelse fra Trondhjem, ellers kjendtes jordrystelsen i Nordland nordover til Ibestad.**

30te oktober. Nordland. Rystelsen kjendtes, som sagt, i Lofo- ten og sydover derfra til Bindalen. Endvidere er der en enkelt iagttagelse af en svag rystelse fra Trondhjem. Dette jordskjælv var ikke sterkt, uagtet det var saa vidt udbredt; bevægelsen skildres som en skjælven, i det sydlige Nordland mest uden un- derjordisk lyd, forresten ledsaget af den sædvanlige rullende lyd. Der foreligger tre paalidelige tidsiagttagelser: Hemnes 8.36 fm., Furulund i Salten 8,38½ og Skomvær fyr 8,44.

Trondhjem. Ved 9-tiden. En sengeliggende kvinde mer- kede bølgeformig bevægelse og samtidig en kortvarig rullende lyd. (H. S. Kjær).

Bindalen. Klirren af lamper og tildels vinduer; ingen rystelse af selve husebygningen. (Rognaas).

Hemnes. Først svag, saa sterke og endelig svag skjælv- ning; det varede omtrent ¾ minut. En iagttager vil have det til, at bevægelsen forplantede sig mod v., en anden mod s. (Distriktslæge Lange).

Lovunden, 8.45. Bevægelsen gik mod sø. Kl. 2 samme morgen var kjendt en lignende rystelse. (E. Lovunden).

Lurø, 8.37. Ingen lyd merkedes her. Lamper, ovne og glastøi klirrede. (J. Dundas).

Trænen fyr. Kun en skjælvning. Hængelampen viste kun en svag dirren. Bevægelsen forplantede sig fra nnv. til sso. „Underjordisk torden" hertes. (Eng).

SOURCE

Reusch.

Rødø. 8.55 og 8.54. Skjælvning eller ristning, Ingen anden lyd end knagning i husene. (Dahl og H. Hansen).

Beieren. En dur begyndte forud for rystelsen; en hængelampe svingede n.—s. (Ch. Storjord).

Bodø. Tiden opgives til 8.53 (Kristiania tid 8.39?). („Mrgbl.").

Furulund. Ovne og vinduer klirrede meget sterkt. Jordskjælvet gik nogenlunde fra ø. mod v. (Direktør Cornelius[illegible]). Bevægelsen gik mod syd; den ledsagedes af en vedholdende rullen (A. O. Anfindsen).

Skomvær. Bevægelsen kjendtes rystende, som naar man staar paa en bro, hvorover der kjøres raskt; den kom fra nord og gik bort i syd. Den begyndte svagt, tiltog, og ophørte med et. Et barometer kom i slingring i retning ne.—sv. Hænge-lamperne hang rolig. En underjordisk lyd begyndte nogle sekunder før rystelsen og ophørte med den. Fiskere ½ mil ud paa havet kjendte baaden riste og hørte underjordisk torden, som varede ved bagefter. Retningen angives ogsaa af dem fra land mod s. Der var ingen bølgegang i sjøen. (Im. Scheyen).

Værø. Bevægelsen kjendtes bølgeformig gaaende fra ost mod vest. Der hørtes en tordenlignende lyd, som tog sin begyndelse forud. (C. A. Johannesen).

Sørvaagen. En svagere jordrystelse i forbindelse med en stærk dur. („Ørebl.").

Svinø fyr. Bevægelsesretning mod ono. Lyden begyndte før rystelsen. (P. Strømberg).

Korsnes. Iagttaget. („Ørebl.").

Flakstad. Jordskjælvet kjendtes paa prestegaarden som en skjælven i ca. 50 sek.; folk i det frie hørte forud for rystelsen en underjordisk rumlen. En skorstenspibe slog en gabende revne, saa den var nær ved at falde. Formodentlig har den taget ubemærket skade ved det meget sterkere jordskjælv den 23de juli. (Provst Landmark).

Ibestad. Paa Folvik, søndre side af Gratangen, kjendtes jordskjælvet svagt (det var saavidt iagttageren kunde fortsætte skrivning, som han holdt paa med). Varighed ca. 30 sek. Der hørtes en lyd. Havet var blikstille; men under rystelsen forplantede en let bølgning sig over det i nordvestlig retning. Ogsaa paa Igeland sydøstligst paa Andørge) merkedes jordskjælvet. (K. M. Ross Aarstein).

I Kvædfjord merkede man ikke noget til dette jordskjælv (J. J. Strand). Fra Ballangen meddeler hr. A. L. Johnsen, april 1895, at der den 2den oktober 94 kl. 10.58 form. kjendtes et jordskjælv, ikke sterkt.

Kjellén.

[356.] —, okt. 29/30, natten. Kvikkjokk (Njuanjes), lokalt. Sannolikt förskalf eller sekundärfenomen till Nordlandsskalfvet den 30, kl. ½9—9 f. m. (Reusch 1895, s. 9 f.). Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	31 Oct	Fiskum	1894/10/31	1

SOURCE
Reusch.

31te oktober. Fiskum. Omtrent kl. 10 eftm. kjendtes en rystelse i omtrent 12 sek.; ingen underjordisk lyd hørtes. (M. T. Kingo).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1894	11 Nov	Karasjok	1894/11/11	1

SOURCE
Kolderup.

Reusch.

147. 11 november, kl. ca. 6.49 fm., Karasjok. III. L.

Karasjok 1894. 11te november. **6.49 form. Se foran s. 11.**

11te november. Karasjok. Rystelsen feltes omtrent kl. 6.49 form. som en langsom skjælven, der meget tydelig kunde kjendes at gaa fra vest mod øst; den varede omtrent ½ minut og ledsagedes af en meget sterk tordenlignende lyd, der varede omtrent 1 minut. Det bemerkes udtrykkelig, at bevægelsen denne-gang var forskjellig fra den belgeformige, der kjendtes 18de septbr. 1889. Lensmand Johnsen, der var omtrent 5 km. i sv. for kirkestedet, iagttog rystelsen paa lignende vis. Paa heifjel-det forskrækkede jordskjælvet fjeldfinnernes rener. (Fkn. A. Owre).

148. 15 desember kl. mellem $5^1/_2 - 6$ fm., indre del av Porsangerfjorden. IV. R.

Reusch.

Indre del af Porsangerfjorden 1894. 15de december. 5—6 eftermiddag.

15de december. Indre del af Porsangerfjorden. Mellem $5^1/_2$ og 6 form. Rullende lyd hørtes i 7—9 sekunder. Midt under denne mærkedes i 2—3 sek. en skjælvning, der bragte ovnsdørene til at klirre. Bevægelsen syntes at komme fra vest og forplante sig mod øst. Rystelsen har været følt opover Lakselvdalen helt til Skoganvarre (omtr. 30 km. fra fjordbunden) og skal have været sterkere op igjennem dalen. (S. Nilsen, Lakselv).

Indsamlingen af de i denne og følgende afhandling meddelte iagttagelser er skeet med bistand af videnskabsselskabets bestyrelse, som har tilstaaet forf. midler til trykning af skemaer, der er fordelte rundt om i landet.

Forsendelsen og modtagelsen af skemaerne er for største delen foregaaet gjennem det meteorologiske institut ved imødekommende velvilje fra dettes bestyrer.

De nævnte korporationer og de mange iagttagere, der har indsendt jordskjælviagttagelser, bringes en erkjendtlig tak.

Efterskrift. *22de (23de?) juli. Gaarden Bjeldaanes, Mo i Ranen.* Kl. 6 form. vaagnede iagttageren ved rystning og knagning i huset. Der hørtes en susende lyd, som vedvarede omtrent 1 minut efter rystelsen og tabte sig mod nø. (Sogneprest O. T. Olsen).

Juletiden. Ona fyr ved Kristiansund N. Under et sterkt uveir følte man en jordrystelse. Denne er sat i forbindelse med forandringer, som skal være foregaaet med havbunden ved Rembøskjærene. (Kaptein Vold i en artikel undertegnet W. H. i „Aftenp." 5—11—95).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	12 Jan	Laholm	1895/1/12	1

SOURCE

Kjellén.

357. 1895, jan. 12, kl. ½11? Laholmstrakten (Veinge, Hasslöf); 2 stötar. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	25 Jan	Elverum & Kristiania	1895/1/25	1

SOURCE

Rekstad.

Jordskjælv 1895.

25de januar. Jordrystelse merket i Elverum og Kristiania.

12.45 fm. I Elverum kjendtes to stød, der varede omkring ½ minut. Det føltes som naar toget passerer stationen, det vil sige rystelse saa sterk, at ovnene klirrer, og at det knager lidt i væggene. Bulder eller lyd hørtes ikke.

(Stationsmester O. Christiansen, Øksna).

12.49.'30" fm. I Kristiania merkedes 5 rykninger, saa 2 à 3 sekunders mellemrum og derpaa 4 rykninger. Det følte s som om personer rykkedes mod øst. Lamper og mindre, løse gjenstande kom i bevægelse.

(Marinemaler Skavi).

SOURCE

Kolderup.

151. 26 januar, kl. ca. 10½ em. Aaensire—Farsund. IV. R.

Reusch.

***Egnen ved Flekkefjord 1895. 26de januar.* Omtrent kl. 10½ efterm. Den nedre del af Siredalen, Flekkefjord og Listerlandet.**

Rekstad.

26de januar. Jordrystelse mærket i Lister, Fedefjord, Flekkefjord og Siredalen.

10.26 em. Ved Sireaaen hørtes først en rullende eller dump tordenlignende lyd, som syntes at nærme sig, indtil der kom et stød, saa døre klirrede. Derpaa syntes lyden at fjerne sig mod NO ligesom den havde begyndt i SV. Stødet varede kun et øieblik, medens lyden hørtes 10—12 sekunder før stødet, og den varede omtrent et minut bagefter.

(Lærer S. Thele).

Omtrent 10.00 em. Ved Osen i Siredalen mærkedes en svag jordrystelse, som syntes at bevæge sig fra øst mod vest. Samtidig hørtes en lyd som af fjern vognrammel. Løse gjenstande kom i bevægelse, og stueuret klirrede lidt, men standsede ikke.

(Th. Jorgensen).

10.40 em. I Fedo hørtes en rullende lyd, som naar en vogn kjører paa en bar, frossen vei. Den øgede hurtig, ledsagedes af en sitren i huset og aftog derpaa ligesaa jevnt, som den kom. Det hele varede 10—15 sekunder. I Flekkefjord skal rystelsen have været meget sterkere.

(E. Refstie).

10.45 em. Paa landeveien mellem Flekkefjord og Bakke ca. 3 km. fra byen hørtes en rullende lyd som af en vogn, der i afstand ruller henad en brolagt vei. Lyden varede 2—3 minutter og syntes at gaa fra NO—SV. Paa Bakke hørtes ovnen klirre i et værelse.

(Kirkesanger Hans Aase).

Omtrent 10.00 em. I Vanse mærkedes et stød, som varede 4—5 sekunder. Det følte s som en skjælven, og bevægelsen syntes at gaa fra syd mod nord. Nogen lyd hørtes ikke. Jordrystelsen skal ogsaa være iagttaget i Farsund.

(Hans Halvorsen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	28 Jan	Ljungby	1895/1/28	1

SOURCE

Kjellén.

358. —, jan. 28, kl. 3 f. m. Ljungby. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	30 Jan	Høiland	1895/1/30	1

SOURCE

Rekstad.

30te januar. Jordrystelse i Høiland paa Jæderen.

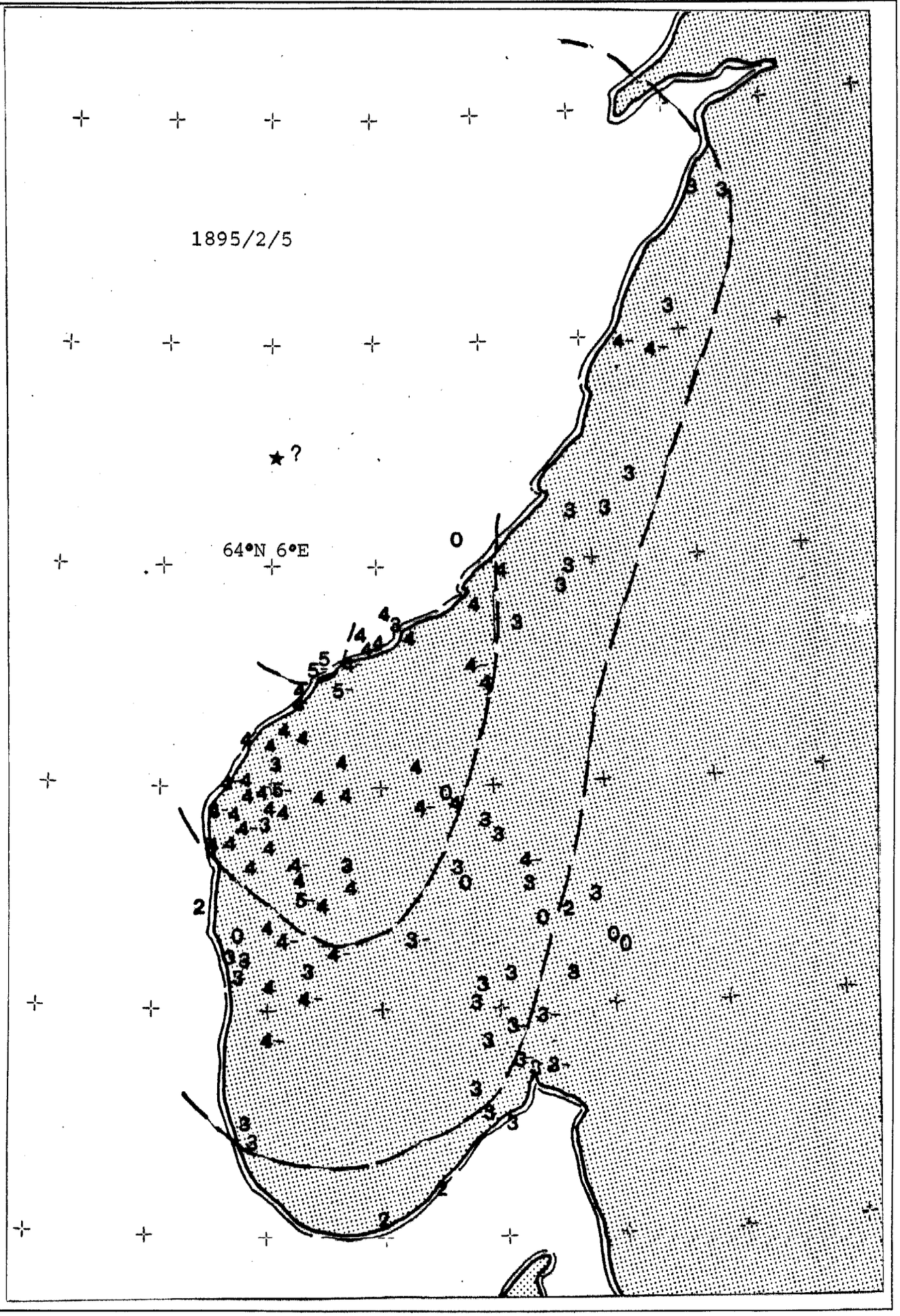
12.45 fm. I Gaudalen midt i Høilands prestegjeld kjendtes to sterkere stød. Iagttageren vaagnede ved det første. Huset skalv mellem stødene og efter dem. De varede kun et øieblik, og der forløb omtrent 20 sekunder mellem dem. I kjelderen stod en del kaalhoder støttet mod en væg mod syd. Disse rullede mod øst; men iagttageren syntes, at stødene gik fra syd mod nord. Efter stødene hørtes ikke nogen lyd.

(Lensmand J. Grude).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	1

SOURCE

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	1

SOURCE

Kolderup.

Jordskjælvet den 5 februar 1895. Dette jordskjælv som indtraf i udgangsstrøket kl. 12.40—12.41 fm. og ved utbredelsesomraadets

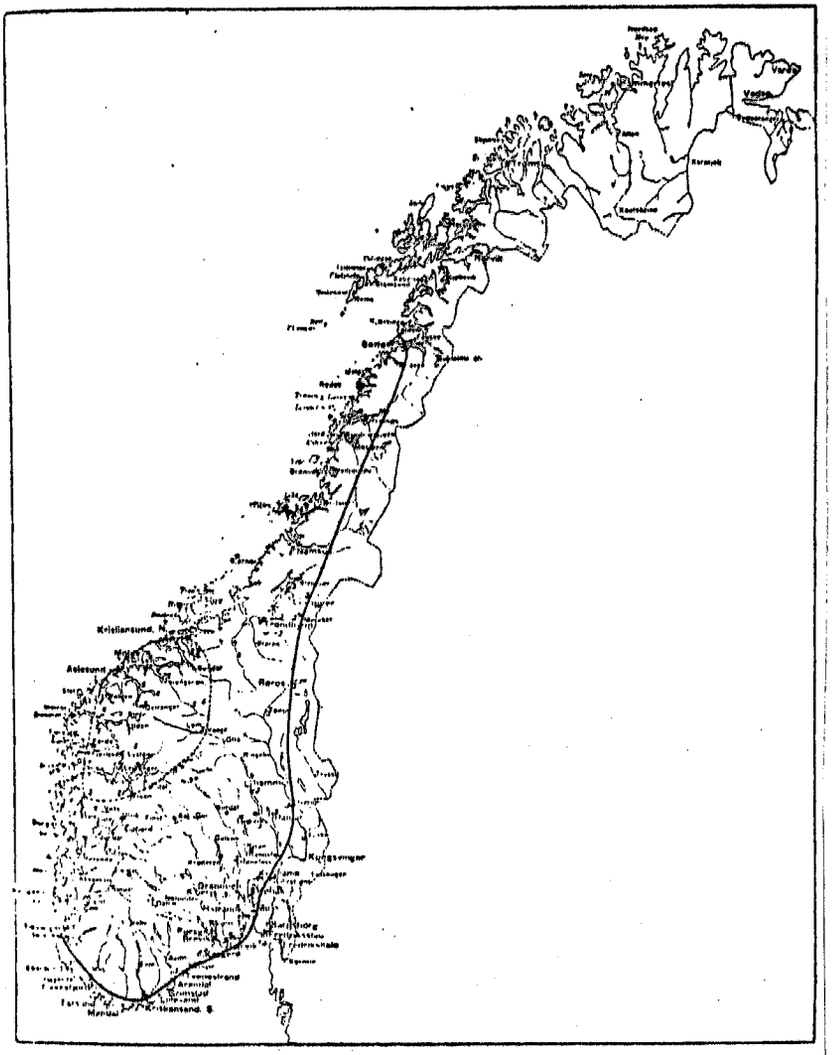

Fig. 5. Kart over utbredelsen av jordskjælvet den 5 februar 1895.

ydergrænser kl. 12.44—12.45 (jfr. Reuschs før citerte avhandling „Jordskjælv i Norge"), hadde som det vil sees av fig. 5 en betydelig utbredelse idet det er merket like fra Lindesnes til Bodø. Det har lykkes mig ved gjennemgaaelse av materialet at faa avgrænset en sone hvor jordskjælvets styrke gjennemgaaende kan sættes til V eller derover. Dette strøk faldor omtrent sammen med det strøk som Reusch har nævnt som det sterkest rystede, og hvorfra han har ment at jordskjælvet har forplantet sig.

153. 5 februar, kl. mellem 12.40 og 12.45 fm., Norge s. f. Saltenfjorden. VII. St.

Reusch.

Sydlige Norge 5te februar 1895. **Dette jordskjælv er udførlig behandlet foran.**

SOURCE

H. Reusch, Jordskjaelv i Norge.

II. Jordskjælvet den 5te februar 1895.

Dette jordskjælv merkedes om natten mellem kl. 12.40 og kl. 12.45 over hele landet med undtagelse af det sydligste og det nordligste. Jordskjælvet var sterkest og maa antages at have taget sin begyndelse fra et strøg, der omfatter de indre fjordegne i Nordre Bergenhus amt og Søndmør samt Lom, Vaage og Lesje øverst i Gudbrandsdalen. Fra dette strøg udbredte det sig mod syd over den sydlige del af Bergens stift og blev af enkelte iagttaget saa langt syd som til Sandnes. Herved er der at bemerke, at der ingen meddelelser er indløbet fra øerne udenfor Hardangerfjorden, Haugesund og Karmøen. Mod sydøst og øst er jordskjælvet iagttaget til egnene ved Kristiania, Eidsvold, Elverum, Røros. Medens de gode tidsangivelser, som haves i udgangsstrøget, lyder paa 12.40—41, opgives tiden ved udbredelsesomraadets ydergrænser mod øst og syd til 12.44—45. Mod vest og nord har jordskjælvet naaet til havkysten i regelen med tydelig aftagende styrke. Mod nordøst kan jordskjælvet følges til Bodø.

Fra omtrent 180 steder er der indkommet oplysninger, deriblandt er endel, navnlig fra Kristiania, Trondhjem og Romsdalsbyerne, noksaa fyldige, idet der fra hvert sted foreligger flere iagttagelser at sammenligne med hverandre[1]).

Den mest følelige mangel ved det foreliggende materiale er, at der ingen oplysninger er fra de mellem Øvre Telemarken og Romsdalen udbredte store høifjeldsstrøg, der i februar maaned ligger hen som næsten aldeles ubeboede sneørkner.

[1] I forbigaaende vil jeg anføre, at to af de indkomne meddelelser, uagtet de udmerkede sig ved malerisk omstændelighed, dog ikke kunde benyttes; thi ved henvendelse til paalidelige folk i vedkommende strøg bragtes paa det rene, at begge meddelelser var fulde af overdrivelser og opspind; den ene meddeler havde endog antaget falskt navn. Man ser altsaa, at det gjælder opmerksomhed ikke alene ligeoverfor ufrivilligo, men ogsaa ligeoverfor bevidste afvigelser fra sandheden.

Før vi gaar over til at gjennemgaa et uddrag af iagttagelserne, skal vi søge at faa en oversigt over bevægelsens art og det ledsagende lydfænomen.

I det sterkest rystede strøg kan bevægelsen henføres til styrke 5 efter den italienske-schweiziske skala, der med vore forhold for øie kan karakteriseres saaledes: „Omtrent alle og enhver, som er vaagen, lægger merke til bevægelsen. Større møbler, som senge og kommoder, ryster kjendeligt. Omtrent halvparten af de sovende vækkes af rystelsen". Herved maa dog bemerkes, at antagelig paa de fleste steder næsten alle sovende vækkedes; men heri havde den rullende lyd foruden selve rystelsen sin andel.

Der er to hovedformer af bevægelse, som iagttagelserne samler sig om, den bølgeformige og den skjælvende. Jeg tænker mig, at det hovedsagelige ved jordskjælvet har været en fra

jordens indre kommende bølgebevægelse; idet denne skred frem gjennem den af en mængde sprækker gjennemsatte og af uligartet materiale bestaaende jordskorpe, omsatte den sig delvis i en mængde smaabevægelser, der følles som skjælven og ofte gjorde, at den langsommere bølgebevægelse ikke blev paaagtet. Man kan altsaa forestille sig jordskorpen under et jordskjælv som det, der her beskjæftiger os, omtrent som det aabne hav med store dønninger og smaa bølgekrusninger. De store dønninger bliver henimod yderkanterne af udbredelsesomraadet mere vidtstrakte; men samtidig bliver de langsommere og udslaget mindre.

I det indre af Søndmør omtales bevægelsen baade som bølgende og som skjælvende. Fra Geiranger meddeles saaledes, „at huset bevægede sig sterkt bølgeformigt op og ned", medens en iagttager fra Tafjord skriver, at han vaagnede ved, „at han ligesom hoppede i sengen, omtrent som man gjør, naar man kjører paa haard landevei uden fjedre". I Volden kjendtes først tiltagende skjælven, saa „svaien" af huset, endelig en aftagende skjælven. Fra Hjørundfjord meldes om tre korte stød, efter det sidste en sterk skjælven. I det indre af Nordfjord er to gode iagttagere, en i Nordfjordeid og en i Gloppen, enige om, at der har været en to gange gjentaget bølgebevægelse. Fra Hornindal og Breim omtales ogsaa bevægelsen som bølgeformig; i Loen nævnes tre bevægelser, den midterste sterk og bølgeformig, de to andre svage. En iagttager i Hyen siger derimod, at der var to skjælvende bevægelser, og i Opstryn at der var en skjælvende bevægelse og derefter sitren.

I Førde i Søndfjord iagttoges først en svag hendøende rystelse; saa kom en sterkere bølgende bevægelse. I Bøkstad og Indre Holmedal var bevægelsen udpræget bølgeformig; der tales ikke om to bevægelser. Ligedan lyder meddelelserne fra Balestrand, Justedal og Vik i Sogn. I Hafslo og Gudvangen følles to bevægelser; de omtales som skjælvende paa det første sted, og var antagelig ogsaa skjælvende paa det andet. I Hafslo omtales jordskjælvet som svagt; hvorvidt man her har en undtagelse inden det sterkt rystede strøg, eller om stedet allerede ligger udenfor, skal jeg lade staa derhen. I Mo annekssogn og paa Vossevangen kjendte man først en kortere rysten, saa efter et lidet ophold en bølgende bevægelse. I Lesje var der først et par sterke stød og saa en bølgende bevægelse. (Paa en gaard omtales dog udtrykkelig bevægelsen som rystende ikke bølgeformig). I Lom og Vaage følles bevægelsen for saa vidt dobbelt, som den af flere opfattedes som forholdsvis svag i midten. Fra første sted karakteriseres den som skjælvende eller som først skjælvende og saa bølgende; paa sidstnævnte sted betegnes den i det mindste af en af de derværende iagttagere som bølgende.

Det er ikke let at samle disse iagttagelser saaledes, at fænomenet har været det samme overalt, kun forskjellig opfattet. Den tanke ligger dog nær, at i det mindste paa en del af de steder, hvorfra bevægelsen beskrives som enkelt, er grun-

den simpelthen den, at begyndelsen af jordskjælvfænomenet har undgaaet opmerksomheden hos dem, som vækkedes op af søvne derved. Opmerksomheden bør ogsaa fæstes paa, at flere gode iagttagere fremhæver, at den første bevægelse føltes skjælvende eller stødende og kun den anden bølgeformig; herved kunde tænkes paa to bevægelser udgaaende fra forskjellige steder i jordens indre eller paa transverselle og longitudinelle svingninger med forskjellig forplantelseshastighed; det forhaandenværende materiale tillader dog neppe nogen mere indgaaende diskussion.

Vi skal nu gjennemgaa bevægelsens art udenfor det sterkest rystede strøg. Fra egnene sydover omtales, at bevægelsen var dobbelt i Bergen, Lysekloster, Strandebarm, Espe i Ullensvang, Odde og Vikebygd. Paa det sidste sted karakteriserer en af iagttagerne bevægelsen som bølgende. Paa de øvrige steder maa den efter meddelelserne henføres til den skjælvende form; saaledes opfattedes den ogsaa der, hvor der kun tales om en rystelse (Fiksensud, bevægelsen omtales her som et ryk eller stød, Bondhus, Ullensvang, Skonevik, Stavanger, Sandnes. I Eide var bevægelsen bølgende). Der foreligger faa meddelelser fra den sydvestlige del af landet, og de, som er, viser, at jordskjælvet har været svagt; i Sandnes var det endog yderlig svagt.

Vi gaar nu over til det vestlige udbredelsesomraade og begynder fra syd. Paa de to fyrtaarne Holmengraa og Hellisø, nordenfor Bergen, var bevægelsen meget svag; fra Hyllestad, udenfor Sognfjordens munding, omtales den som rystende, derimod i Dale og Florø som bølgende og paa de to fyrtaarne Stabben og Ytterøen nær sidstnævnte sted som vaklende. Fra Nøstdal lyder beretningen om et kort stød og fra kystegnene af Nordfjord baade om rystende og bølgende bevægelse.

I de ydre dele af Romsdals amt anvender de fleste iagttagere udtryk som skjælvning, rystning, dirring, sitring. Fra nogle steder tales dog om bølgning. En af meddelelserne fra Larsnes anfører saaledes to bølgeformige bevægelser. Fra Røvær siges, at bevægelsen var tildels bølgeformig. Fra Hogstenen fyr ved Aalesund og Molde gaar beretningerne ud dels paa skjælvende dels paa bølgeformig bevægelse. Fra to steder i Stangvik meldes, at bevægelsen idetmindste tildels var bølgende.

I Stordalen ved Storfjord, Sunddalen og Surendalen opfattede man bevægelsen som dobbelt.

Paafaldende sterkt kjendtes jordskjælvet ved Bud præstegaard, idet der siges, at alle voksne vaagnede derved.

I Trondhjems stift og Nordland hores om bølgende bevægelser kun fra Stor-Fosen ved Trondhjemsfjordens munding, Hevne, Rennebu, Trondhjems by (en af iagttagerne) og fra Gudaa og Meraker jernbanestationer; ellers omtales bevægelsen som skjælvende, mest som svag. Rørvik ved Namsos og Næsne i Nordland er de eneste steder, hvorfra bevægelsen angives som dobbelt.

SOURCE

Reusch.

I det østenfjeldske har man ikke faa steder iagttaget en to gange gjentaget bevægelse; saaledes meldes om en dobbelt bølgeformig bevægelse fra Vang i Valders, Ekeli ved Hønefos, Skjærdalen ved Tyrifjord, Skedsmo og fra flere iagttagere i Kristiania. Om to bevægelser tales ogsaa fra Vestfjorddal. Frolands værk (rystende), Eidsvold. Som bølgeformig uden at den siges at have været dobbelt omtales bevægelsen fra Øier, Modum, Drammen, Lier. Paa Tønset, Kongsberg, Trøgstad synes den at have været skjælvende. Bemerkelsesværdig er, at man omkring Mjøsen, Randsfjord, den sydlige del af Valders, Spirilen og Kroderen intet eller saa godt som slet intet har merket til jordskjælvet; af de sydøstlige egne er det især strøget ved Drammen, som udmerker sig ved, at jordskjælvet blev iagttaget af noksaa mange.

Jordskjælvet ledsagedes af en rullende underjordisk lyd. I det sterkest rystede strøg var ogsaa denne sterkest; den indlededes tildels med en susende lyd som af vind. Udenfor centralstrøget blev lyden svagere; syd for Hardanger siges der dels ikke at have været nogen lyd, dels en ganske svag; paa den ydre kyst fra Bergen til Trondhjemsfjorden synes lyd at have været svag; paa et par af fyrtaarnene siger man endog udtrykkelig, at man ingen lyd har hørt; i Trondhjems stift og Nordland har ogsaa lyden gjennemgaaende været svag; tildels karakteriseres den som lignende en susning af vind; ogsaa i disse strøg har man paa adskillige steder ingensomhelst lyd hørt. Paa Østlandet udenfor Vaage, Lesje og Lom gaar ogsaa beretningerne gjennemgaaende ud paa, at lyden har været svag eller ingen.

Lyden har, saavidt man kan forstaa, ledsaget jordskorpens bevægelse og har altsaa ikke ved dette jordskjælv forplantet sig fra et udgangsstrøg i jordens indre med en den tilkommende selvstændig forplantelseshastighed.

Det sædvanlige synes at have været, at den rullende lyd har været tiltagende og saa aftagende. Medens den har været paa det sterkeste, har rystelsen fundet sted, og denne har været meget mere kortvarig end lydfænomenet.

Jordskjælvets varighed angives af gode iagttagere til mellem $^1/_2$ og $1^1/_2$ minut. Paa Risvær nær Namsos blev ved hjælp af ur iagttaget, at selve rystelsen varede 45 sek., dernæst varede lyden ved endnu 10 til 15 sek.; desuden var der gaaet lyd foran for rystelsen. En iagttager i Bergen, som noterede en to gange gjentaget rystelse og lyd, fastsatte med uret i haand tiden til nær indpaa $1^1/_2$ minut for det hele fænomen. Efter eksperimenter, som er anstillede, ter man antage, at saavel rystelse som lyd bliver mere langvarige, jo længere de forplante sig i jordskorpen; de to nævnte steder ligger udenfor centralomraadet.

Der er fremkommet en hel del meddelelser om jordskjælvets forplantelsesretning, saaledes som folk mener at have opfattet den. Men det har ikke lykkedes at bringe noget ud deraf;

Scandinavian Earthquake Archive

SOURCE

Reusch.

er der flere oplysninger fra samme sted, afviger de i regelen fra hverandre. Det er ogsaa en almindelig erfaring for alle, der beskjæftiger sig med jordskjælv, at retningsiagttagelserne er de, som der er mindst hold i.

Vi skal nu gjennemgaa iagttagelserne fra de forskjellige steder og følger herunder den orden, at vi først tager for os det nordenfjeldske, saa det vestenfjeldske og endelig det sønden-fjeldske.

I *Romsdals amt* har jordskjælvet været svagere ved randen ud mod det aabne hav end længere inde. En undtagelse viser dog iagttagelserne fra Bud. Vi skal begynde fra sv. og først gjennemgaa de ydre iagttagelsespunkter.

Haugsholmens fyr. Jordskjælvet bemerket. (Ch. Malme).

Sandshavn paa Sandø. Underjordisk rullende lyd. Lidt klirren i lamperne samt kakkelovnen. Bevægelsen forplantede sig mod øst. (Landhandler Koppen).

Flaavær. Kun en, der tilfældig var oppe, merkede jordrystelsen, ellers sov alle. En hængelampe kom i bevægelse; men forresten iagttoges ingen klirren af løse gjenstande. (G. Wiig).

Gjærtnes i Herø. Rystelse og lyd som af et faldende anker.

Runde fyr. Rystelse og skjælvning ledsaget af rullende lyd, der begyndte forud og endte bagefter og i det hele varede antagelig ½ minut. Fra n. til s. (Andreassen).

Græsoernes fyr. Kun en sitren i retning sv.—no. i 4—5 sek. Ingen lyd. (R. J. Berge).

Hogstenen fyr. I fyrtaarnet kjendtes bevægelsen skjælvende, i boligen mere bølgeformig; her hørtes rullende lyd; saadan bemerkedes ikke i taarnet, hvor den antagelig overdøvedes ved lyd af vind og sjø. Lyden forplantede sig østover. (B. E. Gaustad).

Fra Aalesund har man fire gode og overensstemmende, ved hjælp af det rigtigt gaaende telegrafur kontrollerede tidsangivelser lydende paa 12.40. Jordskjælvet begyndte med en rullende lyd tiltagende i styrke; under denne indtraf en dirring og 2 hurtig paa hinanden følgende sterkere bevægelser; endnu vedvarede dirringen lidt, og saa døde alt hen med aftagende rullende lyd. Det hele varede omtrent 2 minutter, selve rystelsen neppe over 12 sekunder. Døre, ovne, lamper klirrede; det knagede i husene. Mange vaagnede. En iagttager siger, at rystelsen var ganske svag og lyden lidet sterk, varighed 1 minut. En, der sad skrivende, hørte lyden komme fra nv. og dø hen i se.; under de to stød kjendte vedkommende, at bordet ligesom rykkedes i sydøstlig retning. En meddeler, at lyden begyndte i sv.; en, at den begyndte i sv. og tabte sig i no. En iagttager 10 km. øst for Aalesund holder for, at den kom

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	7

SOURCE

Reusch.

fra nv. En synes, den kom fra sydlig retning. I en avismeddelelse siges endog, at den gik fra se. til nv. Maaske bør man mest holde paa de førstnævnte iagttagere, der anfører forskjellige omstændigheder til bekræftelse af sin mening; bevægelsen og lydfænomenet skulde altsaa have gaaet i østlig retning. (Udskiftningsformand Daae, telegrafisterne Endresen og Kindrem, hr. W. Joys, ingenier Kolderup, rektor Voss m. fl.).

Harham. Rullende lyd, der kom fra øst og gik mod vest. Ovne klirrede, ovnsdøre sprang op, en komfur blev forskjøvet i østlig retning. (J. Harham).

Lepserev fyr. Skjælvende bevægelse, rullende lyd. Fra nord til syd.

Hellevik fyr. Dirring ledsaget af klirrende lyd, der begyndte forud og endte bagefter bevægelsen. (J. Kjærstad).

Hildre paa fastlandet i Harham. Tiden 12.40. Ovne og døre dirrede. Varighed 40 sek. Lyden kom fra sv. eller s. Rystelsen er ogsaa iagttaget paa det nærliggende Rødholmen fyr. (K. Korsnes).

Ullahammer fyr. Bevægelsen var skjælvende. I begyndelsen blev jordrystelsen holdt for et snefald fra taget. (J. H. Loeg).

Ulla fyr. Der merkedes skjælvning, saa ovnsdøre klirrede, og lyd som af fjern torden. Fra v. mod ø. (O. Rønnestad).

I Molde kan tiden med temmelig sikkerhed angives til 12.40—12.41. Lyden, der begyndte svagt og døde gradevis hen, sammenlignes her af flere med den, som fremkommer, naar sne skrider ned fra et tag. Ogsaa sammenligning med vognrummel benyttes. Da den var paa det sterkeste, indtraf rystelsen, der dels beskrives som skjælvende, dels som bølgende; et par taler om en række mindre stød, der endte med et forholdsvis sterkt; det hele varede neppe over $^1/_2$ minut. Løse gjenstande klirrede, det knagede i husene; i et hus i 3die etage begyndte en klokke at ringe, etsteds faldt en mugge og en kop ned af et bord. De fleste vaagnede. (Christian Dahl, H. Thiis Møller, høiesteretsadvokat Hertzberg, premierløitnant Kvale, foged Petersen, L. Saxlund, forstkandidat Wolff).

Ona fyr. Jordskjælvet varede ca. 25 sek., gik mod se. (Meteorologisk blanket).

Bud prestegaard. Her kjendtes jordskjælvet forholdsvis sterkt. Alle voksne vaagnede, idet de mærkede, at deres senge rystedes. Forud for rystelsen hørtes lyd som af en mængde sne, der faldt ned fra hustaget. Jordskjælvet syntes at gaa i sydøstlig retning. (Sogneprest Kjelstrup).

Vevang fyr, midt mellem Bud og Kristiansund. En ikke sterk rystelse i omtrent 3 sek. Lyd hørtes ikke; men saadan vilde have været vanskelig at iagttage, da vinden susede i fyrtaarnet. (F. W. Høyer).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	8

SOURCE

Reusch.

Stavenes fyr ved Kristiansund. Skjælven og svag tordenlignende drøning iagttoges af en liggende. Fyrvagten merkede intet.

Kristiansund N. Tiden kan sættes til 12.39. Her er lidt usikkerhed, dog ikke større, end at man kan være tvivlsom paa 1 eller $1^1/_2$ minut. Jordskjælvet kjendtes ikke meget sterkt, idet kun faa vaagnede; folk i det frie hørte, som det synes, kun lyden uden at kjende nogen rystelse; der lader imidlertid til at have været nogen forskjellighed. Lyden foran synes ikke at have været paafaldende, den sammenlignes mest med sus af vind, som dernæst gik over til en sterkere, rullende lyd, idet der kom en skjælvning paa nogle faa sekunder, saa tabte lyden sig. Det hele varede neppe over $^1/_2$ minut. Løse smaa gjenstande klirrede; tildels bragede det i husene. Fra et hus, hvor rystelsen kjendtes sterk, meddeles følgende: „Jeg havde allerede sovet en god tid, da jeg vaagnede af det første tordenlignende drøn, der gik forud, og straks derpaa blev min seng sat i en bølgeformig bevægelse, som naar en dampbaad sætter næsen mod sjøerne. To senge befandtes om morgenen at have flyttet sig circa 5 cm. fra den nordøstlige væg og sydvestover. Et bord, hvorpaa der stod et kogeapparat og forskjellige andre gjenstande, flyttede sig, ligesaa en komode, dog ikke mere end 2 cm." Iagttageren finder heri en bestyrkelse for den antagelse, at bevægelsen forplantede sig mod sv. Meningerne om retningen er meget forskjellige. Jeg skulde tro, at bevægelsen har forplantet sig i nordøstlig retning; dette er ogsaa de flestes mening; naar man antager, at bevægelsen af den faste jord har virket som et skub i denne retning, passer det dermed godt, at løse gjenstande viser sig forskjøvne til den modsatte kant. En af dem, der udførligst omtaler retningen, skriver: „Jeg laa og læste, da hører jeg pludselig en lyd, som vi her kjender meget godt, en begyndende sterk susen, som naar det blæser op til vor almindelige sydveststorm. Lyden kom ogsaa fra sydvest, hvad der vakte min opmerksomhed, saasom vinden var nordlig, da jeg gik tilsengs. Den (lyden) kom i tre hurtigt paa hverandre følgende stød og gik umiddelbart efter det sidste over i en høist ubyggelig dump rullende larm, der bragte huset til at skjælve, som om det stod paa ruller, og vinduer og ovnsdøre til at skrangle og slaa. Bevægelsen kom, saavidt jeg kunde skjønne, fra syd eller sydvest og gik mod nordøst. Det hele stod paa omkring 30 sekunder (efter skjøn), hvorefter lyden tabte sig som den kom i et slags sus."

Grip fyr. En rystelse, hvorved fyrapparatet rystedes baade synligt og hørligt; en „fjern dur" hørtes, en dør paa apparatet sprang op. (Chr. Gärtner).

Veiholmen, Hopen sogn. Korte, svage stød efterfulgt af en sitren. En underjordisk klirrende lyd kom efter jordskjælvet, 1 eller 2 minutter. Koppen paa et bord klirrede. Forplantning mod v. (S. S. Larssen).

Otterholmen, samme sogn. „Jordskjælvet var her saa svagt, at uagtet jeg netop sad oppe ved ovnen og alt var dødsens stille omkring mig, hørte jeg kun som svage efterdønninger efter et jordskjælv". (M. Ede).

Aure. Først en kortere mindre rystelse, saa ½ minuts pause og en sterkere rystelse af længere varighed, ledsaget af et dumpt døn. („Morgbl.").

Vi skal nu se paa iagttagelserne fra de længer inde lig gehde egne.

Larsnes. Underjordisk torden og sterk skjælven (en iagttager nævner to bølgeformige bevægelser). Bevægelsen gik mod nø. En jagthund blev urolig og hylede. Tiden 12½ er vistnok kun omtrentlig. (Avistelegrammer, Rønneberg, O. Liseth). Hr. Joh. D. Røvde meddeler fra gaarden Haugen nær Larsnes, at han vaagnede ved en lyd som af underjordisk torden; derpaa fulgte to heftige stød nedenfra i løbet af omtrent 1 sek.; huset rystede, døre og vinduer knagede. Fænomenet endte med en hendøende, rullende lyd, der varede indpaa ½ minut; omtrent ligelang var lydens varighed forud for rystelsen. Retning syd til nord.

Seljeset paa Gurskø. Skjælven og underjordisk lyd. Forplantning mod øst. (R. Seljeset).

Røvde. Bevægelsen synes her at have været langvarig. Den begyndte svagt og endte svagt, men var i midten sterkt stødende og bølgeformig. Det hele varede omtrent 10 minutter, hvad der blev kontrolleret med uret. Bevægelsen syntes at komme fra vest og gaa mod ost. (J. Røvde).

Brandal paa Hareidland. Først en „kurr", saa et eller to mindre stød, saa et kraftigt stød, saa jevn dirren, endelig et kort drøn. Varigheden angives til ca. 2 minutter. Bevægelsesretning antagelig n. til s. (B. Landmark).

Volden. Herfra har sogneprest Robertus Olsen givet en meget god beskrivelse af fænomenet. Han laa læsende i prestegaardens 2den etage. Ovnen begyndte at klirre svagt. „Da det vedvarer i crescendo, finder jeg det paafaldende, lader bladet synke og er lutter øre. Samtidig hører jeg en sig nærmende susen, som jeg er vis paa maatte være storm fra fjordsiden, det er fra sydvest, og hvoraf jeg øieblikkelig drog den slutning, at vi efter den strenge kulde nu fik veirforandring. Med stor hurtighed nærmede imidlertid den formodede storm sig og greb i huset med saadan styrke, at det svaiede, og jeg uvilkaarlig reiste mig overende i sengen. Neppe havde jeg reist mig, saa underrettede et mægtigt underjordisk bulder mig om, at det var jordskjælv. Da saa jeg paa mit ur, som laa paa bordet hos mig. Det viste 12.36½ og gik, efter hvad jeg ved konferance med stedets telegrafistinde formiddagen efter kunde konstatere, nøiagtig 5 minutter for sent; altsaa var klokken 12.41½. Hvis der, mod formodning, skulde ligge nogen unøiagtighed i denne tids-

angivelse, kan jeg i intet tilfælde indrømme, at nævnte tidspunkt skulde ligge udenfor grændsen 12.41—43. Men jeg tror bestemt, at 41½ er korrekt. Bulderet lød som en nær, hult rullende torden, med sterke, men ikke skarpe, afrundede lyd, medens den omtalte svaien omsatte sig i en, dog svagt, hoppende rysten, som naar man kjører hurtig paa knudret vei i et kjøretoi uden fjære, men som sagt svagt og dertil aftagende. Jeg merkede intet tegn til, at nogen løs gjenstand slingrede eller hoppede. (Efter en avismeddelelse kom andetsteds i Volden mobler i sterk bevægelse). Min hustru sov i det samme værelse og vidste ikke af noget. Diverse andre vaagnede under fænomenet, men ikke paa langt nær alle. Hvor længe det hele stod paa, kan jeg ikke sige saa bestemt. Da jeg, efter at have lyttet til den sidste hendøen af lyden og ventet lidt paa mulig gjentagelse, lagde mig for at læse videre, saa jeg til min forundring, at allerede 5½ minut var gaaet, siden jeg saa paa uret, og sluttede deraf, at fænomenet i sin helhed maatte have medtaget et par minutter, ialfald ikke under 1½ minut fra hin klirren i ovnen begyndte.

Hvad retningen angaar, saa fik jeg af bulderet det indtryk, at det gik i den stik modsatte retning af den, hvori den forudgaaende „storm" var opfattet af mig, eller fra nordost til sydvest. Saa hører jeg ogsaa flere andre havde opfattet det. Om det da beroede paa et sansebidrag, at „stormen" kom fra fjorden? Det kan jo være, da det ligger nok saa nær at vente en udbrydende storm fra søen. Imidlertid var dette indtryk af „stormens" retning saa sterkt, at jeg ikke er istand til at faa det snud om hos mig selv. Uden at kjende nogen løsning paa en saadan vanskelighed er jeg tilbøielig til at anse begge iagttagelser for rigtige."

Hjørundfjord. 3 korte stød umiddelbart efter hverandre, efter det sidste sterk skjælven. Rullende larm. Det hele antagelig 1.5—2 minutter. Fra vest eller sydvest gaaende i øst til nordost. (Lensmand Riise). Sogneprest Robertus Olsen skriver: „Jeg har af en paalidelig mand i Hjørundfjord, som pleier at have nøie rede paa sit ur, erfaret, at han vaagnede af jordskjælvets bulder, opfattede det kommende ostenfra, syntes det varede mindre end et minut, og ved at se paa uret, da det var forbi, fandt, at det viste 12.42 à 43, og det er sikkert, at det ikke gik for sent, antagelig 1, i ethvert fald mindre end 2 minutter for hurtigt. Manden var i sit hjem paa Rise, 5 minutters vei fra Hjørundfjords kirke. Dette giver, sammenholdt med min iagttagelse af tiden, det sandsynlige resultat, at bulderets hendøen her og begyndelse i Volden faldt i det væsentlige sammen i tid, nemlig 12.41½."

Vatnefjorden i ono. for Aalesund. Jordskjælvet beskrives at have bevæget sig fra so. mod nv. med hurtige og knappe bølgebevægelser. (P. E. Helland).

Ørskaug i øst for Aalesund. Larmen syntes at gaa mod ø. eller no. (Lensmand Heltberg).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	11

SOURCE

Reusch.

Stordalen. Susen ligesom af en stormbyge, derpaa to slag, saa husene svaiede, senge, ovne osv. rystede eller klirrede. Slagene paafulgtes af den samme susen, som lidt efter lidt sagtnede af. Rystelsen gik i retning sv.—ne. Det hele 2 minutter. (O. E. Busengdal).

Geiranger. Iagttagerens gaard ligger 200 meter o. h. paa fjeld. Tiltagende og atter aftagende underjordisk tordenlignende lyd; den svandt i vestlig retning; da den var paa det sterkeste, bevægede huset sig sterkt bølgeformigt op og ned. Folk vaagnede, kjørene sprang op og var urolige. Rystelsen var dog denne gang meget mindre heftig end ved jordskjælvet den 15de mai 1892. Paa en gaard lige ved sjøen iagttoges en svag sitren et par timer efter jordrystelsen. Dagen efter jordskjælvet var der paafaldende liden forskjel paa vandets høide ved flo og fjære. Saavel dagen forud som dagen efter var der stor fjære, men liden flod. (Martinus H. Hole).

Norddalen. Forud for rystelsen hørtes sterk brusen; idet jordskjælvet gik forbi, hørtes rullende lyd. Bevægelse mod syd. Varighed ½ minut. („Vestlp.").

Tafjord. Rullende lyd. Stolene hoppede. Vedstykker, der laa paa en ovn, faldt ned. Bevægelsesretning mod s. eller sø. Varighed ca. 3 minutter. Enkelte vil have merket en mindre rystelse mellem 3 og 4 form. (A. Haare).

Vestnes. Herfra haves flere iagttagelser, der stemmer overens i, at der hørtes tiltagende lyd (den omtales som susning), saa kjendtes rystelse (en taler om først et svagt, saa et sterkt stød), og endelig hørtes aftagende lyd. Varigheden af fænomenet angives til omkring 1 minut. Angivelserne af bevægelsesretning er aldeles modsigende. Det var ikke alle, som vaagnede. Der omtales, at høns faldt af pinderne, kjør sprang op i baasene og begyndte at brøle. Kverne stansede. En liden stund efter jordskjælvet kom sjøen i usædvanlig bevægelse, der lidt efter lidt tabte sig. (J. Brovold. B. Klokk. H. J. Nerem. H. Østigaard).

Veblungsnes. Tiden omtrent 12.45. Lydfænomen som i Vestnes; et stød efterfulgt af sitren. Kun en del vaagnede. (E. Moen).

Eidsvaag. Først lyd som af vind fra vnv., dernæst klirren af lampekuppel og ovn, saa knagen i huset, først i vestre væg, derpaa i østre. Sengen hævede sig 3—4 gange. Andre angiver retningen fra ø. mod v. (S. Müller, læge).

Aasgaard i Stangvik. Tid 12.41. Jordskjælvet begyndte med rystninger og endte i en bølgeformig bevægelse, der syntes at gaa fra sv. mod ne. Efterpaa kom bulder som af fjern torden.

Bøfjorden i Stangvik. Iagttageren vaagnede ved en lyd som et smeld af et sterkt vindstød eller en susning, umiddelbart efter fulgte en gyngende bevægelse, der gik over til en skjælven, idet huset og sengen rystedes „i fine smaabølger".

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	12

SOURCE

Reusch.

Samtidig hørtes bulder som af en fjern fos eller torden. Lyden fjernede sig i østlig retning. Alle er enige i, at bevægelsen gik i østlig eller sydøstlig retning. (Lærer Ole L. Aalmo).

Sundalen. Dirrende bevægelse, som tiltog og afløstes af nogle faa korte og tunge stød. Samtidig med rystelsen en rullende lyd. Omtrent ved midnat mellem 11 og 12 februar syntes der at have været et let jordstød. (I. G. Forseth).

Surendalen. To stød og rullende lyd. Mange vaagnede. („Dagbl." og „Romsd. Amtst.").

Rindalen. Tiltagende og senere aftagende tordenlignende lyd, der begyndte i sydøst og døde hen i nordvest. Da den var paa det sterkeste, kjendtes en skjælvende bevægelse, saa løse gjenstande raslede. (Arnt Berg).

I det trondhjemske, sydlig for Trondhjemsfjorden, har jordskjælvet i regelen været svagt.

Forholdsvis sterkt har det været i Hevne og Rennebo, hvorfra meldes om en bevægelse, hvorunder husvæggene knagede og ovnsdøre og stuedøre rystede. Rullende lyd; i Hevne sammenligner man med lyden af en vogn, i Rennebo med mange vognes lyd; lyden omtales paa sidstnævnte sted som skridende frem fra s. mod n. („Dagsp.").

Fra Meldalen omtales lyden som susning og bevægelsen som en skjælvning, hvorved løse gjenstande begyndte at ryste; kun nogle vaagnede. Paa lignende vis kjendtes jordskjælvet ved Orkedalsøren; lyden omtales her som rullende. (E. Weidemann).

Fra Drivstuen omtales ledsagende rullende lyd. (I. Drivstuen).

Fra Inset skriver Ole Dalseg, at jordskjælvet kjendtes som en dirren, ledsaget af en susende lyd, der kom fra nv. Flere i bygden har merket det samme; skjælvningen synes at have været sterkest paa høitliggende gaarde.

Det længst op i Guldalen liggende sted, hvorfra der er kommet meddelelse, er fra Singsaas. Tiden opgives efter stationsuret til 12.45. Der iagttoges kun en skjælven, ikke nogetslags stød. Den eneste lyd, som omtales, er en, som skal være kommet 10 minutter efter og varede ca. 2 minutter. (Stationsmester Samdahl).

Paa den nærliggende Bjørgen station var ogsaa jordskjælvet ubetydeligt. (Stationsmesteren).

Paa og omkring Rognaas station hørte man først som en dur i luften og følte saa skjælven.

Fra Hovind station opgives tiden til 2.38; her kjendtes først et sterkt stød med et smeld, saa omtrent 6 svage stød; disse var skjælvende eller let bølgeformige. Samtidig med rystelsen hørtes en durende lyd, som naar hurtigtoget kjører forbi. (Stationsmester Aas).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	13

SOURCE

Reusch.

Fra Trondhjem by er der en hel del iagttagelser, de fleste godhedsfuldt indsamlede af hr. folkeskolelærer H. Håkonson-Hansen). Jordskjælvet var her saa svagt, at kun forholdsvis faa vaagnede derved, og adskillige af dem, som var oppe, mærkede intet. Værdifuld er en god tidsiagttagelse, 12.41½, der skyldes telegrafassistent Jul. Pedersen; han noterede straks tiden efter et godt lommeur, der stadig kontrolleres. En mulig feil kan, mener han, ikke være større end ½ minut. Flere andre iagttagelser passer godt hermed. Rystelsen opfattes af de fleste som en kortvarig skjælven, der bragte lettere gjenstande til at klirre. En iagttager vil først have merket en bølgende bevægelse; efter denne kom en rullende lyd, som vedvarede, idet der efter et lidet ophold kom en skjælvende bevægelse. Lyden maa have været svag; flere benægter endog at have hørt nogen. I modsætning hertil siger en, som var i det frie, at han for sin del ingen bevægelse kjendte, men kun en fra syd kommende rullende lyd, der lignede lyden fra hurtigtoget, naar det kommer bremsende. Et par taler om, at den lyd, de hørte, var kort og dump og kom lidt før bevægelsen. Retningen for bevægelsen angives meget forskjelligt. (Dr. J. Heiberg. Dr. Bryn, J. Garstad. Fruerne M. Thams og C. Grønning. Frøknerne Kvam, Schare og Tranaas. Ant. Dahl. Andr. Petersen. G. Roesen. Redaktør H. Løken. W. B. Bøgh. H. R. Bart. A. Lommerud. Håkonson-Hansen. Fr. Lindeman. J. v. Krogh. G. S. Kolstad).

I det trondhjemske i øst og nord for Trondhjemsfjorden har ogsaa jordskjælvet været ganske svagt. Vi skal begynde med iagttagelserne ude ved havkysten.

Paa Stor-Fosen, en ø udenfor Trondhjemsfjordens munding, synes jordskjælvet at have været forholdsvis sterkt. Der meddeles, at rystelsen var bølgende, ledsaget af sterk klirren af kakkelovne, flasker og andre løse ting. Der hørtes en vedholdende jevn underjordisk torden. (F. S. Hagen).

Halten fyr. Intet iagttaget. (C. I. Løvold).

Fra en gaard ved bunden af Aafjord iagttoges rystelsen som skjælvende; ovne og glassager klirrede; ingen underjordisk lyd nævnes. (Lensmand Steen).

Ellingraasa fyr. Kortvarig skjælvning i 1 sekund. Bevægelsen gik fra nv. mod nø. En svag underjordisk rullen umiddelbart efter stødet. (J. Beyer).

Paa gaarden Heimdal i Hegre kjendtes af en enkelt person en skjælven og hørtes en svag rullende lyd; i naboskabet vides intet at være merket. (G. P. Hafstad).

Fra Gudaa jernbanestation skriver stationsmester J. Løkke, at han mellem 12.35 og 12.40 kjendte det, som han to gange fulgte med en bølge op og tilbage, idet bølgen skred frem fra n. mod s. Den første bevægelse varede omtrent 15 sekunder, den anden 2 sekunder. En jevn durende lyd kjendtes omtrent samtidig med den første bevægelse og en kort stund

efter den anden. Ingen løse gjenstande hørtes at klirre. En, som holdt paa at pudse et lokomotiv, kjendte som et ryk i maskinen.

Meraker. Paa træsliberiet kjendtes en svingende bevægelse i retning nv.—sv.; ovnsdøre klirrede, en svag, rullende lyd hørtes. Paa et par nabogaarde mærkedes intet, uagtet folk var oppe. Paa jernbanestationen vækkedes ingen af sin gode søvn. (Bestyrer S. Sakshaug. Stationsmester Westby).

Paa Frosta prestegaard kjendtes skjælvning, ledsaget af svag rullende lyd. Kun ganske faa vaagnede i nabolaget. (Sogneprest K. Seip).

„Dagbladet" nævner, at jordskjælvet er mærket i Levanger.

I Vuku i Værdalen iagttoges svag gyngende bevægelse; ledsagende lyd synes ikke at være mærket. (Pastor Klute).

Fra Sulstuen skrives, at ingen har mærket noget. (O. Suul).

Strandstedet Strommen paa Inderøen. En saagodt som umærkelig bevægelse, rullende lyd. (Overretssagfører Harald Petersen).

Sparbo. Rystende bevægelse. Lyd nævnes ikke. Kun iagttaget af meget faa.

Stenkjær. Kun en del mærkede jordskjælvet. Et ganske svagt jordskjælv følтes tidligere samme nat kl. 10 eftermiddag. (Hoegh).

Namsos. Jordskjælvet er iagttaget. („Nam. Bl.").

Rørvik i Namdalen. Først hørtes rullende lyd, saa kjendtes umiddelbart derpaa en to gange gjentaget skjælvende bevægelse med nogle sekunders mellemrum. Rystelsen, der fik glastøi til at klirre, varede længer end den underjordiske lyd. Bevægelsen forplantede sig fra syd til nord. Tid 12.43 efter stedets telegraftid. (Betzy Berg).

Gaarden Kvitheim i Grong. Skjælvende bevægelse. (Forstassistent Krag).

Gaarden Hjelmseng ved Risvær. Tordnende lyd kom fra øst; da den var paa det høieste, begyndte huset at ryste; meddeleren greb da uret og saa, at rystelsen varede i 45 sekunder. Dernæst vedvarede lyden endnu 10 til 15 sekunder, idet den tabte sig mod vest. (Kirkesanger K. A. Jensen).

Alle de i det trondhjemske, som sammenligner dette jordskjælv med det i 1866, finder, at sidstnævnte var betydelig sterkere.

Iagttagelserne fra *Nordland* skal vi gjennemgaa fra syd mod nord.

Torget ved Brønø. En rullende lyd kom fra vest og tabte sig mod øst. Lampeglas og ovnsdøre klirrede. Folk vækkedes. (Halfdan Torget).

Tjøtta. Knagen og bragen i huset. Bevægelsens retning sikkert fra sø. til nv. (Jordskjælvet kun iagttaget af meddeleren, sogneprest H. M. Møller).

Mosjøen. Rystelsen mærket; flere vaagnede. (Cand. real. L. A. Stav).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	15

SOURCE

Reusch.

Kulstad i Vefsen. Iagttageren vaagnede ved, at sengen rystede, og ovnsdøre klirrede i 2—3 sek. Alle personer i huset, 13 i antal, mærkede rystelsen; enkelte havde ogsaa hørt en tordenlignende lyd kort forud. (E. Brodtkorb).

Næsne. To svage rystelser følges tæt efter hverandre; ingen lyd og ingen mærkbar bevægelse af gjenstande. Meddeleren, N. Trønnes, oplyser, at en anden iagttager vil have hørt en buldrende lyd. Jordskjælvet skal ogsaa være iagttaget paa Donnesø.

Aasvær fyr. Intet mærket. (O. E. Seievaag).

Hemnes. Rystelsen var svag. (Foged Landmark. Distriktslæge Lange).

Bodø. Hr. Fr. Backer, bestyrer af fiskeriskolen, meddeler: Han laa læsende. En kat havde vakt hans opmerksomhed ved sin urolige adfærd. Den for frem og tilbage, endog op i vindueskarmen mellem blomsterpotterne. Uden forudgaaende mærkbar lyd fik sengen et stød, som om en havde slaaet til den med en tung gjenstand; dette stød kom fra nø. Samtidig bevægede huset sig som efter en voldsom vindbyge. Straks derefter følges en rystning, der bragte kakkelovnen til at klirre sterkt, hvorhos den almindelige rullende lyd hørtes tabende sig mod nord. Klokken var 12.39 og det hele varede neppe mere end 3 à 4 sekunder. Paa forespørgsel fastholder hr. Backer tiden som ganske korrekt.

Fra Skjerstad skriver lensmand Kjelsberg, at jordskjælvet kjendtes, men kun svagt og af enkelte. Lyd omtales ikke.

Nordfjord og Søndfjord. Vi skal ved gjennemgaaelsen af iagttagelserne begynde i nord. Først tager vi de iagttagelser, der er gjorte langs den ydre kyst.

Fure paa sydsiden af Statlandet. Iagttageren vaagnede ved et sterkt stød og tordenlignende larm. (P. A. Olsen). Hr. W. Sande, der ogsaa bor paa Statlandet, omtaler bevægelsen som bølgende og den rullende lyd som begyndende forud og varende efter.

Skougsnes fyr. Rysten og rullende lyd fra nø. mod sv. (W. Christiansen).

Selje prestegaard. Huset rystede mindst ½ minut, først med et crescendo, saa ganske jevnt en stund, derpaa jevnt aftagende i styrke. Man havde følelse af, at huset og grunden blev holdt frit af en kjæmpehaand og rystet. Bevægelsen syntes at gaa fra øst i retning af vest eller sydvest. Umiddelbart før rystelsen hørtes en svag underjordisk torden, der ophørte, da rystelsen begyndte; iagttageren, fru Strømme, sov, men vaagnede umiddelbart før jordskjælvet og med bevidsthed om, at jordskjælv var ivente; lignende lyd hørtes, da rystelsen ophørte. Ingen gjenstande blev forskjøvne i huset; det staar paa sandgrund.

Ulvesunds fyr. Retningen angives til nordlig. (Chr. Halvorsen).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	16

SOURCE

Reusch.

Bremanger. Henr. J. Grettes iagttagelser fra gaarden Grette er temmelig overensstemmende med dem fra Selje. Først rullende lyd i ca. 10 sek., saa i ca. 10 sek. rystelse uden merkbare stød, derefter i omtrent 10 sek. lyd, der døde hen. Bevægelsen gik fra sø. til nv. Huset staar paa løs grund. Rasmus Nygaard Bremangerpollen, der vaagnede ved jordskjælvet, omtaler derimod som karakteristisk et sterkt stød nedenifra med et knald og fulgt af rullende lyd. Hans hus staar paa fjeldgrund. Bevægelsens retning fra nv. til nø.

Fra Smørhavn fyr, som ogsaa staar paa fjeldgrund, omtales jordskjælvet paa lignende maade som fra Bremangerpollen; men bevægelsesretningen angives omvendt mod sv. Tiden, bestemt ved sammenligning med Kalvaag telegrafur, angives til 12.36. Ombord i et farteі, som laa paa havnen her, kjendtes rystelsen, men formerkedes ingen bevægelse i sjøen. (O. Olsen).

Fra Ytterøens fyr meddeles, at rullende lyd kom først, dernæst rystelsen, der nærmest maa beskrives som en langsom vaklen og var temmelig sterk. (Michelsen).

Paa Florø kjendtes bevægelsen bølgeformig; den ledsagedes af en rullende lyd, der lignede fjern torden og varede noget efter. Løse gjenstande klirrede; det knagede i vægge. Huset staar paa fjeldgrund. Om bevægelsesretningen er der adskillig uenighed. Tiden 12.40. (Sogneprest Olsen. Samme tid opgives af telegrafist S. Aas).

Paa det nærliggende Stabben fyr hørtes først i omtrent 2 sekunder rullende lyd, saa kom en skjælvende eller vaklende rystelse i omtrent 4 sekunder. Lyden vedvarede i omtrent 2 sekunder efter rystelsen; den kom fra syd og gik bort i nord.

Askevold prestegaard. Lignende iagttagelse, kun at bevægelsen omtales som hoppende. (Sogneprest Breyholtz).

Ranøens fyr i Askevold. Bevægelsen var en først tiltagende saa aftagende skjælven, der syntes at gaa fra øst mod vest. Stole, borde og senge rystede, da bevægelsen var sterkest. Lyd iagttoges ikke. (S. Myhrvold).

Vi skal nu følge Nordfjord udenfra indad.

Fra Daviken omtales rystelse og drønende larm. Længe efter det egentlige stød var forbi, rystede løse gjenstande. Gamle folk siger, at det var en af de voldsomste jordrystelser, de har oplevet. („Dagbl.").

Kirkesanger Rosenlund sammesteds, der vaagnede under rystelsen, fandt, at den var sterkere og mere langvarig end ved tidligere leiligheder; den betegnes som skjælvende.

Fra Nordfjordeid haves flere iagttagelser. 60 aar gamle folk siger, de har ikke kjendt nogen sterkere rystelse; der fandtes vist neppe nogen, som ikke vaagnede. Tagsten klaprede. Etsteds væltede en bordlampe. Der var en sitren før rystelsen; denne var sterk, saa husene syntes at løftes, og varede omtrent 5—6 sekunder; der fulgte ogsaa sitren bagefter. Der hørtes en lyd, men den synes ikke at have været meget sterk, saasom en, der befandt sig i det frie, omtaler den som en susning. Den

Scandinavian Earthquake Archive

SOURCE

Reusch.

4de februar kl. 2½ efterm. merkedes af enkelte 3—4 svage rystelser. (Folkestad, H. Hansen, Myklebust, frøken Petersen). Sogneprest Hagen iagttog jordskjælvet som en to gange gjentaget bølgeformig bevægelse; forud og efter var der en susende lyd; under rystelsen var der antagelig ogsaa en rullende lyd, men den var vanskelig at opfatte paa grund af knagen i huset.

Hyen. Man syntes, at jordskjælvet var sterkere end noget forud iagttaget. Folk vækkedes derved. Man antager, at der var en to gange gjentaget skjælvende bevægelse. Underjordisk lyd nævnes ikke. (Kirkesanger Ommedal).

Hornindalens prestegaard. Bevægelsen omtales som bølgeformig, lyden som rullende. (Gjerlev).

Sandene i Gloppen. Distriktslæge Bugge iagttog først et stød paa omtrent 20 sekunder, dernæst 5 sekunders pause og saa et stød paa ca. 5 sekunder. Bevægelsen var tydelig bølgeformig ved begge stød. Omtrent 5 sekunder før bevægelsen begyndte en underjordisk torden, der vedvarede under bevægelsen. Bevægelsen kom fra øst (maaske noget sydlig) og forplantede sig mod vest; ogsaa lyden gik i denne retning. „Jeg vil specielt anføre, at jeg er overbevist om, at den af mig anførte retning er nøiagtig. I aviserne ser jeg denne forskjellig angivet fra Nordfjord." Tiden angives til 12.40; den samme opgives fra Nordfjordeid. Huset staar paa sandgrund.

Breim kapellangaard. Ogsaa herfra omtales bevægelsen bølgeformig; tid 12.40; den ledsagedes af tordenlignende lyd. (M. Moe).

Loen. Tre stød, der fulgte paa hverandre uden nogen bemerkbar afbrydelse, det midterste sterkt og bølgeformigt, de to andre svage. Lyd samtidig.

Flo i Opstryn. En sterk skjælvende bevægelse, efterfulgt af sitren. Lyden sammenlignes med duren af en stor ovn, hvori det trækker sterkt. En, som var i det frie, hørte lyden tabe sig mod nv. Tid 12.45. (Jan K. Floe).

Pastor S. Dahl skriver fra Nøstdal, at jordskjælvet ledsagedes af en duren, som begyndte forud og endte bagefter. Selve jordskjælvet, der bragte dørene i kakkelovnen til at klirre sterkt, begyndte som et temmelig kort stød nedenfra, der siges udtrykkelig ikke som bølgning. Huset staar paa fjeldgrund.

Fra Mo landbrugsskole i Førde meddeler bestyreren, M. Storm: „Kl. 12.40 kjendtes i omtrentlig 1 minut en jevn, svag rystelse. Omsider syntes lyden og bevægelsen at dø hen; men pludselig fornam jeg et temmelig voldsomt ryk i huset som af et vindstød (her altsaa lignende bevægelse som ovenfor); jeg hørte, hvordan det knækkede i tømmervæggenes forbinding; sengen syntes at vugge sig som en baad, og ovn, lampe samt vinduesruder dirrede temmelig sterkt. Derpaa blev det straks ganske stille. Det forekom mig, som om jordskjælvet kom fra syd og gik mod nord, og det samme syntes husets øvrige be-

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

boere. De blev alle, med undtagelse af et par yngre individer, vækkede af sin søvn. Huset er bygget paa fast sand eller grus."

Dale i Søndfjord. Nogle fortæller, at kreaturerne hele dagen forud var saa urolige, at man undrede sig over, hvad der gik af dem. Lyden, der ledsagede jordskjælvet, synes ikke at have været meget sterk; den begyndte forud, bevægelsen var bølgende eller gyngende; nogle mener, at bevægelsen gik mod vest, andre at den gik den modsatte vei. Jordskjælvet var endt 12.45. Meddeleren kjendte en „gjennemtrængende svovllugt"; endog saa sent som kl. 3 kjendte nogle, der færdedes i det frie, en „forunderlig lugt", „som om der var tændt ild et eller andet sted". Nogle mener at have merket et svagt jordskjælv den 10de mellem 12 og 1 form. (Frøken N. Vonen).

Hjelmeland i Bøkstad. Lyden („sus eller dur"), der begyndte forud og endte efter rystelsen, var usædvanlig langvarig og sterk. Stødet varede kun et øieblik og kjendtes bølgeformigt; det frembragte kun en svag knagen i husets vægge og syntes at gaa ø.—v. (Andreas S. Lund).

Yndestad i I. Holmedal. Rullende lyd, der tiltog og aftog. Stødet kjendtes bølgende, antagelig fra nord mod syd. Uagtet stødet var saa kraftigt, at hele huset knagede, merkedes dog ingen bevægelse af ting. I naboskabet hørte man dog tildels ovnene klirre. (M. H. Yndestad). Ogsaa fra den meteorologiske station i I. Holmedal skrives, at huset rystede bølgeformigt.

I *Sogn* gaar vi fra fjordmundingen indad.

Hyllestad prestegaard. Rystelsen frembragte knagen i huset, svag tordenlignende lyd foran og efter. Bevægelsesretning fra nv. til sø. (Ihle).

Asheim i Brekke. Husene knagede, løse gjenstande klirrede, lyden sammenlignes med susende vind. Bevægelsesretning fra sø. mod nv., altsaa omvendt af Hyllestads. (Mathias Asheim).

Vik. Jordskjælvet kjendtes som en i begyndelsen heftigere, senere aftagende bølgende bevægelse, der efterfulgtes af en larm som af en fjernere torden. Gjenstande faldt ned af væggene, og tillukkede døre sprang op. Varighed omtrent 3 minutter. Retning fra s. eller sø. mod n. eller nv.

I Fjærland skal styrke, varighed og retning have været omtrent den samme. („Berg. Aftenbl.").

Balestrands prestegaard. Bevægelsen var bølgende eller vuggende, ikke skjælvende som ved før iagttagne jordrystelser. Varighed antagelig henimod 1 minut. Retningen ø.—v. eller omvendt. Lyden var samtidig med bevægelsen og begyndte neppe før den. (H. U. Sverdrup). En anden iagttager fra Balestrand angiver retningen fra nnø. til ssv. og taler om to umiddelbart paa hinanden følgende bølgeformige stød, hvoraf det første var det haardeste og længste. Varighed 45 sekunder. („Berg. Aftenbl.").

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	19

SOURCE

Reusch.

Njøs i Lekanger. Først svag dirren, saa sterk rysten med rullende lyd og endelig igjen svag dirren. Det var ikke alle, som vaagnede paa gaarden og i naboskabet. Retning antagelig ø. til v.

Justedal prestegaard. Først en rullende lyd, saa en rystelse, som om man blev skjælvende gynget; løse gjenstande klirrede; de allerfleste vaagnede. En halv time efter merkedes af enkelte en ganske svag skjælven. (Sogneprest Børresen).

Hafslo. Jordskjælvet kjendtes ikke sterkt her. Først en skjælven, saa efter 1 minut nok en skjælven, men svagere. Fra v. mod ø. (Sogneprest Brøgger).

Gudvangen. 2 stød, saa glasruderne klirrede og senge rystede, hvorfor beboerne, der befandt sig i den bedste søvn, vaagnede i forskrækkelse. („Berg. Aftenbl.").

Lærdal. Jordskjælvet kort, men noksaa sterkt.

Bergen. Jordskjælvet var her i det hele svagt, saa kun ganske faa sovende vækkedes derved. En iagttager skriver: „Kl. 12.45 hørte jeg en tiltagende ramlende lyd, der atter aftog og endte med et stød, saa en dør sprang op, og senge og andre møbler — jeg vil ikke sige vaklede — men havde en tendens til ligesom at flytte sig i jordskjælvets retning. Billeder paa væggen dinglede frem og tilbage. Efter det første sterke stød merkedes et par sekunder efter et andet svagere. Jordskjælvet gik ubetinget i retning ssv.—nne. og havde en varighed — jeg holdt fra det første øieblik mit ur i haanden — nær paa 90 sekunder." De andre iagttagelser stemmer noksaa godt overens hermed; et par angiver tiden til 12.40; angivelserne om retningen er tildels afvigende. (F. Beyer, Kooter, C. M. Cramer, Aviserne).

Fra *egnene omkring Bergen* er der ikke mange meddelelser, og jordskjælvet har antagelig kun ganske faa steder været af nævneværdig styrke.

Paa Hellisø fyr i n. for Bergen merkede ingen andre end fyrvogter Koch, der vaagede i taarnet, rystelsen; den var meget svag og ledsagedes ikke af nogen lyd.

Fyrvogteren paa det nærliggende Holmengraa fyr, hr. Iversen, hørte en rullende lyd gaaende fra nord mod syd samtidig med rystelsen.

Sogneprest Lavik skriver, at man overalt i Mo og Eksingedalen merkede jordskjælvet; nogle holdt det for et af de sterkere. I Hosanger, hvor meddeleren bor, har ingen merket det. (Hr. Kristian Kleveland meddeler dog, at man har kjendt det hos ham og det sterkt). Iagttageren befandt sig omhandlede nat paa gaarden Straume i Modalen. En lyd begyndte 2—3 sekunder før rystelsen. Det første stød var skjælvende; det hørtes, som om det kom „knagende" fra fjeldet mod nv. tvers over dalen og mod so. Dette første stød varede omtrent 15 sekunder. Neppe var lyden deraf hendøet, saa kom det andet stød, som varede 25 sekunder. Dette var bølgende og ledsagedes af en vedholdende dump, sterkt rullende lyd, der var meget

kraftigere end lyden ved det foregaaende stød og varede omtrent 5 sekunder, efter at bølgningen af sidste stød var ophørt. Mange vaagnede; de fleste af dem iagttog dog kun det andet stød. Om retningen er man ikke enig. Tiden angives 12.35 til 12.40. En halv time forud havde meddeleren og hans vært hørt en rullende lyd som af en kjørende; den ene havde keget ud, men intet opdaget.

Haus. Rullende lyd og rystelse, saa folk vaagnede. („Berg. Aftenbl.").

Evanger. Rullende lyd, der døde hen i nordvestlig retning; da den var paa det sterkeste, rystede husene. (Johannes Berge).

Vossevangen. Kl. 12.45. Rystelsen kjendtes paa lignende maade som i Modalen. Først et stød nedenfra ledsaget af et knald, saa efter omtrent ½ minut en bølgende rystelse med en rullende lyd, der varede lidt efter bevægelsen. Retningen er den omvendte af den fra Mo angivne, nemlig fra se. mod nv. (Bagermester Nilsen).

Gaarden Bygd i Vossestranden. Rullende lyd og rystelse. (Stationsmester H. Hille).

Ved Bulken og Aure er ogsaa jordrystelsen iagttaget.

Lysekloster i syd for Bergen. Herfra er en paalidelig tidsobservation 12.42 gjort af en god iagttager med et ur, der samme aften kontrolleredes med uret paa Bergens jernbanestation. Jordskjælvet var yderlig svagt, idet der ikke merkedes nogen egentlig rystning. Iagttageren, der laa ganske vaagen, hørte, at kakkelovnen klirrede i omtrent 1 sekund, ikke sterkt, men dog tydelig nok. Klirringen ledsagedes af en lidt længer vedvarende svag rullende lyd; derpaa hørtes en svag sitrende lyd fra ovnen. Huset staar paa fjeldgrund. (Skovplanter Skadsem).

Oseren. Ogsaa her var jordskjælvet ganske svagt. (Cand. theol. O. Bolstad).

Hardanger og egnene i syd derfor.

Fra Eide omtales jordskjælvet som bølgende og kommende fra sv. (Ingenior J. Munch).

Gaarden Skaar ved den inderste ende af Fiksensund. Der hørtes en først svag saa tiltagende rullende lyd, der syntes at komme fra se. og gaa mod nv. Idet lyden passerede stedet, følles et kort, hurtigt og heftigt ryk eller stød; efter dette hørte lyden næsten straks op. Det hele varede antagelig omtrent ½ minut. (Jan Skaar).

Strandebarm. Først en temmelig sterk rysten, saa at væggene tildels knagede; efter faa sekunder aftog den i styrke og blev ganske svag for atter at tiltage — naaede dog ikke det første støds styrke. Den ledsagedes af en temmelig sterk dur, der vedblev en stund efter den følelige rystnings ophør og syntes at tabe sig imod øst. Selve rystningen varede nogle sekunder, hvorimod duren varede henved 1 minut.

Bevægelsen følte s som en høist uregelmæssig og meget hurtig vekslende rystning og skakning. Skjælven syntes det mest betegnende udtryk for bevægelsen. („Berg. Aftenbl.").

Bondhus ved Maurangerfjord. Der skrives, at jordskjælvet følte s ikke meget sterkt. En dundrende lyd hørtes før bevægelsen; denne gik mod s. eller kanske rettest mod sv. (A. Bondhus d. y.).

Ullensvang. Først rykningêr (som foran en stormbyge), døre bevægedes, ovne rystede. Lidt efter en susen og rummel som af et skred; der merkedes dog ingen rystning af huset. Bevægelsen kom fra s. eller se. Kun en del personer iagttog jordskjælvet. (Sogneprest Olafsen).

Espe, noget i syd derfor. To rystelser kunde adskilles; „da den ene ophørte, begyndte den anden". (L. Mæland).

Odde. Rullende lyd. Først et svagere, derpaa et længere og tydeligere stød. Fra ø. mod v. Adskillige vaagnede. (Johannes Apold).

Skonevik. Rystelsen var ikke svag; den varede omtrent 30 sekunder (sikkerlig ikke 1 minut). Der hørtes ingen underjordisk lyd. (O. Alsager).

I Aalund har ingen merket noget.

Suldal. Jordskjælvet iagttaget. Lyd omtales ikke. („Vestlandsposten").

Solheim prestegaard i Vikebygd. En iagttager syntes at merke 2 stød med ganske korte mellemrum; en anden iagttager merkede kun et noget længere stød. Bevægelsen var bølgeformig. En iagttager syntes, at bevægelsen først kom fra syd og gik i nordlig retning og saa umiddelbart efter gik i modsat retning. En anden iagttager siger, at bevægelsen kom fra nord og gik mod syd. Stødene syntes at vare nogle sekunder; bagefter sporedes en sitren, der ogsaa var ganske kort. Nogen underjordisk rullende lyd blev ikke hørt; efter jordskjælvet hørtes en lyd, som om det blæste lidt. Paa de omliggende gaarde, kun adskilte fra prestegaarden ved en dal, merkedes jordskjælvet ikke. (Sogneprest Selmer).

Stavanger. Toldkasserer Heiberg (Egenæsveien 28) skriver: „Huset rystede, kakkelovne klirrede, tagverket knagede. Umiddelbart før rystelsen hørtes en susende lyd og under den en rullende lyd. Jeg og hele min husstand merkede jordskjælvet; men ellers har jeg kun truffet en person, boende i Klevegaden, som har iagttaget den."

Sandnes er det sydvestligste punkt, hvorfra der haves nogen meddelelse. Der hørtes en svag rullende lyd og kjendtes en svag skjælven. (Apotheker Walther).

Gudbrandsdalen og Østerdalen.

Den nordligste iagttagelse er fra Lesjeskogen, hvor man hørte en drønende lyd baade før og efter rystelsen. Flere vaagnede. („Lilleh. Tilsk.").

Sogneprest Bergquist skriver fra prestegaarden, som ligger nær ved Lesje hovedkirke: „Jeg blev vækket ved sterk susen

eller drøn, som efterfulgtes af et par sterke stød og en bølgende rystelse. Jordrystelsen var saa sterk, at det knagede og bragede i husets vægge og tag; møblerne rystede, ovnene klirrede, og det føltes, som om man stod paa et gyngende skib. Den indre paneling og tagene i værelserne viser mange sprækker efter rystelsen. Paa somme steder sprang dørene op. Jordrystelsens retning var fra nordvest til sydost; dette kunde tydelig merkes. Rystelsen synes ikke, efter hvad jeg har erfaret, at have været saa sterk længere oppe ved veien som nede ved elven; paa den anden side elven har den paa somme steder ikke engang været bemerket. Det hele varede ca. 1 minut, muligens lidt mere.

Veiret var klart med maaneskin og ÷ 25° R."

En anden iagttager sammesteds, Joh. Kristensen Kirkely, gjør lignende meddelelser. Saaledes omtaler han ogsaa bevægelsen som bølgeformig og ledsaget af durende lyd; men han siger, at bevægelsen gik fra ne. til sv. Det skal være det sterkeste jordskjælv, som vides iagttaget der.

I „Lilleh. Tilskuer" skrives fra Lesje: Der hørtes et drøn, som naar en tungt belæsset vogn kjører over frossen jord, eller som naar en stor ild brænder, hvorfor ogsaa paa mange gaarde folkene, som laa i sin bedste søvn, vaagnede, da de troede, at husene brændte.

Gaarden Hattrem ligger et par km. i øst for Lesje kirke og midt oppe paa skraaningen fra dalbunden. En susende lyd gik her foran for jordskjælvet; dette ytrede sig ved en rystende, ikke bølgeformig, bevægelse, som først voksede i løbet af 1½ minut, dernæst minkede i løbet af ½ minut. Efter flere naboers udsagn skal den susende lyd have vedvaret under rystelsen, men ikke bagefter. Nede i dalbunden var jordskjælvet sterkest; det føltes, som om man laa i en gynge. Den susende lyd vedvarede ogsaa efter rystelsen. Øverst i bakken, nærmest fjeldet, har ingen følt rystelsen; men mange har hørt den susende lyd. (Marie Hattrem).

Ogsaa fra Fokstuen meddeles, at rystelsen ikke var lige sterk alle steder. Paa selve gaarden hørtes først en susen og brusen, som naar stormen huserer; dernæst begyndte huset at skjælve: løsthængende gjenstande som bliktøi og krustøi dansede, saa enkelte faldt ned. Bevægelsen gik sydover. (Joh. Fokstuen).

Fra hr. telegrafist S. L. Saxild har man en god tidsobservation 12.44. Jordskjælvet, der kjendtes paa hans gaard Lyshaug nær Domaas telegrafstation, betegnes som svagt; det ledsagedes af en svag rullende lyd. Fra sø. mod nv.

Lensmand Hansen, som bor nær ved, betegner ogsaa rystelsen som svag. Lyden sammenligner han med lyden af en ikke sterk vind.

Fra gaarden Øi, som ogsaa ligger nær kirken, har lensmand Østgaard sendt oplysninger. Først hørtes en tiltagende susning, derpaa kom en rullende lyd og samtidig en hoppende og ristende bevægelse, som gik over til en svaiende og vaklende. Meddeleren var oppe og i 1ste etage; i anden mærkedes af en liggende

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	23

SOURCE

Reusch.

de samme to arter af bevægelse, navnlig var den svaiende udpræget. Bevægelsen syntes at udgaa fra so. eller sso. og at forplante sig mod nv. eller vnv. Tiden var omtrent 12.45 (kontrolleret ved telefonmeddelelse), lyden foran varede 17—18 sek., selve rystelsen omtrent 15. Det var en stille klar nat med temperatur ÷ 25 C. og nordlys. Huset ligger paa øverste kant af en bakke af løsmateriale.

Gaarden Helstad i Lom, 1 km. i syd for kirken. Kortvarig skjælvende bevægelse, lidt svagere i midten. Rullende lyd. (Distriktslæge Brunes).

Vaage. Lyen. Forud gik en tiltagende rullende lyd, dernæst kom bevægelsen, som var bølgende; den var først til- og saa aftagende for igjen at begynde sterkere end første gang. Lette gjenstande faldt ned, det knagede i vægge, ovne og senge rystede. Der var folk, som var ude i det frie (kjørende?), men ikke merkede jordskjælvet; men mange, som sov, vaagnede. (Sorenskriver Hagemann).

Sandbu. Lyden forud betegnes som susning, dernæst kom et ryk, saa sterk, jevn rysten og endelig langsom vaklen. En rullende lyd hørtes efter rykket og tabte sig i nordlig retning omtrent samtidig med, at den langsomme vaklen ophørte. (Overretssagfører Krogh).

Bevægelsen var skjælvende. Durende lyd, der begyndte forud. (J. Lunde og Ole Moe). Den sidste meddeler, at der fra telefonledningerne — der var i værelset et centraltelefonapparat — straks efter rystelsen hørtes en sterk dur, som vedvarede i omtrent 2 minutter).

Gaarden Vik i Kvam. Rysten, ledsaget af en dump rullende lyd, begge dele først tiltagende, saa aftagende. Varighed omtrent 15 sekunder. Iagttagelsen gjordes af to personer i husets anden etage. En, som laa læsende i første, merkede intet. (Joh. Wefring).

Øien i nordre Fron. Stød og bulder. Meddeleren troede, der var uvedkommende i husets anden etage, og sprang i største hast derop. (O. C. Jevne).

Listad i søndre Fron. Iagttageren vækkedes af rystelsen og den ledsagende rullende lyd. En vil den 5te kl. 10 efterm. have merket en svag rystelse. (Jak. Jarmann).

Solbro i s. Fron. Kl. 12.45. Rystelse i antagelig 5 sek. — maaske mindre. Rullende lyd, der begyndte 1 eller 2 sek. før rystelsen og ophørte med den. (Ingeniør Bjerknes).

Fodvang. Jordskjælvet merkedes. („Lilleh. Tilsk.").

Øier. En del personer vaagnede af bevægelsen, der nærmest maa betegnes som bølgeformig, gaaende mod øst. Vinduesruder klirrede, huset knagede. Rullende lyd hørtes efter jordskjælvet. (Lensmand Harald Skjønsberg).

Gjennem hr. cand. real. Rekstad er kommet meddelelser fra 5 personer, der har merket jordskjælvet i og ved Lillehammer. Det har været følt ganske svagt, gjerne saaledes, at man ikke har opfattet bevægelsen som jordskjælv.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	24

SOURCE

Reusch.

Ringsaker jernbanestation. Stationsmester Berg meddeler, at han var oppe for at vente et tog. Tiden angiver han til 12.42 efter uhret, som reguleres efter tidsangivelse fra Hamar hver dag kl. 8 form. Han hørte en rullende, fra syd kommende og mod nord gaaende lyd med klirren i stationsbygningen. Han tænkte, der maaske kunde passere „en dressin" paa linien, og undersøgte, om saa var tilfældet. Samtidig hørtes et par plask i vandet fra Mjøsen, som om isflag blev skubbet paa land og atter gik tilbage; derpaa hørtes smeld i isen.

Hr. overlærer Horneman har velvilligt søgt at skaffe oplysninger fra Hamar. Den eneste iagttager, som kunde opspores, var forstmester Dahl, som vaagnede under fornemmelse af, at huset befandt sig i en sitrende bevægelse; lyd iagttog han ikke.

Gjøvik. Til jordskjælvet har vi intet hørt her, skriver skolebestyrer N. Ødegaard.

Østerdalen.

Røros. En artikel med overskrift „Selv Dovre har bævet" er fra Rørosbladet „Fjeldljom" gaaet over i andre aviser. Rystelsen var svag; der nævnes ikke, at sovende vækkedes derved. En iagttager fortæller dog, at billeder paa væggen klaprede; byens to vægtere mærkede intet. I denne forbindelse meddeler bladet, at beboerne, endog børnene, paa „Hagene" et par uger før en nat ud paa morgenen pludselig vækkedes ved et kraftigt smeld samtidig med, at yderdøren fløi op.

Lokomotivfører Ole Jensen mærkede jordskjælvet kl. 12.44, rigtig jernbanetid, sammen med 2 kammerater i et hus nær ved Tønset jernbanestation. Der kjendtes en rystelse, men hørtes ingen underjordisk lyd.

Lensmand Sandvold vækkedes af rystelsen, ogsaa i et hus nær stationen.

Stationsmester Klemetsen derimod paa selve Tønset station agtede ikke nøiere paa fænomenet, da han troede, at det var et lokomotiv, som kjørte forbi.

Lille Elvedalen. Jordskjælvet er mærket.

Stationsmester Bjerke i Elverum opgiver tiden til 12.43 eller 12.44. Han hørte ikke nogen tydelig lyd, men kun „noget dumpt, meget fjernt". Rystelsen fandt først sted i ca. 20 sek., saa med et mellemrum af nogle sekunder atter ca. 4—5 sek.

Andre meddelelser foreligger ikke fra Østerdalen; det kan mærkes, at stationsmesterne paa Arneberg og Flisen i Solør meddeler, at ingen paa deres kanter har mærket jordskjælv. Ligesaa skriver postaabner G. Olsen i Foldalen, at ingen der har formerket noget til jordskjælvet.

Valdres. Paa prestegaarden i Vang vækkedes flere af husets beboere ved 2 korte sammenhængende bølgeformige bevægelser, der ledsagedes af rullende lyd. Paa et par andre gaarde i Vang i omtrent ½ km.s afstand gjordes lignende iagttagelser. Der blev spurgt i telefonen til Øilo og Tonsaasen, om noget var bemærket der, men svaret var benægtende. (Sogneprest Sørlie).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	25

SOURCE

Reusch.

Distriktslæge Printz skriver, at mange bemerkede jordskjælvet saavel i Vestre som Østre Slidre; det ledsagedes af en rullende lyd.

Paa Odnes kjendte hr. Ole O. Lien, der tilfældigvis var oppe, et enkelt svagt stød og hørte lyd som af et vindpust.

Hr. O. L. Nordraak, Fluberg nær ved Odnes, hørte en rullende lyd, der kom fra nv.; hvorhen den forplantede sig kunde ikke iagttages. Medens lyden holdt paa, begyndte dørene i kakkelovnen at klirre, og dette vedvarede lidt efter at lyden var ophørt. En mand i anden etage havde ogsaa iagttaget lyden, som han troede kom fra en kjørende; ellers havde ikke folk paa gaarden eller naboerne merket noget.

Hos hr. W. Ødegaard paa Skaugaard i V. Toten havde man ogsaa bemerket et meget svagt jordskjælv.

Fra Tonsenaasen sanatorium meddeler saavel hr. Andvord som hr. I. Larsen, at ingen der eller i naboskabet har merket jordskjælvet.

Fra Lunder sogn meddeler lensmand Tangerud og proprietær Berg, at heller ikke der nogen ved om jordskjælvet. Det samme synes at være tilfældet ved Hen station.

Hallingdal. Hol. Bølgende bevægelse, saa det knagede og knitrede i husets vægge. Der var en susende lyd, som begyndte lidt forud og endte lidt efter. (Thorleif Sveinhaug).

Paa gaarden Green i Krødsherred blev nogle vækkede ved at ovnen klirrede. (Gaardbruger T. A. Strand).

Hr. Johan Thidemann meddeler fra en gaard nær Holmen kirke i Sigdal, at han hørte en rullende lyd og kjendte en svag dirren.

Ved Modums blaafarvefabrik i Nykirke kjendte hr. Andr. L. Prøsterud kl. 12.45 et lidet stød, saa det knagede i huset, og derpaa en kortvarig skjælvende eller bølgeformig bevægelse. Underjordisk lyd iagttoges ikke.

Kongsberg. Rystelse og rullende lyd kl. 12.45. (Skibsforer Ruud og Gustav Holm).

Pladsen Smedshus i Vestfjorddalen. 2 bevægelser tæt paa hinanden, hvert et stød nedenfra med skjælvning, sidste gang sterkest. Ingen underjordisk lyd hørtes og ingen knagen i huset, en lampe sattes i svingninger ø.—v. (Hans Engell ved I. Rollag).

Fra fjeldstuen Haukelidsæter skriver Knut B. Haukelidsæter den 9—3—95, at man hverken i 1894 eller i 1895 havde spurgt noget jordskjælv.

En ganske isoleret iagttagelse skyldes hr. Sverdrup fra Frolands værk ved Arendal. Nogle sekunder for og efter 12.44 merkedes jordrystelsen i to paa hverandre følgende afdelinger, den sidste antagelig sterkest, dog er det ikke godt at sige, da iagttageren var sovnet ind. Bevægelsen syntes at være

rystende, ikke bølgeformig, og dette er kanske grunden til, at retningen ikke kan bestemmes. At den imidlertid var enten ø.—v. eller omvendt fremgaar af forsøg med kakkelovnen for at faa frem samme lyd som under rystelsen.

I *Kristiania* har jordskjælvet kun været svagt og i forhold til byens størrelse merket af faa, hvilke alle, naar en enkelt iagttager i Raadhusgaden 21 undtages, bor i den vestlige og nordlige del af byen. Fra Rosenkrantzgaden, nær Carl Johans gade og Ruselokveien har jeg meddelelser om, at intet er sporet af personer, der var vaagne og havde god anledning til at iagttage et jordskjælv, selv et svagt. I ovenfor nævnte gaard i Raadhusgaden kjendtes i 1ste etage en rysten og to døre sprang op.

Vi skal nu gjennemgaa uddragsvis de øvrige iagttagelser og begynde i syd.

Bygdøhus no. 1, 3die etage. 2—3 gange kjendtes en sittrende bevægelse; svag underjordisk rullende lyd hørtes; husets vægge knagede; en hund blev angst og skjælvende. Tiden 12.45. Et taffeluhr, der staar mod en vestlig væg, stansede. Iagttageren vaagnede ved rystelsen; men i etagen nedenunder var intet merket. (Kammerfrøken M. Garben).

Munkedamsveien 7. Bølgende bevægelse af sengen og ligesom en svag banken paa vindusrammerne. (Consul O. Berentsen).

Paa observatoriet ved Drammensveien havde man intet merket. I denne forbindelse kan erindres om, at Keilhau om jordskjælvet 3die september 1834 bemerker, at det ikke følтes paa observatoriet, der staar paa fast fjeld, men paa den nærliggende gaard Munkedammen, som er opført paa ler. Dette jordskjælv skulde være følt bølgeformigt fra øst mod vest og mest være merket paa den nordre og østre kant af byen.

Kronprinsens gade 10. 4de etage. Huset ligesom gyngede, det samme tilfælde i no. 16. (Just W. Floed).

Colbjørnsens gade 4. Rystelse nord—syd eller omvendt. (Genremaler Lars Osa).

Incognitogaden. 3die etage. Rystelse kjendt som en skyvning frem og tilbage i sengen i nord—sydlig retning. (Statsraad P. Nilsen).

Industrigaden 41. To stød med during imellem. Lyden og bevægelsen syntes at komme fra nv. (Sundhedsassistent Karl Balke).

Daas gade 1. 3die etage. Huset vuggede med elastiske myge bevægelser, som et dampskib smaavagger, naar det efter tillægningen slaar langsiden an mod kaien — men uden stødfornemmelsen. Kakkelovnen svaiede, og dørene i dens etage klaprede, gardinerne og malerier paa væggen slang. Varighed omtrent ¼ minut. Bevægelsen gik i husets længderetning, der er ssv.—nnø. „Jeg blev i høi grad greben af det imponerende fænomen og sad forviten oppe et par timer ud over natten for

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	27

SOURCE

Reusch.

at være var, om der skulde komme mere". (Storthingsstenograf Lund).

Parkveien 7. 3die etage. Rystningen var bølgende og efterfulgtes af en lyd som af en vogn rullende i det fjerne. Iagttageren vaagnede; men ingen anden havde merket noget. (Cand. theol. C. Buch).

Wergelandsveien 23 B. 2den etage. Iagttageren holdt paa at sove ind, da han merkede en gyngende bevægelse af sengen 6 til 8 gange. Han var i tvivl, hvad dette var; men saa kom der efter et lidet mellemrum flere og saavidt ængstende sterke bevægelser, at han sprang ud efter at have følt 2 til 3 bølger og eftersaa, om nogen del af huset havde faaet revner; det var dog ikke tilfældet. Bevægelsen var begge gange uden stød og skjælven, aldeles rolig bølgeformig, som om en havde husket sengen efter længderetningen, som var n.—s. En iagttager i et andet værelse havde sin seng stillet øst—vest og kjendte bevægelsen paa tvers af denne retning „som sidebevægelse". I dette værelse slang en kakkelovnsdør paa sig. Nogen „forplanting" af bevægelsen blev ikke merket, den sluttede lige saa kraftigt som den begyndte. Ingensomhelst underjordisk lyd hørtes. Huset staar paa stiv ler. (Arkitekt Thrap-Meyer).

Hægdehaugsveien 11. Huset rystede, som om en tung vogn havde ramlet forbi. (Frk. Erika Bommen).

Fredensborgveien 26. 2den etage. Først hørtes en klapren af kakkelovnen og dørene; dernæst tiltog bevægelsen, saa sengen rystede sterkt, dernæst aftog bevægelsen. (Bryggeribestyrer Anth. Næss).

Wessels gade 13. 3die etage. Først merkedes gyngende bevægelse, „som om jeg blev gynget i en baad over en liden bølgeryg". Der hørtes ingen lyd. Umiddelbart herefter kom der et haardt skarpt stød; nu klirrede dørene i kakkelovnsetagerne og lampekuppelen, det knagede i huset. Denne larm ledsagedes ogsaa af en gyngende bevægelse, men denne gang saa det ud, som om hele huset svaiede frem og tilbage. Bevægelsen syntes at gaa fra n. til s. Klokken var ved bevægelsens slutning 12.46. (Cand. pharm. A. Indseth).

Valdemar Thranes gade 9 A. 3die etage. Kun et stød af et øiebliks, maaske et sekunds varighed merkedes. Jeg havde en fornemmelse, som om en svær vægt faldt ned et eller andet sted i nærheden og bevirkede, at grunden gav efter i retning *nedad*. Det knagede i væggene under stødet. (Stud. med. K. Kaarbøe).

Maridalsveien 17. To personer vækkedes af jordrystelsen; straks efter rystedes huset for anden gang, saa at forskjellige gjenstande i værelset dansede omkring, og døre osv. bragede som ombord i et skib. En 8 aars gut vækkedes ved denne anden rystelse.

Thv. Meyers gade 42. 4de etage. Der iagttoges først en svag rystelse, saa to sterkere, idet gaarden svaiede i retning s.—n. En persienne slog med listen nedentil mod blomsterpot-

terne med langsomme slag. Tilslut en svag rystelse. (Lærer T. O. Gran).

Markveien 21. 4de etage. Bevægelsen kjendtes bølgende. Ovnsdøre og prismeren paa en lysestage klirrede. (Fru Alfhild Bull).

Iagttagelserne er, som man har seet, noget afvigende. De bedste tidsangivelser varierer mellem kl. 12.43 og 12.46. 12.45 kan vist sættes som omtrent rigtig. Kun yderlig faa sovende er blevne vækkede. Jordskjælvet er fornemmelig iagttaget af folk, som sad oppe i husenes øvre etager. Det bør bemerkes, at store bygninger, saadanne som vi har i Kristiania, ved en jordrystelse kan komme i pendelbevægelse med svingetider uafhængige af jordskorpens bevægelse. Jordskjælvet har mest været kjendt udpræget bølgeformigt, og for et par iagttagere har den tydelig opløst sig i to bevægelser kort efter hverandre, den sidste sterkest; naar der omtales stød, har det rimeligvis været huset eller grunden nærmest under, som har givet efter, altsaa ikke „stød fra jordens indre". At bølgningen har gaaet omtrent i meridianens retning fremgaar af de bedste iagttagelser, f. eks. hr. Thrap-Meyers og hr. Grans. En svag underjordisk lyd er bemerket af et par.

Kristiania omegn. Det er kun faa steder i byens nærmeste strøg, hvorfra der er meddelelser om jordskjælvet.

Skar Krudtværk i Maridalen. Svingningen i nord—sydlig retning. Underjordisk rullende lyd. Folk vaagnede. („Morgbl.").

Kastelskoven ved Nordstrand station. 2 paa hinanden følgende stød, der syntes at gaa fra vest til øst, det første sterkest. (Grosserer Hans A. Halvorsen).

Vi skal nu gaa over til længere fra Kristiania liggende steder.

Paa Oppegaard, station i syd for byen, har ingen merket noget til jordskjælv, heller ikke i Høland.

Fra Moss skriver en dame, at hun ved den tid, jordskjælvet indtraf, i søvne først hørte en lyd, som hun henførte til torden; men saa tiltog den pludselig i styrke, samtidig følte iagttageren det, som om hun laa paa ruller og gjentagende gange hurtigt og uden standsninger imellem blev trukket hen over disse ruller, saa hoved og ryg kom i en voldsom svingende bevægelse. Herved vaagnede hun pludselig i største angst, og den ubehagelige fornemmelse vedvarede endda nogen tid i vaagen tilstand.

Fra egnene øst for Kristiania meddeles, at ingen ved Frogner og Lersund stationer har merket noget til jordskjælvet. En indsender fra Skedsmo skriver i „Aftenposten", at paa et sted vaagnede alle husets folk ved, at der to gange kjendtes ligesom en bølgeformig bevægelse; de nærmeste naboer mærkede derimod intet.

Hr. L. Hvoslef beretter fra Trøgstad station: lysestager og nogle nipssager klirrede, sengen rystede svagt og kortvarig; lyd hørtes ikke.

Eidsvold i nordøst for Kristiania. I et hus nær hovedkirken kjendtes først et stød ledsaget af skjælven, straks derefter et noget mindre kraftigt stød. Huset knagede; døre og vinduer klirrede svagt. En durende lyd ledsagede rystelsen. Bevægelsen og lyden forplantede sig efter husets længderetning fra n. mod s. (E. Hilde, kirkesanger; en anden iagttager i Eidsvold omtaler bevægelsen som „en hængekøibevægelse").

I nordvest for Kristiania, ved Hønefos, synes jordskjælvet kun at være mærket af faa, saasom hr. skolebestyrer K. Hagen, der har interesseret sig for at fremskaffe oplysninger, kun har faaet en enkelt, nemlig fra proprietær Chr. Lie paa gaarden Ekeli nær byen. Der mærkedes to bølgeformige bevægelser kort efter hinanden og hørtes en underjordisk rullende lyd, som begyndte forud.

Hr. E. Kind meddeler fra Skjærdalen, at man paa tre steder deromkring har mærket jordskjælvet i de øvre etager af husene, medens folk nedenunder intet har iagttaget. Man kjendte to gange bølgende bevægelse. Paa jernbanestationen vækkedes 3 personer.

Vi gaar nu over til egnene i vest for Kristiania.

Ved Bestum og Lysaker stationer mærkedes jordrystelsen enkelte steder, men svagt.

Fra Sylling i Lier meddeler Martha Tveten i „Morgenbl." at hun kjendte rystelsen som „en vugges bevægelse" i retning fra nord mod syd, ledsaget af en jevn svagt susende lyd. Hun har ikke kunnet erfare, at nogen af hendes sambygdinger har mærket noget.

Strøget mellem Drammen og Porsgrund.

Drammen. Paa gaarden Hamborgstrøm kjendtes svag rystelse omtrent kl. 12.43 uden ledsagende lyd. Retning antagelig fra vest mod øst. (Otto Nilsen). Paa gaarden Hotvedt kjendte meddeleren, fru Bull Kjøsterud, straks før $12^3/_4$ rystelsen. Huset var i en bølgende bevægelse. Ogsaa paa sydsiden af elven havde en mærket jordskjælvet.

Fra Fiskum ved Darbo meddeler sogneprest Rømcke, at flere vaagnede ved, at ovnsdørene klirrede, der hørtes en rullende lyd fra nv. Lærer Olsen iagttog kun lyden; den begyndte svagt og endte svagt, kom fra nord og gik mod syd; klirren af kakkelovnsdørene mærkedes ikke. Begge iagttagere angiver tiden til $12^3/_4$.

Fra Holmestrand skriver hr. Karl Guii, at han ca. kl. 12.40 mærkede et kortvarigt stød, „som naar man staar paa et af fjorddampskibene og dette lægger haardt til bryggen". Der mærkedes intet andet end denne ene rystelse, der kom fra nø. og gik i sydvestlig retning.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	5 Feb	W. Norway	1895/2/5	30

SOURCE

Reusch.

I avisen „Gjengangeren" paa Horten meddeler brandvagten ved Carl Johansværns værft, at vagttaarnet rystede; kakkelovnsdøren sprang op, og kulstykker faldt ud paa gulvet.

Paa Adals jernbanestation var intet merket.

Hr. C. Joh. O. Almquist i Tønsberg beretter, at en enkelt iagttager har kjendt en svag rystelse til den opgivne tid.

Telegrafbestyrer Weltz paa Færder merkede jordskjælvet med to stød gaaende fra nord mod syd. Fyrpersonalet havde ogsaa bemerket fænomenet, men holdt det for en stormbyge.

I Larvik iagttog hr. Chr. W. Christensen to tæt paa hinanden følgende, ikke sterke rystelser, ledsagede af en dump skurrende lyd. Hans ur var stillet efter jernbaneuret samme aften og viste 12.45.

Bureauchef Fred. Schiøtt vaagnede i Skien kl. 12.45 ved to eller tre næsten sammenhængende „stød nedenfra". Der hørtes ingen lyd. Huset stod paa sandbund, ikke dyb.

Ogsaa i Sandefjord er jordskjælvet iagttaget.

Fru Sigrid Vemmestad i Porsgrund beskriver jordskjælvet som svagt.

Efterskrift. Bemerkningen side 12 om, at jordskjælvet ikke har været iagttaget i det sydligste af landet, bør udgaa. Frøken Margot Dundas meddeler nemlig i brev af 4—12—95, at hun, antagelig nogle minutter før kl. 1, iagttog jordskjælvet i Kristiansand i 2den etage af et paa sandgrund opført murhus. Bevægelsen kjendtes rystende i nogle faa sekunder; lidt efter hørtes som et smeld i dørlaasen. Ogsaa en anden dame i samme hus kjendte bevægelsen. Meddeleren antager ikke, at rystelsen var sterk nok til at vække folk, der var faldne isøvn.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	20&21 Feb	Kristiania	1895/2/20	1

SOURCE

Rekstad.

Natten mellem

20de og 21de februar. Jordrystelser i Kristiania.

$^{20}/_{2}$. Omtrent 9.00 em. Paa Balkeby merkedes nogle temmelig sterke jordrystelser, der endogsaa var saa voldsomme, at møblerne dansede og vandet paa karaffelen toppede sig. Meddeleren var dengang ikke tilstede, men hans husstand og de mange beboere i gaarden blev rent forfærdede og styrtede ud i trapperne. Stødene ledsagedes af et lydeligt drøn.

$^{21}/_{2}$. 4.13 em. Samme meddeler, som da var hjemme, kjendte et heftigt stød, der mere lignede en pludselig synken af huset end et stød fra siden. Det ledsagedes ikke af noget drøn, men kun af en tydelig klirren af vinduer og glastøi i buffeten.

Hans familie fortalte, at dette stød var intet mod den foregaaende dags.

(Morgenbladet $^{22}/_{2}$ 95).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	3 March	Ibestad	1895/3/3	1

SOURCE

Rekstad.

3die mars. Jordrystelse i Ibestad i Senjen.

9.30 em. Først hørtes et fjernt dumpt drøn, nogle faa sekunder efter kom et svagt stød, der bragte døre og vinduer til at klirre. Dette føltes som en skjælven, der varede omtrent ½ minut. Rystelsen holdt længere ved end lyden, og bevægelsen syntes at komme fra vest eller nordvest.

(Kontorist Olsen, Ibestad).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	8 March	Kristiania	1895/3/8	1

SOURCE

Rekstad.

8de mars. Jordrystelse i Kristiania.

1.00 fm. Man har paa enkelte steder af byen inat troet at mærke en jordrystelse. Ved ét tiden begyndte pludselig glasse at klirre og gulvene at ryste, omtrent som om der kjørtes et tungt læs over gaden.

Morgenbladet $^{9}/_{3}$ 95).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	11 March	Lesje	1895/3/11	1

SOURCE

Rekstad.

11te mars. Jordrystelse i Lesje, Gudbrandsdalen.

1.31 fm. Paa gaarden Hattrem kjendtes to korte stød med nogle sekunders mellemrum. Bevægelsen føltes bølgeformig, som om man gyngede, men var ikke saa sterk, at noget i værelset klirrede. Under rystelsen hørtes en susende lyd.

(Fru Marie Hattrem).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	23 March	Löfånger	1895/3/23	1

SOURCE

Kjellén.

359. —, mars 23, kl. 8,13 e. m. Löfånger, lokalt; S.S.O. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	25 March	Leikanger	1895/3/25	1

SOURCE

Rekstad.

25de mars. Jordrystelse i Leikanger, Sogn.

11.00 em. Paa gaarden Njøs merkedes en skjælvende bevægelse, som varede ca. ½ minut. Den ledsagedes ikke af nogen lyd.

(H. J. Nagell).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	31 March	Karasjok	1895/3/31	1

SOURCE
Kolderup.

160. 31 mars, kl. 4.7 em., Karasjok. IV. L.

Reusch.

***Karasjok 1895. 31te marts.* 4.7 efterm. Om dette jordskjælv er der meddelelser fra to iagttagere.**

Rekstad.

31te mars. Jordrystelse i Karasjok.

4.07 em. Der mærkedes et stød, som varede kun et øieblik. Det ledsagedes af et skarpt smeld og en susende lyd som af en stormbyge. Rystelsen følte s som en stærk skjælven. Hængelampen syntes at bevæge sig op og ned, taget rystede sterkt, gulvet syntes at hæve sig, og løse gjenstande klirrede. Den susende lyd kom umiddelbart efter stødet og varede omtrent 2½ minut.

(Sogneprest Saxlund, Fru Øvre).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	2 April	Karasjok	1895/4/2	1

SOURCE

Rekstad.

2den april. Jordrystelse i Karasjok.

11.15 em. I Karosjok merkedes 2 umiddelbart efter hinanden følgende korte stød, som var saa sterke, at iagttageren, der laa vangen, øieblikkelig sprang op. Stødene syntes at komme fra vest. Nogen lyd hørtes ikke.

(Postaabner Jørgen Næs).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	14/15 May	Sundsvall	1895/5/14	1

SOURCE

Kjellén.

360. —, maj 14/15, natten. Vid Sundsvall. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	15 May	Naesø	1895/5/15	1

SOURCE

Rekstad.

15de mai. Jordrystelse paa Næsø i Lurø prestegjeld, Helgeland.

4.05 em. Paa Næsø mærkedes et stød, der ytrede sig som en skjælven. Denne varede omtrent et minut. Bevægelsen syntes at gaa fra øst mod vest, og den fulgtes af en tordenlignende lyd.

(J. Benjaminsen).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	28 May	Flakstad	1895/5/28	1

SOURCE

Rekstad.

28de mai. Jordrystelse merket i Flakstad, Moskenes og Værø.

6.10 fm. Paa Værø merkedes et stød, som varede omtrent 20 sekunder. Der følte's en bølgeformig bevægelse fra nord mod syd, og umiddelbart efter rystelsen kom et underjordisk drøn, som endte med en stærkt susende lyd.

(Alb. Eriksen).

6.14 fm. I fyret paa Værø følte's en skjælvende bevægelse, som varede 30 sekunder. Den syntes at gaa fra nord mod syd og ledsagedes af en tuden som af en grov signalpibe. Dørene rystede.

(C. A. Johannesen).

6.07 fm. Paa Flakstad prestegaard merkedes et stød, som varede omkring 5 sekunder. Stødet kjendtes sterkest i begyndelsen, og det syntes, som om det kom nedenfra. Lidt efter lidt gik det over til en svagere og svagere skjælven. Der hørtes en dur omtrent som en vogn kjører over en stenbro. Denne lyd begyndte før rystelsen og varede ved næsten til dens ophør. Denne jordrystelse er merket saalangt vestover som til Aa i Moskenes.

(Provst Landmark).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	6 June	Stenkjaer	1895/6/6	1

SOURCE

Rekstad.

6te juni. Jordrystelse paa Stenkjær.

1.07 fm. Her merkedes to stød, det første kl. 1.07 fm. med varighed omtrent ¾ minut, det andet ½ time senere. Ved det første stød kjendtes en temmelig regelmæssig op- og nedadgaaende bevægelse med 2—4 svingninger pr. sekund. Nogen lyd hørtes ikke undtagen en ganske svag klirren.

(Otto Schulz).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	30 June	Ångermanälfvens	1895/6/30	1

SOURCE

Kjellén.

361. —, juni 30, omkr. kl. 8 e. m. Från Ångermanälfvens mynning ned till Sundsvall samt in till Bispgården och Ljungå, därtill Piteå. Efterskalf 1 juli, kl. 3 f. m., i Hernösand och 8 juli, morgonen, i Sundsvall. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	30 June	Hallingdal	1895/6/30	1

SOURCE

Rekstad.

30te juni. Underjordisk dren i Hallingdal.

11.15 em. I nærheden af Aal kirke hørtes en underjordisk torden, som naar der kjøres over en laavebro. Lyden syntes at gaa fra NO—SV.

(Kirkesanger H. Næsse).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	14 July	Rødø	1895/7/14	1

SOURCE

Rekstad.

14de juli. Jordrystelse i Rødø sogn, Helgeland.

6.05 em. Paa gaarden Værnes kjendtes tre paa hinanden følgende stød, der ytrede sig som bølgeformige bevægelser fra SV til NV. Rystelsen var meget regelmæssig, og den ledsagedes af en tordenlignende lyd med susen, der holdt ved i omtrent 70 minutter efterat rystelsen var ophørt.

(Lærer H. Hansen).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	21 July	Lurø & Rødø	1895/7/21	1

SOURCE

Rekstad.

21de juli. Jordrystelse merket i Lurø og Rødø, Helgeland.

5.45 em. Paa gaarden Trøen paa Næsø i Lurø prestegjeld kjendtes et stød, som varede omtrent 30 sekunder. Bevægelsen var bølgeformig og gik fra øst mod vest. 10—15 sekunder før rystelsen kom, begyndte en fjern torden, som holdt ved til et par minutter efter rystelsen.

(Jens Benjamin).

5.30 em. Paa gaarden Seljedal paa Næsø merkedes et stød, som varede omtrent 20 sekunder. Bevægelsen var bølgende og gik fra øst til vest. Der hørtes en tordenlignende lyd, som kom før rystelsen. Den holdt ved, omtrent til bevægelsen døde hen.

(Iver Andreassen).

5.30 em. Paa Lovunden i Lurø kjendtes et stød. Det ytrede sig som en langsom skjælven, der varede i 5 minutter. Bevægelsen gik fra nord mod syd.

(Edvard Larssen).

5.14 em. Paa Lurø merkedes rystelsen almindelig. Kun et stød kjendtes og det varede blot nogle faa sekunder. Ovne, døre og vinduer klirrede, men hængelamper kom ikke i bevægelse. Umiddelbart før rystelsen hørtes en lyd som en underjordisk torden. Bevægelsen gik fra øst til vest.

(I. Dundas).

5.25 em. Paa Rødø prestegaard merkedes et stød, som syntes at gaa fra SV til NO. Det frembragte en skjælvende bevægelse, og umiddelbart efter det kom et kort knald med en svag rullen. Omtrent 5 minutter efter tordnede det.

(Sogneprest S. Dahl).

5.20 em. Paa Rødø prestegaard kjendtes to stød, som hvert varede 3—4 sekunder og med et mellemrum paa nogle faa sekunder. Vi sad just ved kaffebordet; gulvet syntes at hæve sig, hvorpaa huset rystede saa, at ovnsdørene klirrede, og kopperne paa bordet bevægede sig. Bevægelsen var ensartet ved begge stød, men svagere ved sidste. Dette fulgtes af en vibrerende bevægelse, som varede omtrent 1 minut. Bevægelsen syntes at gaa fra SV—NO. Kort før første stød begyndte en underjordisk torden, som holdt ved, omtrent saa længe rystelsen varede.

(Kirkesanger R. Rønok).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	28 Aug	Hellisø	1895/8/28	1

SOURCE

Rekstad.

28de august. Jordrystelse paa Hellisø i Lindaas prestegjeld.

3.58 fm. Iagttageren sad ved bordet i lygterummet og læste. Der følte et stød, som syntes at komme fra SV. Det varede kun nogle sekunder og frembragte en skjælven. Fyrapparatet rystede ligesom ogsaa hængelampen, der staar i slingrebøien fæstet til væggen i vagtrummet. En pige, som laa vaagen i 2den etage, siger, at hun mærkede en rystende bevægelse af bygningen. Der hørtes en hul dur, som begyndte nogle sekunder før rystelsen.

(Fyrassistent G. G. Gjertsen).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	11 Sept	Karasjok	1895/9/11	1

SOURCE

Rekstad.

Nat til 11te september. Jordrystelse i Karasjok.

Der følte s et kraftigt stød, som varede omtrent 1 minut. Det efterfulgtes af en sterk susen, og samtidig hørtes en tordenlignende lyd, som syntes at komme fra syd. To fiskere, som laa ude i telt, merkede at jorden gyngede.

(Fru Øvre).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	1 Oct	Sundsvall, Hudiksvall	1895/10/1	1

SOURCE

Kjellén.

362. —, okt. 1, morgonen. Vid Sundsvall, Hudiksvall, på Västerbottens kust; flere stötar, möjligen under flere dagar. Svedm.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	11 Oct	Lofoten	1895/10/11	1

SOURCE

Norges Geologiske Undersøgelse.

Landmark, Jonas R. Risbaathullet. Naturen, 1895, s. 350—359. Ved gaarden Kvalvik paa Flakstadø i Lofoten var der gjennem et fjeld en 12—15 m. høi portal, Risbaathullet. Den 11te okt. 1895 ved nitiden om formiddagen hørte man vidt og bredt et stærkt bulder. Stykke for stykke ramlede hele „Risbaatens" overparti ned over Kvalviks slaattemark, der for en stor del blev ødelagt. Forf. mener, at klippeportalen har faaet skavanker ved de jordskjælv, der indtraf 23 juli og 30te okt. 1894 og 28de mai 1895; navnlig var det første jordskjælv saa stærkt, at det neppe falder i mange menneskers lod hos os at opleve lignende. Is og vand har senere arbeidet paa sprækkerne. I opsatsen er der to tegninger, en af hullet før og en af hullet efter udrasningen.

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	27 Nov	Jaederen	1895/11/27	1

SOURCE

Rekstad.

27de november. Jordrystelse mærket paa Jæderen, Ryfylke, Hardanger og Bergen.

Omtrent kl. 3.00 fm. Paa gaarden Aalgaard i det vestlige af Gjæsdal sogn kjendtes en stærk skjælven, som varede flere sekunder. Samtidig hørtes en rullende lyd.

(O. Aalgaard).

Omtrent kl. 4. fm. Ved Saudesjøen i Ryfylke kjendtes et ganske kort stød. Bevægelsen syntes at gaa fra nord mod syd og ytrede sig som et kort ryk i huset med knagen og en hoppende bevægelse af sengen, hvori jeg laa. Før stødet begyndte en fjern tordenlignende lyd, som holdt ved, indtil rystelsen endte.

(S. Tengesdal).

3.35 fm. Paa Odda i Hardanger kj[illegible]es et kort, men tydeligt stød fra syd mod nord. Det varede antagelig omtrent 10 sekunder. Der hørtes en knagen, som varede lidt længere end stødet.

(Lærer Johannes Apold).

3.05 fm. Paa Vikedalsosen i Vikedals sogn i Ryfylke kjendtes et stød, som varede nogle faa sekunder. Bevægelsen følte bølgeformig og gik fra nord til syd. Sengen, hvori iagttageren laa, bevægede sig, og der hørtes en svag knagen i huset. Under bevægelsen hørtes en susen.

(Lensmand B. Bjørnsen).

3.40 fm. I Bergen og omegn mærkedes et temmelig stærkt jordskjælv ledsaget af stærkt drøn fra SV—NO. Ogsaa fra fjordbygderne er der indløbet meldinger om jordskjælv.

(Morgenbladet $^{28}/_{11}$ 95).

3.40 fm. Paa Sands prestegaard i Ryfylke mærkedes en rystelse, som syntes at være omtrent 5 minutter. Der følte en skjælvning.

(Sogneprest Synnæs).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	6 Dec	Arendal	1895/12/6	1

SOURCE

Rekstad.

6te december. Jordrystelse i Arendal.

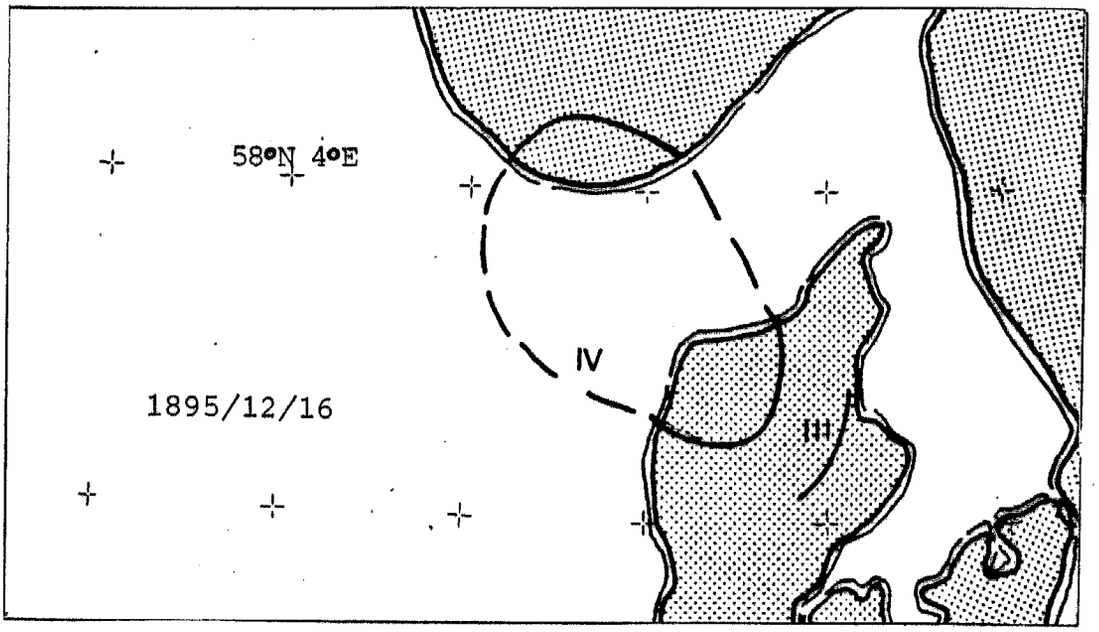
2.00 fm. Ved totiden fredags nat merkedes paa flere steder i Arendal jordskjælv. Rystelsen varede nogle sekunder. Vinduer og lampeprismer klirrede svagt. Overordentlig lav barometerstand og orkanagtige storme har hersket dagene før rystelsen.

(Verdens Gang $^{9}/_{12}$ 95).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	S. Norway & Denmark	1895/12/16	1

SOURCE

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Oddernes	1895/12/16	1

SOURCE

Rekstad.

16de december. Jordrystelse i Oddernes ved Kristiansand.

Mellem 10 og 11 fm. Paa Augland i Oddernes sogn mærkedes rystelse og lyd, som naar et tungt lastet grustog kjører forbi. Bevægelsen syntes at gaa fra O—V og varede mellem 1 og 2 minutter.

(Jakob Gunnstvelt).

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	1

SOURCE

Rekstad.

16de december. Jordrystelse mærket ved Kristiansand, Mandal, Kvinesdal, Flekkefjord og Jylland.

1.47 em. Paa gaarden Refstie tæt ved Fede nær Flekkefjord mærkedes to stød, der næsten gik i et, idet bevægelsen kun var svagere i midten. Det hele varede henved ½ minut. Bevægelsen tiltog langsomt under skjælven. Blomsterne i vinduerne sitrede og hele huset kom i dirrende bevægelse. Der hørtes omtrent samtidig med rystelsen en lyd, som lignede vognrammel paa en haard vei. Den tiltog og aftog jevnt. Paa Fede hørte en mand, hvorledes huset knagede i sine sammenføininger. Bevægelsesretningen syntes at være N—S.

(E. Refstie).

1.45 em. Paa gaarden Fede merkedes to bølgeformede stød, som gik fra N—S. De to stød kom umiddelbart efter hinanden og varede tilsammen omtrent 30 sekunder. Hele huset rystede, saa stentøi og andre løse gjenstande i kjøkkenet klirrede. Der hørtes en rullende lyd som en underjordisk torden, der begyndte og sluttede lidt før bevægelsen begyndte og sluttede.

(Kommunekasserer Tønnessen).

Mellem 2 og 2½ em. Paa gaarden Liknes i Kvinsdal kjendte iagttagersken Gurine Olsen et bølgeformigt stød. Hun blev rent forskrækket, saa hun troede dommedag var kommen. Hele huset rystede, ovnene klirrede og dørene knagede. Umiddelbart før stødet begyndte en sterkt rullende lyd, som nærmest lignede underjordisk torden.

2.00 em. Paa gaarden Aamot, 2 minutters vei fra Liknes, kjendtes to bølgeformede stød, som kom umiddelbart efter hinanden. Det første varede lidt længere end det sidste, begge tilsammen omtrent 25 sekunder. Huset rystede, og stentøi klirrede. Nogen lyd hørtes ikke.

(Carl Tollaksen).

Rystelsen mærkedes almindelig omkring i Kvinnesdal.

(Sognepræst Emil Bie).

2.00 em. I Mandal mærkedes jordrystelsen af flere. Den syntes at komme fra nordøst og ledsagedes af en lyd som drønet af en hest med kjærre. Paa gaarden Lohne i Undals prestegjeld mærkedes den ogsaa. Her varede den omtrent 30 sekunder og syntes at gaa fra O—V.

1.30 em. I Søgne og Greibstad sogn fandt ifølge bureautelegram fra Kristiansand en sterk jordrystelse sted. Den syntes at gaa fra øst til vest. Døre, vinduer og kakkelovne klirrede under rystelsen, som var sterkere, end nogen mand kan mindes i de sidste 15 aar. Ogsaa i Kristiansand mærkedes en svag jordrystelse.

(Verdens Gang $^{17}/_{12}$ 95).

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	2

SOURCE

Rekstad.

1.37. I Thisted i Jylland merkedes en let jordrystelse med stød, som bragte husenes møbler til at vakle. Derefter fulgte en række lette stød nærmest som skjælven, der føltes stærkest i de øvre etager.

(Verdens Gang $^{17}/_{12}$ 95.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	3

SOURCE

V. Hintze,
Medd. Dansk.
Geol. Fore,
Nr. 3 1896.

Jordskælvet i Jylland

den 16. Decembet 1895.

Af

V. Hintze.

Jordskælv ere som bekendt ikke hyppige i Danmark, i den af Johnstrup givne Fortegnelse[1]), findes saaledes kun opført 38 siden Aar 1073, og af disse anfører Johnstrup endog de 10 som usikre. Af de sikre er der endvidere et, som indtager en Særstilling, nemlig det, der den 1ste November 1755 følte her i Landet og videre over Skandinavien, da det var Rystelserne fra det store Jordskælv i Lissabon, der forplantede sig herop. Til Rest af den af Johnstrup givne Fortegnelse staar saaledes 27, et ringe Tal for et Tidsrum af 800 Aar, om end man ogsaa med Sikkerhed kan sige, at Fortegnelsen ikke kan være fuldstændig, særlig for den ældre Tids Vedkommende, hvor kun de store Rystelser bleve optegnede. Siden Johnstrups Fortegnelse blev affattet i 1869, er Tallet af danske Jordskælv blevet forøget med 3, nemlig et paa Bornholm den 13. November 1875, et i det østlige Sjælland den 21. Maj 1881, og endelig det, der spordes i Jylland den 16. December 1895.

Om de fleste af disse Jordskælv savnes udførligere Oplysninger. Chr. Horrebow har beskrevet det af 22. December 1759, men kun for Sjællands Vedkommende[2]), Forchhammer

[1]) Jordskjælvet i Sjælland den 28. Januar 1869. K. Danske Vidensk. Selsk. Overs. 1870, S. 1.

[2]) Beretning om Jordskjælvet som skeede den 22. Dec. Ao. 1759. K. Danske Vidensk. Selsk. Skr. 1765, 9, S. 361.

det af 3. April 1841[1]), og Johnstrup det af 28. Januar 1869[2]) og det af 13. November 1875[3]) samt indsamlet Oplysninger om det af 21. Maj 1881[4]).

Det er saaledes kun faa danske Jordskælv, der foreligge nærmere beskrevne. I Virkeligheden har det dog en ikke ringe Interesse at faa Iagttagelserne selv over ganske svage Jordskælv opbevarede i Literaturen, idet man kun gennem Sammenligning mellem de forskellige Rystelser kan vente at komme til fuld Klarhed over deres Aarsager. Dertil har det stor Betydning at kunne faa de Oplysninger, hvorpaa saadanne Beskrivelser maa bygges, i saa stort Tal og saa hurtigt efter Tildragelsen som muligt.

Af disse Grunde udsendte »Dansk geologisk Forening« i Sommeren 1895, efter Samraad med Meteorologisk Institut, Skemaer til Udfyldning ved muligt indtrædende Jordskælv. Ved Institutets velvillige Medvirkning og Generalpostdirektoratets og Fyrdirektoratets Imødekommenhed bleve Skemaerne udsendte til alle Postinstitutioner og Fyr her i Landet, hvorved man opnaaede at have forberedte Iagttagere baade ved Dag og ved Nat, og, med saa nøjagtigt gaaende Ure som muligt. Efter at der i December 1895 var følt et mindre Jordskælv i Jylland, indkom der ogsaa dels paa Grundlag af de alt udsendte Skemaer, dels paa Grundlag af særlig udsendte saadanne og samtidige Opraab i Bladene

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	4

SOURCE

V. Hintze.

Jordrystelsen den 8. April 1841. Dagbladet »Dagen« Nr. 84 og 85 for 10. og 13. April 1841. (I begge Numre staar ved en Trykfejl 8. April 1840 i Stedet for 1841). —

Undersøgelses-Rejse i Jylland for at samle Efterretninger om Jordskjælvet af 8. April 1841. K. Danske Vidensk. Selsk. Overs. 184[illegible] S. 14. —

Jordskjælvet den 8. April 1841. Samlinger til jydsk Historie og Topografi 1869, 2, S. 210.

) Jordskjælvet i Sjælland den 28. Januar 1869. K. Danske Vidensk. Selsk. Overs. 1870, S. 1.

) Nogle Bemærkninger om Jordskjælvet paa Bornholm den 13. November 1875. Vidensk. Meddelelser fra den naturh. Forening i Kjøbenhavn 1876, S. 425.

) Findes i mineralogisk Museums Arkiv og ville blive omtalte i en senere Meddelelse i dette Tidsskrift.

el i Forhold til Rystelsens svage Karakter og ringe Udbredelse et betydeligt Antal Oplysninger, ialt 52, for hvis Indsendelse man maa være de paagældende i høj Grad taknemlig.

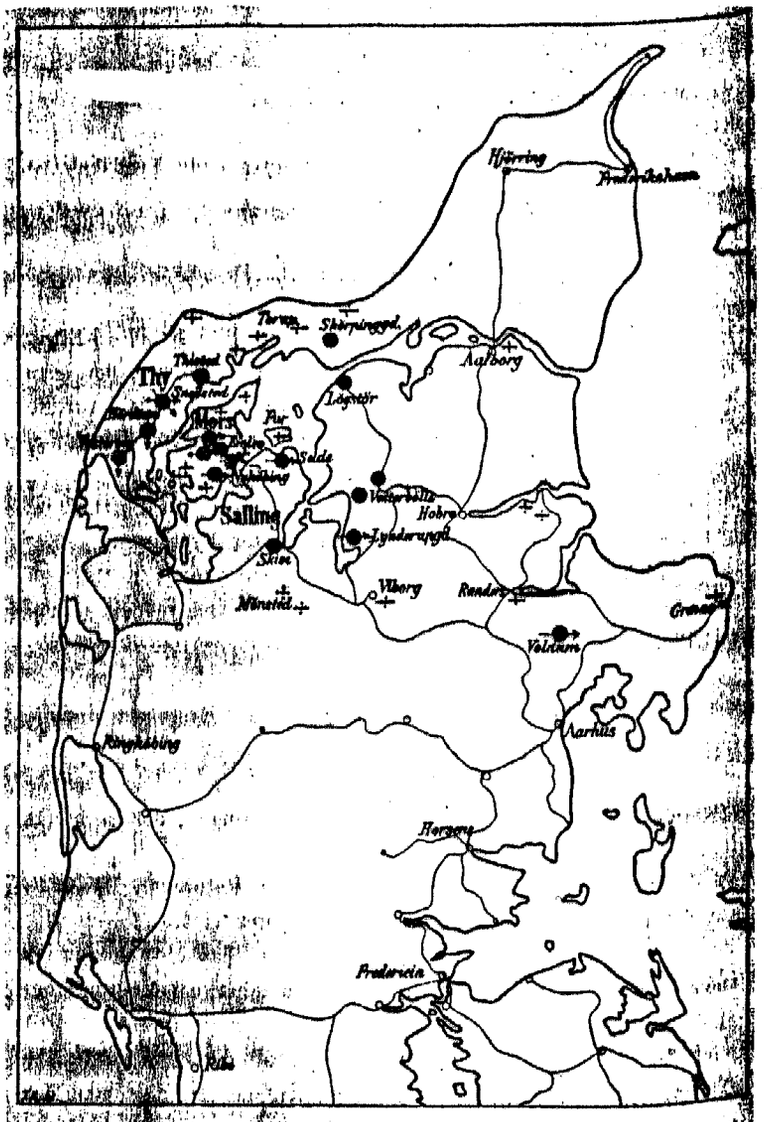
Med Benyttelse af det herigennem indkomne Materiale skal det nævnte Jordskælv gennemgaas i det følgende, og Aarsagen dertil eftervises, saa godt det med vort nuværende Kendskab til de danske Jordskælv lader sig gøre.

Jordskælvets Tidspunkt og Udbredelse.

Jordskælvet indtraf den 16. December 1895 Kl. 1,43 Eftm. Tidspunktet er ikke overalt angivet ens; de Angivelser, der ikke nøjes med at sige »mellem 1 og 2« eller »henad 2«, variere fra 1,38 til 1,50. At Tiden 1,43 er valgt ud mellem disse som den sandsynligste, beror dels paa, at den nogenlunde er en Middelværdi, men særlig paa, at den er opgiven fra Posthus og i en Melding, der er afsendt øjeblikkelig efter Rystelsen.

Jordskælvets Udbredelse fremgaar af omstaaende Kortskitse, hvor de Steder, Rystelsen er sporet, ere angivne ved en større sort Plet, medens de Steder, hvorfra der trods særlige Efterforskninger ikke har kunnet konstateres nogen Rystelse, ere angivne ved et +. Det vil af Skitsen ses, at Rystelsen indenfor Jylland i sin største Udstrækning har været sporet fra Thisted Egnen til Voldum, Sydøst for Randers, eller over en Længde af lidt over 100 Kilometer. Bredde-Udstrækningen, der er størst i det nordvestlige Parti, naar derimod kun op til 20—25 km. Da Jordskælvets største Udbredelse gaar i Retningen NV—SØ, har det tænkeligt, at det kunde været sporet videre i sydøstlig Retning end indenfor Jylland, saaledes i Sjælland og muligt endog videre. Fra København er der indløbet en Melding om, at Jordskælvet skulde være iagttaget der, men da den staar isoleret, og ovenikøbet modsiges bestemt af det jordmagnetiske Observatoriums selvregistrerende Magneter, der ere følsomme for de mindste Rystelser, men intetsomhelst have vist ved denne Lejlighed, maa her sikkert foreligge en Forveksling med en af de mange Rystelser af anden Art, der altid forekomme i en stor By. En Forespørgsel paa Møen, Partiet umiddelbart ved Klinten, hvor Kridtet kommer nær Overfladen og derfor let skulde forplante et Stød, gav negativt Resultat, og en Efterforskning i Egnen omkring Ystad (Sverig), som Dr. K. A. GRÖNWALL velvilligt imødekom, bragte heller ingen Iagttagelser for Dagen. Det kan saaledes siges med temmelig stor Sikkerhed, at Rystelsen i syd-

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Jordskælvets Udbredelse i Jylland den 16. December 1895.

De runde sorte Pletter angive de Steder, hvor Jordskælvet er følt; et Minustegn de Steder, hvor der udtrykkelig er angivet, at intet blev mærket. Pilene vise den opgivne Retning for Stødet.

østlig Retning ikke har været sporet udenfor Jylland.

I nordvestlig Retning har den derimod været sporet langt videre. Fra Chefen for NORGES GEOLOGISKE UNDERSØGELSE, Dr. H. REUSCH, er der modtaget velvillig Underretning om, at Jordskælvet er indtaget ved Sydspidsen af Norge i Partiet mellem Mandal og Kristiansand, og ca. 40 km. i nordvestlig Retning for Mandal (Kristiansand, Søgne, Greipstad, Fede, Liknes Kirke i Kvinesdal, Svinør og Mandal). Den samlede Længdeudstrækning for Rystelsen, baade i Jylland og Norge, bliver saaledes henved 900 km., medens Bredden ingen af Stederne kan sættes til mere end 20—25 km. Tiden angives i de norske Meldinger kun omtrentlig, saaledes for Mandal til c. 2 Eftm., for Fede og Kvinesdal til mellem 2 og $2^1/_2$. Baade i Norge og Danmark ere saaledes de opgivne Tider desværre for lidet nøjagtige til, at der af dem lader sig uddrage nogen Slutning angaaende Udgangspunktet eller Forplantningshastigheden for Jordskælvet.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	6

SOURCE

V. Hintze.

Rystelsens Styrke paa de forskellige Steder.

Jordskælvets Styrke synes for Jyllands Vedkommende at have været størst i Thy og paa Mors.

I Snedsted bølgede Gulvet i en Købmandsbutik synligt, de ophængte Sager svingede mellem hinanden, og den østre Sidevæg kom i gyngende Bevægelse. I en anden Købmandsforretning samme Sted kom den østre Gavlvæg i saa stærk Svingning, at det befrygtedes, at den skulde styrte ned, og af hogle Sække, der oppe paa Loftet vare stablede imod den, faldt en ned paa Gulvet. Dørene klaprede stærkt, men ingen sprang op, og alle ophængte Genstande kom i stærk Bevægelse. Hos Urmageren klingrede Slagfjedrene i Urene, men intet af Urene gik i staa; Stolen, som Iagttageren sad paa, rystede, og alt i Stuen dirrede. Af Nabofolkene i samme Hus mærkede Manden, der opholdt sig i den ene Stue, intet, medens Konen, der sad i en anden Stue, følte Stolen ryste under sig. I Stationens Hovedbygning mærkedes intet, i Varehuset følte Portøren derimod en temmelig stærk Rystelse, og han saa en lukket Godsvogn, der stod paa Sidesporet, svinge noget op og ned. I Gæstgiveriet, der er i samme Bygning som den Købmandsforretning, hvor Gulvet bølgede, mærkedes intet.

Det er ejendommeligt at se, at der her Side om Side med Steder, hvor Rystelsen spores saa stærkt, at Vægge komme i Svingning, er Steder, hvor det hele er gaaet ubemærket hen; lignende Forhold ere ogsaa iagttagne ved tidligere Jordskælv heri Landet.

I Herdum Stationsbygning, hvor Iagttageren sad i en Lænestol, der støttede mod Murene, følte Murene tydeligt at bevæge sig.

I Vestervig mærkede en Iagttager, at Sengen gyngede med ham, i et andet Sted rystede Sengene sammen, og paa Hotellet fik en Iagttager, der stod paa Sydsiden af et stort massivt Skrivebord, et Indtryk, som om Bordet vilde vælte over ham.

Svagere synes Jordskælvet at være sporet nordligere i Thy. Fra Thisted, hvorfra dog den første Melding indløb, er der ikke indløbet synderlig Underretning udover denne; paa Posthuset iagttoges det, at Kakkelovne og lignende halvfaste Genstande rystede, og paa et Kontor i Byen fik en Iagttager et Stød af Pulten, han lænede sig til. Nordøst og Nord for Thisted synes Rystelsen slet ikke at have været sporet. Dr. S. SØRENSEN i Tømmerby har velvilligt afsøgt Egnen deromkring, men uden at kunne skaffe Oplysninger. og fra Torup, i Vester Hanherred er der ligeledes svaret benægtende paa en dertil sendt Forespørgsel. Fra Skørpinggaard, Syd for Fjerritslev, foreligger der derimod en Iagttagelse; der mærkedes en svag, gyngende Bevægelse, forud for hvilken Skilderierne paa Væggene raslede lidt.

Fra Mors haves de fleste Beretninger; de gruppere sig om tre Steder, nemlig om Erslev med de Vest derfor liggende Byer Jølby og Solbjerg, om Nykøbing og om det Sydvest derfor beliggende Evedsø.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	7

SOURCE

V. Hintze.

I det første Parti synes Rystelserne kun at have været svage, Jordskælvet er mærket af Folk, der vare i absolut Ro, medens de, der vare beskæftigede, selv inden for samme Hus, intet have mærket. En Mand i Solbjærg, der sad med Ryggen mod Væggen, følte, hvorledes denne bøjede sig mod Vest. De øvrige Beretninger gaa alle ud paa, at der er følt et Stød eller en Rystelse.

I Nykøbing ere Rystelserne følte kraftigst i Partiet omkring Nygade, et enkelt Sted slog Skillemurene Revner, og flere Steder sprang Døre op. I Modsætning til de fleste andre Iagttagelser, der ere gjorte af Folk, der vare i Ro, maa fremhæves, at paa et Jærnstøberi, hvor der i Etagen under og ved Siden af Iagttageren findes en Del arbejdende Maskiner, der stadig sætte Bygningen i Svingning, følte Jordskælvet som en gyngende Bevægelse af Bygningen.

I Fredsø, hvor Iagttageren laa paa en Sofa, der stod i Retning N—S, følte han »en Hæven og Sænken af Sofaen«, og fik samtidigt et Stød, der nær havde kastet ham ned af den imod Øst. Iagttageren skriver, at det var en meget ubyggelig Fornemmelse, Indtrykket var, som om Sofaen vilde synke med ham.

Paa den øvrige Del af Mors synes der ikke at være sporet noget. Højskoleforstander G. HIMMELSTRUP, der interesserede sig stærkt for Sagen, har velvillig afsøgt Centralpartiet af Mors, og derfra skaffet mange Oplysninger, men uden for de nævnte Steder har det ikke været ham muligt at skaffe Iagttagelser, trods det at han fik Landpostbudene til at forespørge overalt paa deres Ruter.

I Salling er der i Solde af et Par Iagttagere sporet en svag Rystelse, der paa ene Sted fik en Dør til at springe op; paa det nærliggende Fuur er der derimod ikke iagttaget noget Syd over foreliggen der heller ingen Iagttagelser, før vi naa Skive, hvorfra vi have to Observationer. Begge Iagttagelserne angive et kort Stød, der det ene Sted først blev antaget for hidrørende fra en Eksplosion af Husets Varmeapparat.

Hvad de østligere Iagttagelses-Steder angaar, kan der siges under et, at Virkningerne vare svagere, dog følte Stolene at ryste paa Lynderupgaard. Den svageste Iagttagelse, men tillige en af dem, der giver bedst Oplysninger, da den udstrækker Omraadet for Rystelsen betydeligt, er en, der blev gjort i Voldum. Iagttageren her, der sad i fuldstændig Ro, hørte pludselig, at Slagfjedren i et Ur begyndte at klingre, og saa derfor op mod Uret, der viste 1,40, og hvor Lodderne slog imod Pendulet. Uden straks at forstaa hvad Aarsagen til dette var, noterede den paagældende Tildragelsen og Tiden 1,40 i sin Dagbog, og tilføjede først senere: »samme Minut skete Jordskælvet i Thisted.«

Da det viste sig, at Rystelsen var sporet saa østligt, forespurgtes der særligt paa Kalkværkerne ved Aalborg og Mariagerfjord, ved Daubjerg og Mønsted samt Grenaa, men paa intet af disse Steder er der sporet noget, hvad der ellers paa Forhaand var at vente, da Kalken her kommer nær Overfladen. Det viser sig saaledes, at Rystelsen har havt en temmelig begrænset Udbredelse i NØ—SV, derimod en langt stærkere i Retning NV—SØ.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	8

SOURCE

V. Hintze.

Rystelsens Varighed og Karakter. Stødenes Retning.

Jordrystelsen er følt som Stød, enkelte Steder dog mere som en svagt gyngende Bevægelse. Fra de fleste Steder angives kun et enkelt Stød, hvis Varighed i Regelen angives til 1—2 Sekunder. Fra Snedsted angiver den ene Iagttager dog 3 Stød med en samlet Varighed af 45 Sekunder, og fra Nykøbing lyde et Par af Observationerne paa to Stød, der dog ikke ønskes til længere Varighed end 2 Sekunder, medens andre ville have følt gentagne Stød uden Ophold, saa at det hele fik Karakteren af en Rystelse, hvis Varighed sættes til $^1/_2$ Minut. Fra Nørre Vinge nævnes ogsaa et Par af Meldingerne paa to bølgeformede Stød, der tilsammen varede 25—30 Sekunder. Det synes imidlertid, som om der i Virkeligheden har været flere Stød, hvoraf kun nogle ere undgaaede enkelte Iagttagere, paa samme Maade som det hele er undgaaet andres Opmærksomhed.

Rystelsens Retninger for Stedet fremgaa af Pilene paa Kortskitsen. Retningen synes i det overvejende Antal Tilfælde at have været fra Vest til Øst, men da Angivelserne oftest ere at henføre til Vægge, paa hvilke Ting kom i Bevægelse, eller op til hvilke Møblerne ere stillede, og da Bygningerne paa Landet som Regel ligge solret, ere disse Angivelser kun at betragte som omtrentlige; man kan ikke udlede mere deraf, end at Stødet kom fra et Punkt vestligt for Iagttagerne, men om dette laa i nordvestlig eller i sydvestlig Retning for dem, kan ikke afgøres.

Ledsagende og forudgaaende Fænomener.

Lyden, der ledsager Jordrystelserne, skildres ved tidligere Jordskælv i Almindelighed som lignende Vognrummel, imidlertid synes den i dette Tilfælde at have havt noget forskellig Karakter de forskellige Steder. Fra Thisted meldes saaledes »skrattende Lyd«, fra Snedsted i to Meldinger »Susen i Jorden«, i de øvrige »intet«, fra Hørdum »dumpt Bulder«, fra Vestervig i to »intet«, i en »lidt Bulder«. Fra Centralpartiet af Mors meldes der i alle Iagttagelserne »Bulder«, der enten sammenlignes med Vognrummel eller med Lyden af en Kugle, der blev trillet fra V. til Ø. paa Loftet; i nogle Tilfælde tales der om et dumpt Slag paa Loftet, lignende det, der kunde fremkomme, naar et Par Tønder Sæd blev styrtet ud. Fra Nykøbing meldes i alle Iagttagelserne »intet Bulder«, fra Selde og Skive derimod »Bulder«, uden nøjere Angivelse. De østligere svage Rystelser ledsagedes ikke af nogen Larm, hvad der er forstaaeligt nok, men at der paa Steder, hvor Rystelserne vare stærke, f. Eks. i Nykøbing, ingen Lyd har været hørt, ser besynderligt ud, og maa sikkert vente paa Forklaring gennem senere Jordskælv. Maaske er Grunden at søge i Jordbundens forskellige Beskaffenhed de enkelte Steder.

Det er ikke almindeligt, at der forud for Jordskælvene paa smaa Forløbere som ganske svage Rystelser, FORCHHAMMER nævner saaledes i sin Beskrivelse af Jordskælvet 1841 et Par Eksempler paa, at Jordbunden den paagældende Dag lige fra Morgenen indtil Eftermiddagen, da Stødet indtraf, har været i en svagt dirrende Bevægelse[1]). Noget saadant kan denne

[1]) l. c. S. 218.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Gange ikke saavises for Jyllands Vedkommende, derimod sporedes der i Norge, paa Oddernæs ved Kristianssand, samme Dags Formiddag mellem 10 og 11 en Jordrystelse, der strakte sig en 20 km. i Nord og Vest derfor.

Ved Indsendelsen af Skemaerne er der kommen Underretning om en Jordrystelse, der i Løbet af November Maaned, rimeligvis den 14. Kl. $2^1/_2$—$3^1/_2$, skal have fundet Sted i Øster Svendstrup, men dennes kun er iagttagen paa et Sted, hvor Tærskeværket begyndte at klirre, idet der samtidig lød en Brusen som af Havet, der dog er 10 km. fjernt, og det ikke har været muligt at faa denne ene Iagttagelse, der kan skyldes Tilfældigheder, suppleret med andre, har jeg ikke ment at turde lægge videre Vægt derpaa.

Jordskælvets Forhold til Jordbundens Bygning; dets Aarsager.

Jordskælvet har i det store og hele været meget svagt, det er intet Sted sporet i det fri, og inden i Husene er det de fleste Steder kun sporet af Folk, der vare i god Ro. I Fordelingen af Iagttagelses-Stederne ses det ogsaa umiddelbart, at Stødet kun har været svagt og paa enkelte Punkter har behøvet særlig heldige Forhold for at kunne spores.

Det er en Selvfølge, at løse Bjærgarter som Ler og Sand ikke kunne forplante et Stød saa godt som haardere og mere kompakte, eller med andre Ord, et Stød af lige Styrke vil spores langt kraftigere paa et Sted, hvor Kalkstenene komme nær til Overfladen, end hvor de ere dækkede af et mægtigt Lag af Ler og Sand. Dette, der er gammel Erfaring, har atter vist sig i dette Tilfælde, dog med nogle Undtagelser i begge Retninger, baade saaledes at Stødene ere følte udenfor Kridtterrænet og saaledes, at der er Steder indenfor Kridtet, hvorfra man skulde have ventet at faa Observationer, men hvor der ikke synes at være mærket noget.

I Thy, hvor Virkningerne vare kraftigst, finde vi saaledes Kridtet i Dagen paa en Mængde Punkter, det samme er Tilfældet ved Tornø, hvor der dog intet er mærket, medens vi atter ved Skerpinggaard, hvor Kridtet kommer nær Overfladen, have en svag Iagttagelse. Paa Mors kendes Kridtet kun i Centralpartiet ved Erslev, Jølby og Galtrup, altsaa sammenfaldende med Jordskælviagttagelserne paa den Kant, medens vi paa den anden Side vide, at der i Nykøbing, hvor Rystelserne vare kraftige, er over 100 Meter til Kridtet, der ikke er naaet ved Boring til denne Dybde der paa Stedet. I Salling kendes Kridtet kun ved Boller, der ogsaa var det eneste Sted paa selve Halvøen Salling, hvor Jordskælvet følte, medens vi ved Skive, hvor Rystelserne ogsaa følte, om end kun svagere, ifølge en nylig udført Boring først træffe Kalk og Flint i en Dybde af 110 Meter, medens det overliggende synes at være tertiære Lerarter. Paa de østligere svage Iagttagelsessteder vide vi, at det nyere Kridt kommer frem i Overfladen ved Løgstør, medens vi intet vide om Forholdene ved Vesterbølle og Lynderupgaard. Ved Voldum, hvorfra der haves Iagttagelse, kommer det nyere Kridt nær Overfladen, medens det i Partiet Nordvest derfor, hvorfra der ingen Iagt-

Scandinavian Earthquake Archive

SOURCE

V. Hintze.

tagelser haves, ligger langt dybere[1]). Jordskælvet kan saaledes kun til Dels siges at have været knyttet til Kridtet.

Søge vi Aarsagen til Jordskælvene i Danmark, ligger den Tanke nær, som JOHNSTRUP i sin Tid fremsatte, at søge Aarsagen i Kridtformationen. I sin Beretning om Jordskælvet i Sjælland den 28. Januar 1869 siger han saaledes: »Det er for det Første et Særkjende for Jordskjælvene i Danmark, at de ikke ere knyttede til Landets Kystform, men have næsten udelukkende een bestemt Formation til Udgangspunkt, nemlig Kridtformationen«[2]), og »netop fordi Jordrystelserne, i det Mindste i de sidste 200 Aar, saagodtsom udelukkende have to af de fem Kridtpartier til Udgangspunkt, ledes man uvilkaarlig hen paa den Formodning, at Aarsagen snarest er at søge i selve disse Dele af Kridtformationen, hvilket ogsaa staaer i god Overensstemmelse

[1]) Udbredelsen af Kridtformationen, saaledes som den her er given, er fremstillet efter en Kopi af et ældre, ikke publiceret Kort, jeg er i Besiddelse af. Originalen til Kortet, der indeholder en Mængde Lagttagelser, der hovedsagelig skyldes FORCHHAMMER, er desværre gaaet tabt for en halv Snes Aar siden.

[2]) l. c. S. 16.

med Jordskjælvenes forholdsviis ringe Udbredelse og Periodicitet.«

»Det er ikke nogen ny Anskuelse, der her fremsættes, at Vandet i det Hele taget, men i Særdeleshed i Salt-, Gibs- og Kalkdannelserne i Tidernes Løb opløser ikke ubetydelige Dele af de Lag, hvorigjennem det strømmer, hvorved der altsaa let efterlades Hulheder. Miste nu derved de overliggende Lag, der her nærmest maa tænkes at bestaa af faste og ikke af løse Masser, efterhaanden snart paa eet, snart paa et andet Sted den Understøtning, de tidligere have havt, vil det kunne have en Sænkning tilfølge. Naar som sagt den synkende Masse blot har et tilstrækkeligt Areal og Mægtighed, ville de derved frembragte Virkningen kunne mærkes ikke blot i den umiddelbare Nærhed af Udgangspunktet, men de ved Sænkningen frembragte Sittringer i Jordmasserne ville kunne forplante sig bølgeformigt til forholdsviis betydelige Afstande gjennem de fastere Jordlag med alle saadvanlige Charakterer paa Jordrystelser, saasom Bevægelse af løst anbragte Gjenstande, Stød, underjordisk Torden, o. s. v.«[1]).

Det er en Kendsgerning, at Sænkninger kunne fremkomme ved den af JOHNSTRUP antydede Opløsning af Undergrundens Bjergarter, men at der ad denne Vej skulde kunne frembringes Jordskælv, der saaledes som f. Eks. Jordskælvet i 1841[2]) havde sit Hovedsæde i den vestlige Del af Limfjorden, og sporedes fra Hjørring til Kiel, og fra det sydlige Norge gennem Thisted til København, er ikke ret vel tænkeligt.

Et Jordskælv med den Udbredelse maatte have sit Hovedsæde meget dybt under Overfladen for at spores saa milevidt omkring, uden at Virkningerne bleve aldeles ødelæggende i Centralpartiet, men JOHNSTRUP tænker netop i denne Forbindelse paa det temmelig højt i Jorden cirkulerende Vand, naar han mener Opløsningen sker i » . . de velbekjendte vandrige saakaldte Grønsandslag, der forsyne en Mængde baade naturlige og kunstige Kilder, som modtage Vandet fra Overfladen af den derværende store Slette«[2]).

[1]) l. c. S. 19.

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	11

SOURCE

V. Hintze.

*) Jordskælvet den 8. April 1841. Samlinger til jydsk Historie og Topografi. »Dagen« for 10. og 13. April 1841.

**) l. c. S. 21.

Af de Oplysninger, der foreligge i Literaturen, vil det ses, at af de nøjere kendte danske Jordskælv er det i 1759 spøret over hele Skandinavien, det i 1794 i Jylland og samtidig i Norge, hvad der ligeledes gælder for det i 1841 og det her afhandlede i 1895. At forklare de samtidige Jordskælv i det danske Kridtterræn og i det norske Grundfjeld ved en simpel Opfasning af Kridtet i Danmarks Undergrund er en Umulighed, saa vi se os nødsagede til at forkaste nævnte Teori.

Saa svagt som det sidste Jordskælv end var, giver det os dog et godt Fingerpeg i Retning af, hvor vi skulle søge Aarsagen, thi netop den ringe Udbredelse giver os en skarpere Begrænsning. Med Jordskælvet i 1841, der strakte sig langt videre omkring, og var langt kraftigere i sine Virkninger, har det i 1895 overmaade meget til fælles; sidstnævnte er egentlig kun at betragte som en i høj Grad afdæmpet Gentagelse af hint, med hvis kraftigste Virkningsfelter dets Udbredelse i det væsentligste falder sammen. Da FORCHHAMMER desværre ikke har indlagt Observationspunkterne paa noget Kort, er det vanskeligt nu, saa mange Aar efter, at danne sig et fuldt korrekt Billede af Tildragelsen, og forsøger man det, vil man faa et noget forskelligt Billede frem, hvad enten man benytter de Optegnelser, der findes i »Samlinger til jydsk Historie og Topografi«, eller de Meddelelser, der findes i »Dagen« for 10. og 13. April 1841. I første Tilfælde finder man det overvejende Antal Iagttagelsespunkter liggende i Thy og Hanherrederne og hele Limfjordspartiet, hvad der sikkert kun beror paa, at Beretningen er nedskreven, efter at FORCHHAMMER havde berejst de paagældende Egne for at indsamle Oplysninger. Ved at bruge Beretningerne i »Dagen«, der omfatte alle til det Tidspunkt indkomne Meldinger, faar man derimod et Billede frem, der sikkert er langt paalideligere, og som i høj Grad stemmer med det af Rystelsen 1895, kun med flere Iagttagelsespunkter, og strækkende sig langt videre omkring, men med de Steder, der have følt Rystelsen stærkest, liggende i samme Retning som denne Gang, NV—SØ. I Beretningen i »Dagen« fremhæver FORCHHAMMER ogsaa Retningen NV—SØ og søger gennem denne Retning at finde Aarsagen til Jordskælvet. FORCHHAMMER udleder nemlig af de forskellige Iagttagelser, at Stødets Retning gennemgaaende har været »VNV. og ØSØ.« med uvæsentlige Modifikationer, og fortsætter: »Denne Retning stemmer paa en højst interessant Maade med Linier, der ere udtrykte i de faa Bjergmassers Fremkomst i Danmark. Jordskjælvene pleje nemlig altid at følge Bjergkjæderne, eller de saakaldte Hævningslinier; thi Jordrystelser pleje altid at søge tilbage til de gamle Steder, og Hævningslinierne selv ere ikke andet end Virkninger af ældre Jordbevægelser. Af disse Hævningslinier have vi to i Danmark, den ene NV og SO, som de jydske og sjellandske Kridtlag følge, staar i nøjeste Forbindelse med Bjergkjæderne i Sverrig. Den anden løber N. og S.; den har givet Halvøen sin Form og har virket i Klippen paa Helgoland. Naar vi sammenligne Iagttagelserne saavel over Udbredelsen af Jordskjælvet som over Stødets Retning, bliver

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED

Scandinavian Earthquake Archive

EVENT YEAR	DAY/MONTH	LOCATION	CODE	PAGE
1895	16 Dec	Kristiansand	1895/12/16	12

SOURCE

V. Hintze.

man fristet til at antage, at det fra Limfjordspartiets vestlige Del har udbredt sig efter begge disse Linier« [1]).

Den Mening, FORCHHAMMER har udtrykt i det her anførte, at Jordskælvene følge bestemte Linier, har gennem Jordskælvet [illegible] yderligere Bekræftelse for saa vidt angaar Retningslinien NV—SØ.

Betragter man Kortet til det af JOHNSTRUP beskrevne Jordskælv i Sjælland 1869, viser det sig ogsaa, at dette, i hvert Fald for de Steder, hvor Rystelsen er følt kraftigst, har strakt sig betydelig længere i Retning NV—SØ end i de andre Retninger, hvad JOHNSTRUP ogsaa gør opmærksom paa, idet han siger: »Det er ikke uden Betydning, at Hovedretningerne angives i hele Centralpartiet fortrinsvis at have været i V. og Ø., hvilket stemmer ganske godt med Udbredelsen af den her forekommende yngre Kalksten (Saltholmskalken), der, saavidt man veed, strækker sig fra NV. til SØ. igjennem denne Del af Sjælland« [2]).

»Det Areal af Sjælland, som Jordskælvet i 1869 strakte sig over, udgjør imidlertid ikke alene Hovedudstrækning NV—SØ, men falder tillige i Forlængelsen af Hovedudstrækningen for de [illegible]«

[1]) Oversigt 16 April 1841, 1ste Spalte, nederst.
[2]) Jordskælvet i Sjælland den 28. Januar 1869, S. 9.

Af Jordskælvene i 1841 og 1895 berørte Omraader, saa at alle tre her nævnte Rystelser gruppere sig om samme, næsten rette Linie. Det er derfor naturligt at søge en fælles Aarsag til disse norsk-jydsk-sjællandske Jordskælv netop i denne Linie NV—SØ, (medens danske Jordskælv med afvigende Udbredelsesomraader maa henføres til andre Linier), og vi kunne da tænke os dem opstaaede ved s m a a Forskydninger paa en eller flere dybt i Jorden liggende Spalter, der strække sig fra Norge over Jylland og Sjælland i Retning NV—SØ.

Blandt Skandinaviens Dislokationsspalter kende vi ikke faa i denne Retning, vi se dem meget udprægede i Skaane og finde dem antydede i Danmark gennem Kridtformationens Udbredelse. Henlægge vi Udgangspunktet for de nævnte Jordskælv til saadanne, have vi kun udtrykt FORCHHAMMERS Mening i en til Nutidens almindelige Anskuelser svarende Form og faaet en tilfredsstillende Forklaring paa den samtidige Optræden af Jordskælv indenfor det norske Grundfjeld og det danske Kridt, en Forklaring, vi forgæves søgte gennem den af JOHNSTRUP givne Tydning.

PRINCIPIA MECHANICA LIMITED